

ESTONIAN DISCUSSIONS ON ECONOMIC POLICY

Republic of Estonia — 15 years in EU and in NATO
35 years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal
“Estonian Discussions on Economic Policy”
Special Edition in Honour of Prof. Dr. Matti Raudjärv

Articles (CD-ROM) * Summaries * Chronicle

ESTNISCHE GESPRÄCHE ÜBER WIRTSCHAFTSPOLITIK

Republik Estland — 15 Jahre in EU und in NATO
35 Jahre seit der sogenannten Schiffskonferenz und Gründung der Zeitschrift
„Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“
Festschrift für Prof. Dr. Matti Raudjärv

Beiträge (CD-ROM) * Zusammenfassungen * Chronik

EESTI MAJANDUSPOLIITILISED VÄITLUSED

Eesti Vabariik — 15 aastat EL-s ja NATO-s
35 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast
„Eesti majanduspoliitilised väitlused“
Prof dr Matti Raudjärv'ele pühendatud eriväljaanne

Artiklid (CD-ROM) * Kokkuvõtted * Kroonika

27th year of issue * 27. Jahrgang * 27. Aastakäük

1-2 / 2019

Estonian Discussions on Economic Policy: Republic of Estonia – 15 years in EU and in NATO / 35 years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal “Estonian Discussions on Economic Policy” / Special Editon in Honour of Prof. Dr. Matti Raudjärv

Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Republik Estland – 15 Jahre in EU und in NATO / 35 Jahre seit der sogenannten Schiffskonferenz und Gründung der Zeitschrift „Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“ / Festschrift für Prof. Dr. Matti Raudjärv

Eesti majanduspoliitilised väitlused: Eesti Vabariik – 15 aastat EL-s ja NATO-s / 35 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ / Prof dr Matti Raudjärv’ele pühendatud eriväljaanne

Asutatud aastal 1984 / Gegründet im Jahre 1984 / Established in 1984

ASUTAJA, KOORDINAATOR JA PEATOIMETAJA / GRÜNDER, KOORDINATOR UND CHEFREDAKTEUR / FOUNDER, COORDINATOR AND CHIEF EDITOR:
Matti Raudjärv (Tartu Ülikool – Pärnu Kolledž ja Mattimar OÜ)

Publikatsioon ilmub kuni kaks korda aastas / Die Publikation erscheint bis zu zwei Mal im Jahr / The publication is published once or twice a year

Artiklid on avaldatud andmebaasides: / Beiträge wurden in den Datenbanken publiziert: / Articles have been published in the databases (indexed with and included in):

DOAJ – Directory of Open Access Journals (Netherlands),

EBSCO – Elton B. Stephens Company (USA),

EBSCO – Central & Eastern European Academic Source,

EBSCO – Discovery Service (**EDS**),

EconBib – Economics Bibliography (KSP Journals; International),

ECONIS – Economics Information System (Germany),

ESO – European Sources Online (United Kingdom),

SSRN – Social Science Research Network (USA)

Moreover, the journal is Under the indexing process with Scopus: **SCOPUS** – Largest abstract & citation database of peer-reviewed literature (USA, United Kingdom, Germany); taotlemisel

KONTAKT - CONTACT:

Matti Raudjärv, Ph D (filosoofiadoktor-majanduskandidaat)

Tartu Ülikool (Pärnu Kolledž)

University of Tartu (Pärnu College) **or** Mattimar OÜ (kirjastaja, Verlag, publisher)

Ringi 35

Kose tee 79, 12013 Tallinn, Pirita

80012 Pärnu, Estonia

Estonia – Estland

matti.raudjarv@ut.ee

mattir@hotmail.ee; www.mattimar.ee

Tehniline sekretär ja korrektuur / Technical secretary and proofreader:

Kaarin Birk (Tallinna Tehnikaülikool; Tallinn University of Technology)

kaarin_birk@hotmail.com

ESTONIAN DISCUSSIONS ON ECONOMIC POLICY

**Republic of Estonia – 15 years in EU and in NATO
35 years from the first, so-to-say ship conference and the foundation
of journal “Estonian Discussions on Economic Policy”**

Special Editon in Honour of Prof. Dr. Matti Raudjärv

ESTNISCHES GESPRÄCHE ÜBER WIRTSCHAFTSPOLITIK

**Republik Estland – 15 Jahre in EU und in NATO
35 Jahre seit der sogenannten Schiffskonferenz und Gründung
der Zeitschrift „Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“**

Festschrift für Prof. Dr. Matti Raudjärv

EESTI MAJANDUSPOLIITILISED VÄITLUSED

**Eesti Vabariik – 15 aastat EL-s ja NATO-s
35 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast
„Eesti majanduspoliitilised väitlused“**

Prof dr Matti Raudjärv’ele pühendatud eriväljaanne

27th year of issue * 27. Jahrgang * 27. aastakäik

1-2 / 2019

**Berliner
Wissenschafts-Verlag**

TALLINN * BERLIN

TOIMETUSKOLLEGIUM / REDAKTIONSKOLLEGIUM / EDITORIAL BOARD:
Peter Friedrich (University of Federal Armed Forces Munich, University of Tartu)
Irina Gogorishvili (Tbilisi Riiklik Ülikool, Ivane Javakhishvili State University of Tbilisi)
Enno Langfeldt (Fachhochschule Kiel, University of Applied Sciences of Kiel)
Stefan Okruch (Andrássy Gyula Deutschsprachige Universität Budapest)
Armin Rohde (Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald; University of Greifswald)
Klaus Schrader (Kieli Maailmamajanduse Instituut; Kiel Institute of the World Economy)
Mart Sörg (Tartu Ülikool; University of Tartu)

TOIMETAJAD / REDAKTEURE / EDITORS:
Üllas Ehrlich (Tallinna Tehnikaülikool; Tallinn University of Technology)
Manfred O. E. Hennies (Fachhochschule Kiel; University of Applied Sciences of Kiel)
Sulev Mäeltsemees (Tallinna Tehnikaülikool; Tallinn University of Technology)
Matti Raudjärv (Tartu Ülikool; University of Tartu)

Toimetaja-konsultant / Redakteurin-Konsultantin / Editor-Consultant:
Ruth Tammeorg (Tartu Ülikool, kvalifikatsioon: kutsestandard – raamatukoguhoidja
tase 6/ University of Tartu, Occupational qualification standard – Librarian, level 6)

Käesoleva publikatsiooni-ajakirja koostamist, väljaandmist ja trükkimist on toetanud
järgmised ülikoolid ning organisatsioonid /

Die Herausgabe dieser Publikation wurde unterstützt durch folgende Universitäten und
Organisationen /

The following universities and organisations have supported the publishing/printing of
the publication:

- **Tartu Ülikool * Universität Tartu * University of Tartu**
- **Tallinna Tehnikaülikool * Technische Universität Tallinn * Tallinn University of Technology**
- **Kieli Rakendusülikool * Fachhochschule Kiel * University of Applied Sciences of Kiel**
- **Greifswaldi Ülikool * Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald * University of Greifswald**
- **Jena Rakendusülikool * Ernst-Abbe-Hochschule Jena * University of Applied Sciences of Jena**
- **Mattimar OÜ * Mattimar GmbH * Mattimar Ltd**

Estonian Discussions on Economic Policy: Republic of Estonia – 15 years in EU and in NATO / 35 years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal “Estonian Discussions on Economic Policy” / Special Edition in Honour of Prof. Dr. Matti Raudjärv, 2019, No. 1-2

Etnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Republik Estland – 15 Jahre in EU und in NATO / 35 Jahre seit der Schiffskonferenz und Gründung der Zeitschrift „Etnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“ / Festschrift für Prof. Dr. Matti Raudjärv, 2019, Nr. 1-2

Eesti majanduspoliitilised väitlused: Eesti Vabariik – 15 aastat EL-s ja NATO-s / 35 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ / Prof dr Matti Raudjärv’ele pühendatud eriväljaanne, 2019, nr. 1-2

Berlin, Tallinn: BWV * Mattimar
27th year of issue / 27. Jahrgang / 27. aastakäik

BERLINER WISSENSCHAFTS-VERLAG GmbH, MATTIMAR OÜ, 2019

ISSN 1736-5597 (trükis)
ISSN 1736-5600 (CD-ROM)
ISSN 2228-1878 (pdf, online)

ISBN 978-9985-844-84-7 (trükis)
ISBN 978-9985-844-85-4 (CD-ROM)
ISBN 978-9985-844-86-1 (pdf, online)
ISBN 978-9985-844-87-8 (epub)
ISBN 978-9985-844-88-5 (e-book)
ISBN 978-3-8305-3924-4 (trükis)
ISBN 978-3-8305-3924-4 (CD-ROM)
ISBN 978-3-8305-4117-2 (e-book)

Käesolevas publikatsioonis avaldatud artiklid on eelretsenseeritud anonüümselt sõltumatute doktorikraadiga retsensentide poolt.

Alle Beiträge der vorliegenden Publikation wurden vor der Veröffentlichung anonym von unabhängigen promovierten Experten rezensiert.

Before publishing, the articles in this collection have been anonymously peer-reviewed by independent reviewers holding a doctor's degree.

Trükitud trükikojas Miniprint OÜ / Gedruckt in der Druckerei Miniprint OÜ /
Printed in the publishing house of Miniprint OÜ, Tallinn, Estonia

- © Esikaas ja üldkujundus / Cover und Gesamtlayout / Front cover and general design: kirjastaja Mattimar OÜ; Mattimar-Verlag GmbH; publisher Mattimar 2019
- © Kirjastamine: kirjastajad, Herausgeber, publishers – Berlin, Tallinn: BWV *
Berliner Wissenschafts-Verlag GmbH, Mattimar-Verlag GmbH, 2019
- © Autorid, Autoren, Authors

Tähelepanuks autoritele!

Wichtige Anmerkung für Autoren!

Note for the authors!

Autor vastutab oma kirjutise sisu, õigekirja ja vormistamise eest ainuisikuliselt. Mattimar OÜ ei võta vastutust andmete õigsuse, täpsuse ega täielikkuse osas, samuti ei arvesta ka kolmandate poolte eraõiguslikke huve.

Artikli sissejuhatavas osas ootame me autoritelt, et nad **konkreetselt ja selgelt**

- kirjutaksid, mille pooltest on autori tema arvates artikli teema aktuaalne;
- formuleeriksid artikli eesmärgi;
- formuleeriksid need uurimisülesanded, mille lahendamine aitab seatud eesmärgi saavutada.

Artiklite, kokkuvõtete ja muude materjalide vormistamisnõuded on avaldatud Mattimar OÜ kodulehel (www.mattimar.ee – “Aktuaalne” all: Infokiri).

Verantwortlich für den Inhalt sind die Autoren. Mattimar OÜ (Mattimar GmbH) übernimmt keine Gewähr für die Richtigkeit, Genauigkeit und Vollständigkeit der Angaben sowie die Beachtung privater Rechte Dritter.

Im einführenden Teil des Beitrages erwarten wir von dem Autor, dass er **konkret und deutlich**

- die Aktualität des Beitrages und des Themas hervorhebt;
- das Ziel des Beitrages formuliert;
- umfassend die Forschungsaufgaben formuliert, die zur Erreichung des Ziels gelöst werden müssen.

Die eingereichten Artikel und die dazugehörigen Zusammenfassungen müssen folgende Formvorschriften erfüllen (www.mattimar.ee – „Aktuell“: Merkblatt)

Authors are personally responsible for the content, correct spelling and formatting of their publications. Mattimar OÜ will not accept responsibility for the correctness, accuracy or completeness of the information and will not take into account private interests of third persons.

We expect from authors a **specific and clear** statement in the introductory part of the paper about:

- why the subject of the paper is topical in the opinion of the author;
- the objective of their paper;
- the research tasks which have to be fulfilled to achieve the stated objective.

With the delivery of your paper you will grant to the publishers the right to publish your paper (www.mattimar.ee – “Topical”: Information Letter)

SISUKORD / INHALTSVERZEICHNIS / CONTENTS

Eessõna ¹	14
Vorwort ²	14
Preface ³	15
 Euroopa Liit – majanduspoliitiline ühendus, kuhu kuulub ka Eesti Vabariik	16
Die Europäische Union – das wirtschaftspolitische Bündnis, zu dem auch die Republik Estland gehört	22
The European Union – an economic and political union in which also the Republic of Estonia is a member	26
 NATO – sõjalis-poliitiline organisatsioon, ka Eesti jaoks	30
NATO – die militär-politische Organisation, auch für Estland	33
NATO – a military and political organization, also for Estonia	36
 Saateks – allakirjutanu oma kaasteelistest (peatoimetaja Matti Raudjärv)	38
Zum Geleit – der Unterzeichnende über seine Weggefährten (vom Chefredakteur Matti Raudjärv)	47
Foreword – the undersigned about his colleagues (by chief editor Matti Raudjärv)	50

* * *

Manfred O.E. Hennies

Mein Freund und Kollege Professor Dr. Matti Raudjärv	53
My friend and colleague, Professor Dr. Matti Raudjärv	55
Minu sõber ja kolleeg professor dr Matti Raudjärv	57

¹ Kuna 2019. aasta esimesel poolaastal ilmuv ajakiri osutus tavalisest mahukamaks ning ajakirja toimkond otsustas kaks numbrit (1-2 /2019) korraga publitseerida, siis sügisel ilmub ilmselt erandkorras (aga võib-olla saab see mõnel aastal traditsiooniks) ka ajakirja kolmas number (3 / 2019). Peatoimetajana võiks ma selle üle vaid rõõmustada.

² Da die im ersten Halbjahr 2019 erscheinende Zeitschrift umfangreicher geworden ist als die herkömmlichen Ausgaben und die Redaktionskommission entschieden hat, gleichzeitig zwei Nummern der Zeitschrift (1-2/2019) herauszugeben, wird im Herbst anscheinend ausnahmsweise auch die dritte Ausgabe (3/2019) erscheinen (was aber in einigen Jahren auch zur Tradition werden kann). Als Chefredakteur könnte ich mich darüber nur freuen.

³ As the journal to be published during the first half of 2019 turned out to have a higher volume than usual and the Editorial Staff decided to publish two volumes (1-2 /2019) together, a third issue (3/2019) will probably be published in autumn (but it may also become a tradition in some year). As the chief editor, I could only be glad about it.

KOKKUVÕTTED / ZUSAMMENFASSUNGEN / SUMMARIES⁴

Maret Güldenkoh, Uno Silberg	Pereettevõtlus Ida-Euroopa riikides 63
<i>Artikkel-Article (CD)</i>	The Characteristics of Family Business: A Comparative Analysis of East European Countries ... 63
Sulev Mäeltsemees	Mis ja miks võinuks olla teistmoodi 2016. aastal käivitatud haldusreformi ettevalmistuses? 68
<i>Artikkel-Article (CD)</i>	In What Way Should the Preparations for the 2016 Administrative Reform Have Been Different and Why? 83
Matti Raudjärv	Eesti palgapoliitika mõned aspektid 73
<i>Artikkel-Article (CD)</i>	Einige Aspekte der estnischen Gehaltspolitik/ Certain aspects of the Estonian wages policy 91
Viktor Trasberg	Mis mõjutab alkohoolse joogi valikut Eestis? 80
<i>Artikkel-Article (CD)</i>	Alcoholic Beverage Choice – What Matters? 108

Ajakirja numbrisse 3-2019 (ilmub sügisel 2019) on lubanud artiklid esitada järgmised autorid/

Für die Ausgabe 3-2019 der Zeitschrift (wird im Herbst 2019 erscheinen) haben folgende Autoren versprochen, ihre Artikel einzureichen/

The following authors have promised to submit their papers for the Issue 3-2019 of the journal (will be published in autumn 2019):

1. **Tõnu Aavasalu** (Tartu Ülikool, Põhja-Sakala vald; Eesti),
Karita Lepiste (Tartu Ülikool; Eesti),
Matti Raudjärv (Tartu Ülikool, Eesti; Georgia Tehnikaülikool – Tbilisi Riiklik Ülikool; Georgia):
Einfluss der Verwaltungsreform auf die Entwicklung des Unternehmertums und Erbringung von öffentlichen Dienstleistungen in Estland/
Impact of the administrative reform on business development and on the provision of public services in Estonia/
Haldusreformi mõju ettevõtluse arengule ja avalike teenuste osutamisele Eestis

⁴ Tervikartiklid inglise või saksa keeles on käesoleva trükisega kaasasoleval CD-l.

The full text of papers in English or in German is available on the CD enclosed with this publication.
Die Beiträge in voller Länge entweder in englischer oder deutscher Sprache finden Sie auf der beigefügten CD.

2. **Wolfgang Eibner** (Jena Rakendusülikool; Saksamaa LV):
Schuldenerlass für die Staaten der EWWU: Eine Chance zur Wiederbelebung
europäischer ökonomischer Stärke und zur Stabilisierung des Euro: Ein
Diskussionsbeitrag auf Basis des seinerzeitigen Brady- und Baker Planes/
Debt Relief in the EEMU: A new Chance for Returning European Economic
Power and Stabilizing the Euro: A Discussion based on Former Brady and Baker
Plans
3. **Irina Gogorishvili**,
Erekle Zarandia (mõlemad: Tbilisi Riiklik Ülikool; Georgia):
Erweiterung der Möglichkeiten für die Entwicklung der lokalen Selbst-
verwaltung in Georgien/
Expansion of Capacity Development of Local Self-Government in Georgia
4. **Nina Kekelidze** (Georgia Tehnikaülikool; Georgia),
Marina Metreveli (Georgia Tehnikaülikool, Georgia Parlament; Georgia),
Jelena Rootamm-Valter (Tartu Ülikool; Eesti):
The Role of Learning by Doing Process in Tourism Development Policy (Case
of Estonia-Georgia in Tourism Development Cooperation)
Tegevusõpe roll turismi arendamise poliitika elluviimisel Eesti ja Gruusia
arendusprojekti näitel
5. **Claus-Friedrich Laaser**,
Klaus Schrader (mõlemad: Kieli Maailmamajanduse Instituut; Saksamaa LV):
Enlargement Despite EU Crisis? Candidate Countries' Readiness for Accession
6. **Armin Rohde** (Greifswaldi Ülikool; Saksamaa LV):
Results and possible Consequences of the Eurosystems Current Monetary
Policy/
Ergebnisse und mögliche Folgen der aktuellen Geldpolitik des Eurosystems

KROONIKA / CHRONIK / CHRONICLE

A.

Meie autorite ning konverentsi ja ajakirja toetajate tähtpäevad ning tegevused
Jahrestage von unseren Autoren sowie von Unterstützern der Konferenz und der
Zeitschrift

Important dates for our authors and supporters of the conference and journal

Prof dr Matti Raudjärv – 70 (eesti keeles)	85
Prof. Dr. Matti Raudjärv – 70 (auf Deutsch)	85
Prof. Dr. Matti Raudjärv – 70 (in English)	86
Prof Matti Raudjärve akadeemiline CV	87
Academic CV of Prof. Dr. Matti Raudjärv	98

A-A.

Teised meie ajakirja ja konverentsi varasemad toetajad – tähelepanuväärsed ühiskonnategelased, teadlased ning teadusorganisaatorid

Andere frühere Unterstützer unserer Zeitschrift und Konferenz – bedeutsame Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens, Wissenschaftler und Wissenschaftsorganisatoren

Other earlier supporters of our journal and conference – remarkable public figures, researchers and research administrators

Prof. Dr. Peter Karl-Friedrich Hoß (25.04.1937 – 21.12.2018)	
In memoriam (von Matti Raudjärv)	109
Prof. Dr. Peter Karl-Friedrich Hoss (25.04.1937 – 21.12.2018)	
In memoriam (Matti Raudjärv)	113
Prof. Dr. Peter Karl-Friedrich Hoss (25.04.1937 – 21.12.2018)	
In memoriam (by Matti Raudjärv)	116

B.

Aktuaalne nii ülikoolide õppe- kui teadustöös

Aktuelles in Unterricht und Forschung der Universitäten

Topical in both the academic and research activities of universities

B1. Kolmkümmend viis aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ (Matti Raudjärv)	119
Fünfunddreißig Jahre seit der ersten, sog. Schiffskonferenz und seit Gründung der Zeitschrift „Estonische Gespräche über Wirtschaftspolitik“ (von Matti Raudjärv)	128
Thirty-five years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal “Estonian Discussions on Economic Policy” (by Matti Raudjärv)	132

B2. Sünnipäevakonverents⁵ „Tartu Ülikooli majandusteaduskond – 80“. 30.11.2018 TÜ raamatukogu konverentsikeskuses, (Toomas Haldma)

Birthday conference⁶ “80th Anniversary of the School of Economics and Business Administration of University of Tartu”. 30.11.2018 at the Conference Centre of UT Library (Abstract)

⁵ Peatoimetaja märkus: olles ise sellel huvitaval konverentsil kutsutuna osalenud, sai samas ka professor dr Toomas Haldma'le kui ühele konverentsi peaesinejale ja korraldajale artikli kirjutamiseks (ca 3-4 lk koos inglise keelse kokkuvõttega) ettepanek tehtud. See võeti tänuga vastu. Paraku ei olnud artiklit ajakirja trükkimiseku ajaks (mai 2019) toimkonnale veel esitatud. Võimalik, et artikli esitamisel see ikkagi ajakirja järgmises numbris avaldatakse.

⁶ Note from the Chief Editor: As I participated at that interesting conference as a guest, I suggested that Professor Dr. Toomas Haldma, one of the organisers and keynote speakers of the conference, could write an article (ca 3-4 pages with a summary in English). The proposition was accepted by him. Unfortunately, the article had not been submitted to the Editorial Board at the time of sending the journal off for printing (in May 2019). Nevertheless, it is possible that the article will be published in the next issue of the journal if it is submitted.

C.

Majanduspoliitika teaduskonverentsid ja muud tegevused **Wissenschaftliche Konferenzen über Wirtschaftspolitik und andere** **Veranstaltungen** **Scientific conferences on economic policy and other activities**

C1. Majanduspoliitika teaduskonverentsid Eestis (1984 – 2019 ... 2020) / Liste der wissenschaftlichen Konferenzen über Wirtschaftspolitik in Estland (1984 – 2019 ... 2020) / List of scientific conferences on economic policy in Estonia (1984 – 2019 ... 2020)	136
C2. Loodetav tulevikuinformatsioon (2020 – 2022) / Voraussichtliche Zukunftsinformation (2020 – 2022) / Expected future information (2020 – 2022)	142

*** *** ***

D.

Informatsioon ajakirja toimkonnalt	145
Information from the editorial team	146
Information des Redaktionsteams	147
Mattimar OÜ – usaldusväärne ettevõtte / Mattimar GmbH – Zuverlässiges Unternehmen / Mattimar Ltd – Trustworthy Enterprise	148

*** *** ***

E.

Lisad 1-6 **Annexes 1-6** **Anlagen 1-6**

1. Prof dr Matti Raudjärve olulisemad teaduspublikatsioonid/ Most important research publications of Prof. Dr. Matti Raudjärv/ Wichtigste wissenschaftliche Publikationen von Prof. Dr. Matti Raudjärv	149
2.A. Prof dr Matti Raudjärve teadusprojektid ja õppetöö	170
2.B. Research projects and academic work of Prof. Dr. Matti Raudjärv	176
3.A. Prof dr Matti Raudjärve tegevus konverentside korraldamisel ja teaduskirjanduse avaldamisel	183
3.B. Activities of Prof. Dr. Matti Raudjärv in the organisation of conferences and publishing of scientific literature	187
4.A. Prof dr Matti Raudjärve koostöösidemed välisriikide ülikoolide ja teadus- asutuste õppejõudude ning teadlastega/ 4.B. Cooperation contacts of Prof. Dr. Matti Raudjärv with members of academic staff and researchers of universities and research institutions of foreign countries ...	192

5.A. Prof dr Matti Raudjärv – teaduse populariseerimine ja olulisemad avalikud esinemised	196
5.B. Prof. Dr. Matti Raudjärv – science popularisation and most important public presentations	203
5.C. Prof. Dr. Matti Raudjärv – Popularisierung von Wissenschaft und wichtigste öffentliche Auftritte	204
6.A. Prof dr Matti Raudjärve ühiskondlik tegevus	205
6.B. Social activities of Prof. Dr. Matti Raudjärv	208
6.C. Gesellschaftliche Aktivitäten von Prof. Dr. Matti Raudjärv	211

Professor dr Matti Raudjärvi

EESSÕNA * VORWORT * PREFACE

Ajakirja käesoleval eriväljaandel on kaks alapealkirja: „Eesti Vabariik – 15 aastat EL-s ja NATO-s“ ning „35 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast *Eesti majanduspoliitilised väitlused*“.

Mõlemad rahvusvahelised liidud on kindlasti väga olulised ühendused nii kogu maailma kui Eesti jaoks: Euroopa Liit kui eeskätt riikide majanduspoliitiline ühendus ja NATO kui riikide sõjalis-poliitiline koostöö organisatsioon. On igati loomulik nendest meie ajakirja alguses kirjutada ja nendele tähelepanu pöörata – nende tegevusest sõltub iga liikmesriigi (sh Eesti – mõlemas organisatsioonis alates aastast 2004), Euroopa ja ka maailma majanduspoliitika, areng ja turvalisus.

Käesoleva ajakirja jaoks on samuti mõistlik, et meenutame nii esimest majanduspoliitika-alast teaduskonverentsi (toimus mais 1984 kolmel päeval Tartus, Emajõel, Peipsi-Pihkva järvel, Pihkvas ja Värskas) kui ajakirja sündi. Möödunud mäletades – kui laevakonverentsi poleks toimunud, võib-olla ei oleks algust saanud ka meie tänane ajakiri. Kroonika osas on mõlemast sündmusest ka kirjutatud.

Kuna eriväljaanne on allakirjutanule pühendatud, siis osutus vajalikuks tagasivaatavalt nii otseselt kui kaudselt neid inimesi meenutada, kes on olnud kaasteelised ja kellega on suheldud. Sellest ajakirja saateks-kirjutises. Olulisematest akadeemilistest ja mõnedest mitteakadeemilistest tegevustest oma eluteel on n-ö „märgid maas“ kroonika osas ja ajakirja lõpus, lisades 1-6.

*Ajakirja toimkonna nimel,
peatoimetaja Matti Raudjärv*

* * *

Diese Sonderausgabe der Zeitschrift hat zwei Untertitel: „Republik Estland – 15 Jahre in EU und NATO“ und „35 Jahre von der ersten sog. Schiffskonferenz und der Zeitschrift „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ („*Estonische Gespräche über Wirtschaftspolitik*“).

Bei beiden erwähnten internationalen Bündnissen handelt es sich ganz bestimmt um ausgeprägt wichtige Institutionen, und dies nicht nur für Estland, sondern auch für die ganze Welt: die Europäische Union als eine wirtschaftspolitische Staatengemeinschaft und die NATO als eine militärpolitische Zusammenarbeitsorganisation. Daher dürfte es auch verständlich sein, dass wir unsere Zeitschrift mit dieser Thematik einleiten, um den Leser auf diese Probleme aufmerksam zu machen, denn von der Tätigkeit dieser beiden Organisationen hängt die Wirtschaftspolitik jedes Mitgliedstaates des betreffenden Bündnisses (dabei auch von Estland – seit 2004), von Europa und der ganzen Welt ab.

Den Herausgebern dieser Zeitschrift liegt es nahe, die mit der ersten wirtschaftspolitischen Wissenschaftskonferenz, die 1984 an drei Tagen in Tartu auf dem Fluss Emajõgi, auf dem Peipus- bzw. Pskower See, in der Stadt Pskow und in Värskas

stattgefunden hat, verbundenen Emotionen wie auch die Geschichte der Entstehung dieser nochmals in die Erinnerung zu rufen. Bei diesen Erinnerungen kommt ungewollt der Gedanke auf, dass es ohne diese Schiffskonferenz auch unsere Zeitschrift wahrscheinlich nicht gegeben hätte.

Da die Sonderausgabe der unterzeichneten Person gewidmet ist, hat es sich als angebracht erwiesen, einen Rückblick auch auf die Menschen zu werfen, die diesen Weg direkt oder indirekt mit uns gegangen sind und zu denen man Kontakte gepflegt hat. Näheres dazu aber im Begleit-Artikel zur Zeitschrift. Angaben über die wesentlichsten akademischen und einige nichtakademische Aktivitäten werden in der Chronik und am Ende der Zeitschrift, in Anlagen 1-6 angeführt.

*Im Namen Redaktionsausschusses der Zeitschrift,
Chefredakteur Matti Raudjärv*

* * *

This special edition of the journal has two subheadings: “Republic of Estonia – 15 years in the EU and NATO” and “35 years from the first, so-called “Ship Conference” and from the journal *Estonian Discussions on Economic Policy*”.

Both international alliances are certainly very important both for the world and for Estonia: the European Union as above all an association of states based on economic policy, and NATO as an organisation of military and political cooperation of states. It is quite natural to write about them at the beginning of our journal and to point out their importance – as the economic policy of each Member State (incl. Estonia – since 2004), Europe and the world depends on their activities.

It is also worth remembering for our journal both the first scientific conference on economic policy (held in May 1984 on three days in Tartu, on the Emajõgi River, on Lake Peipus and Lake Pskov, in Pskov and in Värskas) as the time of birth of our journal. When we remember the past – if the Ship Conference had not taken place, maybe also our current journal would not have been started. Both events have also been described in the Chronicles section.

Since this special edition has been dedicated to the undersigned, it became necessary to remember also both directly and indirectly the people who have accompanied us on this way and with whom we have communicated. This will be covered in more detail in the foreword to the journal. The most important academic and some non-academic activities as milestones of life have been covered in the Chronicles section and at the end of the journal, in Annexes 1 to 6.

*On behalf of the editorial staff of the journal,
Matti Raudjärv, Chief Editor*

EUROOPA LIIT – MAJANDUSPOLIITILINE ÜHENDUS, KUHU KUULUB KA EESTI VABARIIK¹

9. mail 1950 pani Prantsuse riigitegelane Robert Schuman (29. juuni 1886 – 4. september 1963) aluse Euroopa Liidule, esitades solidaarsusel põhineva Euroopa ühendamise idee, mis nägi ette Teise maailmasõja järgse Euroopa ühinemist. Schumani deklaratsiooniga tehti ettepanek luua Euroopa Sõe- ja Teraseühendus (ESTÜ), mis sai tegelikkuseks 18. aprillil 1951 sõlmitud Pariisi lepinguga. Seega Euroopa integratsiooniprotsessi alguseks võibki lugeda 1951. aastat², mil sõlmiti Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutamisleping (leping jõustus 1952). Rahu nimel ühinesid kuus Euroopa riiki: Belgia, Holland, Luksemburg, Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa. Selle sammuga allutati sõe- ja terasetootmine ühisele organile, et muuta sõjapidamine nimetatud riikide vahel praktiliselt võimatuks. Eesmärk oli kindlustada rahu võitjate ja võidetute vahel Teise maailmasõja järgses Euroopas ning ühendada nad võrdsete partneritena, kes teevad koostööd ühistes institutsioonides.

Koostöö erinevates valdkondades laienes veelgi, kui 25. märtsil 1957 allkirjastati Roomas Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) ja Euroopa Aatomienergiaühenduse (EURATOM) asutamislepingud. EMÜ tähendas ulatuslikumat ühist turgu, hõlmates suurt arvu kaupu ja teenuseid. Tollimaksud kaotati täielikult 1. juulil 1968 ja samal kümnendil töötati välja ühine poliitika, eelkõige kaubandus- ja põllumajanduspoliitika. ESTÜ, EMÜ ja EURATOM olid eri organisatsioonid. Et aga neisse kuulusid samad riigid ja neil olid ühised juhtorganid, kutsuti neid Euroopa Ühendusteks.

1980ndate alguse ülemaailmne majanduslangus tõi kaasa europessimismi laine. Uus lootus tärkas, kui Prantsuse poliitik ja majandusteadlane Jacques Delors³ (sündinud 20. juulil 1925 Pariisis) juhitud Euroopa Komisjon avaldas 1985. aastal „Valge Raamatu“, mis seadis paika ajakava ühisturu kujundamise lõpuleviimiseks 1. jaanuariks 1993. Ühendus kinnitas selle auahe eesmärgi ühtses Euroopa aktis, mis allkirjastati 1986. aasta veebruaris ning mis jõustus 1. juulil 1987.

Berliini müüri langemine 1989. aastal muutis jõuliselt Euroopa poliitilist kujunemist. See päädis Saksamaa taasühinemisega 3. oktoobril 1990 ning Kesk- ja Ida-Euroopa riikide vabanemisega Nõukogude Liidu kontrolli alt. NSV Liit lagunes detsembris 1991.

Samal ajal pidasid liikmesriigid läbirääkimisi uue Euroopa Liidu lepingu üle, mille Euroopa Ülemkogu (koosneb liikmesriikide presidentidest ja/või peaministritest) võttis vastu Maastrichtis detsembris 1991. Leping jõustus 1. novembril 1993. Lepinguga lisati senisesse süsteemi uusi valitsustevahelise koostöö vorme ning loodi Euroopa Liit (EL).

¹ Peatoimetaja märkus: ülevaade on koostatud ajakirja toimkonna poolt märtsis 2019 Euroopa Liitu käsitlevate erinevate Interneti allikate (Google'is märksõna „Euroopa Liit“) alusel (tekste on kohati lihtsustatud, kohendatud ja korrigeeritud).

² Seega täitub kahe aasta pärast, aprillis 2021, 70 aastat Euroopa Liidu asutamisest.

³ Jacques Delors oli Euroopa Komisjoni kaheksas president. Ta oli esimene inimene, kes püsis selles ametis kaks ametiaega (1985. aasta jaanuarist 1994. aasta detsembrini). 1979–1981 kuulus Delors Euroopa Parlamenti. Prantsuse presidendi François Mitterrandi valitsustes oli Delors 1981–1983 majandus- ja rahandusminister ning 1983–1984 majandus-, rahandus- ja eelarveminister. Mitterrand kaalus korduvalt Delorsi nimetamist Prantsusmaa peaministriks.

Maastrichti leping löi tol ajal eksisteeriva "kolmesambalise" Euroopa Liidu:

- *esimese samba* moodustavad Euroopa Ühendused. Sinna kuuluvad ühisturg, majandus- ja rahaliidu nõuded, samuti Liidu lisapädevused teatud valdkondades nagu Liidu kodakondsus, keskkond, teadustöö, haridus ja koolitus;
- Liidu *teine sammas* võimaldab teha koostööd ühise välis- ja julgeoleku poliitika vallas;
- *kolmandas sambas* on Liidu justiits- ja siseküsimuste poliitika, mille alla omakorda kuuluvad varjupaiga- ja immigratsiooniküsimused, juriidiline koostöö tsiviil- ja kriminaalasjades ning tolli- ja politseikoostöö terrorismi, narkokaubanduse ja pettuse vastu võitlemisel.

Maastrichti lepingu alusel moodustati 1994. aastal peamiselt Saksamaa Liitvabariigi, aga ka Hispaania initsiatiivil Regioonide Komitee (*Committee of the Regions – CoR, Comite des Regions, der Ausschuss der Regionen*). Regioonide Komitee toetab EL demokraatlikke struktuure ja aitab kaasa sellele, et kujundada Euroopa kodaniku-lähedasemaks ja transparentsemaks.

Euroopa Liit on enamust Euroopa riike hõlmav majanduslik ja poliitiline ühendus, millel oli (seisuga 01.01.2019) 28 liikmesriiki. 2016. aasta juunis toimus Suurbritannias referendum Euroopa Liitu jäämise küsimuses ning liidust välja astumist (Brexit) toetas suhteliselt napp häälteenamus. Euroopa Liidul on nii valitsuste-vahelise kui ka rahvusülese organisatsiooni elemente. Need riigid ühinesid selleks, et muuta inimeste elu paremaks, lihtsamaks ja turvalisemaks. Lepiti kokku, et tehakse koostööd ja aidatakse üksteist. Euroopa Liidu riikide ühtlustatud seadusandlus peab tagama kodanike, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumise Euroopa Liidu piires.

Euroopa Liidu moodustamine. Euroopa Liit otsustati luua pärast Euroopas toimunud kahte suurt sõda. Euroopa riigid said aru, et parem on teha koostööd, kui üksteise vastu võidelda. Alguses otsustasid koostööd teha ainult kuus riiki: Belgia, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad (Holland), Prantsusmaa ja Saksamaa.

Hiljem ühines nendega üha rohkem riike ja Euroopa Liit oligi moodustatud. Praegu kuulub Euroopa Liitu 28 riiki. Need riigid on:

Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad (Holland), Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik (Suurbritannia), kus kogurahvaarv oli 2018. aasta alguses 512,4 miljonit⁴ ja Euroopa Liidu kogupindala oli üle 4,46 miljoni km².⁵ Eesti Vabariik on Euroopa Liidu liige alates 1. maist 2004, euro võeti kasutusele 1. jaanuarist 2011.

⁴ Eurostat. Population on 1 January.

[<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tps00001&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>] 23.03.2019

⁵ Euroopa Liidu portaali. [https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_et] 23.03.2019

Euroopa Liidu eesmärgid ja väärtused. Kõik Euroopa Liidu riigid teevad koostööd, selle tagamiseks, et:

- Euroopas on rahu;
- inimestel on hea elu;
- kõik on õiglane ja kedagi ei jäeta üksi;
- kõikide inimeste keelt ja kultuuri austatakse;
- Euroopa majandus on tugev ja riikides kasutatakse sama raha, et nad saaksid koos töötada.

Euroopa Liidu riikidel on ühised väärtused: näiteks soovivad nad tagada, et kõik inimesed on võrdsed ja et nende õigusi austatakse.

Rahu Euroopas. Tänu Euroopa Liidule teevad Euroopa riigid tihedat majanduslikku ja poliitilist koostööd. Euroopa Liit võitis 2012. aastal suure auhinna, nimelt **Nobeli rahupreemia**, sest ta oli teinud rahu tagamiseks head tööd.

Vaba liikumine. Tänu Euroopa Liidule on inimestel lihtne ühest riigist teise liikuda. Nad võivad elada, õppida ja töötada ükskõik millises Euroopa Liidu riigis. Näiteks võib Eestist pärit inimene otsustada minna elama Soome või Saksamaale ja hakata seal tööle. Samuti võib Hispaaniast pärit üliõpilane tulla õppima Eestisse jne. Ka kaubad, teenused ja raha saavad Euroopa Liidus vabalt ühest riigist teise liikuda.

Euroopa Liit ja muu maailm. Euroopa Liidul on kogu maailmas palju olulisi ülesandeid, muuhulgas näiteks:

- ta müüb teistele riikidele kaupu ja teenuseid ning ostab teistelt riikidelt kaupu ja teenuseid; nii aitab Euroopa Liit maailma majandusel kasvada;
- see aitab miljoneid inimesi, kes elavad vaesemates riikides, mis ei kuulu Euroopa Liitu;
- Euroopa Liit tahab, et maailm oleks turvaline koht, kus inimesi koheldakse õiglaselt ja kõik austavad seadusi.

Euroopa Liidu liikmeks saamiseks peab riik olema nõus:

kõikide Euroopa Liidu õigusaktide (regulatsioonide) ja väärtustega ning tegema tööd selleks, et kõik inimesed neid õigusakte (regulatsioone) ja väärtusi austaksid.

Selleks võib kuluda väga palju aega. Mitmed riigid teevad praegu tööd, et saada Euroopa Liidu liikmeks. Need riigid on: Albaania, Põhja-Makedoonia Vabariik, Montenegro, Serbia ja Türgi.

Euroopa Liidu liikmeks saamiseks peavad Euroopa Liidu õigusaktid (regulatsioonid) ja väärtused kehtima ka nendes riikides.

Schengeni ala. Euroopa Liit moodustas **Schengeni ala**, kus ei ole piirikontrolli, kus inimesed saavad vabalt ja lihtsalt ühest riigist teise reisida. Nad ei pea läbima piirikontrolli, kui lähevad ühest riigist teise. Schengeni ala moodustati 1985. aastal ning praegu kuulub selsse alasse 22 riiki Euroopa Liidu liikmesriikidest (alasse ei kuulu kuus riiki: Bulgaaria, Horvaatia, Iirimaa, Küpros, Rumeenia ja Ühendkuningriik /Suurbritannia/). Schengeni alasse kuulub veel neli riiki, mis ei kuulu Euroopa Liitu:

Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits. Tänu Schengeni alale saavad inimesed nüüd kõikide nende riikide vahel vabalt ja lihtsalt reisida või tööle minna.

Euroopa Liidu keeled. Igas Euroopa Liidu riigis räägivad inimesed oma keelt. Euroopa Liit kaitseb inimeste õigust rääkida oma keeles. Seepärast on kõik Euroopa Liidu olulised dokumendid ja teave olemas tema liikmesriikide keeltes. Nii saavad kõik inimesed Euroopa Liidus olulisest teabest aru, sest see on nende keeles. Ametlikke keeli on alates 2013. aastast 24 (on keeli, mida räägitakse rohkem kui ühes riigis). Lisaks 24 ametlikule keelele on Euroopa Liidus viis poolametlikku keelt: baski keel, galeegi keel, katalaani keel, gaeli keel ja kõmri keel. Sisemised töökeeled ja peamised menetluskeeled on inglise, prantsuse ja saksa keel.

Euroopa Liidu raha. Üheksateistkümnes Euroopa Liidu liikmesriigis on käibele võetud ühine, sama raha-ühisvaluuta – „euro“. Sama raha kasutamine aitab Euroopa Liidu ettevõtetel teha koostööd. Näiteks saavad Saksamaal elavad inimesed lihtsalt osta kaupu ja teenuseid Eestist ja nad ei pea maksma selle eest lisatasu. Sama raha kasutamine teeb ka reisimise inimestele lihtsamaks. Samuti on lihtne osta interneti teel mõnest teisest riigist kaupu ja teenuseid.

Euroopa lipp. Euroopa Liidu lipp on sinine ja sellel on ringis 12 kuldset tähte. Tähtede arv on muutumatu (ei sõltu liikmesriikide arvust nagu mõnikord arvatakse), sümboliseerides täiuslikkust, harmooniat, EL riikide koostööd, üksteise toetamist ja ühtsust Euroopa rahvaste vahel.

Euroopa hümn. Igal riigil on meloodia-hümn, mis näitab selle riigi väärtuseid ja kultuuri. Ka Euroopa Liidul on oma hümn. 1985. aastal otsustasid inimesed, kes Euroopa Liidus otsuseid teevad, et Euroopa Liidu hümniks saab ühe väga tuntud helilooja meloodia. Selle helilooja nimi on Ludwig van Beethoven. Hümn muusika põhineb 1823. aastal komponeeritud 9. sümfoonia viimasel osal „Ood rõõmule“. See meloodia näitab, kui oluline on, et kõik inimesed on vabad, elavad rahu ja toetavad üksteist. Euroopa Liit usub nendesse väärtustesse ja seepärast valiski ta just selle meloodia oma hümniks.

Ühinenud mitmekesisuses. Euroopa Liit kasutab fraasi „**ühinenud mitmekesisuses**“, et näidata oma väärtuseid. Ühinenud mitmekesisuses tähendab seda, et:

- Euroopa Liidu elanike kultuur ja keeled võivad olla erinevad, kuid nad toetavad üksteist ja teevad rahu koostööd;
- selles ei ole midagi halba, et meie keeled ja kultuurid on erinevad. Vastupidi – erinevate kultuuridega inimesed saavad üksteiselt rohkem õppida.

Euroopa Liidu toimimine. Euroopa Liidus on kolm olulist asutust:

- **Euroopa Komisjon, kelle** töötajad teevad ettepanekuid seaduste vastuvõtmiseks;
- **Euroopa Parlament, kelle** liikmeid valivad Euroopa elanikud valimistel, et Euroopa Parlament kaitseks nende õiguseid;

- **Euroopa Liidu Nõukogu** – inimesed, kes teevad Euroopa Liidu riikides otsuseid, tulevad kokku ja moodustavad Euroopa Liidu Nõukogu.

Need kolm asutust on Euroopa Liidu jaoks väga olulised. Nad teevad koostööd, et Euroopas oleks parem elu:

- **Euroopa Komisjon** teeb seaduste ettepanekuid;
- **Euroopa Parlament** ja **Euroopa Liidu Nõukogu** arutavad neid seaduseid ja otsustavad, kas need hakkavad Euroopas kehtima;
- Kui nad otsustavad, et seadus hakkab Euroopas kehtima, peavad kõik Euroopa Liidu liikmesriigid tegema tööd, et seadus hakkaks nende riigis kehtima.

Euroopa Liidus on veel olulisi asutusi:

- **Euroopa Liidu Kohus**, kes hoolitseb selle eest, et Euroopa Liidus kehtivad kõik õigusaktid (regulatsioonid) õigesti;
- **Kontrollikoda**, kes kontrollib, kas Euroopa Liidu raha kasutatakse õigesti.

Euroopa Liidus on veel asutusi, kes teevad samuti olulist tööd. Näiteks on selliseid asutusi, kes:

- kontrollivad, kas Euroopa Liit toimib õigesti ja austab inimeste õiguseid;
- avaldavad Euroopa Liidu kohta olulist teavet;
- valivad välja inimesed, kellel on Euroopa Liidus töötamiseks vajalikud oskused;
- kaitsevad kõikide Euroopa inimeste õiguseid, näiteks puudega inimeste ja töötajate õiguseid.

Kõik need asutused teevad koostööd, et Euroopa Liit toimiks õiguspäraselt ja oleks inimestele kasulik.

Praegu tuleb eurooplastel lahendada üleilmastumisega seotud probleeme. Uued tehnoloogiad ja Interneti plahvatuslik areng muudavad maailma majandust, kuid toovad kaasa ka sotsiaalseid ja kultuurilisi pingeid. Märtsis 2000 võttis Euroopa Liit vastu Lissaboni strateegia, mis peab tagama Euroopa majanduse ajakohastumise ja Liidu eduka konkureerimise maailmaturul selliste oluliste tegijatega nagu USA ja uued tööstusriigid. Lissaboni strateegia hõlmab innovatsiooni ja investeringute edendamist ning Euroopa haridussüsteemide ajakohastamist, et viia need vastavusse infoühiskonna vajadustega. Samal ajal avaldavad tööpuudus ja pensionikulude kasv survet liikmesriikide majandusele, mis teeb reformimise vajaduse veelgi ilmsemaks. Valijad nõuavad üha sagedamini, et valitsus leiaks nendele muredele praktilise lahenduse.

Lissaboni strateegiat asendab tänapäeval Euroopa Liidu uus strateegia „Euroopa 2020. aastal”. Antud strateegia on loodud jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks ning töökohtade loomiseks ja selleks, et aidata Euroopal taastuda majanduskriisist, mis on maailma tabanud alates 1930. aastatest.

„Euroopa 2020. aastal” eesmärk on saavutada:

- arukas majanduskasv (hariduse, teadmiste ja innovatsiooni kaudu);
- jätkusuutlik majanduskasv (ressursitõhusam, loodussäästlikum ja konkurentsivõimelisem majandus);
- kaasav majanduskasv (kõrge tööhõivemäär ning majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus).

Euroopa Liidu 21. sajandi Euroopa sotsiaalse turumajanduse visioon põhineb Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide vahelisel partnerlusel.

Ajakirja Toimkond

DIE EUROPÄISCHE UNION – DAS WIRTSCHAFTSPOLITISCHE BÜNDNIS, ZU DEM AUCH DIE REPUBLIK ESTLAND GEHÖRT¹

Am neunten Mai 1950 legte Robert Schuman (29. Juni 1886 – 4. September 1963) mit seiner Idee über die Schaffung einer auf Solidarität beruhenden Europäischen Gemeinschaft, die eine Vereinigung Europas nach dem Zweiten Weltkrieg zum Ziel setzte, den Grundstein für die Gründung der Europäischen Union. In der Schuman-Erklärung wurde der Vorschlag zur Schaffung einer Europäischen Gemeinschaft für Kohle und Stahl (EGKS) gemacht, der mit dem Pariser Vertrag vom 18. April 1951 umgesetzt wurde. So kann 1952, als der Vertrag über die Europäische Gemeinschaft für Kohle und Stahl (EGKS) geschlossen wurde, als der Beginn des Integrationsprozesses Europas betrachtet werden. Der Vertrag ist 1952 in Kraft getreten. Im Namen des Friedens sind der Gemeinschaft sechs europäische Staaten beigetreten; das waren Belgien, Niederlande, Luxemburg, Italien, Frankreich und die Bundesrepublik Deutschland.

Mit den am 25. März 1957 in Rom unterzeichneten Verträgen zur Gründung der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft (EWG) und der Europäischen Atomgemeinschaft (EAG, Euratom) wurde die Zusammenarbeit auf noch weitere Bereiche erweitert. Die EWG bedeutete einen umfangreichen gemeinsamen Markt, der eine große Anzahl an Waren und Dienstleistungen umfasste. Zölle wurden schon am 1. Juli 1968 vollständig abgeschafft, und noch im gleichen Jahrzehnt wurde eine gemeinsame Politik, in erster Linie in den Bereichen Handel und Landwirtschaft ausgearbeitet.

Die weltweite Rezession Anfang der 1980-er hatte eine Welle vom Europessimismus zur Folge. Als aber die vom französischen Politiker und Wirtschaftswissenschaftler Jacques Delors² (geboren am 20. Juli 1925 in Paris) geleitete Europäische Kommission 1985 „Das Weissbuch“ mit dem Zeitplan zur Vollendung des Binnenmarktes zum 1. Januar 1993 veröffentlichte, war auch neue Hoffnung geboren.

Der Fall der Berliner Mauer in 1989 leitete drastische Änderungen in der politischen Gestaltung Europas ein. Der Prozess endete mit der Wiedervereinigung Deutschlands am 3. Oktober 1990 und der Befreiung der Länder Zentral- und Osteuropas vom Sowjetsystem. Die Sowjetunion ist im Dezember 1991 zusammengebrochen.

Gleichzeitig haben die Mitgliedsstaaten Verhandlungen über den neuen Vertrag der Europäischen Union geführt, der dann vom Europäischen Rat (besteht aus Präsidenten

¹ Bemerkung des Chefredakteurs: Die Übersicht wurde vom Redaktionsausschuss der Zeitschrift im März 2019 anhand unterschiedlicher sich mit der Europäischen Union befassenden Internet-Quellen (Google-Suchbegriff „Europäische Union“) verfasst (Texte sind zum Teil vereinfacht und korrigiert worden).

² Jacques Delors war der achte Präsident der Europäischen Kommission. Er war die erste Person, die diese Position zwei Amtszeiten lang wahrgenommen hat (vom Januar 1985 bis Dezember 1994). In 1979–1981 war Delors Abgeordneter im Europaparlament. In den Regierungen vom französischen Präsidenten François Mitterrand war Delors Wirtschafts- und Finanzminister (1981–1983) und Wirtschafts- und Finanz- und Haushaltsminister (1983–1984). Mitterrand plante wiederholt die Benennung von Delors zum Ministerpräsidenten Frankreichs.

und/oder Ministerpräsidenten der Mitgliedsstaaten) im Dezember 1991 in Maastricht unterzeichnet wurde. Der Maastricht-Vertrag ist am 1. November 1993 in Kraft getreten. Mit diesem Vertrag wurde das bisherige System durch neue Formen der Zusammenarbeit zwischen den Regierungen ergänzt und es wurde die Europäische Union (EU) ins Leben gerufen.

Durch den Vertrag von Maastricht wurde das „Drei-Säulen-Modell“ der Europäischen Union eingeführt:

- *Die erste oder die überstaatliche Säule.* Hier handelt es sich um Europäische Gemeinschaften, um den gemeinsamen Markt, die Forderungen der Wirtschafts- und Währungsunion sowie zusätzliche Kompetenzen der Union in gewissen Bereichen wie Unionsbürgerschaft, Umwelt, Wissenschaftsarbeit, Bildung und Schulung;
- *Die zweite Säule* oder gemeinsame Zusammenarbeit im Bereich der Außen- und Sicherheitspolitik;
- *Zur dritten Säule* gehört die Zusammenarbeit im Bereich Justiz und Inneres, die sich ihrerseits mit Asyl- und Einwanderungsfragen, der rechtlichen Zusammenarbeit in Zivil- und Strafsachen sowie mit Zusammenarbeit mit Zoll und Polizei bei Bekämpfung von Terrorismus, Drogenhandel und Betrugerei befassen.

Bei der **Europäischen Union** handelt es sich um eine derzeit (am 01.01.2019) aus 28 europäischen Mitgliedsstaaten bestehende wirtschaftliche und politische Gemeinschaft. Die Union beinhaltet Elemente einer sowohl zwischenstaatlichen als auch länderübergreifenden Organisation. Die Mitgliedsstaaten sind der EU beigetreten, um das Leben der Menschen besser, einfacher und sicherer zu machen. Es wurde vereinbart, Zusammenarbeit zu machen und einander Hilfe zu leisten. Die harmonisierte Gesetzgebung der Staaten der Europäischen Union muss die Freizügigkeit von Personen, den freien Verkehr von Waren, Dienstleistungen und Kapital innerhalb der Europäischen Union sichern.

Gründung der Europäischen Union. Die Entscheidung zur Gründung bzw. Bildung der Europäischen Union wurde nach zwei Weltkriegen getroffen. Europäische Staaten hatten verstanden, dass es besser ist, Zusammenarbeit zu machen als gegeneinander zu kämpfen. Anfangs waren es nur sechs Staaten, die den Vertrag über die Gründung der Europäischen Gemeinschaft für Kohle und Stahl (EGKS) unterzeichnet haben (s. oben). Später sind der Gemeinschaft immer weitere und weitere Länder beigetreten und die Europäische Union war entstanden. Anfang 2018 gehörten zur Europäischen Union 28 Staaten mit einer gesamten Bevölkerungszahl von 512,4 Millionen Menschen³ und mit einer Gesamtfläche von mehr als 4,46 Millionen m².⁴ Die Republik Estland ist EU-Mitglied seit dem 1. Mai 2004 und seit dem 1. Januar 2011 gilt in Estland der Euro.

³ Eurostat. Population on 1 January.

[<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tps00001&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>] 23.03.2019

⁴ Das Webportal der Europäischen Union. [https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_et] 23.03.2019

Um Mitglied der Europäischen Union zu werden, hat der entsprechende Staat sich mit allen Gesetzen und Werten der Europäischen Union einverstanden zu erklären und Maßnahmen zu ergreifen, damit alle Menschen diese Gesetze und Werte respektierten.

Ziele und Werte der Europäischen Union. Alle Mitgliedsstaaten der Europäischen Union machen Zusammenarbeit, um zu gewährleisten, dass 1) in Europa Frieden herrscht; 2) Menschen in Europa einen Wohlstand genießen können; 3) Gerechtigkeit herrscht und keiner allein gelassen wird; 4) die Sprache und die Kultur aller Menschen respektiert wird; 5) Europa starke Wirtschaft hat und dass in allen Staaten dieselbe Währung benutzt wird, damit die Staaten besser und einfacher zusammenarbeiten könnten.

Die Mitgliedsstaaten der Europäischen Union gehen von gemeinsamen Werten aus: so haben sie sich zum Ziel gesetzt, Gleichbehandlung aller Menschen und Respektierung ihrer Rechte zu gewährleisten.

Die wesentlichsten Stichwörter der Europäischen Union wären:

Frieden in Europa

Freizügigkeit der Menschen

Europäische Union und die übrige Welt (gegenseitiger Handel mit Waren und Dienstleistungen)

Der Schengen-Raum

Sprachen der Europäischen Union (in jedem Mitgliedsstaat der Europäischen Union wird eigene Sprache gesprochen). Seit 2013 gibt es in der EU 24 Amtssprachen. Die Sprachen des internen Gebrauchs und hauptsächliche Verfahrenssprachen sind Englisch, Französisch und Deutsch.

Währung der Europäischen Union. In neunzehn Mitgliedsstaaten der Europäischen Union gilt der Euro, d.h. die gemeinsame Währung der EU.

Europaflagge. Die Flagge der Europäischen Union besteht aus einem Kranz von zwölf goldenen fünfzackigen Sternen auf blauem Hintergrund.

Europahymne. In 1985 wurde entschieden, dass zur Hymne der Europäischen Union die Musik zur Ode „An die Freude“ aus dem vierten Satz der Neunten Symphonie Ludwig van Beethovens wird.

In Vielfalt geeint. Dieser Leitspruch soll eigene Werte unterstreichen, d.h. dass die Kultur und die Sprachen der Bürger der Europäischen Union zwar verschieden sein können, doch werden sie aber einander unterstützen und im Frieden zusammenarbeiten.

Die Funktionsweise der Europäischen Union. In der Europäischen Union gibt es drei wichtige Organe:

- **Die Europäische Kommission;**
- **Das Europäische Parlament;**
- **Der Europäische Rat.**

Außerdem gibt es in der Europäischen Union noch andere wichtige Einrichtungen:

- **Der Europäische Gerichtshof;**
- **Der Rechnungshof.**

In der Europäischen Union gibt noch weitere Institutionen, die genauso wie die schon genannten Einrichtungen wichtige Arbeit leisten. In gemeinsamer Zusammenarbeit soll eine ordnungsgemäß funktionierende und für Menschen nutzenbringende EU aufgebaut werden.

Im März 2000 wurde von der Europäischen Union die Lissabon-Strategie (auch Lissabon-Prozess oder Lissabon-Agenda genannt) verabschiedet, die eine Modernisierung der Europäischen Wirtschaft und eine erfolgreiche Konkurrenzfähigkeit mit solchen Akteuren wie die USA und andere Industriestaaten auf Weltmärkten garantieren soll. Heute ist an Stelle der Lissaboner Strategie das Nachfolgeprogramm der Europäischen Union „Europa 2020“ getreten. Dieses Programm setzt folgende Ziele:

- Intelligentes Wirtschaftswachstum (durch Bildung, Kenntnisse und Innovation);
- Nachhaltiges Wirtschaftswachstum (eine ressourceneffektivere, natureffizientere und konkurrenzfähigere Wirtschaft);
- Integratives Wirtschaftswachstum (hohe Beschäftigungsquote sowie wirtschaftliche, soziale und territoriale Zusammengehörigkeit).

Am 23. Juni 2016 wurde in Großbritannien das EU-Mitgliedschafts- oder das Brexit-Referendum durchgeführt. Gemäß Endergebnissen des Referendums waren 52% der Wähler für den Austritt Großbritanniens aus der Europäischen Union und 48% der Wähler stimmten für den Verbleib, wonach die Entscheidung getroffen wurde, dass Großbritannien aus der EU austreten wird. Der amtliche Austrittsprozess kann bis zu zwei Jahre dauern, aber vom EU-Ratspräsidenten Donald Tusk ist die Warnung ausgesprochen worden, dass der ganze Prozess mit allen Verhandlungen über Handels- und Migrationsverträge bis sieben Jahre dauern kann.

Redaktionsausschuss der Zeitschrift

THE EUROPEAN UNION – AN ECONOMIC AND POLITICAL UNION IN WHICH ALSO THE REPUBLIC OF ESTONIA IS A MEMBER¹

On 9 May 1950 the French statesman Robert Schuman (29 June 1886 – 4 September 1963) laid the foundation to the European Union, putting forward the idea of creating a union based on solidarity in Europe, which meant joining together the post World War II Europe. The Schuman Declaration proposed the creation of the European Coal and Steel Community (ECSC) which became a reality with the Paris Treaty signed on 18 April 1951. Thus, the European integration process can be deemed to have started in 1951² when the Treaty establishing the European Coal and Steel Community (ECSC) was signed (the Treaty came into effect in 1952). Six European countries joined in the name of peace: Belgium, the Netherlands, Luxembourg, Italy, France and Germany.

Cooperation in different areas became broader when the treaties on establishing the European Economic Community (EEC) and the European Atomic Energy Community (EURATOM) were signed in Rome on 25 March 1957. EEC meant a more extensive common market, covering a large number of goods and services. Customs duties were completely lifted on 1 July 1968 and joint policies were developed during the same decade, above all the trade policy and agricultural policy.

The global economic recession of the beginning of 1980s brought along a wave of europessimism. New hopes arose when the European Commission led by the French politician and economist Jacques Delors³ (born in Paris on 20 July 1925) published its White Paper in 1985, setting the time schedule for the formation of the common market by 1 January 1993.

The fall of the Berlin Wall in 1989 radically changed the European political development. It led to the reunification of Germany on 3 October 1990 and liberation of Central and Eastern European countries from under control of the Soviet Union. The Soviet Union collapsed in December 1991.

At the same time, Member States held negotiations over the new Treaty of the European Union which was adopted by the European Council (consisting of presidents and/or prime ministers of Member States) in Maastricht in December 1991. The Treaty came into effect on 1 November 1993. New forms of intergovernmental cooperation were

¹ Note from the Chief Editor: the overview has been prepared by the Editorial Staff of the journal on the basis of different web sources on the European Union in March 2019 (Google search word “European Union”) (the texts have been simplified, adjusted and corrected at some places).

² Thus it will be the 70th anniversary of establishing the European Union in two years, in April 2021.

³ Jacques Delors was the 8th President of the European Commission. He was the first person who stayed at this post for two terms of office (from January 1985 to December 1994). In 1979–1981, Delors was a member of the European Parliament. Delors was a member of the governments of the President of France François Mitterrand, being the Minister of Economic Affairs and Finance in 1981–1983 and the Minister of Economic Affairs, Finance and Budget in 1983–1984. Mitterrand repeatedly considered nomination of Delors as the Prime Minister of France.

introduced to the existing system with the Treaty and the European Union (EU) was created.

The European Union consisting of three columns was created then with the Maastricht Treaty:

- The *first column* consists of the European Communities. This includes the common market, requirements for the economic and monetary union, also additional competences of the EU in certain areas, such as EU citizenship, environment, scientific research, education and training activities.
- The *second column* of the EU enables cooperation in the area of common foreign and security policy;
- The *third column* consists of EU policy in the issues of justice and home affairs which include asylum and immigration issues, legal cooperation in civil and criminal cases, and customs and police cooperation in combating terrorism, drug trafficking and fraud.

The **European Union** is the economic and political union of mainly European countries, which has 28 Member States (as at 01.01.2019). The European Union has elements of both an intergovernmental and supranational organisation. These countries joined to make people's lives better, simpler and more secure. It was agreed to have cooperation and help each other. The harmonised legislation of EU Member States has to ensure the free movement of citizens, goods, services and capital within the European Union.

Establishment of the European Union

It was decided to establish the European Union after the two big wars which took place in Europe. European countries realised that it is better to have cooperation than to fight against each other. At first only six countries decided to have cooperation and to sign the Treaty establishing the European Coal and Steel Community (ECSC) (see above). Later more and more countries joined them and the European Union was established. The current European Union has 28 Member States with the total population of 512.4 million⁴ at the beginning of 2018 and total area of more than 4.46 million km².⁵ The Republic of Estonia is an EU Member State since 1 May 2004, euro was introduced on 1 January 2011.

In order to become an EU Member State, a country has to agree to all EU laws and values and make efforts to ensure respecting of these laws and values by all people.

Goals and values of the EU

All EU Member States have cooperation to ensure:

1) peace in Europe; 2) well-being of citizens; 3) justice for and involvement of everybody; 4) respecting of the language and culture of all people; 5) strong European economy and use of a common currency by countries to be able to have cooperation.

⁴ Eurostat. Population on 1 January.

[<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tps00001&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>] 23.03.2019

⁵ EU portal. [https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_etj] 23.03.2019

EU Member States have common values: for instance, they want to ensure equality of all people and respect of their rights.

The most important keywords related to the EU are:

Peace in Europe

Free movement of people

EU and the rest of the world (mutual purchase and sale of goods and services)

Schengen area

EU languages (people speak their own languages in each EU Member State)

There are 24 official languages since 2013. The internal working languages and main procedural languages are English, French and German.

EU currency (the common currency – **euro** – has been introduced in 19 EU Member States)

EU flag (the EU flag is blue, with 12 golden stars arranged in a circle)

EU anthem (it was decided in 1985 to adopt the melody composed by Ludwig van Beethoven as the EU anthem)

United in diversity (this demonstrates the EU values, i.e. even if the culture and languages of EU citizens may be different, they support each other and have cooperation in peace.

Functioning of the EU. The EU has three important institutions:

- **The European Commission;**
- **The European Parliament;**
- **The Council of the European Union.**

The EU has other important institutions:

- **The European Court of Justice;**
- **The European Court of Auditors.**

The EU has more institutions which also perform important functions. All these institutions have cooperation for the lawful functioning of the EU and making it beneficial for people.

In March 2000 the EU adopted the Lisbon Strategy which has to ensure modernisation of European economy and successful competition of the EU in the global market with such important actors as the USA and new industrial countries. Lisbon Strategy has now been replaced by the new EU strategy, Europe 2020, which has the following goals:

- smart economic growth (through education, knowledge and innovation);
- sustainable economic growth (more resource efficient, more sustainable and more competitive economy);
- inclusive growth (high employment rate and economic, social and territorial cohesion).

On 23 June 2016 the United Kingdom had a referendum to decide about leaving the EU. According to the final result, 52% of the voters supported the leaving of the United

Kingdom and 48% supported staying in the EU, as a result of which the United Kingdom decided to leave the EU. It may take two years before actual leaving but the President of the European Council Donald Tusk has warned that the whole process with the negotiation of all trade and immigration agreements may take up to seven years.

Editorial Team of the journal

NATO – SÕJALIS-POLIITILINE ORGANISATSIOON, KA EESTI JAOKS¹

Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioonile (NATO) pani 1949. aastal aluse Põhja-Atlandi leping, mida tuntakse ka Washingtoni lepingu nime all. **2019. aasta aprillis täitis** NATO asutamisest 70 aastat. Asutajaliikmed on 12: Ameerika Ühendriigid, Belgia, Holland, Island, Itaalia, Kanada, Luksemburg, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Taani, Suurbritannia.

1952. aastal liitusid organisatsiooniga Kreeka ja Türgi, 1955. aastal Saksamaa Liitvabariik, 1982. aastal Hispaania ning 1999. aastal Poola, Tšehhi Vabariik ja Ungari. NATO seni viimane laienemine toimus 2004. aastal, mil organisatsiooni liikmeteks said Bulgaaria, Eesti, Leedu, Läti, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia, kes 29. märtsil 2004 deponeerisid NATOga liitumisdokumendid USA rahandusministeeriumis.

NATO on sõjalis-poliitiline riikide ühendus, kuhu 2019. aasta kevadel kuulus 29 riiki. Eesti on NATO liige 29. märtsist 2004. Aktiivne liikmelisus NATOs on Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika pikaajaline strateegiline prioriteet, võimaldades tulemuslikult osaleda rahvusvahelises julgeolekukoostöös ning kõige otstarbekamalt ja tõhusamalt tagada Eesti riigi kaitset.

Tänu liikmelisusele NATOs ja Euroopa Liidus (EL) on Eesti julgeolek paremini kindlustatud kui kunagi varem. NATO ja EL aitavad tagada Eesti rahvusvahelise seisundi stabiilsuse ja integreerituse demokraatlikusse väärtusruumi. NATO liikmelisus kindlustab Eestile usutava sõjalise heidutuse ja kollektiivkaitse. Eesti rõhuasetus sarnaselt teiste NATO liitlastega on mobiilsete ja jätkusuutlike relvajõudude arengul ning osaluse suurendamisel rahvusvahelistes rahuoperatsioonides.

NATO julgeolekupoliitika põhialuseid täiendati ning uuendati 2010. aastal, kui Lissaboni tippkohtumisel võeti riigipeade poolt vastu uus NATO liikmesriikide kaitse ja julgeoleku strateegiline kontseptsioon. Dokumendis antakse hinnang üldisele julgeolekukeskkonnale, käsitledes nii konventsionaalseid kui ka uuemaid ohte (ballistilised raketid, küberjulgeolek, globaalsete hüvede ja ressursside kättesaadavus ning energiajulgeolek). Samuti sätestatakse NATO strateegilised eesmärgid ning nende täitmiseks vajalikud vahendid järgneviks 10 aastaks. Kontseptsiooniga sõnastatakse kolm põhiülesannet (aitavad tagada liitlaste julgeolekut):

- kollektiivkaitse;
- kriisihjamine ja
- koostööine julgeolek.

Rahvusvaheline julgeolekukeskkond on viimastel aastatel oluliselt muutunud. Sellest tulenevalt on julgeoleku mõiste laienenud ja julgeolekuküsimused esile kerkinud

¹ Peatoimetaja märkus: ülevaade on koostatud ajakirja toimkonna poolt aprillis 2019 NATOt käsitlevate erinevate Interneti allikate (Google's märksõna „NATO“) alusel (tekste on kohati lihtsustatud, kohendatud ja korrigeeritud).

mitmetes uutes valdkondades, nagu terrorism, energia- ning küberjulgeolek jms. Seega muutuvad julgeoleku tagamise ülesanded nii NATO kui ka Eesti jaoks.

Rahvusvaheline julgeolekuolukord on alates konflikti puhkemisest Ukrainas 2014. aastal märgatavalt muutunud, mistõttu otsustasid NATO liitlased 8.-9. juulil 2016. Varssavis toimunud tippkohtumisel suurendada oma kohalolekut Läänemere regioonis. Piirkonna julgeoleku kindlustamiseks ning heidutuse ja kollektiivkaitse tugevdamiseks otsustati Eestisse, Läti, Leetu ja Poolasse paigutada NATO lahingugrupid.

Tegemist on NATO liitlasriikide poolt moodustatud pataljонidega, kus lahingugrupi eest vastutav raamriik (**framework nation**) ja teised panustajariigid (**contributing nation**) aitavad tugevdada ühtaegu nii heidutust kui ka riigi iseseisvat kaitsevõimet. Eesti lahingugrupi raamriik on Ühendkuningriik ning panustajariigid on Prantsusmaa ja Taani. Läti lahingugrupi raamriik on Kanada, Leedul Saksamaa LV ja Poolal USA.

Varssavi tippkohtumisel otsustasid liitlased arendada ka kohaldatud kohalolekut Kagu-Euroopas. Liitlaste kohaldatud kohalolek hõlmab aktiivsemat mitmerahvuselist õppustel osalemist Rumeenias asuva kagudiviisi peakorteri raamistikus.

NATO arendab ka meetmeid, et suurendada kohalolekut Musta mere piirkonnas. 2016. aasta oktoobris toimunud NATO kaitseministrite kohtumisel lepiti kokku meetmed NATO kohalolekuks regioonis ning mitmed liitlased olid valmis panustama vägede ja muude võimekustega maal, merel ja õhus.

2017. aasta veebruaris toimunud kaitseministrite kohtumisel lepiti kokku NATO mereväe suurenenud kohalolek Mustal merel, mis hõlmab koolitusi, õppusi ja olukorrateadlikkuse suurendamist. Samuti sätestati NATO alaliste mereväeüksuste koordineerimisfunktsioonid teiste liitlasvägedega Musta mere piirkonnas tegutsemiseks.

Miks Eesti kuulub NATO-sse?

NATO eesmärgiks on demokraatia ühine kaitse. Eestile on NATO peamine välise julgeoleku tagatis. Eesti julgeolekupoliitika eesmärk on säilitada Eesti iseseisvus ja sõltumatus, territoriaalne terviklikkus, põhiseaduslik kord ning rahva turvalisus. Sellest lähtuvalt on Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika juhtpõhimõtteks olla ise aktiivne julgeoleku tagaja ja osaleda erinevate rahvusvaheliste organisatsioonide (NATO, ÜRO, OSCE, Euroopa Liit) juhitud kriisiohjamis- ning rahuoperatsioonides.

Eesti liitumine NATO ja EL-iga kindlustas oluliselt Eesti julgeolekut, samal ajal lülitas Eesti end nende organisatsioonide koordineeritud julgeoleku- ja kaitsekoostöösse eesmärgiga aidata kaasa laiemale rahvusvahelise rahu ja stabiilsuse loomisele. Liikmelisus kollektiivse kaitse organisatsioonis NATO-s kindlustab sõjalise julgeoleku, võimaldab tulemuslikult osaleda rahvusvahelises julgeolekukoostöös ning kõige otstarbekamalt tagada Eesti riigi kaitse. Aktiivne liikmelisus NATO-s jääb alatiseks Eesti peamiseks julgeoleku- ja kaitsepoliitika prioriteediks.

Eesti osalus NATO missioonidel

Eesti on aktiivselt osalenud rahvusvahelistel operatsioonidel. NATO edu rahvusvahelistel operatsioonidel on Eesti jaoks väga oluline, sest see mõjutab meie liitlaste kui ka mitmete rahvusvaheliste organisatsioonide julgeolekut maailmas. Kokku on alates 1995. aastast rahvusvahelistel operatsioonidel osalenud ligikaudu 2500 Eesti kaitseväelast.

Eesti NATO-liikmelisus on oluline ka selleks, et tagada Eesti Vabariigi majandusliku tegevuse turvalisus ja majanduspoliitika tulemuslikkus.

Ajakirja Toimkond

NATO – DIE MILITÄR-POLITISCHE ORGANISATION, AUCH FÜR ESTLAND¹

Der Grundstein für die Organisation des Nordatlantikvertrages (NATO) wurde 1949 mit dem Nordatlantikvertrag, auch unter der Bezeichnung Washingtoner Vertrag bekannt, gelegt. **Im April 2019 wird das 70. Jubiläum des Bestehens der NATO gefeiert. Es gibt 12 Gründungsmitglieder der NATO; das sind die Vereinigten Staaten, Belgien, Holland, Island, Italien, Kanada, Luxemburg, Norwegen, Portugal, Frankreich, Dänemark und Großbritannien.**

1952 sind der Organisation Griechenland und die Türkei als weitere Mitglieder beigetreten, 1955 Deutschland, 1982 Spanien und 1999 Polen, die Tschechische Republik und Ungarn.

Die bisher letzte Erweiterung der NATO ist 2004, als Bulgarien, Estland, Litauen, Lettland, Rumänien, die Slowakei und Slowenien, die am 29. März 2004 ihre Beitrittsunterlagen beim Finanzministerium der Vereinigten Staaten (United States Department of the Treasury) hinterlegt haben, erfolgt.

Bei der NATO handelt es sich um ein militär-politisches Bündnis von Staaten mit 29 Mitgliedern. Estland gehört zur NATO seit dem 29. März 2004. Aktive Mitgliedschaft in der NATO gilt als die langfristige strategische Priorität der Sicherheits- und Verteidigungspolitik Estlands, die eine effektive Beteiligung an internationaler Sicherheitszusammenarbeit und eine zweckmäßige und effiziente Verteidigung des estnischen Staates garantiert.

Dank der Mitgliedschaft in der NATO und in der Europäischen Union ist die Sicherheit Estlands besser gesichert als je zuvor. Sowohl die NATO als auch die EU leisten ihren Beitrag zur Beibehaltung der Stabilität der internationalen Positionen Estlands und zur territorialen Integrität des Landes im demokratischen Werteraum. Die Mitgliedschaft in der NATO garantiert für Estland eine glaubhafte militärische Abschreckung und kollektive Verteidigung. Genau wie bei anderen NATO-Alliierten liegt auch bei Estland der Hauptschwerpunkt bei Ausarbeitung und Weiterentwicklung von mobilen und nachhaltigen Streitkräften wie auch bei Erhöhung der Beteiligung an internationalen Friedensunterstützungsoperationen.

Die Grundlagen der NATO-Sicherheitspolitik wurden ergänzt und erneuert 2010, als beim in Lissabon stattgefundenen Gipfeltreffen von Staats- und Regierungschefs das neue strategische Konzept der Verteidigung und Sicherheit der NATO-Mitglieder beschlossen wurde. Im Dokument wird eine Bewertung der allgemeinen Sicherheitslage gegeben, dies anhand der Betrachtung der Thematik der konventionellen, aber auch neuerer Gefahren (wie z.B. ballistische Raketen, Cyber-Sicherheit, Zugänglichkeit von globalem Gut und Ressourcen, Energiesicherheit). Auch werden die strategischen Ziele

¹ Bemerkung des Chefredakteurs: Die Übersicht wurde vom Redaktionsausschuss der Zeitschrift im April 2019 anhand unterschiedlicher sich mit der NATO befassenden Internet-Quellen (Google-Suchbegriff „NATO“) verfasst (Texte sind zum Teil vereinfacht und korrigiert worden).

der NATO und die für ihre Erzielung notwendigen Mittel für kommende 10 Jahre festgelegt. In der Konzeption werden drei für die Gewährleistung der Sicherheit der Alliierten notwendige Hauptaufgaben definiert:

- Kollektive Verteidigung;
- Krisenmanagement und
- auf Zusammenarbeit beruhende Sicherheit.

Das internationale Sicherheitsumfeld hat sich in letzten Jahren beträchtlich geändert. Davon ausgehend hat sich der Begriff der Sicherheit erweitert und die aktuellen sicherheitsbezogenen Fragen betreffen immer neue und neue Bereiche wie z.B. Terrorismus, Energie- und Cyber-Sicherheit usw. So ändern sich die mit Gewährleistung der Sicherheit verbundenen Aufgaben sowohl für die NATO als auch für Estland.

Mit dem Ausbruch des Konfliktes in der Ukraine im Jahre 2014 änderte sich das internationale Sicherheitsumfeld drastisch, und das war der Grund, warum die NATO-Alliierten bei ihrem Gipfeltreffen am 8.-9. Juli 2016 in Warschau entschieden haben, die NATO-Präsenz in der Ostseeregion weiter auszubauen. Für die Gewährleistung der Sicherheit der Region und für die Erhöhung der Abschreckung sowie der Fähigkeit der kollektiven Verteidigung wurde der Beschluss über die Truppenstationierung in Estland, Lettland und Litauen gefasst.

Beim Treffen der Verteidigungsminister der NATO-Länder im Oktober 2016 befasste man sich mit der Thematik der Maßnahmen für die Erweiterung der NATO-Präsenz in der Region vom Schwarzen Meer, und mehrere Alliierten haben sich bereit erklärt, in Form von Truppen und sonstigen militärischen Fähigkeiten in der Luft, zu Land und zu Wasser ihren Beitrag dazu zu leisten.

Die im Februar 2017 auf dem Gipfel der NATO-Verteidigungsminister gefasste Entscheidung über die erhöhte Präsenz der NATO-Seekräfte auf Schwarzem Meer beinhaltet Schulungen, militärische Übungen und eine Erhöhung des Situationsbewusstseins, aber auch Koordinationsfunktionen der Marine-Einheiten mit anderen Truppen der Alliierten für Aktivitäten in der Region vom Schwarzen Meer.

Das Ziel der NATO besteht in gemeinsamer Verteidigung der Demokratie. Für Estland gilt die NATO als der wichtigste Garant der äußeren Sicherheit. Das Ziel der Sicherheitspolitik Estlands ist die Erhaltung der Souveränität und der Unabhängigkeit des Landes, seiner territorialen Integrität, der verfassungsmäßigen Ordnung und der Sicherheit der Bevölkerung. Dementsprechend geht Estland bei seiner Sicherheits- und Verteidigungspolitik aus dem Grundsatz aus, selbst als aktiver Garant der Sicherheit zu handeln und an den von unterschiedlichen internationalen Organisationen (NATO, Vereinte Nationen, OSCE, Europäische Union) geleiteten Krisenmanagements- und Friedensunterstützungsoperationen teilzunehmen.

Der Beitritt Estlands zur NATO und zur EU hat die Sicherheitslage Estlands wesentlich gesichert. Gleichzeitig hat Estland sich an die koordinierte Sicherheits- und Verteidigungszusammenarbeit angeschlossen, mit dem Ziel, seinen Beitrag zur

Bewahrung des Friedens und zur Schaffung einer breiteren internationalen Stabilitätslage zu leisten. Aktive Mitgliedschaft Estlands bei der NATO wird für immer die Hauptpriorität der Sicherheits- und Verteidigungspolitik des Landes bleiben.

Als NATO-Mitglied seit 29. März 2004 hat Estland aktiv an internationalen militärischen Operationen teilgenommen. Der Erfolg von NATO bei solchen internationalen Vorhaben ist für Estland sehr wichtig, weil das einen beträchtlichen Einfluss auf die Sicherheit unserer Alliierten und internationaler Organisationen weltweit ausübt. Insgesamt sind es rund 2100 Soldaten estnischer Verteidigungskräfte, die seit 1995 an verschiedenen internationalen Friedensunterstützungsoperationen teilgenommen haben.

Die Mitgliedschaft Estlands bei der NATO ist wichtig auch für die Gewährleistung der Sicherheit der wirtschaftlichen Tätigkeit in Estland und für die Wirksamkeit unserer Wirtschaftspolitik.

Redaktionsausschuss der Zeitschrift

NATO – A MILITARY AND POLITICAL ORGANIZATION, ALSO FOR ESTONIA¹

The North Atlantic Treaty Organization (NATO) was established in 1949 with the North Atlantic Treaty which is also referred to as the Washington Treaty. **April 2019** is the **70th anniversary** of the establishment of NATO. It has 12 founding members: Belgium, Canada, Denmark, France, Iceland, Italy, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Portugal, United Kingdom, the United States of America.

In 1952, Greece and Turkey joined the organisation, in 1955 Germany, in 1982 Spain and in 1999, Czechia, Hungary and Poland.

The most recent enlargement of NATO took place in 2004 when Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Romania, Slovakia and Slovenia joined the organization by depositing their NATO accession documents to the U.S. Department of the Treasury on 29 March 2004.

NATO is a military and political alliance of states, with 29 member states. Estonia has been a member of NATO since 29 March 2004. Active NATO membership is a long-term strategic priority of the Estonian security and defence policy which enables effective participation in international security cooperation and to ensure the defence of the Estonian state in the most effective and efficient manner.

Thanks to the NATO and EU membership the security of Estonia is assured better than ever before. NATO and the EU help to ensure the stability of the international status of Estonia and its integration in the democratic value space. NATO membership ensures credible military deterrence and collective defence for Estonia. Similar to other allies in NATO, Estonia focuses on the development of mobile and sustainable armed forces and on increasing its participation in international peace operations.

The basic principles of the security policy of NATO were amended and updated in 2010 when the new Strategic Concept for the Defence and Security of the Members of NATO was adopted by heads of states. The document provides an assessment of the general security environment, covering both conventional and more recent risks (ballistic missiles, cybersecurity, accessibility of global goods and resources, and energy security) Also the strategic goals of NATO and the resources required for their achievement for the next 10 years. The concept sets the three essential core tasks (which help to ensure the security of allies):

- collective defence;
- crisis management and
- cooperative security.

The international security environment has considerably changed in the recent years. Therefore the concept of security has become broader and security issues have arisen in

¹ Note from the Chief Editor: the overview has been prepared by the Editorial Staff of the journal on the basis of different web sources on NATO in April 2019 (Google's search word "NATO"); (the texts have been simplified, adjusted and corrected at some places).

several new areas, such as terrorism, energy security and cybersecurity, etc. This has changed the tasks of ensuring security both for NATO and Estonia.

The international security situation has considerably changed since the conflict in Ukraine broke out in 2014, therefore the NATO allies decided during their summit in Warsaw on 8–9 July 2016 to increase their presence in the Baltic Sea region. It was decided to deploy NATO battle groups to Estonia, Latvia, Lithuania and Poland to strengthen security in the region and increase deterrence and collective defence.

It was agreed at the meeting of NATO defence ministers in October 2016 to take measures for the expansion of NATO's presence in the Black Sea region, and several allies were ready to contribute with armed forces and other capacities on land, in the sea and in the air.

It was agreed at the meeting of NATO defence ministers in February 2017 to increase the presence of NATO navy on the Black Sea, including for training, exercises and raising the awareness of the situation, also coordination functions of permanent NATO naval units with other allied forces for activities in the Black Sea region.

The goal of NATO is joint defence of democracy. For Estonia, NATO is the main guarantee for external security. The aim of the Estonian security policy is to preserve the sovereignty, independence, territorial integrity, constitutional order and security of the people of Estonia. Therefore the main principle of the Estonian security and defence policy is to be an active ensurer of security and to participate in the crisis management and peace operations led by different international organizations (NATO, UN, OSCE, European Union).

Accession of Estonia to NATO and the EU considerably strengthened the security of Estonia and at the same time Estonia started to participate in the coordinated security and defence cooperation of these organizations in order to contribute to the creation of broader international peace and stability. Active NATO membership will always remain the main priority of the Estonian security and defence policy.

Estonia as a full NATO Member State since 29 March 2004 has actively participated in international operations. The success of NATO in international operations is very important for Estonia as it has an impact on the global security of our allies and several international organizations. In total, approximately 2500 Estonian servicemen have participated in international operations since 1995.

Estonian NATO membership is important also to ensure the security of economic activities of the Republic of Estonia and effectiveness of economic policy.

Editorial Team of the journal

SAATEKS – ALLAKIRJUTANU OMA KAASTEELISTEST

Allakirjutanu ja peatoimetajana teeksin seekord saateks ka kirjutise, mis ehk aitab lugejal mõneti orienteeruda ning minus ja minu mõtetes veidi selgust saada.

Käesolev ajakiri kui eriväljaanne on meil järjekorras kolmas¹:

- esimene oli pühendatud professor Janno Reiljanile (65 aastat ja emeriteerumine, nr 2-2016)
- teine professor Sulev Mäeltsemehele (70 aastat ja emeriteerumine, nr 1-2017)
- nüüdse, kolmanda puhul² (allakirjutanu, Matti Raudjärv, 70 aastat, nr 1-2/2019); oma emeriteerumisavalduse esitamise jätkaksin mõnevõrra tulevikku, sest emeriteerumise puhul oleks mitmed minu rahvusvahelised suhted-lähetused võib-olla, „tänu“ meie õigusaktidele, pärsitud).

Tahaksin asjaosalisena järgmist ütelda:

Olen TÄNULIK oma seni elatud ELULE ja mind ÜMBRITSEVALE, nii INIMESTELE kui KESKKONNALE – ja seda juba pea 70 aastat! Vaatamata kõigele, sh ka meie rasketele aegadele, oli minu lapsepõlv ja noorukiaeg siiski IMELINE ja HUVITAV-ARENDAV!

Ma ei pea silmas ei riike ega ühiskonnakorraldusi, kus olen elanud, vaid inimesi ja meie omavahelisi suhteid!

On minu elu olnud suurepärase või mitte, küsin endalt ja püüan kaudselt vastata!?

OLULISIM on see, et minu ELUS on olnud ja seda on saanud enamikus VÄGA PALJUD HEAD ja OSAVÕTLIKUD INIMESED, ma olen nendega SÕBRALIKULT SUHELNUD, TULEMUSLIKKU KOOSTÖÖD teinud ning need suhted on valdavalt VÄGA INIMLIKUD olnud:

- minu kallid, töökad ja alati abivalmis vanemad, kes on suures osas ehitanud meie ühise kodu – pereelamu-villa ja rajanud aia, minu noorpõlve ja tänase suurepärase kodu Tallinnas, Pirita-Kosel (varem väiksem pereelamu Rakveres ning tänaseks ka ühine Kaasiku talu Lääne-Virumaal; olen ka ise nendele töödele Pirita-Kosel ja Kaasiku talus nõu, jõu ja olulise finantseerimisega kaasa aidanud) – ema Salme (sündinud 11. detsembril 1926 Räsna /küla Ambla-Tapa lähedal/, Järvamaal; täna Lääne-Virumaal) ja isa

¹ Head lugejad! Meie ajakirja toimkond on alati valmis ka edaspidi nii eriväljaandeid publitseerima, kui in memoriam, juubelikirjutisi jms avaldama. Palun, olge head, ja andke vaid märku!

² Kuna praegu on jälle tegemist meie ajakirja erinumbriga, siis nagu varasema kahe erinumbri inimesed (J. Reiljan ja S. Mäeltsemees), **tasub ka allakirjutanu (M. Raudjärv) oma isiklikest rahalistest vahenditest enamuse käesoleva ajakirja ettevalmistamise, trükkimise-väljaandmise ja levitamise kuludest** (sh enamus ajakirja eksemplaridest läheb ka seekord kirjastus- ja konsultatsioonifirma Mattimar OÜ poolt tasuta jaotamisele nii Eestis kui teistes riikides, sh ülikoolidele ja üksikisikutele).

Arved (sündinud 18. juulil 1926 Karkuse külas Kreegi talus /küla Ambla-Tapa lähedal, Järvamaal, endises Ambla kihelkonnas/, tänasel Lääne-Virumaal – surnud laupäeval, 26. jaanuaril 2019 Tallinnas³; ärasaatmine oli laupäeval, 2. veebruaril kell 12.00 Ambla kirikus; isa puhkab Ambla kalmistul⁴).

Paps, tubli eesti mees – Head puhkust ja rahulikku rännumeed! – seni pole Sa seda eriti saanud! (Sinu poeg Matti)

Salme ja Arved – pulmapäev Amblas,
11. mai 1948

³ M. R.: minu isa, Arved Raudjärv, lahkus meie hulgast pärast pikki, mitmeaastaseid süvenenud haiguseid ja väsitavat olemist kell 18.20 Tallinnas, Järve haiglas; teate saime kell 18.37, kui olime koos emaga meie ühises kodus Pirita-Kosel. Oleme tänulikud kõigile kaasatundjatele: ärasaatjatele, sugulastele, sõpradele, naabritele ja töökaaslastele kõikjalt Eestis, samuti headele lähedastele, peretuttavatele, sõpradele ning kolleegidele Ameerika Ühendriikides, Austrias, Georgias, Kreekas, Rootsis, Saksamaal, Soomes, Ukrainas, Ungaris ja Venemaal, aga ka Hiiu-, Muhu- ja Saaremaal.

⁴Ambla kalmistule on maetud peaaegu kõik meie suguvõsa liikmed, sest sünnikohad olid sealkandis.

Ema Salmel ja isa Arved koos allakirjutajana (vanus – viis aastat); Jõulud 1954 – meie vastvalminud, isa-ema poolt ehitatud ühepereelamus Rakveres, aadressil: Liiva 2 / Tuleviku 16 (Tallinnasse Piritale asusime suvel 1965)

Allakirjutaja ema Salmel ja isa Arved täies elujõus ja seekord tantsuhoos (ca 15 aastat enne isa tõsist haigestumist) ühel lõbusal õhtusel koosviibimisel Tallinnas, naabrite pereproua Tiia – sünnipäeval-aipeol (26.08.1999)

... ja 2. veebruaril 2019 Ambla kalmistul

- minu, nooruses särav olnud, energiline, täna siiski mõneti vastuoluline öde Maarika (sündinud 18. jaanuaril 1955 Rakveres; elab Kreekas), tema lapsed – poeg Jarno (sündinud 1. juunil 1975 Tallinnas; elas hulk viimaseid aastaid oma lähedastega USA-s; nüüd /aprillist 2019/ tagasi Eestis, elab Tallinnas-Meriväljal; vabakutseline IT-spetsialist) ja tütar Girli (sündinud 9. jaanuaril 1977 Tallinnas, on kohusetundlik sotsiaaltöötaja Tallinnas) ning nende lapsed, vastavalt Eric, Wulf-Henrich ja Rubi ning Kristina (sündinud 20. detsembril 1996 Tallinnas) ja Kristofer (sündinud 13. novembril 1998 Tallinnas /mõlemad on olnud tublid õppurid nii Tallinna Ülikoolis kui Tallinna 21. Koolis/);
- minu tubli tütar Mari-Liis (sündinud 8. juunil 1975 Tallinnas; magistrikraad /Concordia Rahvusvaheline Ülikool Eestis/, firmaomanik-juhataja – sise-arhitekt; õppinud ka Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas ja mujal /näiteks, õppis psühhoterapiat oma igapäevase töö toetamiseks/; praegu õpib Eesti Kunstiakadeemia magistrantuuris sisearhitektuuri erialal) ja tema hoolas-asjalik poeg – minu tütrepoeg Julius Marcus (sündinud 23. augustil 2002 Tallinnas; õpib Tallinnas Rocca al Mare Koolis gümnaasiumi astmes /lõpetas kevadel 2018 samas kiitusega põhikooli/; on edukas koolisportlane ja lisaks tantsuhuviline, loodusteadlik ning päris osav eeskõneleja);
- minu „rõõm ja valu“ juba üheksandast klassist Rakvere 1. keskkoolis (täname Rakvere Gümnaasium), minu ainuke, armas abikaasa ja tütre hea ema Eha (neiupõlve perenimi – Leemets, sündinud 5. märtsil 1949 Rakveres; lõpetanud Eduard Vilde-nimelise Tallinna Pedagoogilise Instituudi /täname Tallinna Ülikool – TLÜ/, töötanud pikalt ja edukalt diplomeeritud pedagoogina ning hiljem juhiabina), tema heasoovlikud ja sõbralikud ema Glafira, isa Hugo ning vend Ants, samuti teised Eha toredad sugulased-lähedased-tuttavad Eestis (ka mujal – toleaeegses Leningradis /varasem ja täname St. Peterburg/ ja Krimmi lõunarannikul – sh meie suurepärase pulmareis augustis 1972 Forosis) ning tema toleaeegsed tublid ja mõnusad naabrid ning koolikaaslased Rakveres (perekonnad Innos, Juhandi, Kroon, Kungas, Liivak, Mikker, Pais, Randma, Saremat, Sarnet jt);
- minu hilisemad ja mind hoolivalt toetanud ning toetavad-hoidvad elukaaslased; minu lugupeetud sugulased (onud-tädid ja nende lapsed-laste-lapsed jne – Ida-Virumaalt, Järvamaalt, Lääne-Virumaalt, Pärnumaalt, Viljandimaalt ja mujalt) ning teised lähedased, nii Eestis kui mujal (sh onutütar Ella oma lähedastega Münchenis);
- minu tublid ja nõudlikud kooliõpetajad ning elu- ja teaduskogemustega ülikooliõppejõud kõigis õppeasutustes, kus on olnud võimalus õppida, hiljem stažeerida ning kogemusi-teadmisi juurde saada – kõigil eluetappidel, sh õpetajad Rakvere 1. keskkoolis, Rakvere Muusikakoolis, Tallinna Kaug-õppekeskkoolis ja Tartu Kunstimuuseumi juures tegutsenud Tartu Kujutava Kunsti Kaugõppe Kursustel (Tartu KKKK), aga samuti õppejõud-kolleegid Eestis (täname Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool) ning välisriikides –

eeskätt Austria, Georgia, Saksamaa LV, Ukraina, Ungari ja Venemaa ülikoolides-kõrgkoolides-instituutides;

- minu unustamatud ja huvitavad kooli-, ülikooli-, aspirantuuri- ning stažeerimis-perioodide ja teaduslähete kaaslased nii Eestis kui välismaal;
- minu innustavad, teotahtelised ja asjateadlikud kaasteadlased ning juhendajad nii väitekirja kirjutamise ajal kui ka hiljem Eestis ja endise Nõukogude Liidu nn vabariikides;
- minu suurepärased, pikaajalised-vahvad ja väarikad sõbrad lapsepõlvest, õpingute aegadest ja hiljemgi – tänaseni ning paljud endised ja tänased kolleegid Eestis ning teistes riikides. Paljudega on kindlasti kujunenud aktiivsed eluaegsed sõbrasuhted;
- minu endised ja praegused asjalikud-mõnusad naabrid ning tuttavad minu varasemates ja tänastes elukohtades Rakveres, Tallinnas (Pirita-Kosel), Tapa vallas Kaasiku nimelises maakodus-metsatalus Karkuse külas Lääne-Virumaal ning suvepealinnas Pärnus;
- minu paljud teised toredad kaasteelised ning tuttavad, kõikjal Eestimaal⁵:

Aegviidus, Alatskivil-Varal, Amblas, Audrus, Annelinnas, Elvas, Haapsalus, Haljas, Hiiumaal (Kärdla, Kassari, Kõpu jt), Jänedal, Kihnu saarel, Koongas, Kurgjal, Lahemaal (Võsu, Käsmu, Karepa, Rutja, Eisma), Lükatis, Manilaiul, Maarjamäel, Meriväljal, Mähel, Muhus (Koguva, Liiva jt), Narvas, Nelijärvel, Peipsi ääres ja lähedal, Pirital, Põlvamaal (Räpina, Taevaskoda jt), Reineveres, Pärnus, Rocca al Mares, Roosnas, Saaremaal (Kuressaare, Torgu jt), Saue, Sindis, Surjus, Tallinnas, Tartus, Veltsis, Viimsis, Viljandis, Vormsi saarel, Võrtsjärve ääres, Võrumaal (Võru, Kubija, Haanja, Rõuge, Saaluse jt), Värskas, Ülenurmes; aga kindlasti veel ka mujal Eestis ning

maailmas:

⁵ Niisamuti minu armsad, lahkunud sõbrad, kolleegid, koolikaaslased, tuttavad ja sugulased (sh minu varalahkunud vanavanemad, keda ma paraku ei mäleta – olin liiga väike, siis vaid kahe-kolme aastane; minu lahkunud tublid onud-tädid, nende abikaasad ja mõned nende lapsed), kes on paraku täna eeskätt juba Ambla, Jõhvi, Rakvere, Rannamõisa, Tallinna (Kloostrimetsa-Metsakalmistu, Liiva, Pärnamäe, Rahumäe), Tapa Linnakalmistu, Tartu Vana-Jaani jt rahulates.

Aasta 2019 – siis möödub ühel Eesti kultuuri ja hariduse suurmelhel 121 aastat sünnist ja 37 aastat lahkumisest – kes oli meie suguvõsa väarikas liige, minu ema (sündinud Salme Vettik) onupoeg, minust ca pool sajandit varem sündinud eesti helilooja, koorijuht ja pedagoog **maestro Tuudur Vettik** (Theodor/Feodor Fabian), (sündinud 4. jaanuaril 1898 Virumaal, Väike-Maarja kihelkonnas Unikülas Otsa talus – surnud 20. mail 1982 Tallinnas, puhkab Tallinna Metsakalmistul; maestro isa Peeter ning minu ema isa /ja minu vanaisa/ Kaarel olid vennad). Ta oli alates 1940. aastast Tallinna Konservatooriumi muusikajuhtimise kateedri juhataja. Pärast mitmes vangilaagris alusetult viibimist (1950–1956) Tallinna Riiklikus Konservatooriumis koorijuhtimise õppejõud, professor (1957–1962), kuuel korral üldlaulupeo üldjuht (1933, 1938, 1947, 1960, 1969 ja 1980). Alles 1980. aastal omistati talle Eesti NSV rahvakunstniku aunimetus.

Abhaasias (Salme küla), Ameerika Ühendriikides (Boston, New York jt), Armeenias (Jerevan, Sevani), Austrias (Viin, Innsbruck, Salzburg jt), Georgias (Tbilisi, Kutaisi, Telavi, Zugdidi jt), Hispaanias (Barcelona), Iisraelis (Ashdod), Kasahstanis (Alma-Ata), Küprosel (Nikosia), Leedus (Vilnius, Kaunas, Palanga), Lätis (Riia, Jurmala), Rootsis (Saltsjöbaden, Stockholm, Uppsala jt), Saksamaa LVs (Bergneustadt, Berlin, Bonn, Bremen, Frankfurt /Main/, Kiel /Strande, Laboe/, Greifswald, Hamburg, Heilbronn, Heidelberg, Jena, Köln, Lübeck, Merseburg, München, Osnabrück, Paderborn /Dahl/, Rostock, Rügeni saar, Stralsund, Taunuse mäestiku piirkond, Warder, Wolfsburg jt), Slovakkias (Bratislava), Soomes (Helsinki, Oitti, Tampere jt), Taanis (Aalborg), Tšehhi Vabariigis (Praha jt), Ukrainas (Harkiv, Kiev, Ternopil, Krimm /Foros, Jalta, Sevastopol/), Usbekistanis (Taškent), Valgevenes (Minsk), Venemaal (Krasnodar, Moskva, Pihkva, Sankt-Peterburg, Sotši /Adler, Kudepsta, endine Punane Lageda jt/, Voronež jt).

Huvitav ja samas eklektiline geograafia (tahtlikult just nii koostatud⁶), kas pole?! Vähemalt allakirjutanu jaoks on kõigi nende asukohtade taga olulised inimesed või inимene!

Ka see on elu ja kõik seal elavad-elanud minu sõbrad, kellega koos on nii mõndagi tehtud ja läbi elatud ning nad kõik on seda väärt, et ma neid meenutan ja nende üle rõõmu tunnen! Loodan, et need tunded-kogemused on valdavalt vastastikused!

Täpsustades ja värskendades oma eluloolisi ja teisi andmeid, oli mul suurepärane võimalus suurt hulka inimesi heatahtlikult meenutada, tuletades meelde kohtumisi nendega ja seeläbi palju huvitavat uuesti läbi elada. See oli äärmiselt meeliülendav, sageli rõõmustav, aga mõnikord ka veidi kurvastav! Kuid mitte midagi täielikult kahetsetavat!

Loen väga oluliseks just inimestevahelist mõistvat ja sõbralikku suhtlemist, see on tähtsam kui paljud tehnilised-tehnoloogilised leiutised-vidinad ja nende nn „asjade“ seltsis, sageli kohati mõttetu ajaveetmine ning enese õigustamine-tähtsustamine (kahjuks olen ka selliseid, nn „kolleege“ oma elus kohanud!). Aga üks elus on ikka nii mõndagi mittersoovitavat ja probleeme (see ei tähenda tehnika ja tehnoloogia, ega nende inimeste jms alahindamist, ei!).

Kokkuvõttes leian –

Olen elanud suurepäraselt, arendavat ja huvitavat elu! Mul on olnud õnn lävida-suhelda heade ja huvitavate inimestega! Mind on alati õpetanud suurepärased kooliõpetajad ja ülikoolide õppejõud! Mind on toetanud armsad lähedased ja kindlad sõbrad! Ma olen selle üle rõõmus, tänulik ja õnnelik!

Tänu kõikidele kõigile selle eest! Täna, et olete seda mulle võimaldanud!

⁶ Kui mõni asukoht jäi nimetamata, siis vabandan. Ei soovi kedagi kõrvale jätta! Eestimaa ja maailm on ju „piiramatu suured“! Võib-olla pakub kellelegi huvi ka minu kirjutis stažeerimistest meie ajakirjas nr 1–2 /2018 (lk 134–161, kolmes keeles)? See oleks siis täienduseks.

Olgem rõõmsad ja uhked meie oma riigi, Eesti Vabariigi ning tema saavutuste ja arengute ning üldse inimeste õnnestumiste üle! Tunnustagem seda, see on suur väärtus! Oleme siin ju kõik osalised! Kõige selle kõrval on ka ebaõnnestumised ilmselt siiski paratamatud? Nii on see ka mujal maailmas. Loomulikult pole see meile vabanduseks! Olgem õnnelikud, et elame iseseisvas Eesti Vabariigis ning oleme Euroopa Liidu ja NATO liikmed, aga mitte Nõukogude Liidus – ideaalset pole kusagil!

Kuid me ei tohi oma rahvast, riiki ja maad maha müüa (mida me ju oma taasiseseisvuse perioodil aeg-ajalt ikkagi oleme teinud!)! Ainult meie ise saame oma riiki arendada ja mitte võõrad (neid huvitab eeskätt raha ning mõnikord ka meie arvel elamine ja selle mittesaamisel liiguvad nad mujale – hea veel kui nad meile kahju ei tee, ei lagasta ega kriminaalsusega tegele!)⁷. Selline on juba elu, mitte alati soovitud sirgjooneline-tõusev,

⁷ Need, kes jutlustavad meile, Eesti riigile ja inimestele, väga vajalikest võõrtöolistest-spetsialistidest, võiks siit ära jalutada-kolida (usun, et see rõõmustaks enamusi eestlastest ning riik ja rahvas oleks hiljem õnnelikumad) ning oma siinse firma mujale üle viia või seal uue asutada, kus see tööjõud on olemas. Aga neil on vist ükskõik kus ja kuidas toimetada – peaasi, et „firma areneks, oleks majanduskasvu (?) ja raha tuleks“? Meetodid pole vist olulised? Või on siin tegemist mingite okupantide ja repressioonijõudude esindajate või muude tegelastega, näiteks ärimestest „Nossov’itega“, suurepäraste ja lugupeetud eesti nossovitega, seda ka Euroopa Liidus!? Ärge laskem hävitada meie oma kultuuri, maha tallata eesti keelt, rahvast ja riiki. Mille nimel need „nossovid“ seda täna teevad – ilmselt vaid saamahimu, oma mugavuse, saamatuse, tühisuse ja „kesise“ raha, vms nimel!? Kas on ikka proportsionaalselt tasakaalus riigi ja isiklikud huvid?

Me peaksime püüdma võimalikult paremini oma inimesi siin, Eestis, tööle kaasata, mitte lihtviisil võõrastele panustada. Eeskätt tuleks meil rohkem Eestis elavad inimesed tööle rakendada ja osa (sest kõik ei tule) mujale siirdunud inimestest tagasi kutsuda. Rohkem võiks mõistust ja motivatsiooni (ka stiimuleid) kasutada! Loomulikult tuleb selle nimel pingutada ja töötada. Kahtlematult pole see lihtne, aga tuleb püüda – kui tahame oma Eesti riiki, rahvast, keelt ja kultuuri pikaks ajaks hoida ja paremaks arendada! Ei ole vaja käituda variserlikult, et mingi suhtelise heaolu pärast kellelegi meeldida ning ennast maha müüa ja petta (samas paljudele teistele inimestele ebameldivusi valmistades!)! Lisaks – täna pealepressiv ja tihti meie poolt vabatahtlikult vastu võetav inglise keel sageli rikub ja „solgib“ eesti keelt (mõni ütleb, et see pidi keelt arendama!?).

Allakirjutanu pole mitte inglise keele (ega ka teiste keelte) vastane (olen päris mitut keelt korralikult valdavana /see kompliment on olnud nende poolt, kellele on konkreetne keel emakeeleks), olen igal pool maailmas hakkama saanud, vaid me peame siin, Eestimaal, ka ise igal pool oma, eesti keelega, hakkama saama (sh kõigi astmete haridust omandama), see on meie eesõigus! Või oleme ikka veel orjameelsuse kütkest?

Kui me ise oma asja ei aja, siis ei aja seda mitte keegi! Ja kõrvale võiks need ise astuda, kes ajavad teiste asja! Seda, muide on tehtud-tegemisel nii mõneski riigis, näiteks Georgias jm üliõpilaste jt vastuhakud, jms (näiteks tagandades nii õppejõude, rektoreid, ministreid ja isegi presidenti, kui teisi)! Allakirjutanu pole mitte demokraatia vastane ega kutsu allumatusele või seadusvastasusele, vaid mõistlikule suhtumisele. Kuid nii mõnigi kord peame tunnistama, et demokraatia sildi all tegeletakse demagoogiaga!

Demagoogia- ja käsumajandusriigist me saime justkui vabaks, kas siis tõesti me pole nüüd suutelised oma ajusid ja tahet-soove rakendama (või on puudus tahtmisest?). Nn „härjal“ tuleb sarvist kinni võtta ja meile vajalik suunas pöörata-väänata! Jõudu ja tarkust-paindlikkust peaks meil ju olema!?

Huvitav, aga kõige muu kõrval ei soovita meil töövõiljakusest eriti rääkida (mis aga arenenud riikides on ülitähtis teema, tähtsam kui palgaküsimused! Isegi kadunud N. Liidus oli selle majandusnäitaja jälgimine olulisel kohal.). Meenutaksin siinjuures eesti rahva vanasõna: enne töö ja siis palk! Kui keegi sellest aru ei saa, siis tuletaksin meelde, et töö ja töövõiljakus on otseses seoses

vaid ikka rohkem või vähem sakiline! Kui olen omalt poolt kellelegi mittesoovitut teinud – tunnistan sel juhul oma vigu ja palun siiralt vabandust! Tahtlikult pole seda juhtunud.

Kindlasti on igas elus midagi mittevajalikku või viltu tehtut, ka tegemata jäänut. Aga ehk jõuab seni tegemata toimetusi veel teha,⁸ kasvõi osaliselt!? Elame, tegutseme ja õpime veel, kuniks elu?!

Soovin kõigile võimalikult head tervist, edu, mõtteeksust ja õnne – olge tublid ning elage hästi!

Uute huvitavate tööde, tegude ja saavutusteni ning kindlasti ka südameid rõõmustavate kohtumisteni!

Jõulukuul 2018 ning

näärikuul ja küünla- ehk hundikuul 2019, täiendatud aprillis 2019

Tallinnas, Pirita-Kosel – oma kodus, töölaua ja arvuti taga⁹

Tänu ja lugupidamisega,

Teie Matti Raudjärv

ning alles seejärel saame palgast rääkida! Ütleksin – see on mitte ainult oluline majandusküsimus, vaid Eestimaal ka ammu-igivana talupojatarkus!?

⁸ Meil on veel täna Eestis puudus kõige elementaarsemast majandusharidusest (mida mainiti näiteks juba 90ndate aastate alguses Eestit külastanud Islandi riigiametnike ja ülikooli õppejõudude delegatsiooni liikmete poolt ja mida on allakirjutanu initsiatiivil, seni kahjuks tulemusteta TTÜs, TLÜs ja TÜs üritatud ellu kutsuda /nimelt majandusõpetajate eriala, magistriõppekava sisseviimine ja inimeste koolitamine ülikoolis nii gümnaasiumide kui kutsehariduse tarvis; ja siin ei saa rääkida ainult ettevõtluse õpetamisest, vaid *komplekselt* ja koos nii ettevõtetmajanduse õpetusest kui ka rahvamajanduse õpetusest /Eestis pole paraku sageli veel aru saadud, et selline lähenemine on antud juhul nn ühe mündi, st antud juhul majanduse, kaks poolt; ainult ühe poolega tegelemine pole eriti tõsine tegevus, sest siis me oleme invaliidid ja seda pole vaja!/, alates juba algkoolist (ehk isegi lasteaiast, sest nii mõneski kodus räägitakse veel täna asjatundmatuid ja mõneti rumalaid majandusalaseid muinasjutte ning raha „seinast-kapist“ tulemisest-saamisest; ega osa meie poliitikutest neist palju targemad ole; seda, et raha tuleb teenida ausalt ja tõsise tööga, ei räägita mitte sageli), rääkimata põhikoolist ja gümnaasiumist. Seda silmas pidades oleme arenenud riikidest kõvasti maha jäänud.

Tuletaksin meelde (allakirjutanu pole siinjuures originaalne, kuid on nii järgnevaid kui eelnevaid mõtteid oma loengutes-seminarides-juhendamistes üliõpilastele-magistrantidele-doktorantidele ja ettevõtete töötajatele ning juhtidele korduvalt rääkinud-avaldanud), et korraliku hariduse saamine ja selle eesmärgipärane ühiskonna heaks rakendamine on üks olulisemaid riigi eksisteerimise ning edukuse võtmeküsimusi! Ka siin on meil Eestis täna veel palju arenguruumi!

Soovin siinjuures kõigile asjaosalistele ausust, südikust ja edu Eesti asjade ajamisel ning arendamisel!

⁹ paraku, olles mures ka oma ema Salme tervise pärast – ikkagi kauaaegse elukaaslase-abikaasa Arvedi kaotus /nad olid abielus rohkem kui 70 aastat; abiellusid 11. mail 1948 Amblas/, Arvedi pikk ja kurnav haigus (ed) – eeskätt südame ning muud terviseprobleemid, ja tema jäädav lahkumine jaanuaris 2019; samuti ema vanus – ta on elanud juba rohkem kui 92 aastat (sünd. 11.12.1926)!

PS: M. R. – nn „poolhuumorina“ meeldetuletuseks, ütleme seda ju mõnikord /tavaliselt kahel perioodil aastas/:
aasta esimesel poolel, isegi juba kohe pärast Jõule võiks kaaslastele soovida – „*Head lähenevat Jaanipäeva!*“ ja
teisel poolaastal, juba kohe pärast Jaanipäeva võiks soovida – „*Häid, peatselt saabuvaid Jõule!*“.
Ja on tore, et mõlemad jõuavad kätte niikuinii!

Võib-olla kõik ei ütle nii (vähemalt mitte väga palju kordi), aga allakirjutanu ütleb (seda just sageli kohtumistelt lahkudes)! Ütleb kümneid ja palju kümneid kordi ning kõigil on seejärel tavaliselt hea tuju! Ja allakirjutanul on selle üle hea meel, et on õnnestunud teistele inimestele (aga loomulikult ka enesele!) lõbusat meeleolu luua ja äratundmist tekitada!

Lisaks, pärast Jõule (aga miks mitte ka enne!?), rõõmsalt ja tõsiselt-asjakohaselt – „*Head, edukat ja rõõmuküllast Uut Aastat!*“, mis ei jää samuti tulemata!

Eelnev oli lihtsalt väike vahepala, aga osaliselt nii mõndagi inimest sõbralikult üllatanud!

Kokkuvõtteks: Head ajakirja lugemist kõigile ja ka lugejaile toredaid meenutusi või uue avastamist!?

Matti Raudjärv ¹⁰

¹⁰ Tavaliselt on saateks-kirjutised lühikesed, minul-allakirjutanul tuli see paraku vist pikk? Ju ma ei oska siis alati lühidalt kirjutada, palun vabandust! Samas, need olid mõned minu olulisemad lühimõtted ja kirjapandu, mida soovisin Teiega heal meelel meie ajakirja selles erinumbris jagada. Siin on ka emotsioone, teisiti ei saanud – andestust!

ZUM GELEIT – DER UNTERZEICHNENDE ÜBER SEINE WEGGEFÄHRTEN

Die vorliegende Zeitschrift ist für uns in der Reihenfolge bereits die dritte Sonderausgabe:

- die erste war gewidmet an Professor Dr. Janno Reiljan (65 Jahre, Nr. 2-2016),
- die zweite an Professor Dr. Sulev Mäeltseemes (70 Jahre, Nr. 1-2017),
- bei der jetzigen, dritten (Matti Raudjärv, 70 Jahre, Nr. 1-2 / 2019)¹, möchte ich als Beteiligter Folgendes sagen:

Ich bin DANKBAR für mein LEBEN und für meine UMGEBUNG – und das schon fast für 70 Jahre!

Ist es großartig gewesen oder nicht, frage ich mich, und versuche eine indirekte Antwort zu geben!?

AM WICHTIGSTEN ist dabei, dass es in meinem LEBEN überwiegend SEHR VIELE GUTE und MITFÜHLENDE LEUTE gegeben hat und dass sie es begleitet haben, ich habe mit ihnen FREUNDSCHAFTLICH KOMMUNIZIERT, ERGEBNISREICHE ZUSAMMENARBEIT gehabt und diese Beziehungen sind meistens SEHR MENSCHLICH gewesen:

- meine arbeitsame und immer hilfsbereite Eltern, die zum größeren Teil unser gemeinsames Zuhause gebaut haben – eine Einfamilienvilla, das hervorragende Zuhause meiner Jugendjahre und auch heute noch, in Tallinn, Pirita-Kose (ich habe diesen Arbeiten auch selbst mit Rat und Tat beigetragen und finanziell unterstützt) – die Mutter Salme (geboren am 11.12.1926) und der Vater **Arved (geboren am 18.07.1926 – gestorben am 26.01.2019)**;
- meine Schwester Maarika, in den Jugendjahren strahlend und interessant, heute jedoch gewissermaßen widersprüchlich (geboren am 18.01.1955; wohnt heute in Griechenland), ihre Kinder Jarno (wohnt jetzt mit seinen Angehörigen in den USA) und Girli sowie deren Kinder;
- meine Kinder – tüchtige Tochter Mari-Liis (geboren am 8.06.1975; Magistergrad /Internationale Universität Concordia in Estland/, Firmenbesitzerin und -leiterin – Innenarchitektin; hat auch an der Wirtschaftsfakultät der Universität Tartu studiert/; studiert jetzt im Masterstudium an der Estnischen Kunstakademie im Fachgebiet Innenarchitektur) sowie ihr fleißiger und pragmatischer Sohn – Julius Marcus, Sohn meiner Tochter (geboren am 23.08.2002; lernt am Gymnasium der Schule von Rocca al Mare

¹ Da es sich jetzt wiederum um eine Sonderausgabe unserer Zeitschrift handelt, so wird, wie es auch bei den Personen von zwei früheren Sonderausgaben (J. Reiljan und S. Mäeltseemes) der Fall war, mehr als die Hälfte der Kosten für Vorbereitung, Druck, Herausgabe, Verteilung und Vertrieb der vorliegenden Zeitschrift vom Unterzeichnenden (M. Raudjärv) aus persönlichen Finanzmitteln getragen (dabei werden die meisten Exemplare der Zeitschrift auch diesmal von der Verleger- und Beratungsfirma Mattimar OÜ zur kostenlosen Verteilung sowohl in Estland wie auch in anderen Ländern bereitgestellt, darunter an Universitäten, Bibliotheken und Einzelpersonen).

in Tallinn; ist ein erfolgreicher Schulsportler und Hobbytänzer, naturbewusst und ein ganz gewandter Vorredner);

- meine „Freude und Schmerz“ bereits seit der neunten Klasse an der 1. Oberschule von Rakvere (heutiges Gymnasium von Rakvere), meine einzige, liebe Gattin und gute Mutter für Tochter – Eha (geboren am 5.03.1949 in Rakvere; hat die Pädagogische Hochschule Tallinn absolviert /die heutige Universität Tallinn – TLÜ/, hat lange und erfolgreich als diplomierte Pädagogin gearbeitet);
- meine späteren Lebensgefährten, die mich rücksichtsvoll unterstützt haben und weiterhin unterstützen, meine hochgeehrten Verwandten und andere Angehörigen, sowohl in Estland als auch anderswo in der Welt;
- meine tüchtigen und fordernden Schullehrer wie auch Universitätslehrkräfte mit Lebens- und Wissenschaftserfahrungen aus allen Bildungseinrichtungen, an welchen ich die Möglichkeit zum Studieren, später für Forschungsaufenthalte und zusätzliche Erlangung von Erfahrung und Kenntnis gehabt habe – an allen Lebensetappen;
- meine unvergesslichen Kommilitonen aus meiner Schul- und Universitätszeit, während der Aspirantur sowie Forschungsaufhalten, sowohl in Estland wie auch im Ausland;
- meine ermutigenden, tatkräftigen und sachbewussten Mitwissenschaftler sowie Betreuer sowohl während des Schreibens der Dissertation wie auch später, in Estland und außerhalb des Landes;
- meine großartigen, langwierigen, tollen und würdigen Freunde aus der Kindheit, aus Zeiten der Studien und auch von später – bis zum heutigen Tag, sowie viele ehemalige und heutige Kollegen in Estland wie auch in anderen Ländern. Aus vielen sind sicher Freunde fürs Leben geworden;
- meine ehemaligen und jetzigen netten Nachbarn sowie Bekannte an meinen früheren und jetzigen Wohnorten in Rakvere, Tallinn, im Bauernhof und Waldgehöft namens Kaasiku, im Dorf Karkuse, in der Gemeinde Tapa, im Landkreis Lääne-Virumaa, sowie in unserer Sommerhauptstadt Pärnu;
- meine vielen anderen netten Weggefährten und Bekannten, überall in Estland und auf der Welt.

Indem ich meine biografischen und andere Daten präzisiert und aktualisiert habe, hatte ich eine großartige Möglichkeit, mich an eine große Anzahl von Leuten wohlwollend zu erinnern, die Treffen mit ihnen in Erinnerung zu rufen und dadurch vieles Interessante aufs Neue zu erleben. Das war äußerst ermutigend, häufig erfreulich, aber manchmal auch etwas betrüblich! Aber nichts, was man vollkommen bedauern sollte!

Ich halte nämlich eine verständnisvolle und freundliche zwischenmenschliche Kommunikation für sehr wichtig, das ist viel wichtiger als viele technische und

technologische Erfindungen und Gadgets sowie eine häufig teils sinnlose Zeitvertreibung in Begleitung von den sogenannten „Dings“, begleitet von einer eigenen Rechtfertigung und Aufwertung (dies bedeutet keine Geringschätzung der Technik und Technologie noch von diesen Leuten u. a., nein!).

In Zusammenfassung kann ich behaupten – ***ich habe ein großartiges und interessantes Leben gelebt!***

Vielen Dank an alle für das Ganze! Danke dafür, dass sie es für mich ermöglicht haben!

Wollen wir froh und stolz über unseren eigenen Staat, über die Republik Estland sowie über ihre Errungenschaften und Entwicklungen wie auch über Erfolge der Leute allgemein sein! Wollen wir dies anerkennen, das ist ein großer Wert! Wir nehmen doch alle daran teil! Neben all diesem sind Misserfolge jedoch offensichtlich unvermeidbar! So ist es auch anderswo auf der Welt. Natürlich ist es für uns keine Entschuldigung! Wollen wir glücklich darüber sein, dass wir in einer selbstständigen Republik Estland leben, sowie dass wir Mitglieder in der Europäischen Union und in der NATO sind, jedoch nicht in der Sowjetunion – nirgendwo ist es ideal!

So ist schon mal das Leben, nicht immer nach Wunsch geradlinig aufsteigend, sondern immer mehr oder wenig mit Höhen und Tiefen! Wenn ich meinerseits jemandem etwas Unwünschtes angetan habe – in dem Fall gebe ich meine Fehler zu und bitte aufrichtig um Entschuldigung! Absichtlich ist es nie geschehen.

Bestimmt gibt es in jedem Leben etwas, was unnötig ist oder schief gegangen ist, was auch nicht getan worden ist. Aber vielleicht kann man bislang noch nicht geleistete Tätigkeiten nachholen, zumindest teilweise!? Wir leben und lernen noch, solange das Leben andauert?!

Ich wünsche allen gute Gesundheit, Erfolg und Glück – seid tüchtig und lasst es euch gut gehen! Bis zu neuen interessanten Arbeiten, Taten und Errungenschaften sowie bis zu herzerfreuenden Begegnungen!

Im Weihnachtsmonat 2018 und
im Neujahrsmonat-Januar und im Kerzenmonat (Wolfsmonat)-Februar 2019

in Tallinn, im eigenen Zuhause – in Pirita-Kose

Mit Dank und Hochachtung
Ihr Matti Raudjärv

FOREWORD – THE UNDERSIGNED ABOUT HIS COLLEAGUES

This journal is the third special edition we have published:

- the first one was dedicated to Professor Janne Reiljan (65 years, No. 2-2016)
- the second to Professor Sulev Mäeltsemees (70 years, No. 1-2017)
- with respect to the third edition (Matti Raudjärv, 70 years, No. 1-2/ 2019)¹, I would like to say the following as the person concerned:

I am GRATEFUL to my LIFE and everything that SURROUNDS me – for almost 70 years already!

I am asking myself and trying to reply indirectly whether or not it has been wonderful!?

The MOST IMPORTANT THING is that I have had mostly VERY MANY GOOD and KIND-HEARTED PEOPLE in my LIFE who have accompanied me, I have had FRIENDLY RELATIONS, EFFECTIVE COOPERATION with them and these relationships have mostly been VERY HUMAN:

- my hard-working and always helpful parents who have largely built themselves our joint home – the family home-villa, the home of my youth and current wonderful home at Pirita-Kose in Tallinn (I have contributed to these works also myself with my advice, efforts and financing) – my mother Salme (born on 11.12.1926) and father **Arved (born on 18.07.1926 – died on 26.01.2019)**;
- my sister Maarika who was radiant and interesting when she was young but is somewhat controversial now (born on 18.01.1955; currently lives in Greece), her children Jarno (currently lives in the USA with his family) and Girli and their children;
- my children – my efficient daughter Mari-Liis (born on 08.06.1975; Master's degree from Concordia International University Estonia, owner/manager of a company – interior decorator; studied also in the Faculty of Economics of the University of Tartu; currently Master student of the Estonian Art Academy in the speciality of Interior Architecture) and her diligent and practical son – my grandson Julius Marcus (born on 23.08.2002; studies on the upper secondary school level of the Rocca al Mare School in Tallinn; he is a successful sportsman at school and interested in dancing, environmentally conscious and a quite skilful speaker);
- my „joy and pain“ already since the 9th form of the Rakvere Secondary School No. 1 (the current Rakvere Gymnasium), my only dear wife Eha and kind

¹ Since this is again a special edition of our journal, the undersigned (M. Raudjärv), like also the persons in the two earlier editions (J. Reiljan and S. Mäeltsemees), **covers personally more than a half of the costs of preparation, printing/publishing and distribution of this journal** (incl. that most of the copies of this journal will be distributed also this time by the publishing and consultation company Mattimar OÜ free of charge both in Estonia and in other countries, incl. to universities and individuals).

mother of my daughter (born on 05.03.1949 in Rakvere; graduated from the Tallinn Pedagogical Institute (the current Tallinn University), has worked successfully for many years as a qualified teacher);

- my more recent life partners who have been and are considerate and supportive; my respected relatives and other close ones both in Estonia and elsewhere in the world;
- my efficient and demanding teachers at school and academic staff of universities with their experience in life and research, at all educational institutions where I have had the opportunity to study and later to work during my fellowship programmes and to gain new experience and knowledge – at all stages of my life;
- my unforgettable companions during my school, university, post-graduate studies and fellowship periods and research missions both in Estonia and abroad;
- my inspiring, active and competent fellow researchers and supervisors both during writing my thesis and later, in Estonia and abroad;
- my wonderful, long-time, funny and precious friends from childhood, from the times of my studies and later times – also now, and many former and current colleagues in Estonia and in other countries. We have certainly developed lifetime friendly relations with many of them;
- my former and current pleasant neighbours and acquaintances at my current and earlier homes in Rakvere, Tallinn, Kaasiku country home and forest farm in Karkuse Village, Tapa Rural Municipality, Lääne-Virumaa County and in the summer capital Pärnu;
- my many other fine companions and acquaintances all over Estonia and in the world.

When specifying and refreshing my biographical data and other records, I had a wonderful opportunity to remember kindly many people, bringing meetings with them back to my memory and relive through that a lot of interesting things. It was extremely elating, often joyous but sometimes also slightly saddening! But nothing I would completely regret!

I regard it particularly important to have understanding and friendly relations between people, this is more important than many technical/technological inventions/gadgets and often spending time brainlessly with these „things“ and engaging in self-justification and self-importance (which does not mean underestimating such equipment and technology or these people – no!).

In conclusion, I find – ***I have lived a wonderful and interesting life!***

Many thanks to all of you for all that! Thank you for giving me these opportunities!

Let us be happy and proud about our own state, the Republic of Estonia, and its achievements and developments and success of people in general! Let us recognise that, it is very valuable! We are all participating in it, after all! Also failures are probably inevitable besides all this? It is so also in the rest of the world. Which is naturally no excuse for us! Let us be happy that we live in the independent Republic of Estonia and are a member state of the EU and NATO and not in the Soviet Union – nothing is ideal!

This is what life is like, not always rising straight but more or less with ups and downs! If I have done anything uncalled-for to anyone – in such a case I admit my faults and I sincerely apologise! It did not happen intentionally.

Surely everybody has done something unnecessary or wrong in their life and has surely failed to do something. But maybe things left undone can still be done, even partly!? We live and learn while we still live?!

I wish good health, success and happiness to everyone – have a good and active life! Until new interesting activities, actions and achievements and meetings gratifying our hearts!

In December 2018 and
January and February 2019

At my home in Tallinn – at Pirita-Kose

With many thanks, sincerely yours,
Matti Raudjärv

MEIN FREUND UND KOLLEGE PROFESSOR DR. MATTI RAUDJÄRV

Im Herbst 1989 besuchte Prof. Dr. Matti Raudjärv im Auftrag der Technischen Universität Tallinn den Dekan des Fachbereiches Wirtschaft der Fachhochschule Kiel, um erste Kontakte zwischen beiden Hochschulen¹ zu knüpfen. Ich wurde zu diesem Gespräch in das Amtszimmer des Dekans hinzugezogen, weil ich in der Vergangenheit auf dem Gebiet des internationalen wirtschaftswissenschaftlichen Gedankenaustausches durch Seminare – und zuweilen in Blockveranstaltungen gehaltene Vorlesungen – Erfahrungen erworben hatte. In diesem ersten gemeinsamen Gespräch gewann ich schon bald den Eindruck, dass Matti Raudjärv nicht nur ein sehr sympathischer, sondern vor allem auch äußerst kompetenter Berufskollege ist. Das empfanden später auch meine Studenten, wenn ich Matti Raudjärv im Rahmen meinen Vorlesungen hin und wieder die eine oder andere Stunde in eigener Verantwortung überließ und die Studenten mir später ihre Eindrücke von dem Gast aus Estland schilderten. Auch in den Seminaren, an denen er teilnahm, erregte er durch seine interessanten Diskussionsbeiträge Aufmerksamkeit.

Der fachliche Gleichklang veranlasste Matti Raudjärv als Initiator der jährlich in Estland stattfindenden Tagungsreihe „Estonische Gespräche über Wirtschaftspolitik“, mich im Jahre 2001 in den Kreis der Mitveranstalter zu berufen. Seitdem verfassen wir beide die einleitenden, als Anregungen zu den Tagungen gedachten Vorworte. Seit 2011 erscheint diese Zeitschriftenreihe zweimal im Jahr, zunächst vor der jeweiligen Tagung und danach noch einmal im Herbst desselben Jahres.

Matti habe ich die Bekanntschaften – und in einigen besonderen Fällen die Freundschaften – zu zahlreichen Esten zu verdanken, die ich namentlich nicht alle nennen kann, ohne Gefahr zu laufen, den einen oder andern nicht genannt zu haben. Estland ist durch Matti Raudjärv meine zweite Heimat geworden.

Die zahlreichen, das wirtschaftliche Geschehen begleitenden Gedanken in den einleitenden Worten der Zeitschriftenreihe veranlassten uns, diese, soweit es sich dabei um rein wirtschaftliche Themen handelt, in einem gemeinsam verfassten Buch „Internationale Gespräche über Wirtschaftspolitik im Rahmen einer Konferenzreihe in Estland“ zu veröffentlichen (Herstellung und Verlag BoD – Books on Demand, Norderstedt/Germany, ISBN 978-3-7448-0889-7).

So eng wie unsere beruflichen Beziehungen auch sind, unsere menschlichen und familiären Bindungen sind weitaus enger! Matti ist gewissermaßen mein Bruder geworden; seine Eltern sind für mich Mutti und Papa. Jedes Mal, wenn ich nach Estland in meine zweite Heimat komme und Mutti mich mit Tränen in den Augen in ihre Arme schließt, fühle ich mich als Mitglied der Familie Raudjärv. Nachdem ich 1990, als ich das erste Mal nach Estland kam und noch in der Gästewohnung der Technischen

¹ Im November 2019 erfüllen sich für Matti Raudjärv 30 Jahre seit seiner ersten Dienstreise ins sog. westliche Ausland (1989) sowie seit Beginn der aktiven und fruchtbaren arbeitsbezogenen Kommunikation und Zusammenarbeit mit den Universitäten aus dem Westen (Universität zu Kiel, Fachhochschule Kiel, Kieler Institut für Weltwirtschaft, Universität Frankfurt am Main).

Universität Tallinn übernachtete, ist für mich und meine Ehefrau Monika heute Kose tee 79 (Kose-Weg 79) unser zweites Zuhause geworden. Und wenn wir uns wieder auf die Rückreise begeben müssen, weinen Mutti und ich bittere Tränen. Auch Papa kann sich dann der Tränen kaum erwehren.

Ich wünsche von ganzem Herzen meinem engsten Freund und geschätzten Kollegen, Prof. Dr. Matti Raudjärv, Gesundheit und weiterhin eine erfolgreiche Zukunft.

April, 2019
Warder, Deutschland

Prof. Dr. Manfred O. E. Hennies

MY FRIEND AND COLLEAGUE, PROFESSOR DR. MATTI RAUDJÄRV

My first encounter with Professor Dr. Matti Raudjärv was in the autumn of 1989 when he first visited, as a representative of the Tallinn University of Technology, the Business Faculty of the University of Applied Sciences in Kiel. The aim of the visit was to discuss the possibility of a cooperation between the two universities¹. As I had previously gained experience of international collaboration in the field of Economical Science, through seminars and as a guest lecturer, I was invited, by the Dean to join the discussions. During these first meetings I came to know Matti Raudjärv as an extremely warm, pleasant and competent colleague. This impression was shared by many of my students who spoke enthusiastically of the guest from Estonia, who from time to time took responsibility for lectures. His interesting contributions to discussions during the seminars, which he attended at the university, have made him someone to be remembered by all.

In 2001 our common professional interests led Matti Raudjärv, in his role as initiator of the Estonian series of discussions on Economics, to invite me to join him in organizing this annual event. Together we have since then compiled the introductory comments, as a stimulation for this conference, which are now (since 2011) published, as a journal, twice a year; directly before the event and then in the autumn of the same year.

Through Matti I have gained a great number of acquaintances and indeed friends, in Estonia; too many to mention here without the danger of omitting someone. Estonia has become, largely due to Matti, my second home.

The numerous thoughts and ideas on economic matters in the foreword to the journal led us to jointly compile and publish the book: “International Discussions on Economics within a conference series in Estonia”. (“Internationale Gespräche über Wirtschaftspolitik im Rahmen einer Konferenzreihe in Estland” – Books On Demand, Norderstedt/Germany, ISBN 978-3-7448-0889-7).

Not only do we enjoy a close professional relationship, but also on a personal level we are close and have become the greatest of friends; Matti is like a brother to me; his parents are Mutti and Papa! Every year when I visit them in Estonia, my second home, and am greeted so warmly by Mutti with tears in her eyes, I feel as if I am a part of the family. Ever since 1990, when I visited Estonia for the first time, with my wife Monika, and stayed in the Tallinn University of Technology accommodation, Kose tee 79 (Kose way 79) has been my second home. Whenever it is time to say goodbye Mutti and I are beside ourselves with sadness and even Papa has a struggle to hold back the tears.

¹ In November 2019 it will be 30 years from the first business trip of Matti Raudjärv to Western countries (1989) and the first active and fruitful communication-cooperation with Western universities (Kiel University, Kiel University of Applied Sciences, Kiel Institute for the World Economy, Frankfurt-am-Main University).

I wish my great friend and colleague Professor Dr. Matti Raudjärv, good health and continued success in the future.

April, 2019
Warder, Germany

Prof. Dr. Manfred O. E. Hennies

MINU SÕBER JA KOLLEEG PROFESSOR DR MATTI RAUDJÄRV^{1 2}

1989. aasta sügisel külastas professor dr Matti Raudjärv Tallinna Tehnikaülikooli ülesandel Kieli Rakendusülikooli majandusteaduskonna dekaani³, et sõlmida esimesed kontaktid mõlema kõrgkooli vahel. Mind kutsuti dekaani kabinetti, et osaleksin selles kõneluses, kuna olin minevikus omandanud kogemusi rahvusvaheliste⁴ majandusteaduse alaste mõttevahetustega tänu seminaridele – ning mõnikord ka blokk-loengutele.

¹ Käesoleva, Manfred O. E. Henniesi artikli allviited, on kirjutanud Matti Raudjärv (M. R.).

² Oktoobris-novembris 2019 täitub Matti Raudjärv'el 30 aastat esimesest kolmekuulisest välislahetusest nn lääneriikidesse (1989) ning esimestest aktiivsetest ja viljakatest tööalastest suhtlemistest-koostööst eeskätt Saksamaa LV ülikoolidega (Kieli Ülikool, Kieli Rakendusülikool, Kieli Maailmamajanduse Instituut, Frankfurti /Main/ Ülikool) ja teiste institutsioonidega (Kieli Piimatööstuskoda, Hamburg-Albenas asuv piimatoodetega tegelev hulgimüügifirma, Husumi omavalitsus jmt). Aluseks olid Kieli Ülikooli ja Frankfurti (Main) Ülikooli professorite kutsed (professor dr Gerhard Prosi ja professor dr Rudolf Gümbel) ning Saksamaa LV DAADi tähepanuvääriline (võrreldes meie palkadega) stipendium. Sel ajal, novembris 1989, oli ka minu esimene tutvumine Kieli Rakendusülikooli majandusteaduskonna dekaani, professori Dieter W. P. Kaerger'i ja pea kõigi teiste professoritega (olin nende jaoks vist esimene külalisprofessor Eestist – Nõukogude Liidust) ning sellele järgnenud pikk (ca paar tundi) ja sisukas kohtumine-vestlus professor dr Manfred O. E. Hennies'iga. Novembris 1989 pidasin ma Kieli Ülikooli majanduspoliitika instituudi sõbralikele-asjalikele, kuid nõudlikele kolleegidele (Kieli Ülikool oli minu elu esimene ametlik stažeerimise koht) ka oma elu esimese saksakeelse loengu Eestist ja tema majandusest (ilmselt läks see korda, sest mulle saabus hiljem rahatšekk päris kopsaka summaga saksa markades /DM/).

³ Eelnevalt oli külaskäik ja vestlus ka rektoraadis, kus osalesid rektor professor Udo Lampe, prorektorid ja välissuhete osakonna juhataja. Pärast vestlust, küsimusi ja vastuseid ning mõttearendusi rektoraadis tehti otsus: Eesti, TTÜ ettepanek on hea, huvitav ja vastuvõetav; koheselt võttis rektor telefonitsi ühenduse dekaaniga – vesteldi, soovitati ning lepidi vastastikuselt sobivaks ajaks kokku minu ja teaduskonna professorite kohtumine. Koostöö oli otsustatud – see oli mulle suur rõõm, mida me hiljem ka Janno Reiljan'iga koos tähistasime. Olime sel ajal ju mõlemad Jannoga Kieli Ülikoolis stažeerimas ning elasime ülikooli samas hotellis Kieli fjordi ääres (meil mõlemal oli omaette hea elamine vaatega merele ja Kieli idakaldale). Pärast Manfred'iga tutvumist oli meil saksa kolleegist paljudes küsimustes /sh erialase kirjanduse soovitusel, elukorraldus, transport poest toiduostudel jms/, palju sõbralikku abi! (muuhulgas: pärast paariaastast koostööd pakkus rektor professor Udo Lampe ühel tema poolt kutsutud ühisel lõunasöögil Matti Raudjärv'ele Kieli Rakendusülikoolis tööd professorina. Paraku pidin suurepärasest ettepanekust loobuma ja viisakalt keelduma, sest pidasin oluliseks oma stažeerimiskogemusi esmalt Eestis rakendada! Professor Lampe mõistis mind ja oli ausa vastuse eest tänulik! Ma ei kahetse seda otsust ja usun, et minust on Eestimaal rohkem kasu olnud! Kuigi ka Saksamaal professorina töötada oleks päris huvitav ja arendav olnud.)

⁴ Siinjuures on heameel märkida, et enne tööd professorina ülikoolides töötas Manfred O. E. Hennies ligi 10 aastat Saksa Autotööstuse Liidus, olles juhatuse liige ning väga olulise osakonna – plaanimise, tooraine ja rahvusvaheliste suhete osakonna juhataja.

Muide – Manfred on ka amatöörlendur! Olen tema juhitud neljakohalisel lennukil, koos oma tütre Mari-Liisiga 90ndate aastate suvel tuntud Kieli nädala ajal Schleswig-Holsteini liidumaa kohal paar tundi tiirelnud. Täna Manfred enam ei lenda, tema lennuliitsents on peatatud (ise ütleb – vanus, ja pole juba hulk aastaid lennanud; kehtiv liitsents eeldab ka pidavat lendamist /normikohased lennutunnid aastas/).

Selle esimese ühise vestluse käigus tekkis mul üsna pea mulje, et Matti Raudjärv pole mitte üksnes väga sümpaatne, vaid eelkõige ka kutsealal ülimalt pädev kolleeg. Seda tunnetasid hiljem ka minu üliõpilased, kui ma ikka ja jälle jätsin oma loengute raames ühe või teise tunni omal vastutusel Matti Raudjärve hooleks ning kui üliõpilased kirjeldasid mulle hiljem oma muljeid Eestist saabunud külalisest. Ka seminaridel, millel ta osales, äratas ta diskussioonide käigus tähelepanu tänu oma huvitavatele etteastetele.

Hea erialane kooskõla ajendas Matti Raudjärve, olles igal aastal Eestis toimuvate konverentside seeria „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ algatajaks, kutsuma mind 2001. aastal kaaskorraldajate ringi. Sestpeale kirjutame me mõlemad sissejuhatavaid eessõnu, mis on mõeldud ettepanekutena konverentsidele. Alates 2011. aastast ilmub see ajakirjade seeria kaks korda aastas, kõigepealt enne vastavat konverentsi juunis ja seejärel veelkord, järgmise numbrina, sama aasta sügisel.

Mattile olen ma tänu võlgu tutvuste – ja mõnel erilisel juhul sõprusuhete loomise eest – paljude eestlastega, keda ma ei suudagi kõiki nimepidi üles lugeda, ilma et tekiks oht, et ma ühe või teise võiksin jätta nimetamata. Eestist on tänu Matti Raudjärve’le saanud minu teine kodumaa.

Rohkearvulised, majandussündmusi saatvad mõtted ajakirjade seeria eessõnadest ajendasid meid, juhul kui seejuures oli tegemist puhtalt majandusteedadega, avaldama need kokkuvõtliku raamatuna „Internationale Gespräche über Wirtschaftspolitik im Rahmen einer Konferenzreihe in Estland“ („Rahvusvahelised majanduspoliitilised väitlused konverentside sarja raames Eestis“) (väljaandja ja kirjastus: BoD – Books on Demand, Norderstedt/Germany, ISBN 978-3-7448-0889-7).

Kui tihedad meie kutsealased suhted ka ei oleks, on meie inimlikud ja perekondlikud suhted veelgi tihedamad! Mattist on saanud teatud mõttes minu vend; tema vanemad on minu jaoks otsekui ema ja isa. Iga kord, kui ma oma teisele kodumaale Eestisse tulen ja kui ema mind pisarsilmil embab, tunnen ma end Raudjärve’ede perekonna liikmena. Pärast seda, kui ma 1990. aastal esimest-teist korda Eestis viibisin⁵ ja veel Tallinna

⁵ Esimest korda külastas Manfred Eestit ja TTÜ majandusteaduskonda 1990. aasta oktoobris Kieli Rakendusülikooli professorite ja üliõpilaste delegatsiooni koosseisus (14 inimest /neli üliõpilast ja kümme professorit/, eesotsas dekaan professor Dieter Kaerger’i ja prodekaan professor Jens Bodendiek’iga). Delegatsioon oli nii TTÜ kui Tallinna Linnavalitsuse külaline. Lisaks tööalastele läbirääkimistele TTÜs tutvuti nii Tallinna linna kui Lahemaaga ning linnavalitsuse poolt pakutud eesti saunakultuuriga linnavalitsuse residentsis Tallinnas, Särkava alleel. Kokku on Manfred (sageli koos abikaasa Monikaga) Eestit rohkem kui 30 korral külastanud.

Tehnikaülikooli külaliskorteris ööbisin,^{6 7} on Kose tee 79⁸ tänaseks minu ja minu abikaasa Monika jaoks teiseks koduks saanud. Ja alati, kui me uuesti tagasiteele peame asuma, siis nutame me koos emaga kibedaid pisaraid. Ka isa suudab siis pisaratele vaeu vastu panna.

Soovin oma kõige lähedasemale sõbrale ja hinnatud kolleegile, professor dr Matti Raudjärvele, kogu südamest tervist ja jätkuvat edu tulevikus!

Aprill, 2019

Warder (Kieli lähistel), Saksamaa LV

[Tallinn-Merivälja,⁹ Eesti-Estland-Estonia]

Prof dr Manfred O. E. Hennies

PS:

M.R.: ajavahemikule 4.-11. juuni 2019 on Matti Raudjärv'el koos ema Salme'ga külaskäik Saksamaale kavandatud – Warder'isse (Monika-Manfredi külalislahkesse kodusse), Hamburgi, Kieli ja mujale. See reis toimub Manfredi-Monika kutsel ning ema soovil pärast abikaasa Arvedi kaotust.

⁶ TTÜ külaliskorteris Mustamäel elas Manfred O. E. Hennies veebruaris 1991 (siis viibis ta teist korda Eestis), kuna ta majandusteaduskonna üliõpilastele mitme nädala jooksul mahuka makromajanduse ja eriti majanduspoliitika alase loengutsükli pidas (töö toimus tõlgi vahendusel – tõlk: Kersti Kittus /tänapäevaks kahjuks juba manalas/) ning seejärel koos Matti Raudjärv'ega eesti üliõpilasi eksamineeris. See oli pea esimene kord kui Lääne professor pikalt meie üliõpilastele loenguid pidas ja seejärel neid eksamineeris. Huvi nii meie üliõpilaste kui õppejõudude poolt oli väga suur.

⁷ Viimati külastas Manfred koos abikaasa Monika'ga Eestit oktoobris 2016. Lisaks kõigele teistele sündmustele ja ringreisile Eestis, osalesid mõlemad 8.10.2016 Tartus, emeritprofessor Janno Reiljan'ile pühendatud teaduskonverentsil (8. oktoober oli just Janno sünnipäev – 65) Tartu Ülikooli Johan Skytte poliitikauuringute instituudi ruumes Toomel ning konverentsile järgnenud pidulikul jätkusündmusel TÜ Ajaloomuuseumi Valges saalis (samuti Toomel). Halvenenud tervise tõttu ei osalenud Manfred meie iga-aastasel rahvusvahelisel majanduspoliitika-alasel teaduskonverentsil Jänedal 2017. aastal, operatsiooni tõttu ei osalenud ta ka aastatel 2018 ja 2019. Loodame parimat aastal 2020!

⁸ Perekond Raudjärv'ede elukoht Tallinnas, Prita-Kosel.

⁹ Professor dr Manfred O. E. Henniesi saksa keelsest originaaltekstist „Mein Freund und Kollege Professor Dr. Matti Raudjärv“ tõlkinud Toomas Metsis (M. R. – Toomas Metsis on hulk aastaid olnud tõlk meie rahvusvahelistel majanduspoliitika teaduskonverentsidel Jänedal ning tõlkinud paljud artiklid eesti keelest saksa keelde /või vastupidi/ meie ajakirja jaoks). Hr Toomas Metsis on töötanud palju aastaid vabakutselise tõlgina.

Selle reisiga seoses on Matti Raudjärv'el heameel ka mõningaid soovitusi ja tähelepanu juhtimisi Manfredi käest kuulda¹⁰, kuna Mercedes-Benz (MB) Eesti Klubi liikmena on tal võimalus 25.-28. septembril 2019 Saksamaa LV suurfirmat, üleilmselt tuntud autode tootjat Daimler AG-d külastada¹¹ (MB Sindelfingeni tehas; MB Classic Center; MB Muuseum Stuttgartis; MB Unimogi muuseum; Sinsheimi Tehnikamuuseum; MB restauraatorfirma: KINELE Automobile). Need soovitud oleksid kindlasti huvitavad ka teistele reisile tulevatele klubiliikmetele (30 inimest).

Paraku ei saa Manfred täna veel Eestit külastada, kuna kevadel 2018 tehti talle raske puusaoperatsioon, millest paranemine on kahjuks väga aeglane (Manfred saab käesoleva aasta 10. septembril juba 81-aastaseks!). Aga kindlasti Manfred paraneb ja tuleb jälle koos Monikaga Eestimaale (kuhu nad on alati oodatud!), et oma sõpru ja tuttavaid külastada!

Eestimaal, tema inimesed, kultuur ning loodus on Manfredile ja Monikale alati meeldinud! Tere tulemast!¹²

¹⁰ Tänu tööle Autotööstuse Liidus oli ja on Manfred hästi kursis ka Mercedes-Benz (MB) tegevustega, sest tema kauane hea sõber Theo (kellega ta tihedalt lävis) töötas aastakümneid kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistina (kuni pensionile minekuni), just MB-firmas.

¹¹ Hea võrdlus 1977. aastal Matti Raudjärve poolt enam kui nädalasele külastusele Nõukogude Liidu „Žiguli-Lada“ autotehasesse Togliattis (sh osalemine üleliidulisel teaduslik-praktilisel konverentsil Eesti delegatsiooni koosseisus). Külastuste vahe on küll 42 aastat ja erinevad olukorrad, kuid mingi võrdluse saab ikkagi!

¹² Kui Manfred ja Monika viimati Eestit külastasid (oktoober 2016), sõitsid nad Eestisse Saksamaalt, Taani ja Rootsi kaudu ning tegid ringsõidu Eestis oma beebi MB-ga, lahkusid aga lennukiga Tallinnast-Hamburgi.

Samuti toimis Manfred ka 24 aastat varem, septembris 1992, kui ta koos tütre Bettina'ga oma pastellhalli MB-ga Eestisse sõitis, TTÜs ja mujal (sh büroos Mainor) rida loengud pidas. Pärast loenguid külastasime kõik koos Saaremaad, mille järel esmalt Bettina ära lendas ja ca nädal hiljem (kuna külastasime koos minu tütre Mari-Liis'iga Lahemaad ja teisi looduskauneid kohti), ka Manfred oma kodumaale tagasi lendas!

Järgmine Eesti külastus on kindlasti sobivam lennukiga – kiiremini ja füüsiliselt kergem!

Saksamaalt Eestisse läbi Taani, Rootsi ja ka Soome on autoga igati tore sõita-reisida (campingute suurepäraseks suvemajades ööbida / mõnikord ka telkida – minu pikaajaline mõnus kogemus suviti ka Eestis! ning ümbruskonda, loodust ja asulaid-linnu uudistades; lisaks ülemeresõidud suurte ja mugavate parvlaevadega).

Olen seda korduvalt kogenud, näiteks:

- Juulis 1995 ja oktoobris 1995 militaar-roheliste VW-Transporteritega (ostetud – endised, vähesõitnud Bundeswehri meditsiiniteenistuse mikrobussid); ka siin oli palju logistilist abi nii Manfred'ilt kui tema tänaseks paraku meie hulgast varalahkunud healt kolleegilt Toni Schulz'ilt (Toni osales samuti meie esimestel konverentsidel ning avaldas artikleid meie tollases kogumikus);
- augustis 1998 pastellhalli MB-ga;
- mais 2004 tumepunase MB-ga.

Kõik need nn tagasireisid on olnud seotud minu stažeerimistega Kieli ülikoolides ja teadus-asutustes-raamatukogudes (lisaks ka pea kõik viibimised teistes Saksamaa ülikoolides) ning loomulikult ka Manfred'iga (tema ja Monika kaunis kodus Warderis olin ma nädalavahetustel sage külaline /puhates-diskuteerides, ka kohalikus seltsielus osaledes – külapeod, laadad ja muud kooskäimised/):

- Schleswig-Holsteini liidumaaga tutvumine – nii maal, merel kui õhus! (Kiel, Kieli fjord, Laboe, Nortorf, Rendsburg, Schilksee /Olümpiakeskus/-Strande, Sylti vald /Põhjameri-Wattenmeer/ jt);
- tähtpäevad, majandusalased sündmused-kohtumised-ettekanded Kieli Kaubandus-Tööstuskojas;
- paljud kultuuri- ja loodussündmused (Berlin, Hamburg, Helgoland saar, Frankfurt /Main/, Greifswald, Kiel, Kieli laht /Kieli nädalal ülikooli jahiga merel/, Lübeck, München, Sylti vald /Põhjameri-Wattenmeer/, Taunus jt);
- Warderi külastorani bowling-klubis võistlused-mängud ja diskussioonid jms;
- Manfredi ja Monika sugulaste ning kolleegide külastused;
- suviste maasika- ja vaarikakasvanduste külastamised, kohapeal maitsete nautimine ja kaasaostmine;
- Põhja-Saksamaa põllusaakide lõikustraditsioon „Grüne Kohl“ /roheline kapsas!/ – külainimeste-külastiste ühine pidulik õhtusöök külastoranis lihasaaduste ja rohke rohelise kapsaga, lisaks õlu ja vein; kõrvaltegevuseks seltskondlikud mõttemängud ning viktoriinid (auhinnad kõigile osalejatele); „Grüne Kohl“ toimub tavaliselt novembri viimasel reedel;
- Jõuluaeg /sh erinevad küla- ja linnalaadad koos lõbusa meluga/ ning mõnused ja hoogsad sünnipäevad (sh Manfred – 60 ja *Rock'n roll*; Toni – 60 ja Strande).

Kõige selle üle võib vaid rõõmus ja tänulik olla!

Siinjuures tänud Monika'le ja Manfred'ile ning nende lähedastele, aga kõigile nende toredatele inimestele, kellega olen Saksamaal 30 aasta jooksul kohtunud ja suhelnud!

Head tervist, edu ja õnne kõigile!

KOKKUVÕTTED

ZUSAMMENFASSUNGEN

SUMMARIES

PERETTEVÕTLUS IDA-EUROOPA RIIKIDES¹

Maret Güldenkoh²
Tallinna Tehnikaülikool

Uno Silberg³
Eesti Maaülikool

Enamus pereettevõtlusalaseid uurimistöid on läbi viidud traditsioonilistes riikides. Nendes riikides, kus iseseisvus on vahepeal katkenud, on katkenud ka traditsiooniline pereettevõtlustegevus. Taasiseseisvunud riigid on üles ehitanud uue riigi ja loonud traditsioonid sh pereettevõtlustraditsioonid. Ettevõtlustegevus on hoogustunud, sh paljud on alustanud pereettevõtlusega.

Uurimistöö keskses kohas oli analüüsida Ida-Euroopa riikide pereettevõtlusalaseid teoreetilisi allikaid ning võrrelda tulemusi riikidega, kus on pikaajalised pereettevõtluse traditsioonid. Selgitada välja pereettevõtluse reguleeritus Ida-Euroopa riikides ning võrrelda seda Gupta et al. (2011) läbiviidud uuringuga, kus võrreldi kolme regiooni (anglo, germaani ja põhjamaad) pereettevõtluse reguleeritust. Uurimistöö ei ole vaid selleks, et eristada pereettevõtlust muust ettevõtlusest, vaid selleks, et leida sarnaseid ja erinevaid tunnuseid ning selgitada välja millise regiooniga ning mis osas Ida-Euroopa riikides on mustrid samad ja kus mitte.

Pereettevõtlus on ettevõtlustegevuse protsess, mis on suunatud ettevõtluse juhtimisele, omanikele, suhetele jne (Casillas, Acedo 2007). Pereettevõtteid ja mitte pereettevõtteid on võrreldud mitmetest erinevatest teooriatest tulenevalt. Agenditeooriast lähtudes kaasneb pereettevõtte omanike ja kontrollringi ühtivusega enam ettevõtluse suutlikkus kui mitte pereettevõtetes (Daily, Dollinger 1992). Samas pereettevõtete omanike ja mitteliikmetest juhtide vaheliste suhete seoseid saab analüüsida lähtuvalt agenditeooriat (Chrisman et al. 2005).

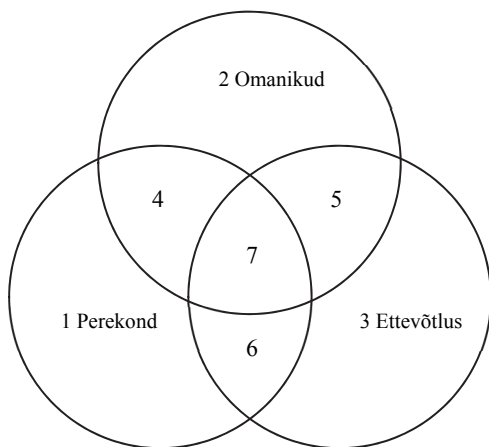
Pereettevõtlustegevuses osalemine ähmastab piire töö ja pere vahel. Liikmed saavad ühildada tegevuse, eriti naissoost pereliikmed (Stafford, Tews 2009). Pereettevõtlustegevuse oluliseks omaduseks on see, et juhtimine on pereliikmete käes, juhatusse valitakse pereliikmed, kes lisaks juhatuse liikme rollile on ka nõustajad, mentorid (Calabro et al. 2012). Pereettevõtete arengut mõjutab asukoha riigi kultuuriline taust, sh usk (Gupta et al. 2011). Näiteks põhjamaades on ühine kultuuriline, usu- ja keelekeskkond, mis omakorda aitab kaasa pereettevõtlustegevuse arengule (Einola, Turgeon 2000). Seetõttu nende arengu uurimisel ei tohi unustada kultuurist tulenevaid iseärasusi (Gupta et al. 2011).

¹Artikli täistekst „The Characteristics of Family Businesses: A Comparative Analysis of East European Countries“ asub publikatsiooni CD-l.

²Maret Güldenkoh MBA, lektor, Sisekaitseakadeemia, Tallinna Tehnikaülikool, maretgylidenkoh@gmail.com

³Uno Silberg, Phd, dotsent, Eesti Maaülikool, Uno.silberg@gmail.com

Pereettevõtlust iseloomustab paremini kolmemõõtmeline mudel (vt joonis), millest nähtub, et tuleb olla kolmes rollis (pereliige, omanik ja juht).

Joonis. Kolmelingiline perettevõtluse mudel (Gersick et al. 1997)

Näiteks ringide kattuvusel saab mõni isik samaaegselt täita mitu rolli pereettevõttes. Iga isik pereettevõttes võib paikneda ühes seitsmest sektorist, mis tekkisid ringide omavahelise kattumisele. Selle mudeli järgi võib pereettevõtte süsteemi liige asuda ainult ühes sektoris. Isikud, kellel on ainult üks seos pereettevõttega asuvad sektoris 1, 2 või 3. Näiteks omanik, kes ei ole pereliige ja ei tööta firmas asub sektoris 2 või pereliige, kes ei tööta ettevõttes ja ei ole omanik asub sektoris 1. Isikud, kellel on rohkem kui üks seos ettevõttega võivad asuda sektoris 4, 5, 6 või 7. Näiteks omanik, kes on pereliige ja töötab ettevõttes, asub sektoris 7, mis on kolme ringi kattumise sektor (vt joonis). Konfliktide ennetamiseks tuleb pereettevõtte juhil enne otsuste vastuvõtmist analüüsida olemasoleva mudeli alusel, keda tema otsus enam võib mõjutada ja kuidas see isik võib tema otsusele reageerida.

Pereettevõtte strateegilise juhtimise ülesehitamisel, arusaamisel ja analüüsimisel soovitatakse arvestada kombineeritult erinevate juhtimisteooriatega. Lisaks peaks huvigruppide ja agenditeooriale jälgima korraldajate teooriat (*stewardship theory*) ja ressursipõhise vaate teooriast (RBV), mis sisuliselt seisneb eelkõige kohaldamises ja väärtuslike ressursside tagamises, mis ei ole täiesti jälgendatavad ega asendatavad ilma suurte pingutusteta (Chrisman et al. 2005). Pereettevõtetele agenditeooria rakendatavust on lisaks Chrisman et al. (2005) uurinud ka (Ferrari 2013), kes on jõudnud samale järeldusele, et kergesti võivad tekkida konfliktid pereettevõtte liikmete ja juhtide vahel. Huvigruppide ja korraldajate teooriast tulenevalt saab väita, et perekond on konkurentsieelise allikaks (Granata, Chirico 2010). Ressursipõhise vaate teooriast tulenevalt saab väita, et pereettevõtete ressursside jaotus erineb mitte-pereettevõtete

omast, pereetevõtjad peavad ressursse väärtuslikumaks, millega omakorda tagatakse konkurentsieelised (Simon, Hitt 2003).

Uurimistöös klassifitseeriti Ida-Euroopa riikideks 13 riiki: Eesti, Läti, Leedu, Bulgaaria, Poola, Rumeenia, Tšehhi, Sloveenia, Slovakkia, Horvaatia, Serbia, Makedoonia ja Kosovo. Riikide valiku tingis see, et kõikides nendes riikides on ühiseid jooni, näiteks elatustase, sotsiaalne hoolivus, ettevõtlusaktiivsuse (sh pereetevõtlus) kasv jms. Neid riike saab pidada taasiseseisvunud riikideks.

Aluseks võeti Gupta et al. (2011) läbiviidud võrdluslüüs, mis koosnes kolme regiooni (anglo, germaani ja põhjamaade) pereetevõtjate võrdlusanalüüsist, kus võrreldi sarnasusi (sh õiguslikult reguleeritust) ja erisusi üheksa erineva mõõdiku alusel. Anglo regiooni kuulusid Austraalia, Uus-Meremaa, Kanada, USA ja Ühendkuningriik; germaani regiooni Saksamaa, Madalmaad, Austria ja Šveits ning põhjamaade regiooni Soome, Rootsi, Taani, Island ja Norra. Gupta et al. (2011) võrdlusanalüüsis kasutati GLOBE meetodit, tuvastati ühised ja erinevad kultuurilised mõõtmised, mis võimaldavad pereetevõtluse regulatsioone jälgida. GLOBE mõõdikute abil saab pereetevõtete sarnasusi ja erisusi arvestada erinevates regioonides (House et.al. 2004).

Teostati Ida-Euroopa riikide kohta avaldatud pereetevõtlusalaste teadusartiklite analüüs, selgitati välja Ida-Euroopa riikides mõõdikute regulatsiooni tase ning võrreldi Ida-Euroopa riikide taset Gupta et al. (2011) uuringust tulenevate regioonide tasemetega. Analüüsi eesmärgiks oli võrrelda erinevaid regioone, et arendada regiooni tugevust ja sisenemist teistesse regioonidesse.

Anglo klastrisse kuuluvates riikides on perekonna ja ettevõtte vahelised seosed õiguslikult reguleeritud, pereetevõtlust tähtsustatakse ning pereetevõtted on konkurentsivõimelised, samas pärimisprotsessis ei ole eelistatud sooline võrdõiguslikkus. Seevastu Põhjamaades on õigusaktides vähesel määral reguleeritud, kuid samas peetakse oluliseks pereetevõtlust, nende ettevõtlustegevust, pärimisprotsessis on olulisem pärija soov jätkata, mitte tema sugu. Germaani klaster jääb mõõdikute osas teiste klasterite keskmisse. Kõikide klasterite pereetevõtjate ühisjooneks on see, et pereetevõtted on vastupidavad ja peegeldavad nende kohaliku olukorra iseloomulikke omadusi. Ida-Euroopa klasteri riigid erinevad olulisel määral võrreldavatest riikidest, nendest ollakse teadlikud pereetevõtjatest ja pereetevõtetest, nendest räägitakse ja kirjutatakse, kuid õigusaktidega pereetevõtlustegevust ei ole reguleeritud.

Analüüsist tuleneb, et analüüsitud Ida-Euroopa riigid on sarnased ja seetõttu saab väita, et kõikides riikides on pereetevõtete organisatsioonikultuuris ja strateegilises juhtimises parimal moel kombineeritud erinevaid teooriaid (agendi teooria, huvigruppide teooria, korraldajate ja ressursipõhise vaate teooria). Omanike ringis lähtuvad pereetevõtjate suhted agenditeooriast keskendudes rahulolu saavutamisele. Pereetevõtjal ja pereeliikmetel võib olla erinev arusaam pereetevõtte strateegilisest arengust. Samas pereetevõtte püsitud eesmärkide täitmiseks lähtutakse huvigruppide teooriast, vastutatakse selle eest, et kõikide huvigruppide eesmärgid pereetevõttes oleksid samaaegselt täidetud. Agenditeooria ja huvigruppide teooria kasutamine eeldab

korraldajate teooria kohaldumises ning väärtuslike ressursside tagamises ehk siis ressurssipõhise vaate teooriast.

Eesti pereettevõtjate strateegilise juhtimise ja organisatsioonikäitumise analüüsis kogutud andmeid (Kirsipuu et al. 2013) täiendavalt analüüsidest saab väita, et Eesti pereettevõtjad on asetunud kolmeringilises pereettevõtluse mudelis erinevalt olenevalt pereettevõtlusega alustamise algusajast. Analüüsis kasutati samu algandmeid ja sama analüüsiprogrammi, kui aastal 2013 Kirsipuu et al. uuringus. Parameetriteks valiti pereettevõtlustegevuse algusaasta ja pere-omandi-ettevõtluse seos. Mistõttu jaotusid esialgsed viis klastrit kaheks, esimesed viisteist aastat (iseseisvuse saavutamisele järgnevad viisteist aastat) ja edasi (stabiilsus, alates 16. aastast). Nende asetus kolmeringilises pereettevõtluse mudelis erines kardinaalselt.

Kolmeringiline pereettevõtluse mudel aitab parimal moel aru saada pere, omandi ja ettevõtluse rollist (joonis). Taasiseseisvumise järgselt ja riigi esimese viieteistkümne aasta jooksul loodud pereettevõtetes puuduvad isikud sektoris 2, need kes ei ole pereliikmed ja ei tööta pereettevõttes ning need, kes on omanikud, kuid ei kuulu perekonda, kuid töötavad pereettevõttes (sektor 5). Samuti puuduvad isikud sektoris 1, kes on vaid pereliikmed ja ei osale ettevõtlustegevuses ning puuduvad isikud sektoris 3, need, kes töötavad ja ei kuulu pereliikmete ja omanike hulka ning puuduvad isikud sektoris 4 (pereliikmest omanikud, kes ei tööta pereettevõttes). Pereliikmed, kes ei kuulu omanike ringi, kuid töötavad pereettevõttes (sektor 6) on enamus. Omanike ringis (sektor 4 ja 7) on pereliikmetest vaid üks kuni kaks, oleneb valitud juriidilisest vormist. Need ettevõtjad, kes alustasid ettevõtlustegevusega alates 2004. aastast peavad oluliseks pereettevõttes jagatud väärtusi, neil on rollipõhine juhtimine ning nad on orienteeritud avatud süsteemile. Pereettevõtja kujundas pereettevõtte kui organisatsiooni jälgitavuse tasandil, isikustatud juhtimise ja inimlikku organisatsioonikultuuri.

Kolmeringilises mudelis seosed jaotusid iseseisvuse saavutamisele järgnenud viieteistkümnel aastal alustanud pereettevõtjatel järgmiselt:

- Perekond – osalevad abikaasa, hõimlased ja lapsed.
- Omanikud – eelistavad võrdselt üksikettevõtjat ja osaühingut.
- Äri – sunnitud ettevõtlus, ettevõtte tasandil eelistatakse olla jälgiv, juhtimistüübilt eelistatakse võimu- ja isikukultuuri, samas ettevõtte on avatud süsteem ja tulemustele orienteeritud.

Kolmeringilises mudelis seosed jaotusid stabiilsuse saavutamisel järgmiselt:

- Perekond – osalevad, abikaasa, lapsed, hõimlased.
- Omanikud – eelistavad enam olla üksikettevõtjad, kes kaasavad perekonna.
- Äri – vaba tahe ettevõtluse alustamiseks, ettevõtte tasandil eelistatakse jagatud väärtuseid ja arusaama, juhtimistüübilt eelistatakse isikukultuuri ning ettevõtte on inimlikkusele suunatud.

Selleks, et Ida-Euroopa riikide ettevõtlusaktiivsus suureneks tuleb nendes riikides tähtsustada pereettevõtlustegevust. Ettevõtlustegevus tagab riigi toimimise ning majandusnäitajate tõusu. Erasektor, sh pereettevõtjad, on riigi suurimad maksumaksjad. Maksutulud moodustavad suure osa avaliku sektori tuludest. Ida-Euroopa riikides on ettevõtjate halduskoormust vähendatud, tehtud ettevõtjatele teatud soodustusi, kuid eraldi pereettevõtjatele soodustused puuduvad.

MIS JA MIKS VÕINUKS OLLA TEISTMOODI 2016. AASTAL KÄIVITATUD HALDUSREFORMI ETTEVALMISTUSES?¹

Sulev Mäeltsemees²
Tallinna Tehnikaülikool

Haldusreformiga seonduvatest terminitest

Õppe- ja uurimistöös peab kasutatavate terminite üheselt mõistetavus ja selgus olema endast mõistetav. Veelgi olulisema tähenduse omandab see põhimõte aga siis, kui termin puudutab ka väga paljusid tavakodanikke nende igapäevaelus. Aga just nii on haldusreformi mõistega. Samas on vähe valdkondi (kui neid üldse veel on?), kus ühte põhiterminist kasutatakse nii erinevalt.

Mõned aastad tagasi võis kuulda ettepanekut viia haldusreformi osas läbi referendum (rahvahääletus), mis erinevalt rahvahääletusest on siduv. Aga siinkirjutaja ei suutnud kuidagi mõista, mis küsimus võidakse esitada taolisel referenduml? 100-protsendiline toetus oleks muidugi olnud küsimusel „kas te soovite Eestis läbi viia haldusreformi niisugusel kujul nagu teie seda soovite (mõtlete)?“. Aga arusaadavalt see olnuks nonsenss.

Haldusreform on iseseisvuse taastamise järgse veerand sajandi jooksul aeg-ajalt ikka lainena päevakorral olnud, et siis jälle vaibuda. 2016. aastal alanud reformi puhul on räägitud seitsmendast lainest, kuigi teatud tunnuste alusel oleks see nagu „üheksas laine“, mis on käinud kõrgemalt kui varem, mida kinnitab ka esmakordselt vastava nime all seaduse vastu võtmine. Kahtlemata sõltub palju aga sellest, millist tegevust me haldusreformiks nimetame. Peame vajalikuks siinkohal anda sellest arengust kontsentreeritud ülevaate, et paremini mõista, miks autor ei saa nõustuda haldusreformi sisustamisena pelgalt piirireformiga.

Inimesi on võimalik eksitada, tekitades illusiooni, et just haldusreformi läbiviimine toob „õnne meie õuele“. Siin on kaks olulist momenti.

Ühest küljest võib haldusreformiga inimestele tekitada suured lootused avaliku halduse (meie käsitletava teema puhul – kohaliku omavalitsuse) kvaliteetsemaks toimimiseks. Lootused lisaks paremale teenuste tagamisele ka demokraatia arendamisele ning kontrolli ja järelevalve tugevdamisele. Seda ei saavutata, kui tegelikkuses tähendab haldusreform üksnes (vähemalt peaaegjalikult) vallapiiride muutmist.

Aga teine ja mitte väiksem probleem on see, kui elanikke kas teadlikult või ka asjatundmatusest desinformeeritakse. Nagu meie käsitletava probleemi puhul on sageli kõlanud väited – viime läbi haldusreformi ja sellega saavutame suure halduskulude

¹ Artikli täistekst „In What Way Should the Preparation for the 2016 Administrative Reform Have Been Different and Why?“ asub publikatsiooni CD-l.

² Sulev Mäeltsemees. Professor emeritus, Tallinn University of Technology, sulev.maeltsamees@taltech.ee

kokkuhoiu ning valgekraede armee vähenemise ja töökäte vabanemise keevitus-, ehitus- vms tööde tarbeks.

On veel kolmas, mainituist õigupoolest väikseim probleem, aga siiski ka tavainimesi eksitav. See puudutab 2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogude valimiste järgset arengut. Kas siis läbi viidud piirireformiga on tõepoolest haldusreform viidud lõpuni nagu on paljud kirjutanud-rääkinud? Riigihalduse minister J. Aab on kinnitanud, et haldusreform pole pelgalt omavalitsuste piiride ümber joonistamine, vaid see loob raami suurema otsustusõiguse ning seejuures ka rohkemate ülesannete täitmiseks.

Haldusreform Eesti Vabariigi taastamise aastail

Haldusreformiga seonduva varasema arengu teadmine on vajalik mõistmaks, mis oleks pidanud olema (vähemalt võinuks olla) 2016. aastal vastu võetud haldusreformi seaduses ja selle rakendamisel teistmoodi. Autori arvates peaks haldusreformi ettevalmistus olema võimalikult järjepidev protsess. Ei tohiks olla ühekordseid kampaaniataolisi tegevusi, mis võivad teenida küll poliitilisi eesmärgi, kuid mitte ühiskonna tervikarengut. Tõsi küll, autori arvates toimuski sajandi algusest see ettevalmistus küll järjepidevalt, kuid kahjuks üksnes haldusterritoriaalsele reformile keskendudes. Palju üksnes räägiti olulistest sisulistest probleemidest nagu ülesannete ja rahastamise jaotus avaliku halduse eri tasandite vahel (isegi Riigikohtu asjakohane 16. märtsi 2010. aasta otsus nõudis seda), regionaalhalduse (eelkõige maavalitsuste ja maakondlike kohaliku omavalitsuse üksuste liitude) korraldus jne.

Sel perioodil kasutati haldusreformi mõistet esimesena Ülemnõukogu 8. augusti 1989. aasta otsuses „Haldusreformi läbiviimisest Eesti NSV-s“. Otsuses seati kaks eesmärki – avaliku võimu detsentraliseerimine, sh omavalitsusliku juhtimistasandi väljaarendamine ning teisena territoriaalse haldusstruktuuri reorganiseerimine. Seega sisaldus selles otsuses ka nõ piirireform, aga see eesmärk jäi (teadlikult) täitmata. Haldusreformi sisuks sai siis kohaliku omavalitsemise taastamine ja sellega saavutati silmapaistvat edu. Mõne aastaga taastati meil pool sajandit unustuses olnud kohalik omavalitsus.

Tolleaegsele haldusreformile on ette heidetud, et samal ajal oleks tulnud ka piire muuta. Seda oluks siis lihtsam teha vms. Nende seisukohtade väljendajad ei tea (?), et omajagu oli ka siis piiride muutmise soove, kuid need olid väga erilaadsed. Enamasti taheti küll taastada 1939. aasta vallareformi järgseid piire, aga kohati taheti taastada 1920. aastate vallapiire ning üksikutes paikkondades meeldisid inimestele koguni 1970.-80. aastatel edukalt tegutsenud majandite (kolhooside, sovhooside) piirid. Lisaks võib veendunult väita, kui siis oleks piiritulpade ümberpaigutamisega tegeldud, oleks kohaliku omavalitsuse õiguslik ja majanduslik sisustamine kannatanud.

Kahjuks unustatud näib olevat kõigest paar aastat hiljem heaks kiidetud iseseisvuse taastanud Eesti Vabariigi esimese valitsuse Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei, „Isamaa“ ja „Möödukate“ 1992.-1995. aasta Koalitsioonilepe, kus on märgitud (väheste tuntuse tõttu toome siinkohal sellest dokumendist pikema väljavõtte):

„Kiire haldusreform on Eesti riikluse tugevdamiseks ning majandusuuenduste teostamiseks mõõdapääsmatu. Haldusreformi käigus määratletakse riigi ning oma-

valitsuse ülesanded, õigused ja kohustused. Valitsuse poliitika aluseks on võimu detsentraliseerimine, otsuste langetamise viimine võimalikult lähedale rahvale. Vajalik on võtta vastu haldusreformi teostamiseks tarvilikud seadused (kohaliku omavalitsuse seadus, halduspiiride muutmise seadus, omavalitsuse eelarve seadus, ...) määratleda täpselt omavalitsuste õigused ja kohustused. Eri tähelepanu tuleb pöörata omavalitsuslike institutsioonide tekkele suurlinnades. Haldusreformi teostamisel üldistatakse eri piirkondade kogemused omavalitsusstruktuuride uuendamisel ning kindlustatakse haldusreformi seaduste ja põhimõtete ellurakendamine ja selgitamine. Paralleelselt haldusreformiga ja uute haldusüksuste tekkega tuleb võimalikult kiiresti korraldada uued valimised vallavolikogudesse. Enne seda (mitte pärast seda! – S.M.) tuleb omavalitsustele tagada kindel tulude baas, mille võiks moodustada üksikisiku tulumaks, osa ettevõtte tulumaksust (1990-93 laekus kohalikesse eelarvetesse 35% ettevõtte tulumaksust – S.M.), käibemaksust ning nn ressursimaksudest. Suurendada tuleb kohalike omavalitsuste osa maksude määramisel ja soodustuste tegemisel.“

Haldusreform 1990. aastate teisel poolel ja 2000. aastate algul

Järgmine oluline tegevus haldusreformi valdkonnas oli aastatel 1996-98 Avaliku halduse aluste kontseptsiooni väljatöötamine. See on siiani olnud ainus terviklik, kõiki avaliku halduse tasandeid ja peamisi võtmeprobleeme käsitlenud dokument, kus oluline osa oli ka haldusterritoriaalsel reformil.

Selle, 20 aasta taguse dokumendi koostamisest on oluline meenutada, et algselt moodustati Vabariigi Valitsuse asjatundjate komisjon (11. juuni 1997 korraldusega nr 452-k), kelle ülesandeks seati haldusreformi kontseptsiooni väljatöötamine. Aga juba esimestel aruteludel jõudis see veerandsaja liikmega (sh Riigikogu liikmeid, ministreid, maavanemaid, kohaliku omavalitsuse ja nende liitude esindajaid, teadlasi) komisjon seisukohale, et haldusreformi märksõna on juba (NB! 20 tagasi!) piisavalt leierdatud ja ei ole ka kindel, kui nõ reformimeelseks kavandatav kontseptsioon kujuneb, mistõttu asutigi välja töötama dokumenti pealkirjaga Avaliku halduse arendamise alused. Kontseptsioonis kujunes oluline koht regionaalhalduse korraldusel. Pole tähtsusetu, et just samal ajal, st 1990. aastate teisel poolel, oli Euroopa Nõukogus aktuaalne Euroopa regionaalse omavalitsuse harta. Nüüd teatavasti 2018. aasta algusest toimus regionaal-tasandil radikaalne muudatus ja maavalitsused likvideeriti.

Sajandivahetusel tellis Vabariigi Valitsus haldusreformi kontseptsiooni Tartu Ülikooli teadlastelt. Umbes sajandivahetusest hakati praktikas haldusreformi võrreldes varasema ja ka hilisema arenguga kasutama hoopis teises tähenduses märksõnana „hiiliv haldusreform“. Peaasjalikult tähistas see maavalitsustest ülesannete tsentraliseerimist ministriumide, eelkõige ametite või inspeksioonide poolt. Kohaliku omavalitsuse üksuste piiride muutmisega „hiiliv haldusreform“ ei olnud seotud.

Peaaegu märkamatuks on jäänud 2000. aastal regionaalminister Toivo Asmeri pakutud ettepanek muuta maakonnad valdadeks, mille kohaselt pidanuks Eestisse jääma 15+5 omavalitsust (15 valda ja 5 suuremat linna). Teame, et 2017. aasta haldusreformi (loe: piirireformi) tulemusel ongi nüüd moodustatud (peaaegu) maakonnasuurusel valdu

(Hiiumaa, Saaremaa) ning kostub kriitikat, et taolisi üksusi pidanuks oluliselt rohkem moodustatama.

Sajandi algul jõuti siseminister Tarmo Looduse juhtimisel haldusterritoriaalse reformi ettevalmistustega üsna kaugele, aga protsessi katkestas Vabariigi Presidendi valimisvõitlus ja uue Vabariigi Valitsuse moodustamine. Järgnevasse perioodi mahuvad regionaalministrite Jaan Õnapuu ja Vallo Reimaa avaliku halduse üksikute valdkondade reformimise ettepanekud. Kõige pikema perioodi hõlmab regionaalminister Siim-Valmar Kiisleri erinevad haldusterritoriaalse reformi mudelid (sh tõmbekeskuste mudel jne). Mahuka töö riigireformi ettepanekute osas tegi Eesti Koostöökoogu Külli Taro juhtimisel. 2016. aastal jõuti riigihalduse ministri Arto Aasa juhtimisel haldusreformi seaduse vastuvõtmiseni.

2016. aastal käivitatud haldusreform

Kahetsusväärsest ainus seadus, mis haldusreformi seaduse kõrval 2016. aasta juunis (7. juunil) vastu võeti oli Riigikogu liikme staatuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seadus (nn kahe tooli seadus), mis jõustus 16. oktoobril 2017. Riigikohtu Põhiseaduslikkuse Järelevalve Kolleegium leidis nelja valla taotlust arutades, et omavalitsuse autonoomia põhimõtte ei nõua, et kohaliku elu küsimusi otsustavatel inimestel ei oleks vähimatki puutumust riigielu küsimuste otsustamisega. Olukord, kus Riigikogu liikmed mõistavad paremini kohaliku elu probleeme, tagavat ka kohaliku omavalitsuse üksuste õiguste ja huvide laiemat arvestamist seadusandja tegevuses. Kõigest viis aastat varem vabariigi tippjuristide koostatud Põhiseaduse kommenteeritud väljaandes märgiti aga risti vastupidiselt, et Riigikogu ja kohaliku omavalitsuse volikogu liikme mandaadi ühitamine on vastuolus PS §-st 4 ja § 154 lg-st 1 tulenevate huvide konfliktide vältimise ning vertikaalse ja personaalse võimude lahususe põhimõttega. Riigikogu liikmena peab isik seisma riigi huvide, volikogu liikmena aga kohalike huvide eest ning need huvid võivad teatud juhtudel teineteisele vastanduda. Samuti tuleks suhtuda ka muu kohaliku omavalitsuse ametikoha ühitamisse Riigikogu liikme mandaadiga.

Artikli autor on arvamusel, et meie halduskultuur ei ole veel kahjuks selline nagu nt Soomes ja paljudes teistes pikaajalise demokraatiaga riikides, kus „kahe tooli“ probleemi ei ole. Kinnitust selleks leiame meie kohaliku omavalitsuse praktikast. Nt Tallinna Linnavolikogus oli 2004. aasta oktoobris (siis oli lubatud Riigikogu liikmele olla kohaliku omavalitsuse volikogus) päevakorras umbusalduse avaldamine tolleaegsele linnapeale ja toimusid mõningad kiired muudatused volikogu liikmete osas. Asendusliikmete asemel taastati Riigikogu liikmetest põhiliikmete volitused. Paari istungi pärast aga toimus nõ tagasivangerdus. Kas see oli parlamendi tarkuse toomine kohalikkude volikokku või võeti viimasest kaasa kohalike probleemide tundmist? Aga just neist aspektidest kahel toolil istumise vajadust põhjendatakse.

Artikli autor kirjutas 2009. aastal: Mis puudutab halduskulude võimalikku kokkuhoidu, siis tekkiv võimalus ja vajadus palgata kvalifitseeritumaid ametnikke peaks selle illusiooni kummutama. Kõigest tuhatkond ametnikku töötab neis väiksemates valdades ja linnades, mis võiksid ühineda. Seejuures tublimad neist leiaksid töökoha ka

kavandatava haldusterritoriaalse reformi maksimaalses variandis, maakonna keskuses paiknevas uues vallamajas. Kindlasti saavutatakse kokkuvõtte volikogu liikmete arvus, mida märgitakse eeldatava saavutusena ka 2009. aasta märtsis regionaalministri esitatud haldusterritoriaalse korralduse reformi seaduse eelnõu seletuskirjas. Volikogu liikmete arvu vähendamine ei anna nimetamisväärtet halduskulude kokkuvõtte. Meie noore poliitilise kultuuri juures võiks üks eesmärke olla ka poliitilise järelkasvu kasvatamine. Rootsisis on kommunides ligi 46 000 poliitikut ja maakondade volikogudes veel 3 500 poliitikut. *Ca* 1% aktiivses eas täiskasvanud elanikest (18-80 aastased) osaleb seal kohalikus poliitikas. Meil on see suhtarv juba niigi kolm korda väiksem (*ca* 0,3%).

Käesoleva artikli autor ei ole olnud vastu meie liiga väikeste kohaliku omavalitsuse üksuste otstarbekale ühendamisele. Juba 20 aastat tagasi antud intervjuudes on autor avaldanud arvamust, et valdade arvu võiks poole võrra vähendada, kuid autor jagab ka Tampere Ülikooli professori Arto Haveri seisukohta, et diskussioon valdade arvu üle on pelgalt sõnade mäng. Sisu on kohalikule omavalitsusele vaja.

Terminil „kohalik omavalitsus“ on sageli kahetsusväärset rõhuasetust sõnal „valitsus“. Sellest vabanemiseks võiks rohkem kasutada terminit „kohalik omavalitsemine“. Nagu inglise keeles kasutatakse „*local government*“ asemel sageli „*local governance*“. Haldusreformi sisuliseks eesmärgiks peakski saama just kohaliku omavalitsemise igakülgne arendamine. See on demokraatlikus ühiskonnas kogukonna võõrandamatu õigus kõiki kohaliku elu küsimusi iseseisvalt otsustada ja korraldada nagu see ka meie Põhiseaduse §st 154 tuleneb.

Järeldusi

Mõned üldised järeldused küsimusele – mis pidanuks olema 2016. aastal käivitatud haldusreformi puhul teistmoodi?

Haldusreform on tulemuslikum siis, kui ettevalmistuses kasutatakse järjepidevust.

Haldusreformi tulemusi kavandades peab olema objektiivne. Illusioonidega avalikkust eksitada ei tohi.

Piirireform ei tohtinuks olla eesmärk omaette.

EESTI PALGAPOLIITIKA MÕNED ASPEKTID ¹

Matti Raudjärv ²

Tartu Ülikool

[Georgia Tehnikaülikool ja Tbilisi Riiklik Ülikool]

Sissejuhatus

Eestis on olemas nn „vanasõna“ – kuidas töö, nõnda palk! Selle võib mõnikord ka ümber sõnastada: kuidas palk, nõnda töö!? Ilmselt peaks arusaadav ja selge ka see olema, et mida keerukam ja vastutusrikkam on töö ning kõrgem kvalifikatsioon töötajal, seda kõrgemalt tuleb seda tasustada. Seda põhimõtet pärssides kannatab nii töö kvaliteet kui motivatsioon kõrgemat kvalifikatsiooni püüelda. Eesti haridus- ja kõrgharidussüsteemis on seda joont aga pea paarkümmend viimast aastat normaalseks peetud. Kui ikka doktorikraadiga õppejõud-teadlane saab ülikoolis-kõrgkoolis üldjuhul vähem palka kui üldhariduskooli-gümnaasiumi õpetaja või patrullpolitseinik, siis on ikka midagi väga valesti, riigi majanduspoliitika on täiesti arusaamatu ja nn „savijalgaladel“ ning seda väljatöötanud inimesed – ise ilmselt äärmiselt madala kvalifikatsiooni ning kummaliste arusaamadega (NB! allakirjutanu ei taha selle väitega mitte alahinnata ei õpetajate, politseinike ega teiste töötajate töö tähtsust, ega nende senisest kõrgemat tasustamist! Ka nendele tuleb väärilist palka maksta!). Aga seda tuleb ilmselt Eesti majanduspoliitika kohta kahjuks ütelda!

Käesoleva artikli *eesmärgiks* on veelkord tõstatada teema, et õppejõududel, teadlastel ja taustpersonalil on Eestis madalad palgad, nende töö pole väärtustatud ega ühiskonnas hinnatud, anda olukorrale hinnang ning teha ettepanekud ülikoolide-kõrgkoolide töötajate palgade tõstmiseks. Kui siin peatselt muutusi ei tule, siis ülikoolide-kõrgkoolide kvalifitseeritud inimesed liiguvad vähehaaval teistesse rahvamajanduse valdkondadesse (osa ilmselt ka teistesse riikidesse) ning õpetamise ja teadustöö

¹ Artikli täistekst „Einige Aspekte der Estnischen Lohnpolitik/ Certain aspects of the Estonian wages policy“ asub publikatsiooni CD-I. Artikli alapealkiri võiks olla: ***Õppejõududelt nõutakse palju, kuid tasu töö eest on üldjuhul naeruväärsest väike!?***

² Associate Professor dr (PhD, filosoofiadoktor-majanduskandidaat) Matti Raudjärv, väitekirja ja spetsialiseerumine: rahvamajanduse ökonomika ja regionaalpoliitika; pärast esimest pikaajalist, kolmekuulist stažeerimist aastatel 1989–1990 Saksamaa LV ülikoolides (Kiel, Frankfurt /Main/), toimus täiendav spetsialiseerumine: eriti majanduspoliitika, varasema spetsialiseerumise kõrval; töölepingu alusel toimunud viimane aktiivne õppejõutegevuse periood Eestis, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis (2002–2017) kestis vastavalt lepingule 31. augustini 2017; seejärel ja tänaseks, on allakirjutanu mitme ülikooli külalisõppejõud (periooditi): Eestis (TÜ Pärnu Kolledž; töötamine käsunduslepingu alusel /kvalifikatsioon: Associate Professor/) ja Georgias (Georgia Tehnikaülikooli külalisprofessor /valitud kevadel 2018/, Tbilisi Riiklik Ülikooli külalisprofessor /määratud kevadel 2018/); firmaomanik ja juhataja-tegevdirektor aastast 1993 (Mattimar OÜ / Mattimar GmbH / Mattimar Ltd).

Kontakt (villa-büroo): Kose tee 79, 12013 Tallinn, Pirita-Kose, Eesti-Estland-Estonia; mattir@hot.ee ; www.mattimar.ee ; ülikoolis: matti.raudjarv@ut.ee .

Firma ja artikli autori täiendavad asu-, töö- ja elukohad vastavalt vajadusele (aeg-ajalt, periooditi) on: Karkuse külas (eriti kevadest sügiseni), Tapa vald, Lääne-Virumaa ja Pärnu kesklinnas (aasta läbi).

kvaliteet, konkurentsivõime ning tase langeb. Juba gümnaasiumi lõpetamisel võetakse oma võimalusi ja loodetavat sissetulekute taset arvesse. Kõige selle tagajärjel langeb ka kogu Eesti riigi võimekus ja prestiiž.

Artikli uurimisülesanneteks on:

- selgitada välja ja tuua esile seisukohti palkade problemaatikast Eesti kõrghariduses;
- uurida ja hinnata palkade tasemeid Eestis;
- uurida Eesti poliitikute seisukohti palgaküsimustes;
- teha uuringust järeldused.

Käesoleva artikli autor jätab kõrvale teoreetilised mõttekäigud-seisukohad, st teoreetilise kirjanduse ja nende võrdlused ning sünteesi ja tugineb eeskätt praktilistele arvamustele ja nendest tulenevatele vajalikele suundumustele-muutustele. Allakirjutanu on selle teema puhul seisukohal, et palk tööde eest, mis nõuavad kõrgemat kvalifikatsiooni ja ka suuremat vastutust, peab väärilises vastavuses olema. Seda on näidanud majanduspraktika ning seda on järgitud-arvestatud juba sajandeid ning erinevad teoreetilised seisukohad pole siinjuures antud juhul vajalikud.

1. Mõned teemakohased arvamused olukorrast Eesti ülikoolides

Kui töötasud-palgad-hüvitised on madalad, siis selline olukord ei taga Eestis edaspidi kvaliteetset ja jätkusuutlikku kõrgharidust, mis toetaks Eesti rahvamajanduse piisavat ja tasakaalustatud arengut ning elanike vajalikku heaolu, siis riigi areng on pärsitud ning stagnatsioon vältimatu. Loomulikult pole õppejõudude-teadurite-õpetajate ja teiste spetsialistide madalad sissetulekud ainsad pidurid majandusarengu tagamisel. Ka ühiskondliku tööviljakuse taseme kasv on oluline, mis peaks üldiselt ennetama keskmise palga kasvu. Käesoleva artikli autor pole siin originaalne, eeltoodud väidavad ja samu mõtteid jagavad ka paljud inimesed Eestis³ ning mujal, näiteks:

„Eesti on tänaseks saavutanud oma arengus lae, millest läbi murdmiseks vajame me senisest erinevat lähenemist teadusele“, kirjutas Tartu Ülikooli nõukogu esinaine Ruth Oltjer, „... Nende aastate jooksul, mil oleme saanud taas vaba riigina toimetada, on ettevõtjad saavutanud midagi uskumatut: ... oleme jõudnud vaid tühe inimpõlvega jõukate riikide lävepakule.

Aga sellele tasemele oleme me kahjuks kinni jäänud. Ja jääme veel pikaks ajaks, kui midagi ei muutu. Kas just viie rikkama riigi hulka peame jõudma, aga mainides vaid õpetajate ja noorte teadlaste palka – need pole ainsad valdkonnad, mis vajavad kiirelt suuremat rahastust.“

Õppejõudude palgaküsimused on aktuaalsed ka rektorite väljaütlemistes ja Rektorite Nõukogus.⁴ Näiteks on Tartu Ülikooli rektor Toomas Asser väitnud: „*Õppejõudude*

³ Artikli täisartiklis on toodud Eesti Ülikoolide Rektorite Nõukogu, Tartu Ülikooli nõukogu esinaine ja rektori, Tallinna Tehnikaülikooli rektori, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži eelmise ja praeguse direktori ning Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni mitmed arvamused meie kõrgkoolide olukorrast ja rahastamisest.

⁴ Rektorite Nõukogu seisukohad on lühidalt järgmises punktis 2 esitatud.

palgad sõltuvad meie tegevustoetuse mahust ehk sellest, mil määral riik õppetegevust toetab. Viimastel aastatel on tegevustoetus püsinud üsna muutumatuna, samal ajal kui hinnad ja palgad on mujal tõusnud. Praegu on õpetajate palk üldhariduskoolis sama suur või isegi suurem kui ülikoolis.“

Need eeltoodud seisukohad (ja ka paljud teised) vaid kinnitavad, et Eestis on tekkinud täiesti absurdne olukord mis pärsib kõrgkoolide tegevust ja arengut ning kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide koolitamist. Samas professor Toomas Asser jätkab: „*Kõik avalik-õiguslikud ülikoolid peavad praegu Haridus- ja Teadusministeeriumiga läbirääkimisi, et toetust suurendada, vastasel korral hakkab olukord mõjutama õppekvaliteeti. Keegi ei kahtle selles, et akadeemilise personali palka on vaja tõsta. Samal ajal tuleb vaadata ülikooli tervikuna: kui suurendame kogurahastuses õppejõudude palga osakaalu, võtame mujalt raha ära.“*

Tartu Ülikooli nõue, et lektoril peab olema doktorikraad, mõjutas tuntuvalt näiteks Pärnu kolledžit, kus seetõttu pea kõik õppejõud-lektorid oma senise staatuse kaotasid. TÜ kuulutas juba 2012. aastal (M.R. – **NB! ligi kuus aastat varem enne nõude rakendamist**; mõned oleks selle ajaga pea kaks doktoritööd koostanud!), et nõuab aastaks 2018 lektoritelt doktorikraadi (selleks, et motiveerida õppejõude doktoritööd lõpetama ja hariduse kvaliteeti parandada). Pärnu kolledžis oli 17 lektorist vastav kraad vaid kahel. Õppejõud, kellel nõutav haridustase puudus, said oma karjääri jätkata kas assistendi, teaduri või õpetajana, st nad viidi madalama taseme õppejõuks, mis üldjuhul tähendas rohkem tööd ja vähem palka.

Ka allakirjutanu (olnud käesolevaks ajaks juba pea *ca* pool sajandit Eesti kõrgharidusega seotud, olles väga erinevates ametites) on eelkirjutanutega sama meelt. Kui artikli autor lõpetas kõrgkooli, siirdus ta teadlikult tööle ülikooli (oli huvi teadus- ja õppetöö vastu, kindlasti oli motivatsiooniks ka kõrgkoolides kõrgem palk), siis täna ta seda enam ei teeks, sest mujal on motivatsioon, ka palk, oluliselt kõrgem. Kuigi üldkokkuvõttes on Eesti Vabariik väga hästi arenenud, siis eelnevast aspektist asju vaadates – sellist Eesti riiki ilmselt küll ei oodanud!

2. Rektore Nõukogu ja Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni seisukohad

Mitmeaastane seisak ja rahastamisperspektiivi puudumine survestab kõrgkoolide konkurentsivõimet. Viimased otsused rahastamise suurendamiseks pärinesid aastast 2012 koos kõigile eestikeelsetes programmides õppivatele üliõpilastele tasuta õppimisvõimaluse loomisega. Selle otsuse tulemusena kompenseeriti kolme järgneva aasta jooksul tasulise õppe vähendamisest tulenev tulude langus. Kõrgkoolidelt oodatakse õigustatult pidevat arendustööd, valikute, paindlikkuse ja õppijakeskuse suurendamist. Reaalses väeringus ahendavad kahanevad ressursid ning pikaajalise rahastamisperspektiivi puudumine võimalusi neid ootuseid täita ja Eesti üliõpilastele rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist haridust pakkuda.

Üldhariduskoolide õpetajate palgad on möödunud sarnase kvalifikatsiooniga õppeassistentide ja kõrgkooliõpetajate palkadest, valdavalt doktorikraadiga lektoritele suudavad ülikoolid veel võrreldavat palka pakkuda. Üldhariduskoolide

õpetajate palkasid kavatseti 2018. aastal tõsta selliselt, et õpetajate töötasu alammäär kasvaks 1150 euron ja keskmine palk vähemalt 1380 euron. Ülikoolides töötavate õppeassistentide ja kõrgkooliõpetajate keskmised töötasud olid 2016. aasta lõpu seisuga vastavalt 1185 ja 1078 eurot. Lektorite keskmine töötasu oli üldhariduskoolide õpetajatega sisuliselt samal tasemel, kuid lektorid on suures osas doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga.

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsioon (EUA) kogub ja jagab infot kõrghariduse rahastamisest Euroopa riikides. Selle alusel avalikustatud rahastamistrende käsitlevas ülevaates väidetakse, et **Eesti kõrgharidus on rahastamise põhjal liigitatud rahvusvahelises võrdluses surve all olevaks kahanevaks kõrgharidussüsteemiks** (*Declining system under pressure*), **viimaste aastate andmete lisandudes halveneb olukord aga veelgi**. Selle põhjuseks on nii nominaalse kui reaalse, st inflatsiooniga korregeeritud rahastamise langus võrreldes majanduskriisieelse ajaga.

Eeltoodud mure on igati põhjendatud ning selle lahendamiseks või mitte lahendamiseks sõltub kindlasti Eesti ülikoolide-kõrgkoolide ja teadusasutuste ning isegi kogu Eesti areng. Sellest tulenevalt ka inimeste heaolu ja elu kvaliteet.

3. Töötajate palgad Eestis ⁵ – mõned näited ja hinnangud

Uuringud on näidanud, et enamus kõrgkoolide lõpetajaid soovivad pärast lõpetamist esimesel täiskohaga töökohal saada brutopalgaks ca 2000 eurot kuus. Samas on ka tööandjatel kujunenud mõned seisukohad kõrgkoolide lõpetajatesse:

- alati pole tööandjad huvitatud noortest diplomiga lõpetajatest, sest väidetavalt on osa noori liiga mugavad (M.R. – kui mitte ütelda, laisad), ega vasta oma kesise töösse suhtumisega nõutud kõrgele palgatasele;
- pole harvad ka need juhtumid, kus tööandjad pole kõrgkooli diplomiga noortest huvitatud, kuna need on sageli suhteliselt iseteadvad ja endast väga heal arvamusel ning ei allu alati ettevõtete distsipliinile ega esitatud nõuetele (üritavad tööandjatele n-ö ülalt alla vaadata).

Jah, olukord on kindlasti keeruline ning lihtsaid lahendusi ei ole. Hakkama aga peame saama. Eesti keskmine brutokuupalk oli IV kvartalis 2018. aastal 1354 eurot. Võime siiski täheldada, et nn populaarsetel Eesti ametikohtadel on tasu vaid müügiesindajal veidi kõrgem Eesti keskmisest kuupalgast, oluliselt kõrgemad aga müügijuhtidel,

⁵ Märkus: artikli kirjutamise ajal (märts-aprill 2019) avalikustati, et Eesti ülikoolid-kõrgkoolid ja ametiühingud on alustanud oma valdkonna töötajate töötingimuste ja palgaandmete kohta informatsiooni kogumist, et töötada välja ühtsed seisukohad palkade tasemete osas nii kõrgkoolide vahelises kui iga kõrgkooli sisemises võrdluses. Seda selleks, et edaspidi kõrgkoolide töötajatele-õppejõududele konkurentsivõimelist palka maksta ning ka selleks, et 2019. aasta septembris jõustuma hakkava „Kõrgkooliseaduse“ rakendustes juba kokkulepitud seisukohti saaks arvestada. Ka „2020. aasta riigieelarve seaduse“ eelnõu arutamisel tuleks neid küsimusi-kokkuleppeid arvestada. Seega pole käesolevas artiklis võimalik palgaandmeid kõikide ametialade ja harude lõikes leida, hinnata ega esitada. See pole ka eesmärk. Ka Eesti Statistikaametis ei olnud artikli kirjutamise ajal viimaste aastate andmeid Eesti rahvamajanduse kohta saada. Leitavad olid ametialade andmed vaid aastate 2010 ja 2014 kohta; 2018 kohta alles toimus andmete kogumine.

raamatupidajatel ja tarkvaraarendajatel (vt täisartiklit). Ülikoolide õppejõud ilmselt ei kuulu (ei peaks kuuluma) nn keskmise palga saajate hulka!

Kuna käesoleva artikli kokkuvõtte punktis 1 ja 2 oli kirjeldatud probleeme ning näited ülikoolide lektorite, assistentide, õpetajate ja teaduritega, siis on just nende ametikohtade palgad Eesti kuues avalik-õiguslikus ülikoolis võrdluseks esitatud. (vt täisartiklit) Selgub, et kõrgete palkadega siin tegemist ei ole. Kui hinnata ka nende ametikohtade hõivatust, võime ütelda, et kõigis ülikoolides on suhteliselt paljud ametikohad täitmata. Kindlasti on siis üheks põhjuseks madalad palgad ning kõrged nõudmised ja vastutus nendel töökohtadel.

Eesti suurimate avalik-õiguslike ülikoolide (Tartu Ülikool ja Tallinna Tehnikaülikool) kõrval on olulised ka nende regionaalsete kolledžite olukord ja arenguvõimalused. Andmed ja hinnang näitab, et olukord on aga tihedalt seotud ka õppejõudude ja teadlaste palkadega, koormustega ning võimekusega-suutlikkusega. (vt täisartiklit)

Kuna ka kõrgkoolide juhtide jaoks on selge, et ülikoolid on alarahastatud, sh õppejõudude, teadlaste ja tugipersonali palgad on madalad (seega ka motivatsioon doktori-kraadi omandamiseks pole piisav), siis Eesti arengu huvides nii edasi minna ei saa. Mida arvavad sellest aga poliitikud – Riigikogu ja Valitsus?

4. Kas ja kuidas toetab Riigikogu ülikoolide arengut ning õppejõudude ja teadlaste palgakasvu?

2019. aasta Riigikogu valimised olid XIV Riigikogu korralised valimised, mis toimusid 3. märtsil 2019. Valimised võitis Eesti Reformierakond, kes sai 28,8% häältest ja 34 kohta Riigikogus. Riigikokku pääsesid ka Eesti Keskerakond, Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE), Isamaa Erakond ja Sotsiaaldemokraatlik Erakond (Riigikogu valimised 2019: 2019). Riigikogu valimistel osales 10 erakonda ja 15 üksikkandidaati. Lisaks Riigikokku pääsenud viiele erakonnale osalesid veel järgmised erakonnad: Eesti Vabaerakond, Erakond Eestimaa Rohelised, Elurikkuse Erakond, Erakond Eesti 200, Eestimaa Ühendatud Vasakpartei – kes ei ületanud valimiskünnist (5%), ega pääsenud Riigikokku.

Allakirjutanal on seoses käesoleva artikli teemaga üks huvitav isiklik tähelepanek:

Allakirjutanu kodusesse postkasti laekus vaid kolme erakonna⁶ nn reklaam:

Reformierakonna hüüdlause tege taga olid järgmised üldised all-soovid:

- Parem majandus
- Parem pension
- Parem haridus ja perepoliitika
- Parem arstiabi

⁶ Reformierakonna, Keskerakonna ja Erakond Eesti 200 poolt jaotatud paberreklaam allakirjutanu kodu postkastist saaduna ja nüüd koduses arhiivis talletatud. Teiste erakondade reklaam allakirjutanu postkasti ei jõudnud!?

Neid üldiseid soove detailiseeriti (kokku 17 detailset eesmärki), kusjuures käesoleva artikli seisukohast oli siin väga riivamisi kaks detailsemat eesmärki:

- # tõstame õpetajate keskmise palga üle 2000 € ning
- # investeerime teadus- ja arendustegevusele vähemalt 1% SKT-st.

Keskerakonna hüüdlause taga oli kaks all-soovi:

- Tasemel arstiabi ja muretu vanaduspõlv!
- Õiglasel maksud ja kaasav majandus!

Ka siin olid soovid detailiseeritud (kummagi puhul neli detailset eesmärki), kuid käesoleva artikliga seondult mitte ühtegi eesmärki!

Erakond Eesti 200 hüüdlause olid, võrreldes eeltoodud erakondadega, oluliselt suurema hulga all-soovidega lahti mõtestatud – nimelt, ajavahemikule 2019–2035 oli kavandatud 39 detailset eesmärki! Ka siin oli üks käesoleva artikli teemaga väga riivamisi seostatav detailsem eesmärk – aastaks 2024 on õpetajate palk vähemalt poolteist keskmist palka.

Mida siit järeldada? Äärmiselt üldised püüdlused. Kolmest erakonnast pole keegi teadvustanud, et Eesti ülikoolide-kõrgkoolide ja teiste teadusasutuste õppejõudude, teadlaste ja tugipersonali palgad on äärmiselt madalad (eriti võrreldes enamuse Euroopa Liidu kolleegide palkade ja sissetulekutega). See, et kaks erakonda on tõstatanud õpetajate palkade tõstmise ja üks erakond teadustegevuse suurema rahastamise problemaatika, on vist pea kogemata juhtunud!? Need eesmärgid ei puuduta ju otseselt õppejõudude, teadlaste ja tugipersonali palkasid-sissetulekuid. See, et professori-dotsendi, teaduri-lektori, sekretäri-spetsialisti ja teiste töötajate laste õpetaja üldhariduskoolis hakkab suuremat palka saama, oleks ju suurepärane, aga sellest ei tõuse nende (õppejõudude, teadlaste jt) perekonna heaolu. Ka see, et töötatakse paremas betoonis-klaasis-metallis kvaliteetsemate ja kaasaegsema uurimustehnika ning aparatuuridega, ei suurenda ülikoolide jt institutsioonide töötajate perede sissetulekuid ega heaolu.

Võiks ka nii arvata – paljud ettevõtjad ja ülikoolide töötajad muretsesvad õppejõudude ja teadlaste madalate sissetulekute pärast rohkem kui meie poliitikud ja poliitikasse pürgijad. Kas siin pole ka see nn konks, et poliitikas pole vaja üldiselt isiklikult vastutada, vaid vastutus on kollektiivne. Nii, nagu möödunud sotsialismi ajal Nõukogude Liidus? Tehes aga oma erialast tööd väljapool poliitikat, on vastutus sageli väga konkreetne ja kas sellega ei saada alati hakkama või ei taheta vastutada (siis on hea proovida poliitikasse põgeneda!?).

Järeldused kokkuvõtteks

Järeldusteks ja kokkuvõtteks saab väita – paljud Eesti ühiskonnas elavad inimesed, kes on kursis olukorraga meie majanduses ja hariduselus, on kindlalt seisukohal, et ilma kõrghariduse senisest täiendava rahastamise ja töötajate palkade tõstmiseta ei ole meil võimalik olla võrdväärsed partnerid teiste riikide kõrgkoolidele. Seda seisukohta jagavad Eesti kõrgkoolide juhid ning loomulikult ka akadeemilised ja tugitöötajad.

Poliitikud, tundub, ei jaga eriti asja ega tunne probleemide vastu tõsist huvi (nende palgad ja muud hüved on ju piisavalt kõrged!). Pealegi, enamus kes valituks osutusid saavad nüüd vist pea neli aastat suhteliselt rahulikult elada. Paraku ei vaadata pikalt ja strateegiliselt ette, vaid ikka kuni järgmiste valimisteni – ehk õnnestub jälle!? Seda on näidanud senine Eesti praktika ning see on järjest süvenenud. Ka allakirjutanu, kes on valija, võib sellist arvamust vaid kinnitada.

Ilmselt peaks ka hariduse valdkonna ametiühingud oluliselt jõulisemalt ühiskonnas esinema, et oma kohta õigustada.

Uuringut tuleb kindlasti edasi arendada (seni ei pea aga palkade osas midagi ette võtmata jätma!), sest võrreldavate statistiliste andmete olemasolu-kättesaadavus jättis uuringu käigus palju soovida.

MIS MÕJUTAB ALKOHOLSE JOOGI VALIKUT EESTIS?¹

Viktor Trasberg²
Tartu Ülikool

Artikli eesmärgiks on selgitada alkoholi tarbimist mõjutavaid aspekte Eestis. Täpsemalt, püütakse määratleda, millised sotsiaalmajanduslikud tegurid iseloomustavad mingit konkreetset alkoholiliiki eelistavaid tarbijaid. Alkoholiliikide all peetakse silmas kolme peamist, mis on eristatavad nende kanguse järgi – õlu, vein ja kange alkohol. Alkoholi tarbimise eelistuste uurimine võimaldab paremini mõista tarbijate käitumist, mis on alkoholi- ja maksupoliitika kujundamisel väga oluline.

Üksikisiku joogivalik määrab tihti joomise sageduse, samuti alkoholi tarbimise tingimused (nt toit), mis on seotud tarbimisprotsessiga. Joogieelistused määravad ka peamiselt riigi alkoholitööstuse fookuse ja mahu ning mõjutavad ka muid majandusharusid. Seetõttu on oluline arvestada sotsiaalmajanduslike tegureid, mis suunavad Eesti inimesi eelistama ühte või teist liiki alkohoolset jooki.

Eestis on eelnevalt uuritud alkohoolsete alkoholitarbimise struktuuri. Puuduvad aga uuringud erinevat liiki alkohoolsete jookide tarbijate kui rühma grupi üldisi tunnuste lõikes. Seega on käesolev uuring oluline tarbijate käitumise mõistmiseks, mis omakorda annab olulise panuse alkoholipoliitika kujundamisse.

Artiklis kasutatakse andmeid Eesti (Balti) alkoholitarbijate uuringut, mis viidi läbi IARD (USA) poolt 2016. aastal (vt. koduleht www.iard.org). Eesti valimisse kaasati kokku 1250 inimest.

Alkoholi valik jookide liikide kaupa sõltub paljudest aspektidest, sealhulgas indiviidi eelistustest ja sotsiaalsetest raamidest. Rõhutame siin kahte olulist aspekti. Esimene neist on alkoholi traditsiooniline piirkonnapõhine tarbimismuster. Neid mustreid iseloomustavad peamine tarbitav alkohoolse joogi liik, joomise intensiivsus, avalik purjusoleku tolereerimine ja muud aspektid.

Teine aspekt, mis mõjutab üksikisiku alkohoolse joogi valikut, on seotud regulatsioonidega. Sellised regulatsioonid mõjutavad kokkuvõttes ka riigi konkreetset alkoholitarbimise struktuuri. Näiteks on kehtestatud tavaliselt alkoholitarbimise vanusepiirangud, alkoholi jaemüügi ja turustamise piirangud, samuti on alkoholitooted koormatud alkoholiaktsiisiga. Sellised raamid suunavad tarbijate eelistusi teatud liiki alkohoolsete jookide suhtes. Näiteks ei ole paljudes ELi riikides veinitootmine (ja seega ka tarbimine) alkoholiaktsiisiga koormatud. Samamoodi maksustavad paljud riigid õlut suhteliselt madalamalt kui muid alkoholitooteid.

¹ Artikli täistekst „Alcoholic Beverage Choice – What Matters?“ asub publikatsiooni CD-l.

² Viktor Trasberg, *Ph.D.*, Tartu Ülikooli majandusteooria dotsent, J.Liivi 4, Tartu, viktor.trasberg@ut.ee

Millised on alkoholitarbimise piirkondlikud mustrid? Tavaliselt liigitatakse neid kui Lõuna-Euroopa (ka Vahemerelist), Kesk-Euroopa ja Põhjamaadele iseloomulikku tarbimismustrit. Vahemere alkoholitarbimise mudelit iseloomustab spetsiifiline tarbimisviis – peamine alkoholne jook on vein, tavapärase on igapäevane tarbimine ja avalik purjusolek ei ole sallitav. Sellest erinev on õllejoomisel põhinev Kesk-Euroopa tarbimiskultuur. Põhjamaade alkoholitarbimise mudelit iseloomustab tugev alkoholi-tarbimine, ebakorrapärase joomisharjumused ning sagedane liigtarbimine. Ilmselt on Eesti alkoholi tarbimisharjumused mõjutatud lähedalasuvatest Põhjamaadest (tugeva alkoholi tarbimise piirkonnast) ja Kesk-Euroopa õllekultuurist. Kiiresti globaliseerivas maailmas (eriti Euroopa kontekstis) toimub piirkondade joomisharjumuste ühtlustamine. Seetõttu kaotavad traditsioonilised joomisharjumused mingil moel oma eristusvõime ning pigem keskendutakse konkreetsete tarbijarühmade spetsiifilisele käitumisele.

Sotsiaalmajanduslikud omadused ja joogivalik

Eesti tarbijate alkoholi eelistuste mõistmiseks on oluline üldistada tarbijate rühmade sotsiaalmajanduslikke tunnuseid. Selleks on kategoriaalsed tunnused nagu vastaja sugu ja asukoht (linna- või maapiirkond). Muud muutujad on vastaja vanus, haridus (aastates), igakuine kasutatav tulu eurodes, alkoholi kogutarbimine liitrites (arvutatud puhta alkoholi baasil) ja alkoholi aktsiisimaksude osakaal sissetulekutega võrreldes. Tavaliselt koormatakse aktsiisiga eri liiki alkoholi tooteid. Need aktsiisimaksud määravad tarbitava alkoholiühiku suhtelise hinna, mis võib lõppkokkuvõttes tarbija joogivalikut suunata. Tavaliselt on alkoholiaktsiisid sissetulekutega võrreldes regressiivsed. See tähendab – madalama sissetulekuga inimesed kulutavad suhteliselt rohkem alkoholi võrreldes kõrgema sissetulekuga inimestega.

Kokku sisaldas vastajate valim 1250 inimest. Valimi suurim vastajate rühm on linnades elavad veini tarbivad naised; teine suurim grupp uuringus on õlletarbijatest mehed, kes elavad maapiirkondades. Alkoholi tarbijatest kõige väiksem rühm on veini eelistavad mehed. Valimis on ka 235 alkoholi mitte-tarbijat, mis moodustab 18,8% kogu elanikkonnast.

Nagu statistilised tulemused näitavad, siis on kange alkoholi tarbijatel madalaim kasutatav sissetulek kui veini ja õlletarbijatel. Kõrgeim keskmine kasutatav tulu on linnades elavatel inimestel; madalaim sissetulek on maapiirkondades kanget alkoholi tarbivate naiste rühmal. Selline tulemus on üldiselt kooskõlas tavaarusaamaga alkoholitarbijate sissetulekute tasemest.

Arvestuslik aktsiisikoormus tuludega võrreldes on suhteliselt väike osa kasutatavast tulust. Madalamalt on koormatud aktsiisimaksudega naissoost tarbijad; suurim osakaal sissetulekutele on aktsiisikoormusel maapiirkondades elavatel kanget alkoholi tarbijatel meestel.

Kõikide alkoholiliikide lõikes tarbivad naised alkoholi tunduvalt vähem kui mehed. Samuti, mehed eelistavad märgatavalt rohkem kanget alkoholi kui naised. Kõrgeim alkoholitarbimine (ABV ekvivalendis) ongi selle rühma meeste hulgas. Kõige vähem

alkoholi tarbiv rühm on naissoost veinijoojad, kes elavad ka maapiirkondades. Kuigi enamik naisi kuulub veinitarbijate rühma, tarbivad naissoost õlle ja kange alkoholi joojad absoluutses ekvivalendis rohkem kui naissoost veinitarbijaid.

Tavaliselt ei joo üksikisikud ainult ühte tüüpi alkohoolset jooki, vaid erinevaid jooke. Näiteks tarbivad maapiirkondade mehed, kes kuuluvad õlut eelistatavate tarbijate rühma, lisaks keskmiselt ka 3 liitrit veini ja 2,4 liitrit kanget alkoholi (absoluutse alkoholi ekvivalendis). Vaatamata sellele, et veini eelistavad naised on suurim tarbimiserühm, siis nende alkoholitarbimine on üsna väike – ainult umbes 1-1,5 liitrit puhtast alkoholi aastas. Nad ei joo veinile lisaks õlut, pigem mõnevõrra kanget alkoholi.

Model ja tulemused

Artiklis on näitajatevaheliste seoste hindamiseks kasutatud ökonomeetrilist mudelit, mille abil püütakse määratleda tarbijate eelistusi nende spetsiifilistest sotsiaal-majanduslikest tunnustest lähtudes. Siinkohal kasutatakse multinoomse logistilise regressiooni mudelit, et hinnata tõenäosust, kuidas erinevad tegurid mõjutavad ühe või teise alkohoolse joogi valikut. Lisaks hinnatakse mitme muutuja kombineeritud mõju (seosed erinevate tegurite ja tarbija kuuluvusega nais- või meessoos hulka).

Meie mudelis on sõltuvaks muutujaks alkoholi tüüp – õlu, vein või kange alkohol. Vaatamata sellele, et tarbijad võivad juua mitut liiki alkoholi, siis on esimene eelistus määratletud kõige rohkem tarbitud joogiga, mis vastab puhta alkoholi ekvivalendile.

Mudel on statistiliselt oluline ja vastab hea mudeli kriteeriumidele. Kaasatud tunnused selgitavad 38,8% (pseudo R^2 , Nagelkerke) sõltuva muutuja varieeruvusest. Vastavalt kasutatava mudeli omapärale võrreldakse erinevaid tarbijate rühmi ühe baasrühmaga, milleks on valitud õlle-eelistajad.

Analüüsi tulemused näitavad, et suurema tõenäosusega eelistavad naised meestest rohkem veini kui õlut. Kui vastaja on naise asemel mees, siis on tõenäosus, et inimene eelistab veini õllele vaid 9%. Erinevate Eesti piirkondade võrdlus (maa vs linn) näitab, et tõenäosus on suurem, et maapiirkondade elanikud eelistavad võrreldes linnainimestega rohkem õlut.

Kasutatava tulu suurus ei ole statistiliselt oluline näitaja alkoholi liigi valikul (võrdleme siinkohal õlle- ja veinitarbijaid). Haridustaseme muutuja on nõrgalt seotud alkoholiliigi eelistustega, siiski on tõenäolisem, et pikemalt haridust omandanud inimesed eelistavad veini õllele. Samamoodi suureneb tõenäosus eelistada veini õllele inimeste eluaastate lisandumisel.

Alkoholitarbimise kogumaht aastas ei määratle seda kas inimene eelistab õlut või veini. Samamoodi sissetulek ei ole statistiliselt oluline näitaja alkoholiliigi valimisel.

Mudel mõeldab ka erinevate kaasatud muutujate kombineeritud mõju. Ainus kombinatsioon, mis osutus mudelis statistiliselt oluliseks, oli tarbijate sooline kuuluvus

koostoimes igakuiste kasutatavate tuludega. Kuid ka sellisel juhul eraldi mudeli muutujana ei ole see statistiliselt oluline.

Järgnevalt käsitletakse sellist tarbijate rühma, kes eelistab kanget alkoholi (viin, viski, konjak) õllele. Samalaadselt veinitarbimisega, eelistavad naised võrreldes meestega tõenäoliselt rohkem kanget alkoholi kui mehed. Seega, olenemata sellest, kas naised eelistavad veini või kanget alkoholi, eelistavad nad õlut teiste alkoholiliikidega võrreldes vähem kui mehed.

Samuti eelistavad selle alkoholiliigi tarbijad maapiirkondades võrreldes linnaelanikega tõenäoliselt rohkem õlut kui kanget alkoholi. Tõenäosus on 1.6 korda suurem, et linnaelanik eelistab rohkem kanget alkoholi kui maainimene.

Kange alkoholsete jookide puhul on igakuine kasutatav tulu oluline näitaja. See tähendab, et sissetulekute kasv suurendab tõenäoliselt õlle asemel kange alkoholi eelistamist. Siiski on seos nõrk, kuna parameeter B on nullilähedane. Sissetulekute tase Eestis seega ei määra alkoholitarbimise eelistusi.

Haridustase ei ole statistiliselt oluline näitaja, mis määratlaks kange alkoholi eelistuse; küll on aga seda tarbija vanus. Kui vanus suureneb, eelistab tarbija tõenäoliselt kanget alkoholi rohkem kui õlut.

Huvitav on seos alkoholi kogutarbimise ja konkreetse alkoholieelistuse vahel. Kui kuulute kange alkoholi kasutajate rühma, siis tõenäoliselt tarbitakse aasta jooksul vähem puhast alkoholi kui õllejoojate rühm. Mis on mõnevõrra vastuoluline tulemus, sest kange alkoholi tarbivad joovad kõige rohkem ekvivalendis kõige rohkem puhast alkoholi. Seda seletaks asjaolu, et kange alkoholi tarbijate hulgas on persoone, kelle tarbimistase on ekstreemselt kõrgel tasemel. See suurendab rühma keskmise tarbimistaseme eba-proportsionaalselt kõrgeks.

Kui inimene on kange alkoholitarbijate rühmas suhteliselt väikese sissetulekuga isik, siis eelistab ta tõenäoliselt kanget alkoholi palju enam kui suurema sissetulekuga inimene. Seda järeldame alkoholimaksude suhtelise koormuse jaotuse alusel, eeldades, et alkoholimaksud on oma olemuselt regressiivsed.

Samuti, kui inimeste sissetulek suureneb, siis suureneb tõenäosus, et naised muudavad oma eelistusi kange alkoholi asemel suurema õlle tarbimise suunas.

Kokkuvõttes, lähtudes läbiviidud analüüsi tulemustest saab tuua välja sotsiaal-majanduslikud erinevused, mis iseloomustavad erinevat liiki alkoholi tarbijaid. Artiklis toodud süsteemne alalüüs ja üldistused tarbijate karakteristikute kohta võimaldavad kujundada efektiivsemaid alkoholi ja maksupoliitikaid ning mõista tarbijate eelistusi mõjutavad tegureid.

KROONIKA

CHRONIK

CHRONICLE

Prof dr Matti Raudjärv – 70

(sündinud 5. augustil 1949 Rakveres, Eestis); senine nn elu tööpõld on lühidalt olnud järgmine:

[51 aastat õpinguid ja koostööd Eesti ning paljude välisriikide (vt järgmine lõik) ülikoolides ja teadusorganisatsioonides, sealhulgas:

üliõpilasaastad ja aspirantuur Tallinna Tehnikaülikoolis /TTÜ-TalTech/ (endine Tallinna Polütehniline Instituut /TPI/):

- 1968–1969 üliõpilane automaatika ja telemehaanika erialal, elektrotehnika teaduskond (ettevõtte stipendiaat)
- 1969–1974 üliõpilane teeninduse ökonomika ja organiseerimise erialal, majandusteaduskond (ettevõtte stipendiaat)
- 1978–1981 aspirant rahvamajanduse ökonomika, plaanimise ja juhtimise erialal, majandusteaduskond

sealhulgas:

50 aastat tegevust majandusõppe ja -teaduse erinevates valdkondades (alates septembrist 1969).

45 aastat teadus- ja õppetööd, stažeerimisi ning kaas- ja koostööd pärast ülikooli lõpetamist (alates aastatest 1974/1975) ***Eesti ja teiste riikide*** (Austria, Belgia /EL/, Bulgaaria, Georgia, Itaalia, Leedu, Prantsusmaa /EL/, Rootsi, Saksa DV, Saksamaa LV, Soome, Taani, Ukraina, Ungari, Venemaa /ka endine NSV Liit/ jmt) ***ülikoolides, teadusasutustes ning rahvusvahelistes institutsioonides*** (sh EL – Euroopa Liidu organisatsioonid).

Käesoleval, 2019. aastal, möödub **45 aastat** ka ülikooli (tänapäevase Tallinna Tehnikaülikooli) lõpetamisest majandusinseneri (insener-ökonomisti) diplomiga.

53 aastat üldist pidevat tööstaaži (alates märtsist 1966), ***sh nii majanduspraktikas (primaar-, sekundaar- ja tertsiaarsektori ettevõtluses; sekundaar- ja tertsiaarsektori uurimisorganisatsioonides ning taasiseseisvumise eel ja järel ka avalikus sektoris) kui majandusteaduses – ülikoolides, st pidevalt ülikoolides õppe- ja teadustööl ning sageli samaaegselt ka majanduspraktikas***]

* * *

Prof. Dr. Matti Raudjärv – 70

(geboren am 5. August 1949 in Rakvere); in Kurzversion hat die Laufbahn meines Lebens wie folgt ausgesehen:

[51 Jahre Studien und Zusammenarbeit an vielen Universitäten und wissenschaftlichen Organisationen in Estland sowie in verschiedenen Ländern im Ausland (siehe folgender Abschnitt), darunter Studienjahre (1968–1969; 1969–1974) und wissenschaftliche Aspirantur (1978–1981) an der Technischen Universität Tallinn /TTÜ-TUT – TalTech/ (ehemals Polytechnisches Institut Tallinn /TPI/), darunter **50 Jahre in verschiedenen Bereichen von Wirtschaftsunterricht und -forschung** (seit September 1969).

45 Jahre Forschungs- und Unterrichtsarbeit, Forschungsaufenthalte sowie Mit- und Zusammenarbeit nach der Absolvierung der Universität (seit den Jahren 1974/1975) ***an den Universitäten, wissenschaftlichen Einrichtungen von Estland und anderen Ländern sowie an internationalen Institutionen.***

Im laufenden Jahr, 2019, vergehen auch ***45 Jahre*** seit der Absolvierung der Universität (der heutigen Technischen Universität Tallinn) als diplomierter Wirtschaftsingenieur (Ingenieurökonom).

53 Jahre allgemeines Dienstalter (seit März 1966), ***darunter sowohl praktische Erfahrungen in der Wirtschaft wie auch Wirtschaftswissenschaft – an den Universitäten, d. h. ständige Tätigkeit bei Unterrichts- und Forschungsarbeit der Universitäten sowie häufig gleichzeitig auch in praktischer Wirtschaft***]

* * *

Prof. Dr. Matti Raudjärv – 70

(born in Rakvere on 5 August 1949, Estonia); brief overview of professional activities until now:

[51 years] of studies and cooperation at universities and research organisations of Estonia and many foreign countries (see the following section), incl. student years (1968–1969; 1969–1974) and post-graduate studies (1978–1981) in the Tallinn University of Technology (TalTech, former name: Tallinn Technical University, former Tallinn Polytechnical Institute), including

50 years in different areas of studies and research into economics (since September 1969).

45 years of research and academic work, fellowships and contributions and cooperation after graduation from the university (since 1974/1975) ***at universities, research institutions and international institutions of Estonia and other countries.***

*This year also **45 years** have passed from graduation from the university (the current Tallinn University of Technology) with the diploma of an economic engineer.*

53 years of total employment history (since March 1966), ***incl. both practical experience in enterprises and economics – in universities, i.e. continuous research and academic work and often simultaneously also practical work***]

PROF DR MATTI RAUDJÄRVE AKADEEMILINE CV

Üldandmed

Ees- ja perenimi Matti Raudjärv
Sünniaeg ja koht 5. august 1949, Rakvere (Lääne-Virumaa, Eesti
Vabariik – sellel ajal Nõukogude Liidu koosseisus)
Kodakondsus Eesti
E-post mattir@hot.ee

Teenistuskäik

2018/2019 õppeaastast– Georgia Tehnikaülikool, külalisprofessor; doktoriõppe programmi välismaine juht
2018/2019 õppeaastast– Tbilisi Riiklik Ülikool, külalisprofessor, doktorantide kaaskohendaja
01.09.2018–30.06.2019 Tartu Ülikool, Pärnu kolledž, külalisõppejõud käsunduslepingu alusel (kvalifikatsioon: *Associate Professor*)
30.09.2017–31.01.2018 Tartu Ülikool, Narva kolledž, külalisõppejõud käsunduslepingu alusel (kvalifikatsioon: *Associate Professor*)
4.09.2017–30.06.2018 Tartu Ülikool, Pärnu kolledž, külalisõppejõud käsunduslepingu alusel (kvalifikatsioon: *Associate Professor*)
okt 2015–aug 2018 Tbilisi Riiklik Ülikool, külalisõppejõud, professor-konsultant (periooditi)
märts 2014–okt 2017 Georgia Tehnikaülikool, külalisõppejõud, professor-konsultant (periooditi)
1.09.2009–31.08.2017 Tartu Ülikool (TÜ), Pärnu kolledž, ettevõtlusosakonna korraline (töölepingu alusel) rahvamajanduse (sh eriti majanduspoliitika) dotsent (*Associate Professor*); alates õppeaastast 2012 / 2013 ka TÜ Narva kolledžis
1.09.2004–31.08.2009 Tartu Ülikool, Pärnu kolledž, ettevõtlusosakonna korraline majanduspoliitika dotsent (*Associate Professor*)
1.02.2002–31.08.2005 Tartu Ülikool, majandusteaduskond, rahvamajanduse instituudi külalislektor (TÜ rektori korraldus 25.01.2002 nr 44 PR)
1.01.2002–31.08.2004 Tartu Ülikool, Pärnu kolledž, ärijuhtimise lektoraadi erakorraline dotsent (*Associate Professor*); (kutsuti, et olemasolevat õppejõudude koosseisu tugevdada ning rahvamajanduse ja majanduspoliitikaga seonduvaid aineid õpetada)
juuni 1999–31.12.2001 Tartu Ülikool, Pärnu kolledž, ärijuhtimise lektoraadi külalisõppejõud (kutsuti algul lõputööde kaitsmiskomisjonide esimeheks, kuna lektoraadis ei olnud sel ajal doktorkraadiga õppejõude; lisaks pikaajalised kogemused /alates aastast 1975/ mitme ülikooli õppejõuna)
2000 Erakõrgkool Majandusõiguse ja Poliitika Instituut, külalisõppejõud (periooditi)

1999–2000	Sotsiaalteaduste Erakõrgkool „Veritas“, külalisõppejõud (TTÜ eriloaga), (periooditi)
1.05.1999–31.12.2001	Tartu Ülikool, majandusteaduskond, majanduspoliitika õppetooli erakorraline vanemteadur
1.09.1997–31.08.1998	Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, majanduspoliitika õppetooli dotsent (<i>Associate Professor</i>)
1996–1999	Tartu Ülikool, majandusteaduskond, majanduspoliitika õppetooli külalislektor (kutsuti TÜ majandusteaduskonna dekaani poolt täiendavaks koostööks TÜ ja TTÜ vahel)
1993–1997	Eesti Haldusjuhtimise Instituudi külalisõppejõud (periooditi)
12.10.1993–	konsultatsiooni- ja kirjastusfirma Mattimar OÜ, juhatuse esimees-tegevdirektor
31.08.1992–1.08.1997	Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, esimese majanduspoliitika õppetooli asutaja, juhataja ja professor taasiseseisvunud Eestis
1990–1994	Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, arendusprodekaan
1.11.1990–31.08.1992	Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, teenindusökonoomika kateedri dotsent (<i>Associate Professor</i>)
1989–1991	Eesti Majandusjuhtide Instituut (EMI), majanduse kateedri dotsent (<i>Associate Professor</i>), (kutsuti täiendavale koostööle TTÜ ja EMI vahel)
13.11.1987–01.11.1990	Tallinna Tehnikaülikool, majandusteadusosakond, teenindusökonoomika kateedri juhtivteadur
6.01.–13.11.1987	Tallinna Tehnikaülikool, majandusteadusosakond, teenindusökonoomika kateedri vanemteadur
6.01.1987–1992	Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, teenindusökonoomika kateeder, teadussuuna BO-09 „Planeerimise täiustamine teeninduses ja tööstuses“, teaduslik juhendaja ja lepinguliste uurimustööde vastutav täitja
18.06.1984–5.01.1987	Eesti NSV Kergetööstusministeeriumi Konsultatsioonibüroo „Mainor“, majanduseksperimenti osakond, osakonna juhataja-projekti peainsener
1982–1989	Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituut, (hilisem Eesti majandusjuhtide Instituut /EMI/) majanduse kateeder, tunnitasuine õppejõud (õppeülesannete täitja), (kutsuti täiendavale /lisaks TPI-le/ õppetööle majandusjuhtide koolitamiseks)
1982–1984	Eesti Plaaninstituut, majandamismehhanismi täiustamise labor, laborijuhataja
1978–1982	Eesti Informatsiooni Instituut, isemajandamise osakond, osakonnajuhataja
1975–1990	Tallinna Polütehniline Instituut (tänapäev Tallinna Tehnikaülikool /TTÜ/, alates 21.07.1989), majandusteaduskond, teenindusökonoomika kateeder, tunnitasuine õppejõud (õppeülesannete täitja), (kõigile järgnevalele töökohtadele siirdumisel-üleviimisel oli tingimuseks õppetöö jätkumine kõrgkoolis)

aug 1975–1978	Tallinna Polütehniline Instituut, Teadusliku Uurimise Sektor (TUS), majandusteaduskond, teenindusökonoomika kateeder, vaneminsener
okt 1973–aug 1975	Eesti NSV Teenindusministeeriumi Projekteerimise ja Tehnoloogia Büroo (PTB), vaneminsener-grupijuht (teadustöö)
jaan 1972–okt 1973	Teeninduskombinaat „Ühendus“, töö teadusliku organiseerimise (TTO) vaneminsener (koormus 0,75 – vabakuulamisõigusega TPIs, õppetöö kõrvalt)
mai 1970–dets 1971	Tallinna Tänavavalgustuse Elektrivõrgud, elektrik (vahetustega töö õhtuti, pärast õppetööd TPIs)
sept 1969–aug 1974	Tallinna Polütehniline Instituut, statsionaarne üliõpilane
jaan 1969–aug 1969	Teeninduskombinaat „Ühendus“, tsehhimeister
sept 1968–jaan 1969	Tallinna Polütehniline Instituut, statsionaarne üliõpilane

Töötamine enne kõrgkoolis õppimist:

aug 1966–aug 1968	Teeninduskombinaat „Ühendus“, Tallinn, elektrik
märts 1966–aug 1966	ETKVLi Aianduskombinaat, Tallinn, Pirita-Kose aiand, aiandustööline-motorist

Haridustee

a) põhiharidus:

1978–1981	Tallinna Polütehniline Instituut, (täname Tallinna Tehnika ülikool /TTÜ/), majandusteaduskond, mittestatsionaarne aspirantuur „Rahvamajanduse ökonoomika, plaanamise ja juhtimise” erialal; väitekirj teemal „Normatiivse puhastoodangu näitaja kasutamise täiustamine tööstuses” (regionaalne aspekt). Väitekirja kaitsmine – Eesti Teaduste Akadeemia Majanduse Instituut (30.06.1982)
1969–1974	Tallinna Polütehniline Instituut, (täname Tallinna Tehnikaülikool /TTÜ/), majandusteaduskond, päevane üliõpilane, insener-ökonoomisti diplom (nr. 271643) „Teeninduse ökonoomika ja organiseerimise“ erialal
1968–1969	Tallinna Polütehniline Instituut, (täname Tallinna Tehnikaülikool /TTÜ/), elektrotehnika teaduskond, päevane üliõpilane erialal „Automaatika ja telemehaanika“ (eksmatrikuleeritud omal soovil, kuna sai selgeks, et valitud eriala ei sobi)
1956–1968	Rakvere 1. KK (1956 – 1965); Tallinna 2. KK; Tallinna Kaugõppekeskkool

b) täiendav haridus ja põhihariduse täiendamine:

2001–2003	Kesk-Eesti Arenduskeskus (Paide), täiendkoolituskursused „Maaelu Arengu Kava tutvustamine ja SAPARD äriprojektide koostamine“ (tunnistus nr. 239); „SAPARD äriprojektide jätkukoolitus“ (tunnistused nr. 67 ja 110)
1997–1999	Riigimetsa Majandamise Keskus, Sagadi Koolituskeskus, „Erametsa metsaomanike metsanduskursused“ (tunnistused nr. 9706; 9810; 9913)

- 1998 Project Institute Finland Ltd (PIF – Soome), kursused „Projekti juhtimise ja arengu koolitus“ (sertifikaat)
- 1993 Alfred-Nau-Akadeemia (Bergneustadt, Saksamaa LV), avaliku halduse ja majanduspoliitika erialal, koolitustsükkel „Kohaliku omavalitsuse poliitika“ (tunnistus)
- 1992 Viini Majandusülikool (Austria), ärijuhtimise erialal koolitustsükkel „Väike- ja keskmiste ettevõtete ökonoomika“ (sertifikaat)
- 1991 Eesti Majandusjuhtide Instituut, majanduse kateedri *Associate Professori* (dotsent) kutse
- 1990 Schleswig-Holsteini Majandusakadeemia (Kiel, Saksamaa LV), turunduse erialal, koolitustsükkel „Ekspordile orienteeritud turundus“ (sertifikaat)
- 1989 Tallinna Tehnikaülikool, vanemteaduri teaduslik kutse erialal: „Tööstuse ning tema harude juhtimise ökonoomika, planeerimine ja organiseerimine“
- 1987–1992 Tartu KKKK (Tartu Kujutava Kunsti Kaugõppe Kursused – Tartu Kunstimuuseumi juures), juhendajad-eesti kunstnikud: Silvia Jõgever, Heiki ja Kiira Kahro, Toivo Toomemets (suvine praktika) jt; lisaks: Lembit Saarts, Märt Bormeister, Valdur Ohakas, Johannes Uiga jt.

c) enesetäiendus

Eestis

- 1998 Euroopa Liidu „Leonardo da Vinci“ koostööprogrammi ekspertide koolitus (koolitajad Soomest) teemal „Projektijuhtimine“ (tunnistus)
- 1991 Eesti Majandusjuhtide Instituut, täiendõppekursused „Töö personaalarvutil“ (40 tundi, tõend nr. 13)
- 1978 Tallinna Polütehniline Instituut, informaatika ja arvutustehnika kursused (60 tundi, tunnistus nr. 773)
- 1978–1980 Tallinna Polütehniline Instituut, kõrgkoolipedagoogika kursused (tunnistus nr. 72)

Välisriikides

- okt 2017 **Georgia:** Georgia Tehnikaülikool, Kutaisi Riiklik Ülikool, Tbilisi Riiklik Ülikool; uurimistöö ja loengud-konsultatsioonid (oma- ja organisatsioonide finantseering, kolm nädalat)
- okt–nov 2016 **Georgia:** Georgia Tehnikaülikool, Kutaisi Riiklik Ülikool, Tbilisi Riiklik Ülikool, Telavi Riiklik Ülikool; uurimistöö ja loengud-konsultatsioonid (Euroopa Liidu 7, raamprogramm: Marie Curie Actions: People, International Research Staff Exchange Scheme – viis nädalat)
- nov 2015–jaan 2016 **Saksamaa LV:** Kieli Maailmamajanduse Instituut (Kieli Ülikooli juures), Kieli Rakendusülikool; teaduslik uurimistöö (DAADi stipendium – kolm kuud);
- jaan–veebr 2015 **Venemaa:** Kubani Riiklik Ülikool (Sotši); uurimistöö ja loengud-konsultatsioonid (Tartu Ülikool ja omafinantseering – üks nädal)

okt 2015	Georgia: Georgia Riiklik Ülikool, Kutaisi Riiklik Ülikool; uurimistöö ja loengud-konsultatsioonid (Euroopa Liidu 7, raamprogramm: Marie Curie Actions: People, International Research Staff Exchange Scheme – kaks nädalat)
märts–aprill 2014	Georgia: Georgia Tehnikaülikool, Kutaisi Riiklik Ülikool, Zugdidi Riiklik Ülikool; uurimistöö ja loengud-konsultatsioonid (Euroopa Liidu 7, raamprogramm: Marie Curie Actions: People, International Research Staff Exchange Scheme – viis nädalat)
okt–dets 2010	Saksamaa LV: Kieli Maailmamajanduse Instituut (Kieli Ülikooli juures), Kieli Rakendusülikool; teaduslik uurimistöö (DAADi stipendium – kaks kuud):
okt–dets 2006	Saksamaa LV: Greifswaldi Ülikool, Kieli Maailmamajanduse Instituut (Kieli Ülikooli juures), Kieli Rakendusülikool; teaduslik uurimistöö (2 kuud, oktoober-detsember) (DAADi stipendium – kaks kuud)
mai 2006	Saksamaa LV: Kieli Ülikool, Kieli Rakendusülikool; teaduslik uurimistöö (Sokratese finantseering – üks nädal)
mai 2005	Saksamaa LV: Greifswaldi Ülikool; teaduslik uurimistöö (Sokratese finantseering – kaks nädalat)
mai 2004	Saksamaa LV: Kieli Ülikool, Kieli Maailmamajanduse Instituudi raamatukogu; teaduslik uurimistöö (DAADi osaline finantseering – üks nädal)
okt–dets 2001	Saksamaa LV: Greifswaldi Ülikool, Kieli Maailmamajanduse Instituut (Kieli Ülikooli juures), Kieli Rakendusülikool; teaduslik uurimistöö (DAADi stipendium – kaks kuud):
juuli–aug 1998	Saksamaa LV: Kieli Maailmamajanduse Instituut (Kieli Ülikooli juures), Kieli Rakendusülikool, Paderborni Ülikool; teaduslik uurimistöö (TEMPUS-e stipendium – üks kuu):
sept–okt 1995	Saksamaa LV: Kieli Maailmamajanduse Instituut (eriprogramm majanduspoliitikast); teaduslik uurimistöö (DAADi stipendium – 1,5 kuud)
aprill–juuli 1995	Saksamaa LV: Kieli Rakenduskõrgkool ja Kieli Maailmamajanduse Instituut, Osnabrücki Rakendusülikool, Paderborni Ülikool (s.h. tegevus külalisprofessorina); teaduslik stažeerimine (TEMPUSe stipendium – kolm kuud):
august 1993	Saksamaa LV: Alfred-Nau-Akadeemia (Bergneustadt); täiendõppe-seminar „Kohaliku omavalitsuse poliitika“, (Friedrich Eberti Fondi finantseering – kaks nädalat):
juuli–august 1992	Austria: Viini Majandusülikool; täiendõppeseminar „Väike- ja keskmiste ettevõtete ökonomika“ (sertifikaat), (Austria Kaubandus-Tööstuskoja finantseering – neli nädalat); lisaks: Innsbrucki Ülikool (üks nädal, omafinantseering)
nov–dets 1990	Saksamaa LV: Schleswig-Holsteini Majandusakadeemia (Kiel); täiendõppeseminar „Ekspordile orienteeritud turundus“ (sertifikaat), (Schleswig-Holsteini Liidumaa Majandus- ja Transpordiministeeriumi finantseering – viis nädalat, sh 4 nädalat majanduspraktikat Schleswig-Holsteini Majandus- ja Transpordiministeeriumis ning Schleswig-Holsteini Rahan-dusministeeriumis)

- okt 1989–
jaan 1990 **Saksamaa LV:** Kieli Ülikooli majandusteaduskonna majanduspoliitika instituut, Frankfurdi (Main) Ülikooli majandusteaduskonna ettevõtetmajanduse seminar; teaduslik stažeerimine (DAADi stipendium – kolm kuud)
- jaan–veebr
1979 kuni
jaan–veebr
1989 **Venemaa (NSV Liit):** Kubani Riiklik Ülikool, igal aastal Sotšis toimunud 7-10 päeva kestnud nn üleliidulised noorte majandusteadlaste teadusseminarid koos ettekannete, diskussioonide ja artiklite-teeside avaldamisega teaduskogumikes (vene keeles), lisaks kogemuste vahetused paljude kolleegidega (lähetused töökohtadest ja omafinantseering)

Organisatsiooniline ja administratiivne tegevus

- 1999–2010 Tartu Ülikool, Pärnu Kolledž, üliõpilaste diplomi- ja bakalaureusetööde kaitsmise komisjoni esimees; uurimistööde kaitsmise komisjoni esimees
- 2002–2010 Tartu Ülikool, Pärnu Kolledž, üliõpilastööde konkursside teaduslik üldkoordinaator ja -juhendaja
- 2002 Tartu Ülikool, Pärnu Kolledž, Üliõpilaste Teadusliku Ühingu (ÜTÜ) asutamine ja üldjuhendamine
- 2001 Tartu Ülikool, majandusteaduskond, üliõpilaste lõpuksami ja bakalaureusetööde kaitsmise komisjonide liige
- 1997 ECSB (European Council for Small Business and Entrepreneurship), asepresident Nõukogu tippfoorumil-konverentsil Strasbourg'is, Prantsusmaal
- 1995 ECSB (European Council for Small Business and Entrepreneurship), asepresident Nõukogu aastakonverentsil Tampere, Soomes
- 1992–2003 AS Galvi-Linda, nõukogu liige ja arenduskonsultant
- 1992–1999 Tallinna Pirita linnaosa, halduskogu liige (järjest kolmes koosseisus) ning mitmete komisjonide esimees ja liige
- 1997 Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, nõukogu liige
- 1992–1997 Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, majanduspoliitika õppetooli asutaja /1992/, juhataja ja professor (esimene majanduspoliitika õppetool taasiseseisvunud Eestis)
- 1990–1994 Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond, arendusprodekaan ja nõukogu liige
- 1985–1989 Teadus-Tootmiskoondise „Mistra“ Viljandi vabrik, arenduskonsultant
- 1985–1989 Viljandi Piimatoodete Kombinaat, arenduskonsultant
- 1985–1987 Viljandi Teede Remondi- ja Ehitusvalitsus (TREV), majanduskonsultant
- 1984–1989 Õmblustootmiskoondis (ÕTK) Baltika, arenduskonsultant (sh töö filiaalides: Valga Õmblusvabrikus ja Rakvere õmblusvabrikus „Virulane“)
- 1984–
jaan 1987 Konsultatsioonibüroo „Mainor“, majanduseksperimendi osakonna juhataja-projekti peainsener
- 1984, 1994– Eestis toimuva majanduspoliitika-alase teaduskonverentsi (alates 1996 rahvusvaheline) peakorraldaja (1984, 1994–2012 Värskas ja alates 2013 – Jänedal)

- 1984, 1994– rahvusvahelise kolmekeelse teadusajakirja „Estonian Discussions on Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused“ asutaja, koordinaator ja peatoimetaja
- 1982–1984 Eesti Plaaninstituut, majandamismehhanismi täiustamise labori juhataja
- 1980–1991 Pärnu Piimatoodete Kombinaat, majandus- ja arenduskonsultant
- 1980–1982 Rakvere Lihakombinaat, majanduskonsultant
- 1978–1982 Eesti Informatsiooni Instituut, isemajandamise osakonna juhataja
- 1975–1982 Eesti NSV Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeerium, Eesti NSV Kergetööstuse Ministeerium, Eesti NSV Kohaliku Tööstuse Ministeerium, Eesti NSV Liha- ja Piimatööstuse Ministeerium, Eesti NSV Metsa- ja Puidutööstuse Ministeerium, Eesti NSV Teenindusministeerium, Eesti NSV Toiduainetööstuse Ministeerium – majanduskonsultant (dotsent, majanduskandidaat Juhani Väljataga assistendina)
- aug 1975–1978 Tallinna Polütehniline Instituut, (TUS), majandusteaduskond, teenindusökonoomika kateeder, vaneminsener-grupijuht
- 1973–1975 Eesti NSV Teenindusministeerium, PTB vaneminsener (teadustöö grupijuht 1974-1975)

Tunnustused

- 2018 Tartu Ülikooli pensioneerunud kaastöötajate tunnustamine TÜ Ajaloomuuseumi Valges saalis Toomel (rektori kohusetäitja professor Tõnu Lehtsaare pidulik vastuvõtt, 22.05.2018)
- 2017 Tartu Ülikooli aumärk, Eesti Vabariigi 99. aastapäeva puhul (annetatud rektor professor Volli Kalmu poolt pidulikult kontsert-aktusel TÜ peahoone aulas 23.02.2017)
- 2015/2016 Georgia Tehnikaülikooli audoktori nominent (kandidaat), rektor akadeemik Archil Prangishvili ettepanekul
- 2002; 2005 Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse tunnustus (antud kahel korral), aunimetus – „Tunnustatud erametsaomanik“ (kingituseks kased, mis nüüdseks kasvavad jõudsalt Kaasiku metsatalu-maakodu eluhoone kõrval, rohumaal – augustis 1999 alustatud-rajatud perekonna kodupargis, millele panid aluse Matti Raudjärve sõbrad-külalised tema 50. sünnipäeva tähistades)
- 1980 NSV Liidu Rahvamajanduse Saavutuste Näituste Peakomitee pronksmedal (tunnistus nr 63912)
- 1970–1974 kolmekordne Tallinna Polütehnilise Instituudi (TPI, tänane Tallinna Tehnikaülikool /TTÜ/) Üliõpilaste Teadusliku Ühingu (ÜTÜ), kahekordne Eesti NSV ÜTÜ ja ühekordne Nõukogude Liidu ÜTÜ teadustööde konkursside laureaat (iga kord diplom ja rahaline preemia)

Teaduskraadid ja -kutsed

- 1991 *Associate Professor* (dotsent); (NSVL Riiklik Rahvahariduskomitee, kutsetunnistus ДИ nr. 038159)

- 1989 vanemteadur; (NSVL Ministrite Nõukogu Kõrgem Atestatsioonikomisjon, vanemteaduri teadusliku kutse tunnistus CH nr. 057499)
- 1982 doktorikraad (majandusteaduste kandidaat /Ph D/, diplom nr. 014023); Eesti NSV Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudi Nõukogu otsus 30. juunil 1982 (protokoll nr. 6)

Märkus: Eesti Vabariigi Valitsus võttis 6. juunil 2005 vastu määruse nr 120 „Eesti Vabariigi kvalifikatsioonide ja enne 20. augustit 1991.a. antud endise NSV Liidu kvalifikatsioonide vastavus“ (Riigi Teataja I 2005, 32, 241; §6). Selle alusel vastavad endised NSV Liidu „kandidaadikraad“ ja „doktorikraad“ Eesti Vabariigi „doktorikraadile“ (M.R. – rahvusvaheliselt tuntud PhD).

Teadustöö põhisuunad

A. Majandusnäitajate süsteem, selle kasutamine ja täiustamise võimalused majandustegevuse hindamisel rahvamajanduses ja regioonides (suure käsumajandusliku süsteemi regionaalpoliitilised aspektid).

Nimetatud uurimisvaldkonna puhul seati hüpotees, et majandustegevuse objektiivsel hindamisel on vajalik arvestada regionaalseid tingimusi ja iseärasusi. Hüpotees leidis tõestust. Sama kehtib ka majanduspoliitika kavandamisel ja elluviimisel kui seame eesmärgiks jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise arengu, seda näiteks ka Eesti regionaalse haldusreformi läbiviimisel. Neid aspekte on ka autori järgnevate uurimisvaldkondade ja suundade juures arvestatud.

Selles uurimisvaldkonnas valmis väitekirja teemal „Normatiivse puhastoodangu näitaja kasutamise täiustamine tööstuses (Eesti liha- ja piimatööstuse näite alusel)“ /väitekirja vene keeles/ ja seda kaitsiti Eesti NSV Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudi spetsialiseeritud nõukogus juunis 1982.

Enne väitekirja kaitsmist ilmus autoril ühes tolle aja prestiižikamas Nõukogude Liidu majandusajakirjas ka mahukas vene keelne artikkel:

Raudjärvi, Matti. Puhastoodangu normatiivide kasutamise iseärasused vabariigis. Ajakiri „Voprosõ ekonomiki“. Moskva, nr. 1, 1982 (vene keeles)

Nimetatud uurimistöö alusel anti NSV Liidu Plaanikomitee ja NSV Liidu Liha- ja Piimatööstuse Ministeeriumi poolt Eesti NSV Liha- ja Piimatööstuse Ministeeriumi ettevõtetele NSV Liidus ainuõigus oma majandustegevuse korraldamisel regionaalsetest tingimustest tulenevaid Eesti majanduslikke normatiive ja majandusnäitajaid kasutada. See võimaldas Eesti ettevõtetele oma majandustegevust vastavalt tegelikele tingimustele ja võimalustele korraldada. Kõigis teistes NSV Liidu liiduvabariikides kasutati nn keskmisi üleliidulisi normatiive ja majandusnäitajaid, mis ei peegeldanud ettevõtete töö tegelikkust ega võimaldanud ettevõtete majandustegevust õiglaselt-objektiivselt analüüsida. Seetõttu oli ettevõtete tegelike võimaluste, pingutuste ja vajaduste hindamine mujal raskendatud, st majandusnäitajad peegeldasid ettevõtete tegevust ebatäpselt (st valesti).

Väitekirja põhjal ilmus ka venekeelne monograafia:

Raudjärv, Matti. Puhastoodangu näitajate kasutamisest regioonis. Tallinn: Valgus 1984, ning seda levitati-müüdi ka väljaspool Eestit (Moskva, Leningradi jmt Nõukogude Liidu suuremate linnade raamatukauplustes ning keskraamatukogudes).

B. Majanduspoliitika teooria ja praktika ning selle turumajanduslikud rakendused Eestis: rahvamajandusharude (sh nende ettevõtete ja organisatsioonide) areng ja efektiivsus sektoraalpoliitika kavandamisel ning rakendamisel (uurimissuund arenes seoses eduka stažeerimisega Saksamaa LV ülikoolides 1989–1990).

C. Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika kui struktuuripoliitika osa Eestis ja Euroopa Liidus, samuti teistes riikides (näiteks, Georgias, Ukrainas, Venemaal). Uurimissuund kujunes seoses edukate stažeerimistega 1989–1990 ja järgnevatel aastatel Saksamaa LV ja Austria ülikoolides.

Teaduspublikatsioonide üldarv

Seisuga 1.06.2019 oli autoril avaldatud 262 teadustööd, nendest:

I. Monograafiad – 21

II. Teaduslikud artiklid rahvusvahelise levikuga väljaannetes – 86

110 tööd on avaldatud väljaspool Eestit inglise keeles (39 tööd), saksa keeles (33 tööd) ja vene keeles (38 tööd, eeskätt endises Nõukogude Liidus).

Osalemine nõukogudes, erialaseltsides jm

2016–	ESI (European Scientific Institute, asukoht Roomas) ajakirja „European Scientific Journal“ (ESJ), International Editorial Team, Editorial Board: ESJ – Editorial Committee (liige alates 26.03.2016)
2016–	Georgia Tehnikaülikooli ja Georgia Inseneride Akadeemia teadus-ajakirja „Business-Engineering“ toimetuskolleegiumi liige-toimetaja
2002–	Eesti Majandusteaduse Seltsi nõukogu liige
2001–	Saksa DAAD-Alumni (Deutscher Akademischer Austauschdienst), Eesti Stipendiaatide Seltsi asutajaliige ja liige
1998–2006	Euroopa Liidu koostööprogrammi „Leonardo da Vinci“ ekspert
1997	TTÜ majandusteaduskonna nõukogu liige
1994–1999	ECSB (European Council for Small Business and Entrepreneurship), asepresident (esimene asepresident Eestist; rotatsioonikorras)
1990–1994	TTÜ majandusteaduskonna nõukogu liige
1988–1990	Eesti Majandusteadlaste Seltsi TTÜ organisatsiooni teadussekretär
1987–	Eesti Majandusteaduse Seltsi liige
1980–1990	Eesti TTÜN Ökonoomikakomitee liige
1980–1985	Eesti Noorte Teadlaste Nõukogu (NTN) liige
1979–1987	Eesti Noorte Majandusteadlaste Klubi (NMK) nõukogu liige
1982–1984	Eesti Plaaniinstituudi NTN-i esimees
1979–1982	Eesti Informatsiooni Instituudi NTN-i esimees
1978–	TPI (TTÜ) TL-eriala vilistlasnõukogu esimees

1978–1990	Eesti Ühingu „Teadus“ majandussektsooni büroo aseesimees
1975–1990	Eesti Ühingu „Teadus“ lektor

Juhendatud lõputööd ja väitekirjad

1. Lõputööde juhendamine

Juhendamised (kaitstud tööd, juhendaja Matti Raudjärv) sealhulgas:

2018–2019	juhendatud kaks diplomitööd TÜ Pärnu kolledžis
2016–2017	juhendatud kaks diplomitööd ja kaks bakalaureusetööd TÜ Pärnu kolledžis
2003–2013	juhendatud 36 diplomitööd ja 16 bakalaureuse tööd TÜ Pärnu kolledžis
1999–2002	juhendatud üheksa bakalaureuse tööd TÜ majandusteaduskonnas
1999–2000	juhendatud üks bakalaureuse töö Sotsiaalteaduste Erakõrgkoolis „Veritas“
1975–1998	juhendatud 61 diplomitööd TTÜ majandusteaduskonnas

Kokkuvõtlikult on aastatel 1975 – 2019 juhendatud töid järgmiselt:

- Diplomitööd – 101, neist aastatel 1975–1995 on TTÜs juhendatud 57 diplomitööd, mis on võrdsustatud magistritööga
- Bakalaureusetööd – 28
- Magistritööd (magistri teaduskraad) – 5

Kokku: 134 üliõpilase tööd (lisaks hulk üliõpilasi, kes erinevatel põhjustel töö kaitsmiseni ei jõudnud; vt järgnevat märkust)

Märkus: siinkohal on esitatud juhendatavate arv, kes on oma töö edukalt kaitsnud. Lisaks on ka neid üliõpilasi olnud, kes on väga erinevatel põhjustel (töökoha vahetus, lapsepuhkus, välismaale tööle minek, abiellumine, huvi vähenemine, ka vähene võimekus jms) töö koostamise mõnel etapil töö lõpuleviimisest loobunud (sh ka TÜ Narva kolledžis).

2. Juhendamisel väitekirjad

Erekle Zandania, doktorant, (juh-d) Matti Raudjärv (Eesti); Irina Gogorishvili (Georgia), *Economic Policy of Local Self-government Development in Samegrelo and upper Svaneti Region* (Kohaliku omavalitsuse majanduspoliitika Samegrelo ja Ülem-Svaneti regiooni arendamisel), Tbilisi Riiklik Ülikool (Georgia)

NB! viimases töölepinguga töökohas (TÜ Pärnu kolledž) puudus doktorantuuri ning seetõttu ei olnud seal võimalik doktorante juhendada. Ka külalisjuhendajana teistes Eesti ülikoolides-kõrgkoolides tegutsemine polnud reeglina võimalik, sest doktorante on alati kõikjal ebapiisavalt olnud ning juhendajate eesõigus oli eeskätt samast kõrgkoolist-teaduskonnast. Magistritõppe üliõpilaste juhendamised said TÜ Pärnu kolledžis

võimalikuks vaid mõned aastad tagasi, sest magistriõpe on kolledžis hiljutine ettevõtmine olnud.

3. Juhendatud väitekirjad

1992–1999 juhendatud Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) majandusteaduskonnas viie majandusmagistrandi magistritööd avaliku halduse ja majanduspoliitika valdkonnas:

- Mari Kooskora, magistrikraad (teaduskraad), 1993, (juh) Matti Raudjärv, *Pirita linnaosa minevik ja tuleviku perspektiivid*, TTÜ, majandusteaduskond
- Rünno Lumiste, magistrikraad (teaduskraad), 1997, (juh) Matti Raudjärv, *Eesti tööstuse innovatsioonüsteemi väljaarendamine*, TTÜ, majandusteaduskond
- Sven Heil, magistrikraad (teaduskraad), 1997, (juh) Matti Raudjärv, *Kohaliku omavalitsuse laenupoliitika Eestis*, TTÜ, majandusteaduskond
- Dmitri Antonov, magistrikraad (teaduskraad), 1998, (juh) Matti Raudjärv, *Transiit läbi Eesti, Läti ja Leedu peamiste merevärvate*, TTÜ, majandusteaduskond
- Ahto Eesmäe, magistrikraad (teaduskraad), 1999, (juh) Matti Raudjärv, *Kinnisvaramaksu kehtestamise teoreetilised ja praktilised põhimõtted Eesti Vabariigis*, TTÜ, majandusteaduskond

Matti Raudjärv on olnud oponendiks ja retsensendiks mitmete väitekirjade (majanduskandidaat, PhD) kaitsmistel Eestis, Venemaal ja Ukrainas.

ACADEMIC CV OF PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV

General information

Name Matti Raudjärv
Date of birth 5 August 1949
Citizenship Estonia
E-mail address mattir@hot.ee

Career

Institution and position

Academic year 2018/2019 – to date

Georgian Technical University, Visiting Professor; External Head of the
Doctoral Studies Programme

Academic year 2018/2019 – to date

Tbilisi State University, Visiting Professor

1.09.2018–30.06.2019

University of Tartu, Pärnu College, Visiting Lecturer on the basis of an
authorisation agreement (Associate Professor)

30.09.2017–31.01.2018

University of Tartu, Narva College, Visiting Lecturer on the basis of an
authorisation agreement (Associate Professor)

4.09.2017–30.06.2018

University of Tartu, Pärnu College, Visiting Lecturer on the basis of an
authorisation agreement (Associate Professor)

Oct 2015 – Aug 2018

Tbilisi State University, Visiting lecturer, Professor-Consultant
(periodically)

March 2014 – Oct 2017

Georgian Technical University, Visiting Lecturer, Professor-Consultant
(periodically)

1.09.2009–31.08.2017

University of Tartu, Pärnu College, Docent of National Economy (incl.
particularly Economic Policy) (under contract of employment) of the Entre-
preneurship Department (Associate Professor *ordinarius*); since the
academic year 2012/2013 also at the Narva College of the University of Tartu

1.09.2004–31.08.2009

University of Tartu, Pärnu College, Docent of Economic Policy of the Entre-
preneurship Department (Associate Professor *ordinarius*);

1.02.2002–31.08.2005

University of Tartu, Faculty of Economics, Visiting Lecturer of the Institute
of National Economy (Order No. 44 PR of 25.01.2002 of the Rector of the
University of Tartu)

1.01.2002–31.08.2004

University of Tartu, Pärnu College, Docent *extraordinarius* of the Depart-
ment of Business Administration (Associate Professor); (invited to

- strengthen the existing academic staff and teach subjects related to national economy and economic policy)
- June 1999 – 31.12.2001
University of Tartu, Pärnu College, Visiting Lecturer of the Department of Business Administration (invited at first to chair the Committee for the Defence of Graduation Papers as the department did not have staff with doctoral degrees at that time; besides, for long-term experience (since 1975) from the academic staff of several universities)
- 2000
Institute of Economic Law and Politics (private educational institution), Visiting Lecturer (periodically)
- 1999–2000
Private School of Social Sciences Veritas, Visiting Lecturer (with special permission from the Tallinn University of Technology), (periodically)
- 1.05.1999–31.12.2001
University of Tartu, Faculty of Economics, Senior Researcher *extraordinarius* of the Chair of Economic Policy
- 1.09.1997–31.08.1998
Tallinn University of Technology, Faculty of Economics, Docent of the Chair of Economic Policy (Associate Professor);
- 1996–1999
University of Tartu, Faculty of Economics, Visiting Lecturer of the Chair of Economic Policy (invited by the Dean of the Faculty of Economics of the University of Tartu for additional cooperation between the University of Tartu and Tallinn University of Technology)
- 1993–1997
Estonian Institute of Public Administration, Visiting Lecturer (periodically)
- 12.10.1993 – to date
Consultation and publishing company Mattimar OÜ, Chairman of the Board – Managing Director
- 31.08.1992–31.08.1997
Tallinn University of Technology, Faculty of Economics, **founder, Head and Professor of the first Chair of Economic Policy after regaining of independence of Estonia**
- 1990–1994
Tallinn University of Technology, Faculty of Economics, Vice-Dean of Development
- 1.11.1990–31.08.1992
Tallinn University of Technology, Docent of the Chair of Service Economics (Associate Professor);
- 1989–1991
Estonian Management Institute (EMI), Docent of the Chair of Economics (Associate Professor); (invited for additional cooperation between Tallinn University of Technology and EMI)
- 13.11.1987–1.11.1990
Tallinn University of Technology, Research Department, Leading Researcher of the Chair of Service Economics

- 6.01.–13.11.1987
Tallinn University of Technology, Research Department, Senior Researcher of the Chair of Service Economics
- 6.01.1987–1992
Tallinn University of Technology, Chair of Service Economics, scientific supervisor and responsible implementer of contractual research projects of the research orientation BO-09 “Enhancement of Planning in Services and Industry”
- 18.06.1984–5.01.1987
Ministry of Light Industry of the Estonian S.S.R., Mainor Consultation Office, Department of Economic Experiments, Head of Department, Chief Engineer of the Project
- 1982–1989
Qualification Improvement Institute, (later: Estonian Management Institute (EMI)), Chair of Economics, adjunct lecturer (invited for additional instruction (in addition to the Tallinn University of Technology) to teach managers)
- 1982–1984
Estonian Planning Institute, Laboratory of Enhancement of the Economic Mechanism, Head of Laboratory
- 1978–1982
Estonian Information Institute, Department of Self-Management, Head of Department
- 1975–1990
Tallinn Polytechnical Institute (currently Tallinn University of Technology, since 21.07.1987), Faculty of Economics, Chair of Service Economics, adjunct lecturer), (continuation of teaching at an institution of higher education was the precondition for transfers to all subsequent positions)
- Aug 1975–1978
Tallinn Polytechnical Institute, Sector for Scientific Research, Department of Economics, Chair of Service Economics, Senior Engineer
- Oct 1973 – Aug 1975
Ministry of Services of the Estonian S.S.R., Office of Design and Technology, Senior Engineer – Head of Group (research activities)
- Sept 1969 – Aug 1974
Tallinn Polytechnical Institute, full-time student
- Jan 1969 – Aug 1969
Ühendus Service Plant, workshop foreman
- Sept 1968 – Jan 1969
Tallinn Polytechnical Institute, full-time student

Education

a) main formal education

- 1978–1981
Tallinn Polytechnical Institute (currently Tallinn University of Technology), Faculty of Economics, post-graduate studies (distance learning) in the spe-

ciality Economics, Planning and Administration of National Economy; thesis on the subject “Improvement of the Application of the Normative Net Output Indicator in Industry” (regional aspect). Defending of the thesis – Estonian Academy of Sciences, Institute of Economics (30.06.1982)

1969–1974

Tallinn Polytechnical Institute (currently Tallinn University of Technology), Faculty of Economics, full-time student, diploma (No. 271643) of Engineer-Economist in the speciality “Economics and Organisation of Services”

1968–1969

Tallinn Polytechnical Institute (currently Tallinn University of Technology), Faculty of Electrotechnics, full-time student in the speciality “Automation and Telemechanics”

1956–1968

Rakvere Secondary School No. 1 (1956–1965); Tallinn Secondary School No. 2; Tallinn Distance Learning Secondary School

b) continuing education and further training after formal education

1998 Project Institute Finland Ltd (PIF – Finland), courses “Project Management and Development Training” (certificate)

1993 Alfred-Nau-Academy (Bergneustadt, Federal Republic of Germany), in the field of Public Administration and Economic Policy, training cycle “Local Government Policy” (certificate);

1992 Vienna University of Economics and Business (Austria), speciality of Business Management, training cycle “Economics of SMEs” (certificate)

1990 Academy of Economics Schleswig-Holstein (Kiel, Federal Republic of Germany), speciality of Marketing, training cycle “Export-oriented marketing” certificate)

c) continuing professional development in Estonia

1998 EU Leonardo da Vinci cooperation programme, training of experts (with trainers from Finland) on the subject “Project Management” (certificate)

d) continuing professional development in foreign countries

2014–2017

Georgia: Georgian Technical University, Kutaisi State University, Tbilisi State University; research and lectures-consultations

1989–2016

Federal Republic of Germany: Kiel University, Frankfurt (Main) University, Kiel University of Applied Sciences, Academy of Economics Schleswig-Holstein, Alfred-Nau-Academy, Kiel Institute for the World Economy, Osnabrück University of Applied Sciences, Paderborn University, Greifswald University; scientific research

2012; 2015; 2017

Russia: Kuban State University (Sochi); research and lectures-consultations

- 1992 *Austria*: Vienna University of Economics and Business; further training workshop “Economics of SMEs” (certificate)
- 1979–1989 *Russia (U.S.S.R.)*: Kuban State University, research workshops of young economists from all over the Soviet Union annually in Sochi for 7–10 days

Managerial and administrative work

- 1999–2010
University of Tartu, Pärnu College, Chairman of the Committee for the Defence of Diploma Papers and Bachelor Theses of Students; Chairman of the Committee for the Defence of Research Papers
- 2002–2010
University of Tartu, Pärnu College, foundation and general supervision of the Students’ Research Society
- 1992–2003
AS Galvi-Linda, member of the Supervisory Board and Development Consultant
- 1992–1999
Pirita District of Tallinn City, member of the Administrative Council (in three successive compositions of the Council and chairman and member of several committees)
- 1997
Tallinn University of Technology, Faculty of Economics, member of the Council
- 1992–1997
Tallinn University of Technology, Faculty of Economics, founder of the first Chair of Economic Policy (1992) after regaining of independence of Estonia
- 1990–1994
Tallinn University of Technology, Faculty of Economics, Vice-Dean of Development and member of the Council
- 1985–1989
Viljandi Factory of the Mistra Research and Production Agglomeration, Development Consultant
- 1985–1989
Viljandi Dairy Plant, Development Consultant
- 1985–1987
Viljandi Road Repair and Construction Administration (TREV), Economic Consultant
- 1984–1989
Baltika Sewing Production Plant, Development Consultant (incl. work in branch offices: Valga Sewing Factory and Rakvere Virulane Sewing Factory)
- 1984–1987
Mainor Consultation Office, Head of the Department of Economic Experiments, Project Chief Engineer
- 1984; 1994 – to date
Main organiser of the scientific conferences on economic policy held in Estonia (international since 1996) (1984, 1994–2012 in Värskas and since 2013

- in Jämeda)
- 1984, 1994 – to date
 Founder, coordinator and chief editor of the international scientific journal
*Estonian Discussions on Economic Policy/ Estnische Gespräche über
 Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused* in three languages
- 1982–1984
 Estonian Planning Institute, Laboratory of Enhancement of the Economic
 Mechanism, Head of the Laboratory
- 1980–1991
 Viljandi Dairy Plant, Development Consultant
- 1980–1982
 Rakvere Meat Processing Plant, Economic Consultant
- 1978–1982
 Estonian Information Institute, Head of the Department of Self-Management
- 1975–1982
 Ministry of Construction Materials Industry of the Estonian S.S.R., Ministry
 of Light Industry of the Estonian S.S.R., Ministry of Local Industry of the
 Estonian S.S.R., Ministry of Meat Processing and Dairy Industry of the
 Estonian S.S.R., Ministry of Forest and Timber Processing of the Estonian
 S.S.R., Ministry of Services of the Estonian S.S.R., Ministry of the Food
 Processing Industry of the Estonian S.S.R. – Economic Consultant (as
 assistant to Docent, Candidate of Economics Juhani Väljataga)
- 1973–1975
 Ministry of Services of the Estonian S.S.R., Office of Design and Technology,
 Senior Engineer – Head of a Group

Recognitions

- 2017 Badge of Distinction of the University of Tartu, on the 99th anniversary of the
 Republic of Estonia
- 2015/2016
 Honorary Doctorate nomination by the Georgian Technical University
- 2002; 2005
 Recognition by the Lääne-Virumaa Environmental Board (awarded twice),
 title of honour – “Recognised Forest Owner” (a birch was given as a gift which
 is now thriving next to the Kaasiku forest farm, country home building, in the
 yard – in the home park started in 1999)
- 1980 Bronze Medal of the Main Committee of the Exhibitions of Achievements of
 National Economy of the U.S.S.R. (Certificate No. 63912)
- 1970–1974
 Laureate of competitions of research papers of the the Students Scientific
 Society of the Tallinn Polytechnical Institute (the current Tallinn University
 of Technology) for three times, of the Students Scientific Society of the
 Estonian S.S.R. twice and of the Students Scientific Society of the Soviet
 Union once (each time a diploma and a monetary reward)

Scientific degrees and academic qualifications

- 1991 Associate Professor (Docent); (State Committee of Public Education of the U.S.S.R., Professional Certificate ДИ No. 038159)
- 1989 Senior Researcher; (Higher Attestation Commission of the Council of Ministers of the U.S.S.R., Academic Qualification Certificate CH No. 057499 of senior researcher)
- 1982 Doctoral degree (Candidate of Economics (Ph.D.), Diploma No. 014023); Decision of the Institute of Economics of the Academy of Sciences of the Estonian S.S.R. of 30 June 1982 (Minutes No. 6)

Main research orientations

A. System of economic indicators, its application and opportunities for its improvement in the assessment of economic activities in national and regional economy (aspects of regional policy of the large system of command economy).

The hypothesis set for this research area was that it is necessary to take into account regional conditions and peculiarities in an objective assessment of economic activities. This hypothesis was supported. The same applies to the planning and implementation of economic policy if we aim for sustainable and competitive development, also, for instance, in the implementation of the Estonian regional administrative reform. These aspects have been taken into account also in the subsequent research areas and orientations of the author.

The thesis on the subject “Improvement of the Application of the Normative Net Output Indicator in Industry (Based on the Case of the Estonian Meat Processing and Dairy Industry)” was prepared in this research area (in Russian language) and defended before the Specialised Council of the Institute of Economics of the Academy of Sciences of the Estonian S.S.R. in June 1982.

Before defending the thesis, a long article in Russian was published by the author in one of the most prestigious journals of economics of the Soviet Union at that time: Raudjärv, Matti. “Peculiarities of Application of Net Output Norms in a Republic”. *Journal Voprosõ Ekonomiki*. Moscow, No. 1, 1982 (in Russian)

On the basis of this study, the Planning Committee of the U.S.S.R. and the Ministry of Meat Processing and Dairy Industry of the U.S.S.R. **afforded to the enterprises of the Ministry of Meat Processing and Dairy Industry of the Estonian S.S.R. the exclusive right to apply Estonian economic norms and economic indicators arising from regional conditions in the organisation of its economic activities.** This allowed Estonian enterprises to organise their economic activities according to actual conditions and possibilities. All other union republics of the Soviet Union applied the so-today average all-union norms and economic indicators which did not reflect the actual operating conditions of enterprises and did not allow fair analysis of the economic activities of the enterprises. Therefore it was difficult to assess the actual possibilities, efforts and needs of enterprises at other places.

Also a monograph was published on the basis of the thesis, in Russian: Raudjärv, Matti. *On the Application of Net Output Indicators in a Region*. Tallinn: Valgus 1984, and it was distributed and sold also outside Estonia (in bookshops and central libraries of Moscow, Leningrad and several other major cities of the Soviet Union).

B. Theory and practice of economic policy and its application in market economy in Estonia: development and efficiency of sectors of national economy (incl. their enterprises and organisations) in the planning and implementation of sectoral policy.

C. Regional and local government policy as a part of structural policy in Estonia and in the European Union

Total No. of research publications

As of 1.06.2019 the author had 262 publications, including:

I. Monographs – 21

II. Research papers in publications of international circulation – 86

110 papers have been published outside Estonia in English (39 papers), German (33 papers) and Russian (38 papers).

Participation in boards and councils, professional associations, etc.

2016 – to date

European Scientific Journal (ESJ) of ESI (European Scientific Institute, based in Rome), International Editorial Team, Editorial Board: ESJ Editorial Committee (member since 26.03.2016)

2016 – to date

Scientific journal *Business-Engineering* of the Georgian Technical University and Georgian Academy of Engineering, member of the Editorial Board, editor

2002 – to date

Estonian Economic Association, member of the council

2001 – to date

Estonian Society of German DAAD-Alumni (Deutscher Akademischer Austauschdienst), founder member and member

1998 EU Leonardo da Vinci cooperation programme, expert

1997 Faculty of Economics of the Tallinn University of Technology, Council member

1994–1999

ECSB (European Council for Small Business and Entrepreneurship), Vice-President (the first vice-president from Estonia; rotating position)

1990–1994

Faculty of Economics of the Tallinn University of Technology, Council member

- 1988–1990
Research Secretary of the Tallinn University of Technology organisation of the Estonian Economic Association
- 1987 – to date
Estonian Economic Association, member
- 1980–1990
Economics Committee of the Council of Estonian Research and Technology Associations, member
- 1980–1985
Estonian Council of Young Scientists, member
- 1979–1987
Estonian Club of Young Economists, member of the council
- 1982–1984
Estonian Planning Institute, Chairman of the Council of Young Scientists
- 1979–1982
Estonian Information Institute, Chairman of the Council of Young Scientists
- 1978 – to date
Tallinn Polytechnical Institute (currently Tallinn University of Technology), Chairman of the Alumni Council of the Service Economics speciality
- 1978–1990
Estonian Science Society, Vice-Chairman of the Office of the Economics Section
- 1975–1990
Estonian Science Society, lecturer

Graduation papers and theses supervised

1. Supervision of graduation papers

Supervisions (papers and theses defended, supervised by Matti Raudjärv) including:

- 2018–2019 two diploma papers supervised at the Pärnu College of the University of Tartu
- 2016–2017 two diploma papers and two Bachelor's theses supervised at the Pärnu College of the University of Tartu
- 2003–2013 36 diploma papers and 16 Bachelor's theses supervised at the Pärnu College of the University of Tartu
- 1999–2002 9 Bachelor's theses supervised at the Faculty of Economics of the University of Tartu
- 1999–2000 1 Bachelor's thesis supervised at the Private School of Social Sciences Veritas
- 1975–1998 61 diploma papers supervised at the Faculty of Economics of the Tallinn Technical University (currently Tallinn University of Technology)

In total, papers and theses supervised in 1975–2019:

- Diploma papers – 101, including 57 diploma papers supervised in 1975–1995 in *Tallinn Technical University which are equivalent to Master's theses*

- Bachelor's theses – 28
- Master's theses (scientific Master's degree) – 5

Total: papers and theses of 134 students

Note: This number includes students supervised who successfully defended their paper or thesis. In addition, some students have failed to complete their paper or thesis for very different reasons (change of job, maternal leave, leaving to work in a foreign country, marriage, loss of interest, also low capability, etc.) at some stage of the preparation of the paper or thesis (incl. also at the Narva College of the University of Tartu).

2. Theses currently supervised

Erekle Zarandia, doctoral student, (supervisors) Matti Raudjärv (Estonia); Irina Gogorishvili (Georgia), *Economic Policy of Local Self-government Development in Samegrelo and Upper Svaneti Region*, Tbilisi State University (Georgia)

NB! There have been no doctoral studies at the last job with a contract of employment (Pärnu College of the University of Tartu), therefore Doctoral students could not be supervised there. It was also not possible to act as a visiting supervisor in other Estonian universities and institutions of higher education, as a rule, as the number of doctoral students has always been insufficient and supervisors from their own institution of higher education or faculty had always the priority. Supervision of Master's students became possible at the Pärnu College only a few years ago as Master's studies have only recently started at the college.

3. Theses supervised

In 1992–1999, Master's theses of five Master students of Economics were supervised at the Faculty of Economics of the Tallinn University of Technology in the field of Public Administration and Economic Policy:

- Mari Kooskora, Master's degree (scientific degree), 1993, (supervised by) Matti Raudjärv, *The Past and Future Perspectives of the Pirita District of the City*, Tallinn University of Technology, Faculty of Economics
- Rünno Lumiste, Master's degree (scientific degree), 1997, (supervised by) Matti Raudjärv, *Development of the Innovation System of Estonian Industry*, Tallinn University of Technology, Faculty of Economics
- Sven Heil, Master's degree (scientific degree), 1997, (supervised by) Matti Raudjärv, *Credit Policy of Local Governments in Estonia*, Tallinn University of Technology, Faculty of Economics
- Dmitri Antonov, Master's degree (scientific degree), 1998, (supervised by) Matti Raudjärv, *Transit Through the Main Sea Gates of Estonia, Latvia and Lithuania*, Tallinn University of Technology, Faculty of Economics
- Ahto Eesmäe, Master's degree (scientific degree), 1999, (supervised by) Matti Raudjärv, *Theoretical and Practical Principles for the Establishment of the Real*

Estate Tax in the Republic of Estonia, Tallinn University of Technology, Faculty of Economics

Matti Raudjärv has been an opponent and reviewer at the defence of several theses (Candidate of Economics, PhD) in Estonia, Russia and Ukraine.

PROF. DR. PETER KARL-FRIEDRICH HOß
(25.04.1937 – 21.12.2018)
IN MEMORIAM

Professor Dr. Peter Karl-Friedrich Hoß wurde am 25.04.1937 in Deutschland in Berlin-Wilmersdorf geboren. Im Juli 1955 absolvierte er das Gymnasium. Von August 1955 bis April 1957 war Peter Hoß im Wehrdienst. Von Mai 1957 bis August 1958 war er in der Deutschen Bauernbank (Filiale Gadebusch) als Kreditbearbeiter tätig.

Von September 1958 bis Dezember 1962 studierte Peter Hoß an der Hochschule für Ökonomie in Berlin Finanzwesen und schloss als Diplom-Finanzwirtschaftler ab. Danach, von Januar 1963 bis August 1985 war Peter Hoß am Ökonomischen Forschungsinstitut in Berlin als wissenschaftlicher Mitarbeiter und Abteilungsleiter tätig. Seine Forschungsarbeiten hatten zum Schwerpunkt Analyse und

Entwicklung von Buchführung, Controlling und Unternehmensbewertung.

Von Mai 1965 bis Juni 1967 war er in der Aspirantur an der Hochschule für Ökonomie in Berlin und hatte die Dissertationsschrift zum Thema „Technisch-ökonomische Verfahren der Messung und Bewertung der Erzeugnisqualität“ erfolgreich verteidigt. Seine Doktorarbeit schrieb Peter Hoß während der Doktorantur an der Humboldt Universität zu Berlin (Juli 1979 – Juli 1981). Die Doktorarbeit (Habilitationsschrift) verteidigte er erfolgreich zum Thema „Unternehmensbewertung“.

Im Zeitraum von September 1985 bis Mai 1987 war er Professor an der Hochschule für Ökonomie in Berlin und Leiter des Lehrstuhls Unternehmensfinanzierung. Danach, von Juni 1987 bis Mai 1990, war er Professor an der Hochschule für Recht und Verwaltung in Potsdam sowie Leiter des Lehrstuhls Finanzwirtschaft. Von Mai 1990 bis Oktober 1990 war er im Ministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit tätig, er war Leiter der Abteilung Sektorale Entwicklungspolitik und multilaterale Zusammenarbeit.

Von Oktober 1990 bis April 1991 war Professor Dr. Peter Hoß in Berlin Geschäftsführer der Deutschen Agentur für Entwicklungszusammenarbeit. Danach (im April 1991) ist er nach Frankfurt (Main) gezogen, wo er als Gruppenleiter am Centrum für internationale Migration und Entwicklung (CIM) tätig war (bis September 2001). Seine

Tätigkeit war ausgerichtet auf die Entwicklung und Durchführung des Programms Integrierte Fachkräfte in Mittel- und Osteuropa. Seit Oktober 2001 wurde Professor Dr. Peter Hoß ein verdienter Altersrentner.

Für den Unterzeichnenden, der damals am Estnischen Planungsinstitut als Leiter des Laboratoriums für Vervollkommenung des Wirtschaftsmechanismus gearbeitet hat, war es eine große Ehre und Freude, Professor Dr. Hoß kennenzulernen und mit ihm in den Jahren 1982–1984 aktive Arbeitskontakte zu pflegen, sowohl in Tallinn (Peter war wiederholt auf Dienstreisen als Mitglied der deutschen Delegationen in Estland) wie auch im damaligen Ost-Berlin (als wir damals mit unserer Delegation in der ehemaligen DDR wirtschaftliche und sonstige Fragen mit Deutschen besprachen). In dieser Periode wohnte Peter zusammen mit der Gattin Renate in einer Berliner Wohnung. Obwohl auch Peter und seine Kollegen in Ost-Berlin gewissermaßen sozusagen „hinter dem Eisernen Vorhang“ gewohnt hatten, war die Kommunikation mit ihnen und die Information für uns wie das Einatmen von frischer Luft. Immerhin hatte der Unterzeichnende eine großartige Möglichkeit zum Üben der deutschen Sprache durch Kommunikation (Deutsche hatten zwar immer auch einen Dolmetscher für Russisch dabei, denn bei uns waren Leute, die auf Deutsch sprechen konnten, knapp), denn wir hatten wohl damals nicht viele Möglichkeiten dafür.

Professor Dr. Peter Hoß hielt auch hervorragende und sachliche Arbeitsverhältnisse mit dem ehemaligen Leiter des Estnischen Planungsinstituts, Dozenten, Kandidaten der Wirtschaftswissenschaften, Johannes Küttis, sowie mit dem späteren Direktor und Professor an der Wirtschaftsfakultät der Universität Tartu, Dr. Heiki Müür, ebenfalls mit dem stellvertretenden Direktor, Kandidaten der Wirtschaftswissenschaften, Raimond Kala, sowie früher auch mit dem Direktor des Estnischen Informationsinstituts und Dozenten der Wirtschaftsfakultät an der Polytechnischen Hochschule Tallinn, Kandidaten der Wirtschaftswissenschaften, Juhani Väljataga. Sie alle hatten sich nach diesen Treffen mit guten Worten und positiv an Peter erinnert. Bedauerlicherweise sind alle diesen tüchtigen Kollegen schon vor mehreren Jahren von uns gegangen.

Zusätzlich zu den vorhin erwähnten bilateralen (deutsch-estnischen) Beziehungen fand im Frühsommer des Jahres 1983 in Alma-Ata, der damaligen Hauptstadt von Kasachstan, eine etwa einwöchige hervorragende und in jeder Hinsicht auf gutem Niveau veranstaltete wissenschaftlich-praktische Konferenz der Planungsinstitute von den sog. sozialistischen Ländern statt, wobei dies wiederum eine angenehme Gelegenheit war, sich wieder mit den Mitgliedern sowohl der deutschen wie der Delegationen aus anderen Ländern zu treffen. Eine analoge Konferenz (obwohl mit einigermaßen geringerer Teilnehmerzahl) fand später auch in Tallinn statt (es war wohl im Jahre 1985). Eine feste Stelle auf diesen Konferenzen hatte unter den Deutschen immer Professor Dr. Peter Hoß.

Herzliche Beziehungen und Treffen setzten sich auch im Weiteren fort: in Deutschland in Berlin, Frankfurt (Main), im Taunus und in der Kleinstadt Prieros in der Nähe von

Berlin mitten zwischen der schönen Natur und den Seen, wo eine Villa das Zuhause von Peter und Renate Hoß nach der Pensionierung von Peter wurde (zum Beispiel, ein Treffen am Ende Oktober 2010, während einiger Tage Aufenthalt des Unterzeichnenden bei einer Durchreise durch Berlin, vor dem Forschungsaufenthalt an der Universität Greifswald). So war das ebenfalls in Estland, in Tallinn. Das letzte unmittelbare Treffen hatten wir, als Peter während einer Kreuzfahrt auf der Ostsee (mit dem Kreuzfahrtschiff AIDAblu) zusammen mit seiner Gattin Renate und Schwester Susanne sich für einen Tag zum Ansehen von Tallinn aufhielten und auch das Haus des Unterzeichnenden in Pirita-Kose besucht haben (am 22. Juli 2012). Das Treffen fand in einer gemütlich häuslichen Atmosphäre statt, dabei waren auch Mutter und Vater des Unterzeichnenden anwesend.

Der Unterzeichnende ist dankbar für diese Zusammenarbeit und die Treffen, die wir mit Peter beinahe 40 Jahre lang gehabt haben. Peter hat uns auch beim Rezensieren von wissenschaftlichen Beiträgen und Artikeln viel geholfen. Das bedeutet, dass Peter Hoß Wirtschaftsdoktor und Professor von hoher Qualifikation und mit großen praktischen Erfahrungen gewesen ist! Professor Dr. Peter Hoß war mehrfach ein qualifizierter Vorrezensent für die Artikel, die in unserer Zeitschrift veröffentlicht worden sind, besonders bei den Themen der lokalen Selbstverwaltungen. Das Rezensieren hatte er sehr sachkundig, verantwortungsvoll und gründlich wahrgenommen. Ihm gilt unser aufrichtiger Dank dafür, auch im Namen der Autoren von Artikeln!

Der Unterzeichnende hat Peter Hoß als einen äußerst freundlichen, gewissenhaften und hilfsbereiten Menschen kennengelernt. Mit ihm zu kommunizieren, Geschäfte zu führen und zu diskutieren war eine pure Freude. Wir hatten bei unseren Treffen sehr interessante Gespräche, Ausflüge und Spaziergänge (zum Beispiel in Frankfurt am Main und im nahegelegenen Taunus, in der Villa von ihm und Renate in Prieros und auch anderswo, auch in Estland)! Leider sind viele interessante Diskussionen mit Peter unvollendet geblieben (zum Beispiel über Nord Stream u. Ä. ...!?). Wir haben auch Grüße zu Weihnachten und zum Neuen Jahr ausgetauscht!

Als sie älter geworden waren, wurde beschlossen, das Zuhause von Prieros zu verkaufen (da gab es im Kellergeschoss eine hervorragende und mit vielen guten Werkzeugen ausgestattete Werkstube von Peter, um viele in der Hauswirtschaft erforderliche Arbeiten zu machen, und hinter dem Haus am Kanal stand ein Motorboot, um in der Freizeit im lokalen Seegebiet, auf den Flüssen und Kanälen herumzufahren – zum Fischfang und zum Naturgenuss). Ab September 2018 wohnten Peter und Renate Hoß wieder in Berlin, diesmal im östlichen Teil von Berlin, in Biesdorf (Stadtbezirk Marzahn-Hellersdorf), nicht weit vom Tierpark Berlin (nicht zu verwechseln mit dem Zoologischen Garten von Berlin) und vom Baggersee.

Professor Dr. Peter Karl-Friedrich Hoß war nach einer kurzen schweren Krankheit am 21.12.2018 in Berlin gestorben und es fand am 5.02.2019 ein Urnenbegräbnis auf dem städtischen Friedhof Biesdorf in Berlin statt. Von den allernächsten Angehörigen trauern um ihn Gattin Renate, Schwester Susanne, Sohn Alexander und Tochter Gerlinde.

Ruhe in Frieden, Freund Peter!

Im Januar – Februar 2019

In Tallinn, Pirita-Kose

Mit den besten Erinnerungen

langjähriger Kollege und Freund von Peter Hoß

Matti Raudjärv¹

¹ Dem Unterzeichnenden war es leider nicht gelungen, zur Beerdigung von Professor Dr. Peter Hoß zu fahren, denn während des Erhalts von dieser traurigen Nachricht lag sein Vater Arved im schweren Zustand in einem Krankenhaus in Tallinn, wo er am 26.01.2019 gestorben war. Die Trauerfeier von Arved Raudjärv fand am 02.02.2019 in der Kirche von Ambla statt und er wurde auf dem Friedhof von Ambla beerdigt. Hinterblieben waren die 92-jährige Gattin Salme, der Sohn Matti und die Tochter Maarika, die Tochter des Sohnes Mari-Liis mit ihrem Sohn sowie der Sohn der Tochter Jarno und die Tochter der Tochter Girli mit ihren Kindern.

PROF DR PETER KARL-FRIEDRICH HOSS
(25.04.1937 – 21.12.2018)
IN MEMORIAM

Professor dr Peter Karl-Friedrich Hoss sündis 25.04.1937 Saksamaal Berlin-Wilmersdorfis. Juulis 1955 lõpetas ta gümnaasiumi. Augustist 1955 kuni aprillini 1957 oli Peter Hoss sõjaväeteenistuses. Maist 1957 kuni augustini 1958 töötas ta Saksa Talunike Pangas (Gadebuschi filiaalis) krediidspetsialistina.

Septembrist 1958 kuni detsember 1962 õppis Peter Hoss Berliini Majanduse Kõrgkoolis rahandust, lõpetades diplomeeritud rahandusteadlasena. Seejärel, jaanuarist 1963 kuni augustini 1985 töötas Peter Hoss Berliini Majanduse Instituudis teaduri ja osakonnajuhatajana. Tema uurimistööd olid suunatud raamatupidamise analüüsile ja arendamisele ning kontrollile ja ettevõtete hindamisele.

Maist 1965 kuni juuni 1967 oli ta Berliini Majanduse Kõrgkooli aspirantuuris ning kaitses edukalt väitekirja teemal „Tehnilis-majanduslikud kogemused toodete kvaliteedi mõõtmisel ja hindamisel“. Oma doktoritööd tegi Peter Hoss Berliini Humboldti Ülikooli doktorantuuris olles (juuli 1979 – juuli 1981). Doktoritöö (habilitatsiooni) kaitses ta edukalt teemal „Ettevõtete hindamine“.

Ajavahemikul september 1985 kuni mai 1987 oli ta Berliini Majanduse Kõrgkooli professor ja ettevõtete finantseerimise õppetooli juhataja. Seejärel, juunist 1987 kuni mai 1990 oli ta Potsdami Õiguse ja Valitsemise Kõrgkooli professor ning rahanduse õppetooli juhataja. Maist 1990 kuni oktoober 1990 töötas ta Majandusliku Koostöö Ministeeriumis Berlinis, olles sektoraalse arengupoliitika ja multilateraalse koostöö osakonna juhataja.

Oktoobrist 1990 kuni aprill 1991 oli professor dr Peter Hoss Berlinis Saksa Arengu-koostöö Agentuuri juhataja. Seejärel (aprill 1991) siirdus ta Frankfurti (Main), kus töötas Rahvusvahelise Migratsiooni ja Arengu Keskuses (CIM) grupijuhina (kuni september 2001). Tema tegevus oli suunatud Kesk- ja Ida-Euroopa spetsialistide integreerumise programmide arendamisele ja elluviimisele. Oktoobrist 2001 jäi professor dr Peter Hoss teenitud vanaduspensionile.

Allakirjutanul, töötades Eesti Plaaninstituudis majandusmehhanismi täiustamise laboratooriumi juhatajana, oli au ja rõõm professor Hoss'iga tutvuda ning aktiivselt tööalaselt lävida aastatel 1982–1984 Tallinnas (Peter oli korduvalt töölähetustel Saksa delegatsioonide koosseisus Eestis) ja tolleaegses Ida-Berlinis (siis kui meie olime oma delegatsiooniga endises Saksa DVs sakslastega majandus- ja muid küsimusi arutamas). Sel perioodil elas Peter koos abikaasa Renatega Berliini korteris. Kuigi ka Peter ja tema kolleegid elasid Ida-Berlinis mõneti nn „raudse eesriide taga“, oli meie jaoks nendega suhtlemine ja informatsioon siiski kui hea kogus värsket õhku. Pealegi oli allakirjutanul suurepärane võimalus saksa keeles suhtlemist harjutada (sakslastel oli alati küll ka vene keele tõlk kaasas, sest meil saksa keeles rääkijaid nappis), sest ega meil neid võimalusi sel ajal palju ei olnud.

Professor Peter Hossil oli suurepärane ja asjalik teine läbisaamine ka endise Eesti Plaaninstituudi juhataja dotsent, majanduskandidaat Johannes Küttisega ning hilisema direktori ja Tartu Ülikooli majandusteaduskonna professori dr Heiki Müüriga, samuti asedirektori dotsent, majanduskandidaat Raimond Kalaga ning varasemalt ka Eesti Infoinstituudi direktori ja Tallinna Polütehnilise Instituudi majandusteaduskonna dotsendi, majanduskandidaat Juhani Väljatagaga. Kõik nad meenutasid pärast kohtumisi Peterit hea sõnaga ja positiivselt. Paraku on kõik need tublid kolleegid juba hulk aastaid manalas.

Lisaks eelnimetatud kahepoolsele (saksa-eesti) suhtlemisele toimus 1983. aasta kevad-suvel Kasahstani tolleagueses pealinnas Alma-Atas suurepärane ja igas mõttes heal tasemel ca nädalane nn sotsialismimaade Plaaninstituutide teaduslik-praktiline konverents, kus oli meeldiv jälle nii saksa kui teiste riikide delegatsioonide liikmetega kohtuda. Analoogne konverents (kuigi mõnevõrra väiksema osalejate hulgaga) toimus hiljem (vist oli aasta 1985) ka Tallinnas. Kindel koht nendel konverentsidel oli sakslaste hulgas alati professor Peter Hossil.

Südamlikud suhted ja kohtumised jätkusid ka edaspidi: Saksamaal Berlinis, Frankfurtis (Main), Taunusel ja Berliini läheduses asuvas väikelinnas Prieros'is kauni looduse ja järvede keskel, kus oli Peter ja Renate Hossi kodu-villa pärast Peteri pensioneerumist (näiteks, kohtumine oktoobri lõpul 2010, allakirjutanu mõnepäevasel peatusel Berlinist läbisõidul, enne stažeerimist Greifswaldi Ülikoolis). Aga samuti Eestis, Tallinnas. Viimane vahetu kohtumine oli meil siis, kui Peter oli kruiisi-reisil Läänemerele (ristluslaevaga AIDAbu) koos oma abikaasa Renate ja õe Susanega ning nad peatusid üheks päevaks Tallinna uudistama ja viibisid põgusalt ka allakirjutanu kodus Piritä-Kosel (22. juulil 2012). Kohtumine oli mõnusalt kodune, mille juures olid ka allakirjutanu ema ja isa.

Allakirjutanu on tänulik selle koostöö ja kohtumiste eest, mis meil Peteriga olid ligi 40 aasta vältel. Peter aitas meid palju ka teadustööde ja artiklite retsenseerimisel. See tähendas, et Peter Hoss oli kõrge kvalifikatsiooni ja suurte praktiliste kogemustega majandusdoktor-professor! Professor Peter Hoss oli kvalifitseeritud paljukordne eelretsensent meie ajakirjas avaldatud artiklitele, seda eriti kohaliku omavalitsuse teemadel. Retsenseerimist tegi ta väga asjatundlikult ning võttis seda suure vastutustunde ja põhjalikkusega. Selle eest talle palju tänu, ka artiklite autorite poolt!

Allakirjutanu tundis Peter Hossi kui äärmiselt sõbralikku, kohusetundlikku ja abivalmis inimest. Temaga suhelda, asju ajada ja diskuteerida oli puhas rõõm. Meil olid kohtudes väga huvitavad vestlused, väljasõidud ja jalutuskäigud (näiteks Maini ääres Frankfurtis ja lähedal asuval Taunusel, tema ja Renate villas Prieros'is ning mujal, ka Eestis)! Paraku jäid meil paljud huvitavad diskussioonid Peteriga lõpetamata (näiteks Nord Stream jms ...!). Vahetasime ka Jõulu- ja Uue Aasta tervitusi!

Vanemaks saades, otsustati Prierosi kodumaja (kus keldrikorruksel asus suurepärane ja paljude heade tööriistadega sisustatud Peteri töötuba kodumajapidamises vajalike tööde tegemiseks ning maja taga kanali ääres seisis mootorpaat vabal ajal kohalikus järvis, jõgedel ja kanalitel ringisõitmiseks – kalapüügiks ning looduse nautimiseks) ära müüa

ning septembrist 2018 elasid Peter ja Renate Hoss jälle Berlinis, seekord Berliini idaosas Biesdorfis (Marzahn-Hellersdorfi linnarajoon), mitte kaugel Berliini Loomapargist (mitte segi ajada Berliini Loomaaiaga) ja Baggerjärvest.

Professor dr Peter Karl-Friedrich Hoss suri pärast lühikest rasket haigust 21.12.2018 Berlinis ning maeti 5.02.2019 urnimatusel Berlinis Biesdorfi linnakalmistule¹. Kõige lähedasematest inimestest jäid teda leinama abikaasa Renate, õde Susanne, poeg Alexander ja tütar Gerlinde.

Puhka rahu, sõber Peter!

Jaanuaris-veebruaris 2019
Tallinnas, Pirita-Kosel

Parimate mälestustega
Peter Hossi kauaaegne kolleeg ja sõber
Matti Raudjärv

¹ Allakirjutanul ei õnnestunud kahjuks professor dr Peter Hossi matusele sõita, kuna selle kurva teate saamise ajal oli isa Arved raskes seisus Tallinnas haiglas, kus suri 26.01.2019. Arved Raudjärve ärasaatmine toimus 02.02.2019 Ambla kirikus ning ta sängitati Ambla rahula mulda. Maha jäid 92-aastane abikaasa Salme, poeg Matti ja tütar Maarika, pojatütar Mari-Liis pojaga ning tütrepoeg Jarno ja tütre tütar Girli oma lastega.

PROF. DR. PETER KARL-FRIEDRICH HOSS
(25.04.1937 – 21.12.2018)
IN MEMORIAM

Professor Dr Peter Karl-Friedrich Hoss was born in Berlin-Wilmersdorf in Germany on 25.04.1937. He graduated from high school in 1955. Peter Hoss served in the army from 1955 to April 1957. From May 1957 until August 1958 he worked as a credit specialist in the German Farmer's Bank (Gadebusch branch office).

From September 1958 until December 1962, Peter Hoss studied finance in the Berlin School of Economics and graduated with the diploma of a financier. Then, from January 1963 until August 1985, Peter Hoss worked at the Berlin Institute of Economics as a researcher and head of a department. His research work was directed to accounting analysis and development and auditing and valuation of enterprises.

From May 1965 until June 1967 he was a post-graduate student of the Berlin School of Economics and defended his thesis successfully on the subject "Technical and Economic Experience in the Measurement of Quality and Valuation of Products". Peter Hoss worked on his Doctoral thesis during his post-graduate studies at the Berlin Humboldt University (July 1979 – July 1981). He defended his Doctoral thesis (habilitation) successfully on the subject "Valuation of Enterprises".

From September 1985 until May 1987 he was a professor of the Berlin School of Economics and Head of the Chair of Corporate Financing. Then, from June 1987 to May 1990, he was a professor and Head of the Chair of Finance of the Potsdam School of Law and Administration. From May 1990 until October 1990 he was employed by the Ministry of Economic Cooperation in Berlin, being the Head of the Department of Sectoral Development Policy and Multilateral Cooperation.

From October 1990 until April 1991, Professor Dr Peter Hoss was the Head of the German Development Cooperation Agency in Berlin. After that (in April 1991) he went to Frankfurt (Main) where he was employed as a Head of the Group of the International Migration and Development Centre (CIM) (until September 2001). His activities were directed to the development and implementation of programmes intended for the integration of specialists from Central and Eastern Europe. In October 2001, Professor Dr Peter Hoss retired due to his age.

The undersigned, working at the Estonian Planning Institute as the Head of the Laboratory of Enhancement of the Economic Mechanism, had the honour and pleasure to meet Professor Hoss and have job-related communication with him in Tallinn in 1982–1984 (Peter was repeatedly a member of official German delegations visiting Estonia) and in East Berlin at that time (when our delegation visited the former German Democratic Republic, discussing economic and other issues with Germans). During that period, Peter lived in his apartment in Berlin with his wife Renate. Although also Peter and his colleagues lived in East Berlin to some extent "behind the iron curtain", relations with them and the information received were still as a good breath of fresh air for us. The undersigned had also an excellent opportunity to practice speaking German

(although Germans had always a Russian interpreter with them as we did not have enough German speakers) as we did not have many such opportunities at that time.

Professor Peter Hoss had excellent and efficient job-related contacts also with the former Director of the Estonian Planning Institute, Docent, Candidate of Economics Johannes Küttis and the later Director and Professor of the Faculty of Economics of the University of Tartu, Dr. Heiki Müür, also the Deputy Director, Docent, Candidate of Economics Raimond Kala and earlier also with the Director of the Estonian Information Institute and Docent of the Faculty of Economics of the Tallinn Polytechnical Institute, Candidate of Economics Juhani Väljataga. They all remembered meeting Peter afterwards with good words and positively. Unfortunately, all these good colleagues have left this world many years ago.

In addition to the above-mentioned mutual relations (German-Estonian), a scientific and practical conference of planning institutes of Socialist countries was held in Alma-Ata, the capital of Kazakhstan in spring-summer 1983, it lasted about one week and was organised according to good standards, and it was pleasant to meet members of the delegations of Germany and other countries again there. An analogous conference (although with a somewhat lower number of participants) was organised later (probably in 1985) also in Tallinn. Professor Peter Hoss was always definitely present among Germans at these conferences.

Cordial relations and meetings continued also later: in Germany, in Berlin, in Frankfurt (Main), on Taunus, and in Prieros, a small town near Berlin among beautiful nature and lakes where Peter and Renate Hoss had their home, a villa after Peter's retirement (for instance, a meeting at the end of October 2010, during the few days that the undersigned stayed when travelling through Berlin, before the fellowship period at the Greifswald University). But also in Tallinn, Estonia. Our last direct contact was during Peter's cruise on the Baltic Sea (with the cruise ship AIDAblu) with his wife Renate and sister Susanne and they visited Tallinn for one day for a tour and briefly also the home of the undersigned at Pirita-Kose (on 22 July 2012). It was a cosy meeting at home with also the mother and father of the undersigned present.

The undersigned is grateful for the cooperation and meetings we had with Peter in the course of about 40 years. Peter also helped us a lot with the peer review of theses and research papers. This meant that Peter Hoss was a professor, doctor of Economics with a high qualification and great practical experience! Professor Peter Hoss was a qualified peer reviewer for many times for the papers published in our journal, particularly on the subject of local government. He was a very competent peer reviewer and did the reviewing with great responsibility and very thoroughly. Many thanks to him for that, also from the authors of the papers!

The undersigned knew Peter Hoss as an extremely friendly, responsible and helpful person. It was pure pleasure to communicate, arrange matters and have discussions with him. We had very interesting conversations, trips and walks with him when we met (for instance, in Frankfurt am Main and the Taunus nearby, in the villa where he lived with Renate in Prieros and at other places, also in Estonia)! Unfortunately, we could not finish

many interesting discussions we had with Peter (for instance, about Nord Stream, etc.!?). We exchanged also greetings on Christmas and the New Year!

When Peter and Renate Hoss became older, they decided to sell their home in Prieros (where Peter had an excellent workroom in the cellar, supplied with many good tools, for the necessary works for the household, and he had a motorboat in the canal behind the building to take trips to local lakes, rivers and canals in the spare time – to fish and to enjoy nature) and lived again in Berlin from September 2018, this time in Biesdorf in the Eastern part of Berlin (Marzahn-Hellersdorf District of the city), not far from the Berlin Tierpark (not to be confused with the Berlin Zoo) and Baggersee Lake.

Professor Dr Peter Karl-Friedrich Hoss died after a brief severe illness in Berlin on 21.12.2018 and his funeral service for urn burial took place on 05.02.2019 in Berlin at the Biesdorf Cemetery of the city¹. His closest people who remained to mourn him were his wife Renate, sister Susanne, son Alexander and daughter Gerlinde.

Rest in peace, dear friend Peter!

In January–February, 2019
At Pirita-Kose in Tallinn, Estonia

With the best memories,
Long-term colleague and friend of Peter Hoss
Matti Raudjärv

¹ The undersigned unfortunately could not go to the funeral of Professor Dr. Peter Hoss as when the sad message was received, father Arved was in hospital in Tallinn in a severe condition where he died on 26.01.2019. The funeral of Arved Raudjärv took place in Ambla Church on 02.02.2019 and he was buried in the Ambla Cemetery. His 92-year-old wife Salme, son Matti and daughter Maarika, granddaughter Mari-Liis with her son and grandson Jarno and granddaughter Girli with their children remained to mourn him.

KOLMKÜMMEND VIIS AASTAT ESIMESEST, nn LAEVAKONVERENTSIST JA AJAKIRJAST „EESTI MAJANDUSPOLIITILISED VÄITLUSED“

Aastal 2019 on Eestis võimalik paljusid sündmusi-tähtpäevi tähistada. Nimetagem siin näiteks mõned:

- Eesti Vabariik – 15 aastat NATO liige (alates 29. märts 2004)
- Eesti Vabariik – 15 aastat Euroopa Liidu liige (alates 1. mai 2004)
- 100 aastat Eesti võidust Võnnu lahingus Saksa Landeswehri üle 23. juunil 1919. 23. juuni on Võidupüha – Eesti riigipüha
- 100 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli Eestis (1. detsember 1919)
- 320 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710), 28. augustil 1699 avati Pärnus Academia Gustavo-Carolina

Samuti on 2019. aastal ka meie majanduspoliitika konverentsiga seotud tähtpäevi, nimelt täitub **35 aastat esimesest** (24.-26. mai 1984) ja **25 aastat teisest** (27.-28. mai 1994) konverentsist. Teine konverents oli justkui tunnustus esimesele konverentsile, sest paljud varasemad osalejad lausa nõudsid allakirjutanult järgmise konverentsi korraldamist! Kahtlematult oli see meeldiv tunnustus ja loomulikult konverents toimus, toimub siiani igal aastal! Alates neljandast konverentsist (28.-29.06.1996) oli see paljude külaliste osalusel juba rahvusvaheline ja seda siiani!

Ka möödub aastal 2019 **35 aastat** meie ajakirja „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ asutamisest, sest 1984. aastal toimunud esimese konverentsi ettekannete materjalideks (sh ka mõned artiklid) trükiti publikatsioonina-kogumikuna (pealkirjaga „Ühiskondliku tootmise intensiivistamise probleemid Eesti NSV-s“. Tallinn: 1984, 232 lk.). Väljaandjateks olid: Eesti NSV Plaaninstituut, Tartu Riiklik Ülikool, Eesti NSV Noorte Majandusteadlaste Klubi (NMK)¹ ja Eesti NSV Majandusteaduse Selts. Seda ja

¹ Eesti ajaloolises ja majanduspoliitilises arengus (tegelikult ilmselt veelgi laiemas ulatuses) oli igati tähendusrikas ja oluline 1987. aasta sügisel (26.09.1987 Tartu ajalehes „Edasi“) avaldatud nn nelja mehe (Siim Kallas, Tiit Made, Edgar Savisaar ja Mikk Titma) IME (Isemajandav Eesti) ettepanek.

Eesti Noorte Majandusteadlaste Klubis arutati samu probleeme (ja rohkemgi, sh oma raha) tegelikult juba kaheksakümnendate esimestel aastatel (ehk paar-kolm aastat enne laevakonverentsi; st laevakonverentsiks oli juba paljude osalejate jaoks selge – pikalt ei saa vanaviisi ja mandunud edasi minna, midagi tuleb otsustavalt muuta. See mõte kõlas ka konverentsi ettekannetes-sõnavõttudes; seda toetas võimaluste piires ka meie nn laevakonverentsil (1984) osalenud Eesti Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudi tollane direktor, majandusdoktor **Rein Otsason**). Seega üle viie aasta varem kui ilmus nn nelja mehe ettepanek (arvan siiralt: see pole mitte etteheide ega nende meeste alaväärtustamine /küll on siin võib-olla ka õigustatud eriarvamusi olnud; kuigi mitte kõigi nelja suhtes!/, aeg avalikustamiseks polnud siis meie, NMK tegevuse algusaastatel-esimesel poolel, veel küps!?).

Ei maksa unustada, et see oli NLKP KK peasekretäride Leonid Brežnevi (selles ametis: 1964–1982), Juri Andropovi (1982–1983), Konstantin Tšernenko (1984–1985) ning teiste selliste nn Moskva ja Kremli tegelaste aeg ning Nõukogude Liit oli siis veel suhteliselt tugev repressioonideks (kuigi Moskva ladvikus käis ka kõva võimuvõitlus).

ka järgnevaid publikatsioone-kogumikke võib pidada käesoleva ajakirja eelväljaanneteks ning tänast ajakirja nende varasemate kogumike järglaseks.²

2019 – see on ka aeg, millal möödub **35 aastat** meie esimesest kolmepäevases³ nn **laevakonverentsist** mootorlaeval „Vanemuine“⁴, mis sõitis siis piki Emajõe, mööda Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve ning Värskla lahte Värskasse. Teisel päeval sõideti teiselt mööda Värskla lahte ja Pihkva järve ning piki Velikaja jõge Venemaale Pihkvasse (kus toimus huvitav linnaekskursioon kohaliku giidi eestvedamisel ja maitivate vene toitudega lõuna) ning seejärel sõideti ettekandeid kuulates ja diskuteerides tagasi Värskasse.

Alustati plenaaristungiga Tartus Toomemäel ülikooli Ajaloomuuseumis, seejärel oli lõuna Emajõe vasakul kaldapealsel asunud tolaeagses restoranis „Kaunas“⁵ ning konverentsitööga jätkati laeval kolmes sektsioonis⁶ (põhiline konverentsitöö toimus siis kui laev sõitis: Tartu-Värskla; Värskla-Pihkva-Värskla; Värskla-Tartu).⁷ Mõlemad ööbimised

Eestis tegutses sel ajal EKP Keskkomitee esimese sekretärina Karl Vaino (ametis 1978–1988), NLKP KK truu käsutähta, kes suhtus üleolevalt eesti keelde ja kultuuri; EKP KK ideoloogiasekretär oli Rein Ristlaan (1980–1988), olles Karl Vaino käskude aktiivne elluviija. Mihhail Gorbatšov ilmus NLKP KK peasekretärina välja alles 1985. aastal (seejärel algas nn mõningane sula ja suhtelise mõttevabaduse aeg) ning Boriss Jeltsin Vene Föderatsiooni esimese presidendina aastal 1991!

² Siinkohal on ilmselt kohane ka seda meenutada, et käsumajanduse tingimustes oli Nõukogude Liidu publitseerimine üldse keeruline ja hoolsa kontrolli all, et midagi nõukogude vastast ei avaldataks ning ajakirja väljaandmine oli ülimalt komplitseeritud. Nn kogumike väljaandmine oli oluliselt lihtsam. Aga enesekriitiliselt võib siiski ka seda tõdeda, et küllap ei olnud meie kirjutised algusaastatel ka piisavalt sisukad ja küpsed, et ajakirja väljaandmisele pretendeerida.

³ Teine konverents (27.-28.05.1994), kolmas (25.-26.08.1995) ja neljas (28.-29.06.1996, esimest korda rahvusvaheline) olid kahepäevased, edasi aastast 1997 kuni tänaseni aga juba kolmepäevased. Kolmandal päeval on tavaliselt toimunud ka nn loodusprogramm. Praktika näitas ka seda, et võrreldes mai lõpuga (kohe olid eksamid algamas) ja augusti lõpuga (puhkuserahad olid otsakorral) oli parimaks konverentsi toimumise ajaks juuni lõpp (puhkused algamas).

⁴ Tollase laevakonverentsi idee autor ja peakorraldaja M.R. – kui ei eksi, siis oli see vist üldse esimene (või üks esimesi ja vähesed haruldasi) laevakonverents Eestis sellel ajal? Täna on eeskätt merelaeval korraldatavad konverentsid ja nõupidamised Eestis juba suhteliselt tavalised, kuid kulude katmised pole mitte alati kõigile, sh eriti kõrgkoolidele, nende akadeemilistele töötajatele, doktorantidele ja üliõpilastele, valdavalt taskukohased!

NB! Võrreldes maailmas toimuvate majanduskonverentsidega, on meie konverentsi osalustasud (sh publitseerimise kulud) alla keskmiste hindade (allakirjutajal on see võrdlus olemas, kuna talle tuleb pea iga kuus ca 2-3 konverentsikutset ja publitseerimise pakkumist ning valdavalt on nende kulutete-pakkumiste tasud-hinnad meie omadest oluliselt kõrgemad!). Ka pole paljude soliidsete ajakirjade väljunditena mitmeid neid andmebaase, kus on meie ajakiri esindatud.

⁵ Nimi oli pandud Tartu Leedus oleva sõpruslinna Kaunas järgi. Pärast aastal 1999 toimunud ümberehitusi nimetati asutus klubiks Atlantis, mille peamiseks majandustegevuseks on nõupidamisruumide rentimine ja pidude korraldamine. Hoone vahetus läheduses asub skulptuurigrupp 100 000. tartlase sünni tähistamiseks.

⁶ Sektsioone juhatasid vanema põlve majandusteadlased **Valve Kirsipuu, Herbert Metsa, Rein Otsason ja Ilmar Pärtelpoeg**. Täna on nad kahjuks kõik juba meie hulgast lahkunud.

⁷ Mootorlaev „Vanemuine“ andis Tartus jõesadama kaitl otsad kell 13.15 ja randus Värskas, silla juures olevas väikesadamas kell 19.00. Samas asunud toitlustusettevõttes „Ämblik“ õhtustati ning

olid Värskas suhteliselt spartalikes tingimustes. Aga kogu konverents Värskas oli siiski karastavalt tore ning me elasime-töötasime rõõmsalt ja edukalt (olime noored, meie käsutuses olid ju ka sportliku tegevuse võimalused ning köetud leilisaun koos järveveega! Lisaks suurepäraseks ja piisavalt kogused Pihkva järve värsked ning äärmiselt maitsvaid suitsulatikaid; usun, et kõigi osalejate jaoks oli seda küllaga!).

Konverents lõpetati kokkuvõtliku plenaaristungiga kolmandal päeval Värskas varasema Eesti Vabariigi ohvitseride Põhjalaagri endises kasiinos⁸ (ka see hoone on veel tänaseni alles!) ning seejärel sõideti laevaga sooja ja päikesepaistelise ilma toetusel meeleolukalt diskuteerides tagasi Tartusse.⁹ Sisutihedat vestlust-diskussioone, lahtede, järvede ja Emajõe ümbruse kauni looduse nautimist ning õlut ja suupisteid meil jätkus!

Aastatel 1984 ja 1994–2006 toimus konverents algusega Tartus ja seejärel Värskas (seega 14 korda), aastatel 2007–2012 toimus konverents vaid Värskas ning alates aastast 2013 on konverents toimunud Jänedal (aastal 2019 juba seitsmendat korda Jänedal Mõisas).¹⁰ Kogumikud, ajakirja nn eelpublikatsioonid, ilmusid aastani 2006, seejärel on

siis liiguti jalgsi ca 1,5 km kaugusel asuvasse kunagisse Põhjalaagrisse, kus ööbiti ning veedeti ka vaba aega (sportlikult, lisaks männimetsas jalutades ja tervislikult samas, järvekaldal saunatades).

⁸ Täna arvatakse mõnel pool, et ka siis oli kasiino nn mängupõrgu. Ei, siis oli see lihtsalt ohvitseride restoran ja suhtlemise-ajaviitmise koht. Võib-olla mängiti ka kaarte, piljardit jms, kuid see ei olnud kindlasti selliselt korraldatud, nagu enamikes tänastes kasiinodes.

⁹ Aastatel 1984, 1994–1995 toimus konverents (nii ettekanded, toitlustamine kui ööbimine) tolelaegses eesti õpetajate Värskas suvekoolituskeskuses, endises (enne Eesti okupeerimist ja Teist maailmasõda) Eesti Vabariigi ohvitseride Põhjalaagris. Edasi, alates 1996. aastast juba paremate tingimustega Värskas Sanatooriumi suurepäraseks ruumides. Kohamuutuse üheks põhjuseks Värskas oli ka see, et aastast 1996 muutus konverents rahvusvaheliseks, kas esimesteks väliskülalisteks ja artiklite välisautoriteks olid kolleegid ja professorid **Saksamaa LV** (Peter Dobias, Manfred O. E. Hennies, Toni Schulz, Bernhard Seliger, Ralph M. Wrobel), **Leedu** (Bronislavas Čereška, Arvidas Pajuodis), **Poola** (Antoni Kozuch, Barbara Kozuch) ja **Soome** (Juoko Siremn) kõrgkoolidest-ülikoolidest, teadusasutustest ning pangandusest. Kohamuutus Värskas andis meile ka paremad töö- ja puhketingimused, rääkimata heast toitlustamisest, õhtustest kultuuri- ja muusikasündmustest ning diskost, järve võimaluste kasutamisest (vabal ajal, peale ettekandeid ja diskussioone toimusid piknikud, suplused, paadisõidud, reisid väikelaeval Värskas lähel, Pihkva ja Lämmijärvel /näiteks, ekskursioon Piirisaarele jt/, jalutuskäigud männimetsas, jalgrataste laenutus, teenused mudaravilas jms).

Kindlalt alles jäid aga kaunid loodusekursioonid, meeleolukad Seto laulike esinemised ja suurepärase suitsusaun Seto Talumuuseumi territooriumil. Lisandusid õhtusöömaajad maitsvate ja huvitavate seto roogadega muuseumi Tšäimajas (eesti keeles – Teemajas), Talumuuseumi eksponaatidena vahva ja täisvarustuses sepikoda ning põnev savipottide töökoda.

¹⁰ Konverentsi toimumiskoha muutuse põhjuseks oli lihtsalt see, et mitmed konverentsil osalejad soovisid vahelduse mõttes teist kohta (samas on kummaline ja paradoksaalne, et nii mõnedki varem konverentsil osalenud, kes aktiivselt asukoha muutust soovisid, pole seni ise veel Jänedale konverentsile jõudnud!). Pakkumised saadeti üle Eesti 13-le organisatsioonile-hotellikompleksile (arvestasime mitmeid tegureid, nii meile vajalikke ulatuslikke võimalusi, kohale sõitmise lihtsust-transporti, aga ka hindu jms). Neist üheksa-seitse firmat vastas (paar vastust olid mõneti arusaamatud ja kõhklevad) ning nende hulgas osutus meile parimaks Jänedal. Lisaks tegi meile omapoolse pakkumise hiljem ka Tallink (meie konverentsi ja muud tegevust hinnati suurepäraseks ning allakirjutanu kutsuti firma poolt ja kulul mõneks tunniks lausa laevale tingimustega tutvuma – oli tore, aga liisk oli paraku juba Jänedal kasuks langenud! Pole harjunud oma lubadusi ja

ilmunud ajakiri tänase nimetuse all (kolmes keeles).¹¹ Samal aastal toimus ka XV konverents.

Alates nn juubelikonverentsist (XXV konverents, aastal 2017) ja samuti ajakirja ilmumise olulisest aastakäigust (25. aastakäik, samuti aastal 2017), oleme nii konverentsi kui ajakirja alateemadeks-pealkirjadeks sõnastanud ka mõned olulisemad Eesti Vabariigi ja tema organisatsioonide-institutsioonide tähtsündmused. Nendele sündmustele on ajakirjas pühendatud ka asjakohased lühiartiklid ning konverentsidel on alati neid tähtpäevi meenutatud ja nendel teemadel sõna võetud! Seda on tehtud mitte ainult seepärast, et me ise nendest tähtpäevadest lugu peame, vaid ka selleks, et samuti meie konverentsidel osalevatele välismaistele headele külalistele-kolleegeidele ja lugupeetud ajakirja lugejatele olulistest Eesti ajaloolistest, haridus- ja teistest kultuurisündmustest teada annaksime! Kahtlematult on nii konverentsi kui ajakirja üks funktsioone – tutvustada eesti teadust, haridust ja kultuuri kõigile, ka meie headele sõpradele väljaspool Eestit! Samuti on kogu aeg meie oluline eesmärk olnud selles, et aidata kaasa õppetööle kõrgkoolides ja mujal, abistada üliõpilasi ja õppejõude, aga samuti teisi inimesi, meie ajakirja lugejaid, täiendava informatsiooni saamisel. Usume, et vähemalt osaliselt on see õnnestunud! Selle eest tänu ja lugupidamine nendele inimestele, kes on kirjutanud-osalenud ja kellele sellest midagi kogemuslikult positiivset ning kasulikku on olnud!

Nii konverentsil Värskas kui Jänedal on mitmel korral toimunud praktikute osalusel ka nn ümarlauad haldus- ja riigireformi ning kohalike omavalitsuste teemadel. Need on valdavalt üsna sisukad olnud. Kuna haldusreform viidi osaliselt läbi 2017. aastal, siis nüüd oleks peatselt otstarbekas ka ümarlaudadega jätkata, et arutada – millised on tulemused, mis läks hästi ja mis mitte eriti, kus võib-olla lausa nn „ämbrisse astuti“. Eesti meedias on nendel teemadel väga erinevaid ja huvitavaid arvamusi avaldatud!

Juubelikonverentsil (XXV, aastal 2017) alustasime konverentsitööst vabal ajal ka uue sündmusega – nimelt väikmalega (meenutasime seejuures ka Eesti suurmeest, malegeeniust ja malemaailma ajalukku läinud, nii Eestile kui maailmale palju andnud,

kokkuleppeid ilma mõjuva põhjuse tagasi võtma!). Aga, aeg läheb edasi – vajadused, tingimused ja võimalused muutuvad ning palju teisi arenguid võib tulevikus ette tulla! Siiski – Jänedal on väärikas koht konverentside läbiviimiseks (samuti Värska jpt), st koha muutus peaks tingimuste osas väga atraktiivne olema!

¹¹ Siinjuures on meeldiv tõdeda, et allkirjutanu, olles alates 1975. aastast üle neljakümne aasta majandusõppejõud olnud (kas koosseisulisena ja täiskohaga või külalisena; 2019. aastal saab 44 aastat õppejõu ametis olnud; sellest majanduspoliitika õppejõud alates 1990. aastast, pärast Saksamaa LVs Kieli ja Frankfurti /Main/ Ülikoolis kolmekuulist stažeerimist aastatel 1989–1990; kõrgkoolidega on allkirjutanu seotud /sh ka tudengiaeg/, juba 51 aastat!); Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonnas, Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas, Pärnu kolledžis ja Narva kolledžis, varem ka mitmetes Eesti erakõrgkoolides (Veritas, Audentes, Poliitika ja Majanduse Kõrgkool jt) ning aastast 2014 ka eeskätt Georgia Tehnikaülikoolis (külalisõppejõuna) ja teistes Georgia ülikoolides majanduspoliitika loenguid pidades ning üliõpilasi ja kolleege konsulteerides (Kutaisi, Tbilisi, Telavi, Zugdidi), lisaks stažeerimised välisülikoolides olen märganud, et paljud üliõpilased on meie ajakirjas avaldatud töid ka oma kirjalike kursuse- ja lõputööde koostamisel sageli kasutanud. See on tore!

„Igavesti Teist“ (seda viimast paraku, „tänu“ Nõukogude Liidu inimvaenulikule ideoloogiale-poliitikale ja KGBle) – rahvusvahelist suurmeisterit (1937) ja malekirjanikku Paul Keres't! Osalejaid jätkus, nii eestlaste kui sakslaste seas. Loodame, et sellest kujuneb edaspidi ehk tore traditsioon.

Tagantjäreli saab ütelda, et **alates 2007. aastast** (siis toimus Värskas XV konverents ja meie publikatsioon / ajakiri hakkas praeguse pealkirja-nimetuse all ilmuma), **sai nii konverents kui publikatsioon justkui uue hingamise**¹² (kuigi oli ka probleeme, mis oleks võinud takistuseks saada; aga tänu heale korraldustoimkonna tööle ja üksteise toetamisele, läksid asjad siiski kindlalt paremuse poole!).

Uue hingamise all tuleks mõista põhiliselt järgmist:

- suurendasime nõudeid artiklitele (nii sisult kui vormilt ja see kahandas paraku huvi osalemise vastu; samas paranes artiklite kvaliteet, mis oli lõpptulemusena hea);
- laekunud artikleid hakati laiemalt retsenseerima (st lisaks eesti retsensentidele kaasati rohkem retsensente ka välisülikoolidest, kokku ühele artiklile 3-5 retsensenti; viis retsensenti on küll harva, kuid siiski olnud);
- parema ja kontsentreerituma tegevuse huvides toimus konverents vaid ühes kohas – Värskas, st plenaaristungi Tartust viisime üle Värskasse (kuigi nii kaotasime paraku osa kuulajaid; aga samas, alustades konverentsiga Tartus TÜ majandusteaduskonna hoones, oli plenaaristungil küll inimesi auditoriumis hulgaliselt, kuid mitte kõik kuulajad ei sõitnud pärast plenaaristungit edasi Värskasse, kus oli siiski enamik ettekandeid ja sageli paralleelsektsioonides);
- viisime mõnel aastal konverentsi programmi nn ümarlaua, kus osalesid sisukalt ka majanduspraktikud;
- ajakirja ja selles avaldatud artiklite paremaks levitamiseks pöördusime täiendavate rahvusvaheliste andmebaaside poole (seni olime vaid Saksamaa LVs Kielis asuvas andmebaasis ECONIS /seotud maailmas tuntud Kieli Maailmamajanduse Instituudiga/, kuid 2009 olime juba ka EBSCO andmebaasis; seejärel järgnesid mitmed teised andmebaasid; tänaseks oleme alustanud tegevust, et ühte prestiižikamasse andmebaasi jõuda, nimelt andmebaasi Scopus);

¹² Kahetsusega peab allakirjutanu nentima, et 2006. aasta konverentsi lõpetamisel Värskas, esines lõppsõnavõttudel üks seni konverentsi aktiivseid toetajaid ja kaaskorraldajaid mõttega, et edaspidi peaks konverentsiga tegelema eeskätt TÜ majandusteaduskond (teistel pole justkui eriti asja sellega) ning üldse peaks konverentsi teisiti tegema ja igal aastal pole seda konverentsi vaja korraldada. Selle peale oli ka rida teisi arvamusi – kuna kõik on seni hästi toimunud, siis kõike võiks traditsiooniliselt edasi teha ja jätkata!

Nii saigi edaspidi, alates aastast 2007, juba uue hingamisega jätkatud! Teisti arvavad jäid meie tegevustest oma tahtl ja soovil kõrvale ning nüüd pole nad vist meie asjade positiivse käiguga rahul!? Jõudu neile! Ütleme nii – meie karavan läheb edasi! Allakirjutanu ei soovi siinkohal nende inimeste säästmise huvides nimesid nimetada! Kuigi nad on paljudele ju teada.

Ühel hetkel me aga siiski lõpetame, sest on juba aastakümneid korraldatud. Algatajana usun, et see aeg ei ole väga kaugel – on ka muid huvitavaid ettevõtmisi enne „päris puhkust“, sh hobidega tegelemine!

- kui Jänedale ümber asusime (2013) vähenes eeskätt osalejate hulk Tartust (üheks põhjuseks suurem kaugus ja mõningane ebamugavus võrreldes Tartuga); suurenes aga väliskülaliste osalus (nende jaoks oli Jäneda Tallinnale lähemal /vaid 67 km; Värskasse üle 300 km/, seda eeskätt tänu lennujaamale ja uuendatud trammiliiklusele; mitmed väliskolleegid on igal aastal lennujaamast auto rentinud, Jänedale sõitnud ning pärast konverentsi veel n-ö iseseisvalt Eestiga tutvunud; samuti toimib hea rongiliiklus Tallinnast /Balti jaam või Ülemiste peatus Lasnamäel/ Aegviitu);
- nii kultuuri- kui loodusprogramm muutus suurema valiku tõttu veelgi mitmekesisemaks (NB! allakirjutanu ei arva, et Värskas olid kesised programmid – ei, need olid isegi väga head; kui võimalus, tasub neid aastate möödudes korrata-kogeda!).

Aastatel 2018/2019 on siiski toimunud-toimumas väike muutus – pärast hea kolleegi ja sõbra Janno Reiljani lahkumist meie hulgast, pole Tartu Ülikooli majandusteaduskond vaatamata mitmete meie pöördumistele kahjuks leidnud talle asendajat, kes n-ö Tartu poolelt nii konverentsi ettevalmistuse-korraldamise-toimumise kui ajakirja ilmumise osas meie toimkonna liikmetega koostööd teeks. Siiski oleme TÜ majandusteaduskonnale, eriti professor Janno Reiljanile ja kõigile varasematele (aga ka edaspidistele) autoritele-osalejatele Tartust (loomulikult ka mujalt) tänulikud pikaajalise ning tulemusliku koostöö eest.¹³ Loodetavasti lähevad meie asjad ka praeguse toimkonnaga edaspidi edukalt! Toimkonnaga liituda soovijad on aga alati oodatud ja teretunud!

Konverentsil on möödunud aastate jooksul osalenud ja artikleid avaldanud inimesi paljudest riikidest (seni 18 riigi esindajad), nende riikide ülikoolidest ning teistest organisatsioonidest. Nendel aastatel kui konverents on Jänedal toimunud (alates 2013), on täiendavalt uued osalejad seni **Tšehhi Vabariigist** (2013), **Venemaalt** (2014), **Leedust** (2015) ja **Georgiast** (2016) lisandunud. 2019. aastal liituvad meiega loodetavasti veel ka **Ukraina** esindajad. See on igati rõõmustav ning korraldajad usuvad, et see nimekiri võib veelgi täieneda. Ette rutates – meie konverentsi ja ajakirja toimkonnad ning osalejad ütlevad kõigile huvilistele, kes meie konverentsse ja ajakirja

¹³ Kahju, aga meie kiri kolleegidele oli lõpuks selline (meie vastuskiri 23. oktoobril 2018 nii vastajatele kui teistele). Alla kirjutasid: Matti Raudjärv (peatoimetaja), Sulev Mäeltsemees (toimetaja), Üllas Ehrlich (toimetaja) ja Manfred O. E. Hennies (saksa välistoimetaja):

„Täname vastuste ja varasema koostöö eest. Kahju, et pärast Jannot pole teaduskonnas enam inimesi (isegi mitte tema varasemate doktorantide seas), kes suudaks-sooviks meie senisel pikaajalisel koostööl toimunud konverentsi (toimunud juba 26 korda) ja ajakirja (järgmisel aastal 27. aastakäik) temaatikaga jätkusuutlikult edasi tegeleda ja koostööd teha. Hea on muidugi see, et ajakirja toimetuskolleegiumi liikmetena on teaduskond esindatud (emeritprofessorid Peter Friedrich ja Mart Sörg), kes on igati tublilt meie asjadele kaasa aidanud! Kui infokiri on valmis, siis saadaksime selle ka teaduskonda lootuses, et seda samuti teil levitatakse.“

Meie kirjad saadeti teaduskonda: 20. märtsil, 13. septembril ja 18. oktoobril 2018; vastuskirjad saadeti pärast meie kolmandat kirja-järelepärimist kahelt TÜ kolleegilt: 18. oktoobri lõuna paiku ühelt (jätkuvat koostööd tervitav ja toetav vastus) ning sama päeva hilisõhtul teiselt (paraku kindlalt eitav-äraütlev vastus) TÜ kolleegilt. Toimkonna rektsioon – kahju, aga saame hakkama!

rikastavad ning huvitavamaks-paremaks teevad, sõbralikult – „Tere tulemast, olete oodatud – nii Eestist kui teistest riikidest!“.

Samuti on uuritud ja meie ajakirjas kirjutatud paljude riikide (seni 22 riigi) majanduspoliitilistest probleemidest.¹⁴ Eelmise, 2018. aasta ajakiri ilmus novembri algul ning kaks numbrit olid koos ühtede kaante vahel (kogumaht 182 lk, lisaks CD mahuga 313 lk) ja seda mitmel objektiivsel põhjusel. Tagasisidena oli paljude lugejate arvates seekord kvaliteet parem, seda eriti trükitehniliselt, sh fotod ja joonised olid värvilised jms (muide, meie pikaajaline koostööpartner Saksamaalt, Berliini Wissenschafts-Verlag /koostöö temaga on juba ligi 20 aastat kestnud/, muutis aastast 2018 oma logo kujundust!). Nimetatud positiivset tagasisidet oli kindlasti hea kuulda ning ilmselt tuleb ka edaspidi püüda värvifotosid jms kasutada! See tõstab mõnevõrra küll ajakirja väljaandmise kulusid, aga ka tehniline kvaliteet on siiski oluline!

Aeg läheb kiiresti ja ka korraldajad vananevad. 35 aasta vältel ja 27 korral oleme nüüdseks olnud konverentside korraldajad ja publikatsioonide väljaandjad – see on päris pikk aeg inimeste elus! Samas on see siiski äärmiselt huvitav, hariv, rikastav ja suurepärane väljakutse olnud! On kohtunud ja suheldud väga paljude huvitavate inimeste ja isiksustega nii Eestis kui teistes riikides. See on olnud aeg (kui tagasi mõelda), mille nimel on tasunud elada! See on olnud aeg, kus kõne all olev kõrvaltegevus on aidanud ka paremini oma põhitööd – õppejõu ja uurija tegevust korraldada! Allakirjutanu on selle üle tänulik ja õnnelik! Loodan, et sama meelt on ka sõbrad ja kolleegid!

Juba hulk aastaid on allakirjutanu mõtelnud ja toimkonna liikmetega ka arutanud, et lõpmatuseni pole praegusel toimkonnal võimalik konverentsi korraldada ja ajakirja välja anda. Seega on vaja ka nooremaid kaasata ja endi asemele kutsuda. Ilmselt muutub üha aktuaalsemaks nn järeltulijate probleem. Allakirjutanu on mõlemat allpool järgnevat suhtumist kohanud:

- osa inimesi (eeskätt oluliselt nooremaid) see ei huvita, sest paljud neist peavad seda raskeks ja vahetasuvaks tegevuseks (osaliselt on neil õigus kui ei pühenduta!);
- teine osa on neid inimesi (ka nooremaid), kes loodavad siit kerge vaevaga suurt tulu teenida; nad eksivad – tegevus nõuab suurt pühendumist ja tööd, tasu tegelikult ei olegi (eeskätt on see moraalne, kuid ka see on tähtis), isegi siis kui kommertsalustele minna! Selle suhtumise esindajate hoole alla ei soovi allakirjutanu aga ei konverentsi ega ajakirja anda, kartes mõlema allakäiku. Võib-olla allakirjutanu eksib siin ja see arvamus pole päris õige arusaam?!

Siit siis allakirjutanu ja kogu toimkonna järgnev üleskutse:

Kas on huvilisi nii konverentsi kui ka ajakirjaga tegelemist üle võtma (esialgu lihtsalt toimkonda, vanemate kolleegide kõrvale kogemusi omandama), et sellega mitte üks

¹⁴ Riikide loetelu on leitav käesoleva ajakirja lõpulehekülgedel rubriigis: Informatsioon ajakirja toimkonnalt / Information from the editorial team / Information des Redaktionsteams.

kord, vaid pikemalt tegeleda? Kui on huvi, siis võtke palun ühendust ja arutame! Ette ei saa midagi lubada!

Lõpetuseks – kõige kõrval soovin nii konverentsile kui ajakirjale edu ning pikka iga! Seni tehtud töö on olnud sageli keeruline, kuid hea meeskonna olemasolu ning asjalik koostöö on aidanud kõigel igati positiivselt ja tulemuslikult pea kõik karid ületada ning edu saavutada. Vaatamata mõnede pahatahtlike kriitikute naeruväärsetele püüetele ja kiusujuttudele meie tegevust pidurdada või isegi lõpetada, on konverentsid tulemuslikult toimunud ja ajakiri edukalt ilmunud. Vaid need inimesed (sageli paraku Eesti doktorandid) on kaotanud, kes on end neist eksitavatest udujuttudest ja valearvamustest segada lasknud ning kahjuks kirjutamisest meie ajakirjale ning konverentsil osalemisest loobunud!

Samas, Austria, Georgia, Saksamaa LV, Venemaa, Ukraina jt riikide ülikoolide doktorandid ja nende tunnustatud juhendajad-professorid (mõned neist on isegi oma riigi Teaduste Akadeemia akadeemikud ning riigiasutuste ja pankade juhatuste liikmed!) on meie ajakirjas artiklite avaldamist ning konverentsil esinemist kõrgelt hinnanud ja sobilikuks pidanud. Paljud välisriikide doktorandid on meie ajakirjas artikleid (sageli koos juhendajaga) avaldanud ja nii Värskas kui Jänedal toimunud konverentsidel edukalt suurepärase ettekannetega esinenud ning diskussioonides osalenud.

Siirad tänud kõigile sõpradele Eestis ja mujal, kolleegidele, artiklite autoritele, retsensentidele, tõlkidele-tõlkijatele, konverentsil osalejatele ja ettekandjatele, kultuuri- ja loodusinimestele, kogu konverentsi ja ajakirja toimkonnale, sekretäridele, abistajatele, trükikodadele, Värska ja Jänedal inimestele-organisatsioonidele ning paljudele firmadele-organisatsioonidele nii Eestis kui väljaspool, kes on meid igakülselt toetanud!

Möödunud 35 aastat konverentside korraldamisel ja ajakirja (algselt kogumiku) väljaandmisel on kokkuvõttes igati arendavad, viljakad ja huvitavad olnud! Püüame kõigi, nii varasemate kui tulevaste osalejate kaasabil seda tegevust jätkata!

**Esialgu oleme oma tegevusi aastani 2022 kavandanud – siis tähistatakse Eesti vanima ülikooli, Tartu Ülikooli asutamise 390. aastapäeva!¹⁵
Aga elu ja sündmused jätkuvad! Elame-näeme!**

¹⁵ Tore oleks ka siis veel kui Tartu Ülikooli 400. aastapäeva tähistatakse (asutatud 1632), tegutseda. Aga ilmselt jäävad selle tähtpäevaga seotud konverents ja publikatsioon aastal 2032 juba nooremate kolleegide korraldada. Ja see oleks ka õiglane ning vahva kui leiduks nooremad huvilisi-tegijaid!? Aga võib-olla lõpetame üldse!? Täna konverentsi peakorraldajana ja ajakirja peatoimetajana oleks allakirjutanu siis juba 83-aastane!

Aga olgem siiski realistid ... ! Kui on elu ja tervist, siis osalejana või vähemalt pealtvaatajana sooviks sellest eesti rahva, hariduse, kultuuri ning riigi olulisest sündmusest, Eesti inimeste ja riigi põhjendatud uhkusest – Tartu Ülikooli väärikast tähtsündmusest, kindlasti osa saada! Aasta 2032 on veel üks huvitav, nn „numbrilise kombinatsiooniga“ arv, tähtaasta – 333 aastat Tartu Ülikooli asumisest, sunnitud viimisest Pärnusse (1699)!

C'est la vie – see on elu! Elame veel!

**Aitäh kõigile, kellega oleme kokku puutunud, sealhulgas paljudele sponsoritele!
Usume, et see meeldiv koostöö jätkub!**

Südamest palju tänu toimkondade kõigile liikmetele, nii endistele kui tänastele!

Jaanuar 2017 – mai 2019

Tallinnas, Pirita-Kosel ja Lääne-Virumaal, Kaasiku talus ning
Pärnus ja Tartus

Lugupidamisega konverentsi korraldajate ja
ajakirja toimkonna nimel,

Matti Raudjärv
(konverentsiseeria algataja-peakorraldaja ning
ajakirja asutaja-peatoimetaja)

**FÜNFUNDREISSIG JAHRE SEIT DER ERSTEN, sog.
SCHIFFSKONFERENZ UND SEIT GRÜNDUNG DER ZEITSCHRIFT
„ESTNISCHE GESPRÄCHE ÜBER WIRTSCHAFTSPOLITIK“**

Im Jahre 2019 können wir in Estland viele Ereignisse und Jahrestage feiern. Wollen wir hier einige als Beispiel nennen:

- **Republik Estland – seit 15 Jahren Mitglied der NATO (ab 29. März 2004)**
- **Republik Estland – seit 15 Jahren Mitglied der Europäischen Union (ab 1. Mai 2004)**
- **100 Jahre seit dem estnischen Sieg in der Schlacht von Võnnu (Wenden) über die deutsche Landeswehr am 23. Juni 1919. Der 23. Juni ist der Siegestag – der estnische Nationalfeiertag.**
- **100 Jahre seit der Gründung der estnischsprachigen Universität Tartu als Nationaluniversität in Estland (1. Dezember 1919)**
- **320 Jahre seit der Verlegung der Universität Tartu nach Pärnu (1699–1710), am 28. August 1699 wurde in Pärnu die Academia Gustavo-Carolina eröffnet**

Ebenfalls gibt es im Jahre 2019 auch mit unserer Konferenz über Wirtschaftspolitik verbundene Jahrestage, es sind nämlich **35 Jahre seit der ersten** (24.-26. Mai 1984) und **25 Jahre seit der zweiten** (27.-28. Mai 1994) Konferenz vergangen. Die zweite Konferenz war quasi eine Anerkennung an die erste Konferenz, denn viele frühere Teilnehmer haben vom Unterzeichnenden die Veranstaltung der folgenden Konferenz geradezu verlangt! Ohne Zweifel war es eine angenehme Anerkennung und die Konferenz hat natürlich stattgefunden, bislang jedes Jahr! Seit der vierten Konferenz (28.-29.06.1996) war es unter Teilnahme von vielen Gästen bereits international und ist bislang so geblieben!

Im Jahre 2019 vergehen auch **35 Jahre** seit der Gründung unserer Zeitschrift „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ („Estonische Gespräche über Wirtschaftspolitik“), denn Materialien und Thesen von Vorträgen (darunter auch einige Artikel) der im Jahre 1984 stattgefundenen ersten Konferenz wurden als Publikation im Sammelband gedruckt (mit dem Titel „Ühiskondliku tootmise intensiivistamise probleemid Eesti NSV-s“ („Probleme bei der Intensivierung der gesellschaftlichen Produktion in der Estnischen SSR“). Tallinn: 1984, 232 S.). Dies wie auch folgende Publikationen und Sammelbände können als Vorgängerausgaben der vorliegenden Zeitschrift sowie die heutige Zeitschrift als Nachfolger der früheren Sammelbände angesehen werden.

2019 – das ist auch die Zeit, als **35 Jahre** von unserer ersten dreitägigen, der sog. **Schiffskonferenz** auf einem Motorschiff „Vanemuine“ vergehen werden, das damals den Fluss Emajõgi entlang, durch den Peipussee, Lämmijärv und Pskower See bis zur Bucht von Värskä, nach Värskä gefahren war. Am zweiten Tag fuhr man dann arbeitsam über die Bucht von Värskä und den Pskower See sowie den Fluss Velikaja entlang nach Russland, Pskow (dort fand eine interessante Stadtführung unter Anleitung des örtlichen Stadtführers statt und es gab ein Mittagessen mit köstlichen russischen Gerichten), und

danach fuhr man wieder nach Värška zurück, dabei wurden Vorträge angehört und Diskussionen abgehalten.

Die Veranstaltung begann mit einer Plenarsitzung auf dem Domberg (Toomemägi) von Tartu im historischen Museum der Universität, danach kam die Mittagspause, und die Konferenzarbeit wurde auf dem Schiff in drei Sektionen fortgesetzt (die hauptsächliche Konferenzarbeit fand während der Schifffahrt statt: Tartu – Värška; Värška – Pskow – Värška; Värška – Tartu).

Die Konferenz wurde mit einer zusammenfassenden Plenarsitzung am dritten Tag in Värška abgeschlossen, und danach fuhr man mit dem Schiff, unterstützt durch ein warmes und sonniges Wetter, mit einer unterhaltsamen Diskussion wieder nach Tartu zurück. Inhaltsreiche Gespräche und Diskussionen, die schöne Natur der Buchten, Seen und Umgebung des Flusses Emajõgi sowie reichlich Bier und Snacks machten den Genuss vollkommen!

In den Jahren 1984 und 1994–2006 begann die Konferenz in Tartu und wurde danach in Värška fortgesetzt (damit also 14 Mal), in den Jahren 2007–2012 nur in Värška, und ab 2013 hat die Konferenz in Jäneda stattgefunden (im Jahre 2019 bereits zum siebenten Mal beim Gutshof von Jäneda).

Die Sammelbände, die sog. Vorgängerpublikationen der Zeitschrift, sind bis 2006 erschienen, danach, ab 2007 ist die Zeitschrift unter der heutigen Bezeichnung erschienen (in drei Sprachen). Im gleichen Jahr fand auch die XV. Konferenz statt – eine Jubiläumskonferenz!

Sowohl auf der Konferenz in Värška wie auch in Jäneda haben unter Beteiligung von Praktikern mehrmals auch sog. Rundtischgespräche zu Themen der Verwaltungs- und Staatsreform wie auch der lokalen Selbstverwaltungen stattgefunden. Diese sind überwiegend recht inhaltsreich gewesen. Da die Verwaltungsreform zum Teil im Jahre 2017 durchgeführt wurde, wäre es bald zweckmäßig, auch mit den Rundtischgesprächen fortzufahren, um zu beraten – welche sind die Ergebnisse, was war gut zu bewerten und was nicht so gut!

Auf der Jubiläumskonferenz (XXV., im Jahre 2017) haben wir in der freien Zeit neben der Konferenzarbeit auch mit einem neuen Ereignis begonnen – nämlich mit dem Blitzschach (wir haben uns dabei auch an eine große estnische Persönlichkeit und Schachgenie erinnert, der in die Geschichte der Schachwelt eingegangen ist, sowohl für Estland wie auch für die Welt vieles gegeben hat, an den „ewig Zweiten“ – internationalen Schachmeister (1937) und Schachautor Paul Keres!). Es gab genügend Teilnehmer, sowohl unter den Esten wie auch unter den Deutschen. Wollen wir hoffen, dass sich daraus im Weiteren eine schöne Tradition entwickeln wird.

Im Nachhinein kann man sagen, dass **ab 2007** (damals fand in Värška die XV. Konferenz statt und unsere Publikation / Zeitschrift ist nachdem mit heutigem Titel / heutiger Bezeichnung erschienen), **begann sowohl für die Konferenz wie auch für die**

Publikation geradezu ein neuer Wind zu wehen, worunter man hauptsächlich Folgendes verstehen sollte:

- wir haben die Anforderungen an die Artikel angehoben (sowohl vom Inhalt wie auch von der Form her, die Qualität der Artikel hat sich verbessert);
- die erhaltenen Artikel wurden breiter rezensiert (d. h., zusätzlich zu estnischen Rezensenten hat man auch mehr Rezensenten aus den ausländischen Universitäten herangezogen);
- im Interesse einer besseren und konzentrierteren Tätigkeit fand die Konferenz nur noch an einem Ort statt – in Värška, d. h., wir haben die Plenarsitzung von Tartu nach Värška verlegt;
- wir haben an einigen Jahren ins Konferenzprogramm das sog. Rundtischgespräch eingeführt, woran auch Wirtschaftspraktiker inhaltsreich teilgenommen haben;
- für eine bessere Verbreitung der Zeitschrift und der darin veröffentlichten Artikel haben wir uns an zusätzliche internationale Datenbanken gewandt (bislang waren wir lediglich in der Datenbank ECONIS, die sich in der Bundesrepublik Deutschland, in Kiel befindet, aber 2009 waren wir auch in der Datenbank EBSCO; darauf folgten mehrere andere Datenbanken; mit dem heutigen Stand haben wir die Tätigkeit aufgenommen, damit wir bei der Datenbank Scopus ankommen);
- die Beteiligung der ausländischen Gäste hat zugenommen (für sie liegt Jäneda näher an Tallinn /lediglich 67 km; bis Värška sind es mehr als 300 km/, und zwar in erster Linie dank dem Flughafen und erneuerten Straßenbahnverkehr; mehrere ausländische Kollegen haben jedes Jahr am Flughafen ein Auto gemietet; ebenfalls gibt es einen guten Zugverkehr aus Tallinn);
- sowohl das Kultur- wie auch Naturprogramm sind dank einer größeren Auswahl noch vielseitiger geworden.

Im Laufe von vergangenen Jahren haben Leute aus vielen Ländern, aus Universitäten und sonstigen Organisationen dieser Länder an der Konferenz teilgenommen und Artikel veröffentlicht (bislang Vertreter aus 18 Ländern). In diesen Jahren, wenn die Konferenz in Jäneda stattgefunden hat (seit 2013), sind bislang zusätzliche neue Teilnehmer aus **Tschechien** (2013), **Russland** (2014), **Litauen** (2015) und **Georgien** (2016) hinzugekommen. Im Jahre 2019 werden sich an uns hoffentlich auch noch Vertreter aus der **Ukraine** anschließen. Das ist durchaus erfreulich und die Veranstalter glauben, dass diese Liste noch ergänzt werden kann.

Ebenfalls wurden wirtschaftspolitische Probleme von vielen Ländern (bisher 22 Länder) untersucht und darüber hat man in unserer Zeitschrift geschrieben.¹ Die Zeitschrift des vorigen Jahres, 2018, war Anfang November erschienen und zwei Ausgaben waren in einem Band zusammen (Gesamtumfang 182 Seiten, dazu eine CD mit Umfang von 313 Seiten; mit Farbfotos und -zeichnungen).

¹ Das Verzeichnis der Länder ist zu finden auf Schluss-Seiten der vorliegenden Zeitschrift unter der Rubrik: Information from the editorial team / Information des Redaktionsteams.

Die Doktoranden aus den Universitäten von Österreich, Georgien, der Bundesrepublik Deutschland, Russland, der Ukraine u. a. Ländern sowie ihre anerkannten Betreuer und Professoren (einige von ihnen sind sogar Mitglieder der Akademie der Wissenschaften des eigenen Landes bzw. Vorstandsmitglieder der staatlichen Einrichtungen und Banken!) haben die Veröffentlichung von Artikeln in unserer Zeitschrift sowie die Teilnahme an unserer Konferenz hoch geschätzt und für passend gehalten. Viele ausländische Doktoranden haben in unserer Zeitschrift Artikel veröffentlicht (häufig zusammen mit dem Betreuer) und sind auf den sowohl in Värksa wie auch in Jäneda stattgefundenen Konferenzen erfolgreich mit hervorragenden Vorträgen aufgetreten sowie haben an den Diskussionen teilgenommen.

Zum Abschluss – neben allem wünsche ich sowohl der Konferenz wie auch der Zeitschrift viel Erfolg und eine lange Lebensdauer! Die bisher geleistete Arbeit ist häufig kompliziert gewesen, aber das Vorhandensein eines guten Teams und eine sachliche Zusammenarbeit haben bei all dem durchaus positiv und ergebnisreich geholfen, fast alle Hürden zu überbrücken und mit Erfolg zu krönen.

Die vergangenen 35 Jahre sind bei der Veranstaltung der Konferenzen und bei der Herausgabe der Zeitschrift (ursprünglich des Sammelbandes) insgesamt durchaus fördernd, fruchtbar und interessant gewesen! Wir werden es versuchen, diese Tätigkeit unter Mitwirkung von allen früheren wie auch zukünftigen Teilnehmern fortzusetzen!

Vorläufig haben wir unsere Aktivitäten bis zum Jahre 2022 geplant – dann wird der 390. Jahrestag seit der Gründung der ältesten estnischen Universität, der Universität Tartu gefeiert!

Aber das Leben und die Ereignisse gehen weiter!

Vielen Dank an alle, mit denen wir in Berührung gekommen sind, darunter gebührt unser Dank den vielen Sponsoren! Wir glauben, dass sich diese angenehme Zusammenarbeit fortsetzen wird!

Oktober 2018 – Mai 2019, In Tallinn, Pirita-Kose

Mit Hochachtung im Namen der Konferenzveranstalter und des Arbeitsteams der Zeitschrift,

Matti Raudjärv

(Initiator und Hauptveranstalter der Konferenzserie sowie
Gründer und Chefredakteur der Zeitschrift)

THIRTY-FIVE YEARS FROM THE FIRST, SO-TO-SAY “SHIP CONFERENCE” AND THE FOUNDATION OF JOURNAL “ESTONIAN DISCUSSIONS ON ECONOMIC POLICY”

Many important events and dates can be celebrated in Estonia in 2019. We can mention a few of them here:

- **Republic of Estonia – 15 years as a NATO Member State (since 29 March 2004)**
- **Republic of Estonia – 15 years as an EU Member State (since 1 May 2004)**
- **100 years from the victory of Estonia over the German Landeswehr in the Battle of Võnnu on 23 June 1919. 23 June is the Victory Day – Estonian national holiday**
- **100 years of the Estonian-language University of Tartu as the Estonian national university (1 December 1919)**
- **320 years from the relocation of the University of Tartu to Pärnu (1699–1710), Academia Gustavo-Carolina was opened in Pärnu on 28 August 1699**

There will be also some important dates related to our conference on economic policy in 2019, namely it will be **35 years from the first** (24-26 May 1984) and **25 years from the second** (27-28 May 1994) conference. The second conference was like recognition of the first conference as many earlier participants had insisted that the undersigned should organise the next conference! It was no doubt pleasant recognition and the conference was certainly held and has been held annually by now! Starting from the fourth conference (28-29.06.1996) it was already an international conference with many participants and has remained an international conference!

2019 is also the **35th anniversary** of founding our journal *Estonian Discussions on Economic Policy* as the materials/theses of the first conference (including some papers) which was held in 1984 were printed as a publication/collection (with the title *Problems of Intensification of Public Production in the Estonian S.S.R.*, Tallinn: 1984, 232 pp.). That publication/collection and the subsequent ones can be regarded as preliminary publications for the current journal, and the current journal can be regarded as the successor of these earlier collections.

2019 – is also the **35th anniversary** of our first three-day “**ship conference**” on M/S Vanemuine which travelled then on the Emajõgi River to Lake Peipus, Lake Lämmijärv and Lake Pihkva and to Värskla on the coast of the Värskla Bay. On the second day of the conference work the ship travelled in the Värskla Bay and Lake Pihkva and to Pskov in Russia on the coasts of the Velikaja River (where a local tour guide gave us an interesting tour of the city and took us to lunch with delicious Russian dishes) and then travelled back to Värskla with participants listening to presentations and having discussions.

The initial plenary meeting was held in the History Museum of the University on Toome Hill in Tartu, and after lunch the conference work continued on the ship in three sections

(the main conference work took place during travelling on the ship on the routes: Tartu–Värskas, Värskas–Pskov–Värskas).

The conference work ended in a final plenary meeting in Värskas on the third day and the participants travelled back to Tartu on ship in warm and sunny weather, having pleasant discussions. We had certainly a lot of substantial conversations and discussions on important issues, enjoyed the beautiful nature of the coasts of the bays, lakes and the Emajõgi River, and tasted beer and snacks!

In 1984 and 1994–2006 the conference started in Tartu and then continued in Värskas (14 such conferences in total), in 2007–2012 the conference was held only in Värskas and since 2013 the conference has been held in Jänedas (in 2019 already the 7th conference in Jänedas Manor). The collections, which were preliminary publications for the current journal, were published until 2006 and then, since 2007, the journal has been published under the current name (in three languages). Also the XV conference – the jubilee conference – was held in that year!

At conferences both in Värskas and in Jänedas, “round tables” have been held with the participation of practical experts on the subjects of the administrative and state reform and local governments. These discussions have mostly been very informative. As the administrative reform was partly carried out in 2017, it would be a good idea to continue such round tables soon in order to discuss – the results, what activities were successful and what not particularly!

At the jubilee conference (XXV, in 2017) we started also a new event during the spare time after conference hours – namely blitz chess (remembering also the Estonian Grand Old Man, chess genius and – “always the second” international grandmaster (1937) in the world chess history who gave so much to the world and to Estonia, and author of chess books, Paul Keres!). There were enough participants among both Estonians and Germans. We hope it will become a fine tradition in the future.

Looking back at it now we can say that **since 2007** (when the XV conference was held in Värskas and when our publication/journal started to appear under the current title/name), **both the conference and the publication have as if found new strength which is mainly expressed in the following:**

- we increased requirements for papers (both in terms of the content and form, the quality of papers improved);
- the peer review of the papers received acquired a broader scale (i.e. more peer reviewers also from foreign universities were involved in addition to Estonian peer reviewers);
- in order to achieve improved and more focused activities, the conference was held at only one place – in Värskas, i.e. we transferred the plenary meeting from Tartu to Värskas;
- we included the “round table” in the conference programme in some years with important contributions also from the practical experts of economic activities;

- in order to promote the distribution of the journal and the papers published in the journal, we contacted additional international databases (until then we had only been in the ECONIS database in Kiel, Federal Republic of Germany, but in 2009 we were included also in the EBSCO database; then several other databases followed; by now we have started the process of getting included in the Scopus database);
- the proportion of international participants increased (Jäneda is closer to Tallinn for them, only 67 km; it is more than 300 km to Värskä), mainly thanks to the airport and new tram lines; several colleagues from foreign countries have rented a car from the airport every year; they can also arrive by train from Tallinn);
- both the cultural and the nature programme have become more varied due to broader choices.

There have been participants and papers published from many countries (18 countries by now), from universities and other organisations of these countries at the conference during the past years. In the years when the conference has been held in Jäneda (since 2013), additional new participants have come from **Czechia** (2013), **Russia** (2014), **Lithuania** (2015) and **Georgia** (2016). In 2019 we will hopefully be joined also by participants from **Ukraine**. This is a great news and the organisers believe that this list may grow even more.

Also problems of economic policy of many (by now 22) countries have been studied and discussed in our journal.¹ The journal of last year, 2018, was published at the beginning of November and two issues were published together between the same covers (total volume 182 pp., in addition a CD with 313 pp.; with coloured photos and figures).

Doctoral students from universities of Austria, Georgia, Federal Republic of Germany, Russia, Ukraine and other countries and their recognised supervisors, professors (some of them even members of the Academy of Sciences of the country and government officials and bank board members!) have appreciated highly publishing papers in our journal and giving presentations at our conferences and regarded it appropriate. Many doctoral students from foreign countries have published papers in our journal (often together with their supervisor) and delivered excellent presentations and participated in discussions successfully at conferences both in Värskä and in Jäneda.

And finally – besides everything else I wish success and a long life to both the conference and to the journal! The work done so far has often been complicated but the existence of the good team and efficient cooperation have helped us to overcome almost all obstacles in a quite positive and effective way and to achieve success.

The past 35 years of organising the conferences and publishing the journal (initially the collection) have offered a lot of opportunities for self-development and been

¹ The list of the countries is available on the last pages of this journal in the section: Information from the editorial team / Information des Redaktionsteams.

overall fruitful and interesting! We will strive to continue these activities with the contributions from all earlier and future participants!

For now, we have planned our activities until 2022 – when the 390th anniversary of foundation of the oldest Estonian university, the University of Tartu, will be celebrated!

But life and the events will go on!

Many thanks to everybody with whom we have had contacts, including the numerous sponsors! We believe that this pleasant cooperation will continue!

October 2018 – May 2019
At Pirita-Kose in Tallinn

Best regards on behalf of the organisers of the conference and
the editorial team of the journal,

Matti Raudjärv
(initiator-main organiser of the series of conferences and
the founder-chief editor of the journal)

**MAJANDUSPOLIITIKA TEADUSKONVERENTSID
EESTIS (1984–2019 ... 2020)**

**WISSENSCHAFTLICHE KONFERENZEN ÜBER
WIRTSCHAFTSPOLITIK IN ESTLAND (1984–2019 ... 2020)**

**SCIENTIFIC CONFERENCES ON ECONOMIC
POLICY IN ESTONIA (1984–2019 ... 2020)**

I	1984	Ühiskondliku tootmise intensiivistamise probleemid Eesti NSV-s
II	1994	Majandusteadus ja majanduspoliitika Eesti Vabariigis
III	1995	Majanduspoliitika teooria ja praktika Eesti Vabariigis
IV	1996	Aktuaalsed majanduspoliitika küsimused Euroopa Liidu riikides ja Eesti Vabariigis /I ja II/ Aktuelle wirtschaftspolitische Fragen in den Ländern der Europäischen Union und in der Republik Estland /I und II/ Topical Problems of the Economic Policy in the Member States of the European Union and the Republic of Estonia /I and II/
V	1997	Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja integreerumine Euroopa Liiduga Die Wirtschaftspolitik der Republik Estland und die Integration mit der Europäischen Union Economic Policy of the Republic of Estonia and Integration with the European Union
VI	1998	Eesti Vabariigi integreerumine Euroopa Liiduga – majanduspoliitika eesmärgid ja abinõud Die Integration der Republik Estland mit der Europäischen Union – Ziele und Mittel der Wirtschaftspolitik Integration of the Republic of Estonia into the European Union – Goals and Instruments of Economic Policy
VII	1999	Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja Euroopa Liit Wirtschaftspolitik der Republik Estland und die Europäische Union Economic Policy of the Republic of Estonia and the European Union
VIII	2000	Eesti Vabariigi majanduspoliitika tulemuslikkus ja Euroopa Liit Wirksamkeit der Wirtschaftspolitik der Republik Estland und die Europäische Union Effectiveness of the Economic Policy of the Republic of Estonia and the European Union
IX	2001	Harmoniseerimine ja vabadus Eesti Vabariigi majanduspoliitikas integreerumisel Euroopa Liiduga Harmonisierung und Freiheit der Wirtschaftspolitik Estlands in EU-Integrationsprozess Harmonisation and Freedom in the Economic Policy of Estonia integrating with the European Union
X	2002	Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale Die Integration der Europäischen Union und ihre Wirkungen auf die Wirtschaftspolitik Estlands Effect of Accession to the European Union on the Economic Policy

		of Estonia
XI	2003	Eesti majanduspoliitika teel Euroopa Liitu Die Wirtschaftspolitik Estlands auf dem Weg in die Europäische Union Estonian Economic Policy on the Way Towards the European Union
XII	2004	Eesti majanduspoliitilised perspektiivid Euroopa Liidus Wirtschaftspolitische Perspektiven Estlands als Mitglied der Europäischen Union Economic Policy Perspectives of Estonia in the European Union
XIII	2005	XIII majanduspoliitika teaduskonverents Die XIII. wirtschaftspolitische Konferenz 13 th Scientific Conference on Economic Policy
XIV	2006	XIV majanduspoliitika teaduskonverents Die XIV. wirtschaftspolitische Konferenz 14 th Scientific Conference on Economic Policy
XV	2007	Eesti majanduspoliitika – kolm aastat Euroopa Liidus Die Wirtschaftspolitik Estlands – drei Jahre in der Europäischen Union Economic Policy of Estonia – three Years in the European Union
XVI	2008	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2008 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2008 Economic Policy in the EU Member States – 2008
XVII	2009	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2009 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2009 Economic Policy in the EU Member States – 2009
XVIII	2010	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2010 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2010 Economic Policy in the EU Member States – 2010
XIX	2011	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2011 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2011 Economic Policy in the EU Member States – 2011
XX	2012	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2012 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2012 Economic Policy in the EU Member States – 2012
XXI	2013	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2013 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2013 Economic Policy in the EU Member States – 2013
XXII	2014	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2014 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2014 Economic Policy in the EU Member States – 2014
XXIII	2015	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2015 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2015 Economic Policy in the EU Member States – 2015
XXIV	2016	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2016 Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2016 Economic Policy in the EU Member States – 2016
XXV	2017	Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2017:

Juubelikonverents – 25; (29.06-01.07.2017)

Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2017:

Jubiläumskonferenz – 25; (29.06-01.07.2017)

Economic Policy in the EU Member States – 2017:

Jubilee conference – 25; (29.06-01.07.2017)

XXVI 2018

Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2018:

Eesti Vabariik – 100 / 100 aastat eestikeelset rahvuslikku

Tehnikaülikooli Eestis; (28.-30.06.2018)

Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2018:

Republik Estland – 100 / 100 Jahre von der Gründung der
estnischsprachigen nationalen Technischen Universität; (28.-
30.06.2018)

Economic Policy in the EU Member States – 2018:

Republic of Estonia – 100 / 100 years of the Estonian-language
national University of Technology in Estonia; (28.-30.06.2018)

XXVII 2019

Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2019:

Eesti Vabariik – 15 aastat EL-s ja NATO-s / 100 aastat eestikeelset
Tartu Ülikooli / 320 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse
(1699–1710); (3.-5.07.2019)

Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2019:

Republik Estland – 15 Jahre in EU und in NATO / 100 Jahre
estnischsprachige Universität Tartu / Vor 320 Jahren zog die
Universität Tartu nach Pärnu (1699–1710); (3.-5.07.2019)

Economic Policy in the EU Member States – 2019:

Republic of Estonia – 15 years in EU and in NATO / 100 years
of the Estonian-language University of Tartu / 320 years
from the temporary relocation of the University of Tartu to
Pärnu (1699–1710); (3.-5.07.2019)

XXVII 2019

**Eesti Vabariik – 15 aastat Euroopa Liidu liige (alates 1. maist 2004) ja
NATO liige (alates 29. märtsist 2004)**

**Republik Estland – 15 Jahre als EU-Mitgliedstaat (ab 1. Mai 2004) und
NATO-Mitgliedstaat (ab 29. März 2004)**

**Republic of Estonia – 15 years of EU membership (since 1. May 2004) and
NATO membership (ab 29. March 2004)**

320 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710)¹

¹ **15 aastat** tänase Tartu Ülikooli regionaalse Pärnu kolledži ees oleva **päikesekella** avamisest
Pärnus, Ringi tänav 35 (9. september 2004), autoriks skulptor *Hannes Starkopf*.

Pärnusse ümberasustatud (1699) TÜ hoone ette päikesekella asetamise mõtte esiautor oli tollase
ülikooli kantsler ja Liivimaa kindralkuberner *Erik Dahlbergh*.

Vor 320 Jahren zog die Universität Tartu nach Pärnu (1699–1710)²

320 years from the temporary relocation of the University of Tartu to Pärnu (1699–1710)³

Pelgalt mõtteks ja sooviks jäi päikesekella loomine paraku seekord just alanud Põhjasõja tõttu, mil kohalikul Pärnu linnavalitsusel polnud kella jaoks raha.

Idee taasalgatas Tartu Ülikooli majandusteaduskonna õppejõud ja teadur (1996–2005), töötades samaaegselt ka TÜ Pärnu kolledži õppejõuna (küalisena 1999–2001; korralisena alates 1. jaanuar 2002 kuni 31. august 2017 ning alates 1. september 2017 küalisena kätunduslepingu alusel), majanduskandidaat-filosoofiadoktor (PhD), *Associate Professor Matti Raudjärv*.

„Päikesekella“ loomiseks annetasid nüüd (aastal 2004) raha 23 eraisikut ja 13 firmat-organisatsiooni, seda nii Eestist kui välismaalt. Skulptuur, selle paigaldamine ja sündmuse avalik tähistamine maksid kokku 83 000 Eesti krooni (ca 5300 €). See kõik oli annetatud, mitte ülikooli eelarve raha. Annetajate nimed on talletatud skulptuuri kõrval olevale kivile kinnitatud metallplaadile.

Siinjuures veelkord kella idee taasalgatajalt siirad tänud skulptorile, kõigile toetajatele, abistajatele ja avamisel kohalolijatele-küalistele.

² **15 Jahre** seit Eröffnung der **Sonnenuhr** vor dem Pärnuer College der Universität Tartu, Standort: Ringi tänav 35, Pärnu (9. September 2004), Autor: Bildhauer *Hannes Starkopf*.

Als Urheber des Gedankens zur Aufstellung einer Sonnenuhr vor dem Gebäude der Universität Tartu, die nach Pärnu umgesiedelt war (1699), gilt *Erik Dahlbergh*, der Kanzler der damaligen Universität und Generalgouverneur von Livland.

Die Schaffung einer Sonnenuhr blieb damals bloß ein Gedanke und Wunsch wegen des gerade begonnenen Nordischen Krieges, da die lokale Stadtverwaltung von Pärnu kein Geld für die Uhr hatte.

Die Idee wurde wieder aufgegriffen von der Lehrkraft und Forscher der Wirtschaftsfakultät an der Universität Tartu (1996–2005), Kandidat der Wirtschaftswissenschaften (Philosophiedoktor, PhD), Associate Professor *Matti Raudjärv*.

Für die Schaffung der „Sonnenuhr“ haben nun (im Jahre 2004) 23 Privatpersonen sowie 13 Firmen und Organisationen Geld gestiftet, sowohl aus Estland wie aus dem Ausland. Die Skulptur, deren Anbringung und kleine Feier zu diesem Ereignis haben insgesamt 83 000 Estnische Kronen (ca. 5300 €) gekostet. Die Namen der Stifter sind auf einer Metallplatte verzeichnet, die auf dem Stein neben der Skulptur befestigt wurde.

An dieser Stelle möchten wir seitens derer, die die Uhrenidee wieder ins Leben riefen, einen aufrichtigen Dank an Bildhauer, an alle Unterstützer und Helfer aussprechen.

³ **15 years** from the opening of the **sundial** by Sculptor *Hannes Starkopf* in front of the Pärnu College of the University of Tartu at 35 Ringi Street (9 September 2004).

The original idea of installing a sundial in front of the building of the University of Tartu relocated to Pärnu (in 1699) came from *Erik Dahlbergh*, the then University Chancellor and Governor-General of Livonia.

Unfortunately, the creation of a sundial remained a mere idea and wish then because of the Great Northern War which had just started and left no funds for the local Pärnu City Government to install a sundial.

The idea was reinitiated by *Matti Raudjärv*, member of the academic staff and researcher of the Faculty of Economics of the University of Tartu (1996–2005), Candidate of Economics (PhD), Associate Professor.

Now (in 2004) 23 individuals and 13 companies/organisations both from Estonia and from abroad made donations for the creation of the sundial. The cost of the sculpture was 83,000 Estonian

100 aastat Eesti võidust Võnnu lahingus Saksa Landeswehri üle 23.

juunil 1919. Võidupüha – Eesti riigipüha, mida peetakse 23. juunil alates aastast 1934. Eestis toimub Võidupüha paraad. Võidupüha tähistamine on tseremoniaalselt seotud eestlaste rahvuspüha Jaanipäeva tähistamisega 24. juunil

100 Jahre vom estnischen Sieg über die deutschbaltische Landeswehr in der Schlacht von Cēsis / Wenden am 23. Juni 1919. Der Siegestag – der estnische Feiertag, der ab Jahr 1934 am 23. Juni abgehalten wird. In Estland findet zum Siegestag eine Parade statt. Die Feiern zum Siegestag sind zeremoniell verbunden mit den Feierlichkeiten des estnischen Nationalfeiertages – des Johannistages am 24. Juni.

100 years from the victory of Estonia over the German Landeswehr in the Battle of Võnnu on 23 June 1919. Victory Day – Estonian national holiday celebrated on 23 June since 1934. The Victory Day parade takes place in Estonia. Celebration of the Victory Day is a ceremony related to the celebration of the Estonian national holiday Midsummer Day on 24 June

100 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli (avaaktus oli 1. detsembril 1919)

100 Jahre estnischsprachige Universität Tartu (Eröffnungsaktus wurde begangen am 1. Dezember 1919)

100 years of the Estonian-language University of Tartu (the opening –ceremony took place on 1 December 1919)

35 aastat esimesest, nn laevakonverentsist laeval „Vanemuine“

(1984: Tartu-Peipsi järv-Pihkva järv-Värskä-Pihkva-Värskä-Tartu)

Vor 35 Jahren fand die erste Konferenz statt, bekannt als „Schiffskonferenz“ (im Jahre 1984 auf der Route: Tartu – Peipussee – Pskower See – Värskä – Pskov – Värskä – Tartu) **mit dem Schiff „Vanemuine“**

35 years from the first, so-to-say ship conference on M/S “Vanemuine”

(1984: Tartu – Lake Peipus – Lake Pskov – Värskä – Pskov – Värskä – Tartu)

35 aastat käesoleva ajakirja – „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ – asutamisest (mai 1984)

35 Jahre seit Gründung der vorliegenden Zeitschrift – „Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“ (Mai 1984)

35 years from the foundation of this journal – “Estonian Discussions on Economic Policy” (May 1984)

kroons (about € 5,300). Names of the donors are listed on the metal plate fixed on a stone next to the sculpture.

The reinitiator of the idea expresses here again his sincere thanks to the sculptor and everybody who provided support and assistance.

NB! NB! NB!

Järjekordne oluline kultuurisündmus Eestis ja üks ainulaadsemaid kogu maailmas: ajavahemikul 5.-7. juuli 2019 toimub Tallinnas XXVII laulupidu ja XX tantsupidu!

Möödub 150 aastat Eesti esimesest laulupeost (18.-20. juunil 1869 Tartus) ja 85 aastat esimesest tantsupeost (15.-17. juulil 1934 Tallinnas Kadrioru staadionil).

NB! Vom 5. Juli bis zum 7. Juli 2019 werden in Tallinn das XXVII. Sängerfest und das XX. Tanzfest ausgetragen, bedeutende Ereignisse im estnischen Kulturleben und einzigartige in der ganzen Welt!

150 Jahre von dem ersten estnischen Sängerfest (18.-20. Juni 1869 in Tartu) und 85 Jahre von dem ersten Tanzfest (15.-17. Juli 1934 in Tallinn auf dem Kadriorg-Stadion).

NB! Another important cultural event in Estonia and one of the most unique cultural events in the world: XXVII Song Festival and XX Dance Festival will be held in Tallinn from 5 to 7 July 2019!

It will be the 150th anniversary of the first Estonian Song Festival (18 to 20 June 1869 in Tartu) and the 85th anniversary of the first Dance Festival (15 to 17 July 1934 at the Kadriorg Stadium in Tallinn).

NB! NB! NB!

Järgmine, **XXVIII** majanduspoliitika teaduskonverents toimub /

Die nächste, **XXVIII**. wirtschaftspolitische Konferenz findet statt /

The next, **XXVIII** scientific conference on economic policy will be held:

25.-27.06.2020 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2020: Tartu rahuleping – 100 / 100 aastat Eesti Vabariigi esimesest põhiseadusest (kehtis aastatel 1920 – 1933)

Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2020: Friedensvertrag von Tartu – 100 / Vor 100 Jahren trat die erste Verfassung der Republik Estland in Kraft (1920–1933)

Economic Policy in the EU Member States – 2020: Peace Treaty in Tartu – 100 / 100 years from the first Constitution of the Republic of Estonia (was in effect from 1920 to 1933)

Täpsem informatsioon alates oktoobrist-novembrist 2019 / Genauere Informationen

ab Oktober-November 2019 / More detailed information from October-November 2019:

www.mattimar.ee

LOODETAV TULEVIKUINFORMATSIOON (2020–2022)
järgmistel lehekülgedel:

VORAUSSICHTLICHE ZUKUNFTSINFORMATION (2020–2022)
auf den nächsten Seiten:

EXPECTED FUTURE INFORMATION (2020–2022)
on the next pages:

Kui õnnestub organisatsiooniliselt ja finantsiliselt, siis edaspidi näeks tänane korraldustoimkond konverentse järgmiste pühendumustega/

Falls es organisatorisch und finanziell möglich sein wird, schlägt das heutige Organisationskomitee vor, dass kommende Konferenzen folgenden Jahrestagen oder kulturellen Ereignissen gewidmet sein werden:

If it works out in organisational and financial terms, the Organising Committee would like to dedicate the future conferences to the following anniversaries:

XXVIII 2020

100 aastat Eesti Vabadussõja rahulepingu allakirjutamisest Tartus
(2.02.1920)

Vor 100 Jahren wurde der Friedensvertrag von Tartu unterzeichnet
(2.02.1920)

100 years from signing the Peace Treaty of the Estonian War of Independence in Tartu (2.02.1920)

100 aastat Eesti Vabariigi esimesest põhiseadusest (kehtis aastatel 1920–1933)
Vor 100 Jahren trat die erste Verfassung der Republik Estland in Kraft
(1920–1933)

100 years from the first Constitution of the Republic of Estonia (was in effect from 1920 to 1933)

25.-27.06.2020 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2020: Tartu rahuleping – 100 / 100 aastat Eesti Vabariigi esimesest põhiseadusest (kehtis aastatel 1920 – 1933)

Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2020: Friedensvertrag von Tartu – 100 / Vor 100 Jahren trat die erste Verfassung der Republik Estland in Kraft (1920–1933)

Economic Policy in the EU Member States – 2020: Peace Treaty in Tartu – 100 / 100 years from the first Constitution of the Republic of Estonia (was in effect from 1920 to 1933)

XXIX 2021

30 aastat Eesti Vabariigi taasiseseisvumisest (20. august 1991)

30 Jahre seit Wiederherstellung der Unabhängigkeit der Republik Estland (20. August 1991)

30 years from the restoration of independence of the Republic of Estonia (20. August 1991)

25 aastat esimesest rahvusvahelisest majanduspoliitika teaduskonverentsist Tartus-Värskas (1996)

Vor 25 Jahren fand die erste internationale Konferenz für Wirtschaftspolitik in Tartu und Värskas statt (1996)

25 years from the first International Scientific Conference on Economic Policy in Tartu-Värskas (1996)

25 aastat regionaalse kolledži, Tartu ülikooli Pärnu kolledži asutamisest Pärnus (17. mai 1996), (Pärnu Majanduskooli /asut. 1991/ baasil)

Vor 25 Jahren wurde das College Pärnu der Tartuer Universität gegründet (17. Mai 1996)

25 years from the establishment of the regional college, Pärnu College of the University of Tartu in Pärnu (17. May 1996)

1.-3.07.2021 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2021: 30 aastat Eesti Vabariigi taasiseseisvumisest (20. august 1991) / 25 aastat esimesest rahvusvahelisest majanduspoliitika teaduskonverentsist Tartus-Värskas (1996) / Tartu Ülikooli regionaalne Pärnu kolledž – 25 aastat

Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2021: 30 Jahre seit Wiederherstellung der Unabhängigkeit der Republik Estland (20. August 1991) / Vor 25 Jahren fand die erste internationale Konferenz für Wirtschaftspolitik in Tartu und Värskas statt (1996) / College Pärnu (regional) der Universität Tartu – 25 Jahre

Economic Policy in the EU Member States – 2021: 30 years from the restoration of independence of the Republic of Estonia (20. August 1991) / 25 years from the first International Scientific Conference on Economic Policy in Tartu-Värskas (1996) / Pärnu College (regional) of the University of Tartu – 25 years

XXX 2022

390 aastat Tartu Ülikooli asutamisest (anno 1632)

30. juunil 1632. aastal kirjutas Rootsi kuningas Gustav II Adolf alla Tartu akadeemia asutamistüürile – sellega oli loodud alus Rootsi riigi teisele kõrgkoolile. Uus õppeasutus sai samad

privileegid, mis kuus aastat varem olid antud Uppsala Ülikoolile. 15. (uue kalendri järgi 25.) oktoobril 1632. aastal toimus Academia Gustaviana avaaktus.

Vor 390 Jahren wurde die Universität Tartu gegründet (anno 1632)

Am 30. Juni 1632 unterzeichnete der schwedische König Gustav II. Adolf die Urkunde über die Gründungsurkunde der Tartuer Akademie. Damit wurde die Grundlage der zweiten schwedischen Hochschule geschaffen. Die neue Lehranstalt bekam dieselben Privilegien wie die Universität Uppsala, die ihr vor sechs Jahren zugesprochen wurden. Am 15. (nach dem neuen Kalender 25.) Oktober 1632 wurde Eröffungszeremonie der Academia Gustaviana abgehalten.

390 years from the establishment of the University of Tartu (anno 1632)

On 30 June 1632, Gustav II Adolf, the King of Sweden, signed the Foundation Decree of the Academy in Tartu – laying the basis for the second establishment of higher education in Sweden. The new educational institution was granted the same privileges as had been granted to the University of Uppsala six years earlier. The opening ceremony of Academia Gustaviana was held on the 15th (according to the new calendar on the 25th) of October 1632.

Kakskümmend korda konverentsidest Värskas (1984, 1994–2012) ja künnen- dat korda järjest Jänedal (alates 2013)

Die zwanzig Konferenzen in Värska (1984, 1994–2012) und das zehnte Mal in Folge die Konferenzen in Jänedal (ab 2013)

20 conferences held in Värska (1984, 1994–2012) and for the 10th time at Jänedal (since 2013)

30.06-02.07.2022 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2022: Tartu Ülikool – 390 aastat (anno 1632)

Die Wirtschaftspolitik in den EU-Mitgliedsstaaten – 2022: Universität Tartu – 390 Jahre (anno 1632)

Economic Policy in the EU Member States – 2022: University of Tartu – 390 years (anno 1632)

INFORMATSIOON ajakirja toimkonnalt

Käesolev rahvusvaheline teadusajakiri-publikatsioon ilmub aastast 2007 (üks number aastas) ja aastast 2011 (kaks numbrit aastas).¹ Ajakiri arenes välja järjepidevuse alusel aastatel 1984–2006 ilmunud teadusartiklite kogumikest. Artiklite temaatika on seni hõlmanud paljude riikide majanduspoliitikat ning selle valdkondi nii ühe kui ka mitme riigi näitel ning nende omavahelistes suhetes ja võrdlustes. Lisaks Eestile on avaldatud artiklites uuritud paljude riikide majanduspoliitikat nagu **Georgia, Hiina, Iirimaa, Jaapan, Kanada, Kreeka, Leedu, Läti, Norra, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi, Ukraina, Ungari, USA, Venemaa, Ühendkuningriik** (22 riiki). Vähemal määral on käsitletud ka mitmeid teisi riike. Kajastust on leidnud järgmiste piirkondade, ühenduste või valdkondade majanduspoliitika: Euroopa ja Euroopa Liit, Euroopa Liidu regioonid, Euroopa rohelised pealinnad, Balti riigid ja Skandinaavia regioon, Ida- ja Kesk-Euroopa, Põhja-Euroopa, OECD-riigid jmt.

Lisaks traditsioonilistele majanduspoliitika valdkondadele on artiklites kajastamist leidnud ka avaliku sektori rahandus; regionaalne areng ja kohalike omavalitsuste arenguprobleemid, eelkõige haldusreformi vajadused ja võimalikud suunad; Euroopa Liidu finantsüsteem; Euroopa Liidu toetusmehhanismid ja –mudelid; rahapoliitika ja valuutakursid; euroruumi probleemid; finants- ja majanduskriis; majanduse globaliseerumine; ettevõtluse arengut toetavad erinevad majanduspoliitikad; J.M. Keynesi seisukohad ja paljud teised kompleksvaldkonnad.

Seni on avaldatud artiklite autorid esindanud järgmisi riike: **Austria, Eesti, Georgia, Hiina, Läti, Saksamaa, Slovakkia, Tšehhi, Ukraina, Ungari ja Venemaa**. Lisaks nimetatud riikidele olid enne 2007. aastat avaldatud artiklite autorite kaudu esindatud ka **Belgia, Leedu, Poola, Prantsusmaa, Soome, USA ja Ühendkuningriik** (seega kokku 18 riigi esindajad).

Ajakirja toimikond soovib, et ajakirjas käsitletavate artiklite majanduspoliitiline geograafia laieneks tulevikus veelgi. Ajakirjas avaldatud artikleid kajastavad ja levitavad seni järgmised rahvusvahelised andmebaasid: **DOAJ, EBSCO, EBSCO Central & Eastern European Academic Source, EBSCO Discovery Service (EDS), EconBib, ECONIS, ESO, SSRN**. Juba aastaid on väljaande tellijaks olnud ka Washingtonis asuv 1800. aastal asutatud maailma suurim, **USA Kongressi raamatukogu**.

Lugupidamisega ning edukate koos- ja kaastöösoovidega
Teie ajakirja toimikond

¹ Aastatel 2007–2014 oli ajakirja inglise keelne nimetus „Discussions on Estonian Economic Policy“. Eeskätt täpsuse, sh artiklite senise kajastuse ja ka edaspidise laiema majanduspoliitilise geograafia huvides täpsustasime aastast 2015 ajakirja nime ning selleks on nüüd inglise keeles – „Estonian Discussions on Economic Policy“. Ajakirja eesti- ja saksakeelne nimi jäid endisteks, ühtlasi on säilinud publikatsiooni järjepidevus.

INFORMATION from the editorial team

This international research journal (publication) has been published since 2007 (once a year) and 2011 (twice a year).¹ The journal developed as a successor of collections of research papers published in 1984–2006. The subjects of the papers have covered economic policies and their subject areas of many countries on the basis of case studies from one or several countries and considering their mutual relations and comparisons. Besides Estonian economic policy, the papers have treated economic policies of many countries, such as **Canada, China, Czech Republic, Denmark, Finland, Georgia, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Japan, Latvia, Lithuania, Norway, Russia, Slovakia, Sweden, Switzerland, Ukraine, United Kingdom, U.S.A.** Also other countries have been studied to a lesser extent. Economic policies of the following regions, associations or subject areas have been treated: Europe and the European Union, EU regions, European green capitals, the Baltic States and the Scandinavian region, Eastern and Central Europe, Northern Europe, OECD countries, etc.

In addition to traditional areas of economic policy the papers have treated also the issues of finances of the public sector; regional development and development problems of local municipalities, above all the need for and possible directions of the administrative reform; the financial system of the EU; the support structures and support models of the EU; monetary policy and currency exchange rates; eurozone problems; financial and economic crisis; globalisation of the economy; different economic policies to support business development; positions of J.M. Keynes, and many other complex areas.

Authors of papers published until now have represented the following countries: **Austria, China, Czech Republic, Estonia, Georgia, Germany, Hungary, Latvia, Russia, Slovakia and Ukraine.** Besides the abovementioned countries also **Belgium, Finland, France, Lithuania, Poland, United Kingdom and U.S.A.** were represented by authors of papers published before 2007.

The editorial team would like to see in the future an even broader geography of economic policy of papers published in the journal. Papers published in this journal are presented and distributed by the following international databases: **DOAJ, EBSCO, EBSCO Central & Eastern European Academic Source, EBSCO Discovery Service (EDS), EconBib, ECONIS, ESO, SSRN, + US Congress Library.**

With best wishes and looking forward to successful cooperation and contributions,
Editorial Team of the journal

¹ From 2007–2014 the English name of the journal was “Discussions on Estonian Economic Policy”. Above all, for more accuracy concerning the topics of papers published until now, including in the interests of broader geography of economic policy in future, we specified the name of the journal from 2015 and it will be “Estonian Discussions on Economic Policy” in English. The name of the journal in German and Estonian remained the same, and the continuity of the publication was maintained.

INFORMATION des Redaktionsteams

Das vorliegende internationale Wissenschaftsmagazin erscheint seit 2007 (ein Mal pro Jahr) und seit 2011 (zwei Mal pro Jahr).¹ Die Zeitschrift hat ihre Ursprünge in den Sammelbänden von wirtschaftswissenschaftlichen Beiträgen, die in den Jahren 1984–2006 kontinuierlich erschienen. Die Thematik umfasst die Wirtschaftspolitik verschiedener Länder mit ihren vielfältigen Bereichen. Man geht vor allem auf die jeweiligen wirtschaftlichen Verflechtungen mit anderen Nationen ein und vergleicht sie untereinander. Neben Estland gibt es noch eine Reihe von anderen Ländern, die in den Artikeln auf ihre Wirtschaftspolitik hin untersucht werden wie **China, Deutschland, Dänemark, England, Finnland, Georgien, Griechenland, Irland, Japan, Kanada, Lettland, Litauen, Norwegen, Russland, Schweden, die Schweiz, die Slowakei, Tschechien, Ukraine, Ungarn, die USA**. Im geringeren Umfang sind auch einige andere Länder in Beiträgen vertreten. Ebenso ist die Wirtschaftspolitik aus Sicht größerer und kleinerer Regionen thematisiert worden, z. B. Europa und die Europäische Union, einzelne Regionen der Europäischen Union, Europas Grüne Hauptstädte, die Baltischen Staaten und Skandinavien, Mittel- und Osteuropa, Nordeuropa, OECD-Staaten u. a. m.

Zusätzlich zu den klassischen Feldern der Wirtschaftspolitik wird in den Artikeln auch auf folgende Themengebiete eingegangen: Finanzwesen der öffentlichen Hand, regionale Entwicklung und Entwicklungsprobleme der kommunalen Selbstverwaltungen, Notwendigkeit einer Verwaltungsreform und mögliche Reformwege, Finanzsystem der EU, EU-Förderungsmechanismen und ihre Modelle, Geldpolitik und Währungskurse, Probleme der Eurozone, Finanz- und Wirtschaftskrise, Globalisierung der Wirtschaft, wirtschaftspolitische Instrumente zur Unternehmensförderung, Standpunkte von J. M. Keynes.

Unsere Autoren kommen aus **China, Deutschland, Estland, Georgien, Lettland, Österreich, Russland, der Slowakei, Tschechien, Ungarn und Ukraine**. Vor 2007 sind Beiträge auch von **amerikanischen, belgischen, englischen, finnischen, französischen, litauischen und polnischen** Autoren erschienen.

Der Wunsch des Redaktionsteams ist, dass sich der Autorenkreis geographisch weiter vergrößert. Die im Magazin publizierten Beiträge sind in folgenden internationalen Datenbanken verfügbar: **DOAJ, EBSCO, EBSCO Central & Eastern European Academic Source, EBSCO Discovery Service (EDS), EconBib, ECONIS, ESO, SSRN, + US-Kongressbibliothek**.

Wir hoffen auf eine weitere erfolgreiche Zusammenarbeit
Ihr Redaktionsteam

¹ In den Jahren 2007–2014 lautete der englische Titel des Magazins „Discussions on Estonian Economic Policy“. Im Interesse der Genauigkeit und der breiteren geographischen Dimension der Beiträge wurde 2015 der englische Titel in „Estonian Discussions on Economic Policy“ geändert. Der Titel des Magazins in estnischer und deutscher Sprache blieb unverändert, gleichzeitig ist die Kontinuität der Zeitschrift erhalten geblieben.

21.02.2017 anti rahvusvahelise uuringu tulemusel Euroopas ettevõttele Mattimar OÜ varasemate aastate tegevuste eest Usaldusväärse Ettevõtte Sertifikaat – laitmatu reputatsiooni, eetilise ja usaldusväärse tegevuse ning klientidele pühendumise eest. Sertifikaat „Usaldusväärne Ettevõtte“ sai alguse Poolas 2013. aastal ning on tänaseks populaarseks ja lugupeetuks nii ettevõtjate kui ka klientide seas saanud, olles üks nimekamaid, mida Euroopas väljastatakse.¹

See on rahvusvaheline märk, mis ühendab ettevõtteid kaheksas Euroopa riigis (märts 2017). Uuring viidi läbi valdavalt Euroopa Liidu liikmesriikide (Bulgaaria, Eesti, Poola, Rumeenia, Serbia /ei ole EL liige/, Slovakkia, Tšehhi, Ungari) rohkem kui 218 000 ettevõtte seas. Seni on Sertifikaadi saanud ca 1200 ehk 0,55 % uuritavatest ettevõtetest. Uuringute tegemiseks on loodud innovaatiline ja originaalne tarkvara-programm, mis põhineb algoritmil ja määratleb nn arvamuste koefitsiendi.

* * *

Als Ergebnis einer in Europa durchgeführten entsprechenden internationalen Untersuchung wurde dem Unternehmen Mattimar GmbH am **21.02.2017** für die Tätigkeit früherer Jahre, für seine tadellose Reputation, ethische und vertrauenswerte Arbeit und Kundenwidmung das Zertifikat des zuverlässigen Unternehmens verliehen. Das Zertifikat „Zuverlässiges Unternehmen“ („Usaldusväärne ettevõtte“) wurde 2013 in Polen eingeführt und bis zum heutigen Tag ist es zu einer populären und geschätzten Auszeichnung sowohl unter Unternehmern als auch Kunden geworden. Es handelt sich um eines der am meisten namenhaften Zertifikate, die in Europa verliehen werden.²

Diese internationale Auszeichnung vereint Unternehmen in acht europäischen Ländern (März 2017). Die oben genannte Untersuchung wurde unter mehr als 218 000 Unternehmen der EU-Länder (Bulgarien, Estland, Polen, Rumänien, Serbien (ist nicht EU-Mitglied), Slowakei, Tschechien und Ungarn) durchgeführt. Bisher ist das Zertifikat an ca. 1200 oder 0,55% der untersuchten Unternehmen verliehen worden.

* * *

On **21.02.2017** the company Mattimar Ltd received the Certificate of a Trustworthy Enterprise on the basis of an international survey, for its activities in earlier years – for its flawless reputation, ethical and trustworthy activities and dedication to clients. The Certificate “Trustworthy Enterprise” (“Usaldusväärne ettevõtte”) was initiated in Poland in 2013 and has become popular and respected both among entrepreneurs and clients, being one of the most renowned certificates issued in Europe.³

It is an international mark which has been issued to enterprises in eight European countries (by March 2017). The survey was conducted among more than 218,000 enterprises from mainly EU Member States (Bulgaria, Estonia, Poland, Romania, Serbia (not an EU Member State), Slovakia, Czech Republic, Hungary). By now, approximately 1,200, i.e. 0.55% of the enterprises surveyed have received the certificate. Innovative and original software based on an algorithm has been created for the survey, to determine the coefficient of opinions.

¹ Statistika näitab, et üle poolte klientidest, kes peavad valima kahe tundmatu ettevõtte sarnase pakkumise vahel, valivad ettevõtte, kellel on sertifikaat „Usaldusväärne Ettevõtte“.

² Wie die Statistik zeigt, entscheidet sich mehr als die Hälfte der Kunden bei zwei unbekannten und ähnlichen Unternehmen für das Unternehmen mit dem Zertifikat „Zuverlässiges Unternehmen“ („Usaldusväärne ettevõtte“).

³ According to the statistics, more than a half of the clients who have to choose between similar offers from two unknown enterprises, choose the enterprise which has the Certificate “Trustworthy Enterprise” (“Usaldusväärne ettevõtte”).

Lisad 1-6
Annexes 1-6
Anlagen 1-6

1. PROF DR MATTI RAUDJÄRVE OLULISEMAD TEADUSPUBLIKATSIOONID /
MOST IMPORTANT RESEARCH PUBLICATIONS OF PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV /
WICHTIGSTE WISSENSCHAFTLICHE PUBLIKATIONEN VON PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV

Teaduspublikatsioonide üldarv/Total No. of research Publications/ Gesamtzahl der wissenschaftlichen Publikationen:

Seisuga 1.06.2019 oli autoril avaldatud 262 teadustööd, nendest/
As of 1.06.2019 the author had 262 publications, including:

- I. Monograafiad/ Monographs – 21
- II. Teaduslikud artiklid rahvusvahelise levikuga väljaannetes/ Research papers in publications of international circulation – 86
II a. Rahvusvahelise levikuga teadusväljaannetes avaldatud eessõnad/ Prefaces published in publications of international circulation – 8
- III. Muud teaduslikud artiklid/ Other research papers – 57
III a. Muud teadusväljaannete eessõnad/ Prefaces to other research publications – 12;
- IV. Konverentside teesid/ Conference abstracts – 66
- V. Muud publikatsioonid/ Other publications – 12

* * *

VI. Käsikirjalised tööd/ Manuscripts – 17 (teadustööde aruanded ja Tartu Ülikooli majandusteaduskonna Avatud Ülikooli õppevahendid/ research reports and teaching aids for the Open University of the Faculty of Economics and Business Administration of the University of Tartu).

110 tööd on avaldatud väljaspool Eestit inglise keeles (39 tööd), saksa keeles (33 tööd) ja vene keeles (38 tööd).

110 papers have been published outside Estonia in English (39 papers), German (33 papers) and Russian (38 papers).

Monograafiad/ Monographs

Raudjärv, M. (1981). Puhastoodangu koht majanduslike näitajate süsteemis. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (2,88 a.p.)¹, (vene keeles);

¹ **NB!** Siin ja edaspidi: 1 a.p. = 16 lk; 1 lk = 1800 tähikutega tähemärki.

NB! Hereinafter: 1 a.p. (publisher's sheet) = 16 pp.; 1 p. = 1800 characters with spaces.

NB! An dieser Stelle und im Weiteren: 1 Autorenbogen = 16 Seiten; 1 Seite = 1800 Zeichen mit Leerzeichen.

Raudjärv, M. (1981). Normatiivse puhastoodangu näitaja majandamismehhanismi süsteemis. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (0,72 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1982). Normatiivse puhastoodangu näitaja kasutamise täiustamine tööstuses (Eesti liha- ja piimatööstuse näitel). Tallinn: Eesti NSV TA Majanduse Instituut, (1,2 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1982). Majanduslike näitajate süsteemi täiustamine ja nende kasutamine ettevõtete tootmis-majandusliku tegevuse hindamisel. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (2,64 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1983). Efektiivsuse suurendamise stimuleerimine mõnedes rahvamajanduse harudes. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (1,92 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1984). Majandusmehhanismi täiustamise probleemidest. Tallinn: Teadus, (1,45 a.p.)

Raudjärv, M. (1984). Puhastoodangu näitajate kasutamisest regioonis. Tallinn: Valgus, (6,09 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1985). Majandamismeetodite täiustamine Eesti tööstuses. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (2,4 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1985). Tööstusettevõtete tootmis-majandusliku tegevuse planeerimine ja hindamine normatiivse puhastoodangu näitaja alusel. Tallinn: Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituut, 1985 (1,25 a.p.)

Raudjärv, M. (1985). Majanduslike hoobade ja stiimulite kasutamisest. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (1,20 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1986). Õiguste laiendamine ja vastutuse suurendamine rahvamajanduses. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (1,68 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1986). Uute majandusmeetodite kasutamine Eestis. Tallinn: Teadus, (2,20 a.p.)

Raudjärv, M. (1986). Uute majandusmeetodite kasutamine Eestis. Tallinn: Teadus, (3,2 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1986). Majanduslik stimuleerimine ja majanduseksperiment. Tallinn: Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituut, 1986 (2,06 a.p.)

Ausmees, H., Raudjärv, M. (1987). Mõningaid Bulgaaria Rahvavabariigi majandustegevuse kogemusi. Tallinn: Eesti Informatsiooni Instituut, (1,52 a.p.)

Kollektiivne monograafia. (24.10.1988). Eesti NSV isemajandamise kontseptsioon. Tallinn: Eesti NSV TA Majanduse Instituut, (3,25 a.p.)

Raudjärv, M. (1989). Majandustegevuse detsentraliseerimine koondises ja ettevõttes. Tallinn: Teadus, (1,3 a.p.)

Raudjärv, M. (1995). Sissejuhatus majanduspoliitikasse: Teoreetilised põhialused ja kategooriad. Tallinn: Mattimar, (5,1 a.p.)

Raudjärv, M. (1997). Majanduspoliitika alused. 2. väljaanne. Tallinn, Tartu: Mattimar, (6,68 a.p.)

Raudjärv, M. (2000). Majanduspoliitika alused. 3., täiendatud väljaanne. Tallinn, Tartu: Mattimar, (10,1 a.p.)

Hennies M.O.E., Raudjärv, M. (2017). Internationale Gespräche über Wirtschaftspolitik im Rahmen einer Konferenzreihe in Estland. Hamburg: Books on demand, 133 S.

Teaduslikud artiklid rahvusvahelise levikuga väljaannetes/ Research papers in publications of international circulation

Raudjärv, M. (1981). Majanduslike näitajate süsteemi täiustamine ja tootmise plaanimine. – TPI toimetised, nr. 503, Tallinn, (1,27 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1981). Mõnedest probleemidest normatiivse puhastoodangu näitaja kasutamisel. – TPI toimetised, nr. 503, Tallinn, (0,55 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1982). Puhastoodangu normatiivide kasutamise iseärasused vabariigis. – Ajakiri “Voprosõ ekonomiki”, - Moskva, nr. 1, 1982 (0,55 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1983). Elanike teenindamise efektiivsuse suurendamise probleemid. – TPI toimetised, nr. 562. Tallinn, 1983 (0,81 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1983). Töövõime kasvu mõõtmine erinevate toodangu mahu näitajate alusel. – TPI toimetised, nr. 557, Tallinn, (0,45 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1988). Süsteemsest lähenemisest majandamismehhanismi täiustamisel ja isemajandamise süvendamisel. – TPI toimetised, nr. 664. Tallinn, (saksakeelne kokkuvõte), (0,72 a.p.)

Raudjärv, M. (1989). Stimulierung der Effektivität der regionalen Wirtschaft. – Kogumikus: Einige Aspekte der Regionalpolitik (Vorträge des gemeinsamen Seminars über Regionalpolitik, Tallinn, Oktober 1988). Tallinn: Christian-Albrechts-Universität zu Kiel u. a., (1,0 a.p.)

Raudjärv, M., Reisenbuk, H.-A. (1989). Tootmiskoondiste ja ettevõtete struktuuriüksuste isemajandusliku iseseisvuse laiendamise kogemustest. – TTÜ toimetised, nr. 694, Tallinn, (0,5 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1989). Majanduslik iseseisvus – alus efektiivseks majandamiseks. – TTÜ toimetised, nr. 694, Tallinn, (1,0 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1993). Einige Probleme der Wirtschaftspolitik in der Republik Estland. – Transactions of Tallinn Technical University, nr. 735. Tallinn, (0,5 a.p.)

Raudjärv, M. (April 1998). Some Aspects of the Policy of Small and Medium-Sized Enterprises in the Republic of Estonia. – SME-s and SME Policy in the Central and Eastern European Economics. Budapest, (0,73 a.p.)

Raudjärv, M. (1999). Some Aspects of Regional and Local Government Policy in Estonia. – Regional Economics and Development: International conference materials (October 21-22, 1999). Kaunas: Vilnius University, Kaunas Faculty of Humanities, (0,4 a.p.)

Raudjärv, M. (2000). Unternehmensgründung und -tätigkeit in Estland: einige wirtschaftspolitische Aspekte. – Das 4. Interdisziplinäre Gründungsforschungs-Forum (Die Jahreskonferenz 2000, 5.-6. Oktober 2000). Wien: FGF, Wirtschaftsuniversität Wien, (1,13 a.p.)

Raudjärv, M. (2000). Privatisation as an element of ownership policy in the economic policy in Estonia. – International Business in Transition Economies (The 1st international conference, November 9-10, 2000 Kaunas-Lithuania). Kaunas: Vilnius University, Kaunas Faculty of Humanities, (0,44 a.p.)

Raudjärv, M. (2001). Mõned maa tootmispotentsiaali ja regionaalpoliitika aspektid Eestis (kokkuvõte saksa keeles: Einige Aspekte der Leistungsfähigkeit des Bodens und der Regionalpolitik). – Harmoniseerimine ja vabadus Eesti Vabariigi majanduspoliitikas integreerumisel Euroopa Liiduga/ Harmonisierung und Freiheit der Wirtschaftspolitik Estlands im EU-Integrationsprozess/ Harmonisation and Freedom in the Economic Policy of Estonia Integrating with the European Union. Berlin, Tallinn: Berlin-Verlag Arno Spitz, Mattimar, (2,14 a.p.)

Raudjärv, M. (2002). Mõned aspektid ja probleemid Eesti majanduse regionaalpoliitilisel uurimisel (kokkuvõte saksa keeles: Einige Aspekte und Probleme über wirtschaftspolitische Forschung der Wirtschaftspolitik Estlands). – Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale/ Die Integration der Europäischen Union und ihre Wirkungen auf die Wirtschaftspolitik Estlands/ Effect of Accession to the European Union on the Economic Policy of Estonia. Berlin, Tallinn: Berlin-Verlag Arno Spitz, Mattimar, (1,34 a.p.)

Raudjärv, M., Sepp, J. (2002). Majanduspoliitika kümme konverentsi kui osa Eesti majandusteadusest ja akadeemilisest majandusharidusest. – Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale/ Die Integration der Europäischen Union und ihre Wirkungen auf die Wirtschaftspolitik Estlands/ Effect of Accession to the European Union on the Economic Policy of Estonia. Berlin, Tallinn: Berlin-Verlag Spitz, Mattimar, (0,81 a.p.)

Raudjärv, M., Sepp, J. (2002). Ten conferences on economic policy as a part of Estonian economic science and academic economic education. In book: Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale/ Die Integration der Europäischen Union und ihre Wirkungen auf die Wirtschaftspolitik Estlands/ Effect of Accession to the European Union on the Economic Policy of Estonia. Berlin, Tallinn: Berlin-Verlag Spitz, Mattimar, (0,98 a.p.)

Raudjärv, M. (2003). Mõjuinstitutsioonide majanduspoliitikast maaelu arendamiseks Eestis (kokkuvõtte saksa keeles: Die Wirtschaftspolitik der Parteien für die Förderung der ländlichen Entwicklung in Estland). – Eesti majanduspoliitika teel Euroopa Liitu/ Die Wirtschaftspolitik Estlands auf dem Weg in die Europäische Union/ Estonian Economic Policy on the Way towards the European Union. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag, Mattimar, (0,77 a.p.)

Raudjärv, M. (März 2004). Wirtschaftspolitische Ziele und marktwirtschaftliche Transformation in Estland. – Wirtschaftswissenschaftliche Diskussionspapiere. Greifswald: Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Diskussionspapier 4/04, (1,0 a.p.)

Raudjärv, M. (März 2004). Unternehmensgründung und -tätigkeit in Estland: Einige wirtschaftspolitische Aspekte. Wirtschaftswissenschaftliche Diskussionspapiere. Greifswald: Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Diskussionspapier 5/04, (1,0 a.p.)

Raudjärv, M. (2004). Standorte der Hoch- und Berufsschulen in Estland – Faktor zur Förderung der Regionalpolitik. – Eesti majanduspoliitilised perspektiivid Euroopa Liidus/ Wirtschaftspolitische Perspektiven Estlands als Mitglied der Europäischen Union/ Economic Policy Perspectives of Estonia in the European Union. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag, Mattimar, (1,13 a.p.)

Raudjärv, M. (2005). Regionaalpoliitika ja ettevõtlus. – XIII majanduspoliitika teaduskonverents / Die XIII. wirtschaftspolitische Konferenz / 13th Scientific Conference on Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag, Mattimar, (1,0 a.p.)

Raudjärv, M. (2005). Die Rolle der Tourismusleistungen und wirtschaftspolitische Trends bei Auslandskontakten von Estland. The Herald of Ternopil Academy of National Economy. Issue 5-2, 2005. Ternopil: Ekonomitsna dumka, (1,2 a.p.); (koos inglise- ja ukrainakeelse annotatsiooniga)

Raudjärv, M. (November 2005). Einige wesentliche wirtschaftspolitische Aktivitäten Estlands auf dem Weg in die Europäische Union. Wirtschaftswissenschaftliche Diskussionspapiere. Greifswald: Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Diskussionspapier 5/05, (0,9 a.p.)

Raudjärv, M. (2006). Über wirtschaftspolitische Lage und Entwicklung des ländlichen Lebens in Estland. – XIV majanduspoliitika teaduskonverents/ Die XIV. wirtschafts-

politische Konferenz/ 14th Scientific Conference on Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag, Mattimar, (33,7 lk)

Raudjärv, M. (2006). Transformation and Business Policy in Estonia: Problems and Perspectives. – The Herald of Ternopol State Economic University. Issue 5-1, pp. 85-93 (16,1 lk)

Raudjärv, M. (2007). About Regional and Local Government Policy in Estonia. – CD-ROM: III International Conference: Baltic Business and Socio-economic Development (June (17) 18.-19, Tallinn, Estonia). Tallinn: Tallinn University of Technology; Wismar University of Technology, Business and Design; University of Tartu, (21,4 lk)

Raudjärv, M. (2007). About Regional and Local Government Policy in Estonia. In: Baltic Business and Socio-Economic Development, 3rd International Conference (Tallinn, Estonia, June 17-19, 2007). Book BWV (Berliner Wissenschafts-Verlag), pp. 615-632

Raudjärv, M. (2007). Über die Entwicklung der Regional- und Kommunalpolitik in Estland (unter Berücksichtigung der Zusammenlegung von Verwaltungseinheiten). – CD-ROM: Eesti majanduspoliitilised väitlused-15/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-15/ Discussions on Estonian Economic Policy-15. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, (25,3 lk)

Raudjärv, M. (2007). Economic crises and their possibility in Estonia. – The Herald of Ternopil National Economic University (The Scientific Magazine). No 5, pp 212-217, 392 (16,5 lk)

Raudjärv, M. (2008). Entwicklungen in der estnischen Wirtschaft. – CD-ROM: Eesti majanduspoliitilised väitlused-16 / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-16/ Discussions on Estonian Economic Policy-16. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, (37,9 lk)

Raudjärv, M. (2008). Single market of the European Union to strengthen the competitiveness of its member states. In: The Herald of Ternopil National Economic University (The Scientific Magazine). No 5, pp 38-46, 391-392 (19,4 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2009). Pakkumisele orienteeritud majanduspoliitika renessans ülemaailmse majanduskriisi kaudu/ Durch weltweite Wirtschaftskrise Renaissance der angebotorientierten Wirtschaftspolitik/ Renaissance of the Supply-oriented Economic Policy through the Global Economic Crisis. Estonian Discussions of Economic Policy-17. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 9-20 (16,9 lk)

Raudjärv, M. (2009). Estland und die Wirtschaftskrise. – CD-ROM: Eesti majanduspoliitilised väitlused-17/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-17/ Discussions

on Estonian Economic Policy-17. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, (26,2 lk)

Raudjärv, M. (2010). Development and Perspectives of the Estonian Economy. In: Российская экономика: от кризиса к модернизации. Часть 2, Сочи. Краснодар: МГУ, КГУ и др., с. 171-173 (3,12 lk)

Raudjärv, M. (2010). Developments of Estonian Regional Policy. In: Актуальные проблемы развития хозяйствующих субъектов, территорий и систем регионального и муниципального управления. Выпуск 1. Воронеж: ВГУ, КГТУ, с. 6-15 (11,5 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2010). Minsky paradoks: pärast kriisi, enne kriisi?/ Minsky Paradoxon: nach der Krise, vor der Krise? / Minsky's paradox: after crisis, before crisis? In: Discussions on Estonian Economic Policy-18. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 9-20 (16,38 lk)

Raudjärv, M. (2010). Wege aus der Wirtschaftskrise und Möglichkeiten zur Wiederherstellung der wirtschaftlichen Stabilität in Estland. – CD-ROM: Eesti majanduspoliitilised väitlused-18/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-18/ Discussions on Estonian Economic Policy-18. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, (27,4 lk)

Raudjärv, M. (2010). Juubeliaastad 2009–2010 majanduspoliitika teaduskonverentside korraldamisel ja artiklite publitseerimisel Eestis /Jubiläumsjahre 2009–2010 – 25 Jahre wissenschaftliche Konferenzen und Publikationen über Wirtschaftspolitik in Estland/ Anniversary years 2009–2010 for the organisation of conferences on economic policy and publishing of conference papers in Estonia. Eesti majanduspoliitilised väitlused-18/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-18/ Discussions on Estonian Economic Policy-18. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 174-183 (13,08 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2011). Eesti ja Euroopa Valuutaliit/ Estland und die Europäische Währungsunion/ Estonia and the European Monetary Union. Eesti majanduspoliitilised väitlused-1/2011/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-1/2011/ Discussions on Estonian Economic Policy-1/2011 (Majanduspoliitika praktika ja teooria/ Theorie und Praxis der Wirtschaftspolitik/ Theory and practice of economic policy). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk.9-20. (19,4 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2011). Võlakriis euroalas: kas eurot on üldse võimalik veel päästa?/ Schuldenkrise in Euroland: ist der Euro noch zu retten?/ The euro zone debt crisis: will it be possible to rescue euro at all? Eesti majanduspoliitilised väitlused-2/2011/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-2/2011/ Discussions on Estonian Economic Policy-2/2011 (Majanduspoliitika aktuaalsed küsimused/ Aktuelle Fragen der Wirtschaftspolitik/ Topical issues of economic policy). Journal of International

Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 9-23. (22,6 lk)

Raudjärv, M. (2011). Einige kritische Betrachtungen zu neuesten Entwicklungen in der estnischen Wirtschaftspolitik – CD-ROM: Eesti majanduspoliitilised väitlused – 2/2011/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-2/2011 / Discussions on Estonian Economic Policy-2/2011 (Majanduspoliitika aktuaalsed küsimused/ Aktuelle Fragen der Wirtschaftspolitik/ Topical issues of economic policy). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 156-169 (32,3 lk)

Raudjärv, M. (2011). Viis aastat „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ järjepidevast ilmunisest/ Die Publikation „Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“ erscheint schon das fünfte Jahr in Folge/ Five successive years of publication of “Discussions on Estonian Economic Policy”. Eesti majanduspoliitilised väitlused-2/2011/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-2/2011/ Discussions on Estonian Economic Policy-2/2011 (Majanduspoliitika aktuaalsed küsimused/ Aktuelle Fragen der Wirtschaftspolitik/ Topical issues of economic policy). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 98-113 (22,8 lk)

Raudjärv, M. (2011). Developments of Estonia and Perspectives in the European Union. In: The Herald of Ternopil National Economic University (The Scientific Magazine). No 5-2, pp 43-51 (17,0 lk)

Hennies M.O.E., Raudjärv, M. (2012). Võlakriis Euroopa Liidus/ Schuldenkrise in der Europäischen Union/ Debt Crisis in the European Union. Eesti majanduspoliitilised väitlused-1/2012/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-1/2012/ Discussions on Estonian Economic Policy-1/2012 (Arengud Euroopa Liidu riikides/ Neueste Entwicklungen in den EU-Mitgliedstaaten/ Developments in the EU Member States). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 9-20 (19,1 lk)

Raudjärv, M. (2012). Kahekümnendat korda majanduspoliitika teaduskonverentsid Eestis/ Zwanzig Jahre wirtschaftspolitische Wissenschaftskonferenzen in Estland/ The 20th scientific conference on economic policy in Estonia. Rmt: Eesti majanduspoliitilised väitlused-1/2012/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-1/2012/ Discussions on Estonian Economic Policy -1/2012 (Arengud Euroopa Liidu riikides/ Neueste Entwicklungen in den EU-Mitgliedstaaten/ Developments in the EU Member States). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk.95-110 (25,9 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2012). Võlakriis ja süsteemile loomuomane ebastabiilsus/ Schuldenkrise und systeminhärente Instabilitäten/ Debt crisis and the inherent instability of the system. Eesti majanduspoliitilised väitlused-2/2012/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-2/2012/ Discussions on Estonian Economic Policy-2/2012 (Aktuaalsed Euroopa Liidu riikide probleemid/ Aktuelle Probleme der EU-Mitgliedstaaten/ Current problems in the EU Member States). Journal of International

Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk.9-27 (30,4 lk)

Raudjärv, M. (2012). Entwikklungen der estnischen Industrie. – CD-ROM: Eesti majanduspoliitilised väitlused-2/2012 / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-2/2012/ Discussions on Estonian Economic Policy-2/2012 (Aktuaalsed Euroopa Liidu riikide probleemid/ Aktuelle Probleme der EU-Mitgliedstaaten/ Current problems in the EU Member States). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk.201-213 (35,5 lk)

Raudjärv, M. (2012). Kahekümnes majanduspoliitika teaduskonverents Värskas/ Die zwanzigste wissenschaftliche Konferenz zur Wirtschaftspolitik in Värka/ Twentieth scientific conference on economic policy at Värka. Eesti majanduspoliitilised väitlused-2/2012/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-2/2012/ Discussions on Estonian Economic Policy-2/2012 (Aktuaalsed Euroopa Liidu riikide probleemid/ Aktuelle Probleme der EU-Mitgliedstaaten/ Current problems in the EU Member States). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk.121-129. (15,1 lk)

Raudjärv, M. (2012). Economic Restructuring and Social Polarisation in Estonia. In: The Herald of Ternopil National Economic University (The Scientific Magazine). No 5-2, pp 29-39, 243 (21,0 lk)

Raudjärv, M. (2013). Development of Estonia in the European Union in the Recent Years. Recovery of the Baltic States after the Global Financial Crisis: Necessity and Strategies. Editor: Alexander Pfannkuche. Supplement 1 to the Annual Report 2013: Working Papers of the Research Project on the Baltic States. Bremen: University of Applied Sciences, Faculty of Business and Economics, Institute for Transport and Development, S. 21-30 (24,5 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2013). Finantsturgude reguleerimine/ Regulierung der Finanzmärkte/ Regulation of financial markets. – Eesti majanduspoliitilised väitlused: Majanduspoliitika teooria ja praktika Euroopa Liidus, nr.1, lk. 9-16/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Wirtschaftspolitische Theorie und Praxis in der Europäischen Union, Nr. 1, S. 17-25 / Discussions on Estonian Economic Policy: Theory and practice of economic policy in the European Union, No. 1, pp. 26-33. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar (36,4 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2013). Riigivõlg ja võlakooomuse nihkumine põlvkonnalt põlvkonnale. Täiendavaid kaalutlusi: kas rahapoliitilised otsetehingud on vastavuses EL lepinguga?/ Staatsverschuldung und intergenerative Lastenverschiebung. Ergänzende Überlegungen: Sind „Outright Monetary Transactions“ (OMT) vertragskonform? / Public debt and shifting of the debt burden from one generation to the next. Further considerations: do outright monetary transactions (OMT) comply with the EU Treaty? – Eesti majanduspoliitilised väitlused: Majanduspoliitika aktuaalsed küsimused Euroopa Liidus, nr. 2, lk. 9-12/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik:

Aktuelle wirtschaftspolitische Probleme in der Europäischen Union, Nr. 2, S. 13-16/ Discussions on Estonian Economic Policy: Topical issues of economic policy in the European Union, 2013, No. 2, pp. 17-20. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar (16,7 lk)

Raudjärv, M. (2013). Mõnedest haldusterritoriaalse reformi vajalikkuse ja võimalikkuse aspektidest Eestis/ On certain aspects of the need and possibility for the administrative-territorial reform in Estonia – Eesti majanduspoliitilised väitlused: Majanduspoliitika aktuaalsed küsimused Euroopa Liidus, 2013, nr. 2, lk. 51-56 (123-144: CD-ROM)/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Aktuelle wirtschaftspolitische Probleme in der Europäischen Union, Nr. 2, S. 51-56 (123-144: CD-ROM)/ Discussions on Estonian Economic Policy: Topical issues of economic policy in the European Union, No. 2, pp. 51-56 (123-144: CD-ROM). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar (39,0 lk)

Raudjärv, M. (2013). Clusters in the Estonian economy. In: The Herald of Ternopil National Economic University (The Scientific Magazine, Founded on May 1996). No 5, pp 329-334 (9,63 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2014). Kriitikatules on rahvamajandusteadus kui majanduspoliitiliste otsuste baas. Sissejuhatavaid mõtteid hetkeolukorrast. Eesti majanduspoliitilised väitlused: nr.1, lk. 7-11/ Die Volkswirtschaftslehre als Grundlage der Wirtschaftspolitik in der Kritik. Gedanken zur gegenwärtigen Situation. Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Aktuelle wirtschaftspolitische Probleme in der Europäischen Union, Nr. 1, S. 12-16/ The science of public economy under criticism as the basis the basis for decisions on economic policy. Introductory thoughts on the current situation. Discussions on Estonian Economic Policy: Topical issues of economic policy in the European Union, No. 1, pp. 17-21. Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar (19,6 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2014). Kriitikatules on rahvamajandusteadus kui oluliste majanduspoliitiliste otsuste baas/ Die Volkswirtschaftslehre als Grundlage der Wirtschaftspolitik in der Kritik/ The science of public economy under criticism as the basis for decisions on economic policy. – Discussions on Estonian Economic Policy: EU Member States after the economic Crisis. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Mitgliedstaaten der EU nach der Wirtschaftskrise/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Euroopa Liidu riigid pärast majanduskriisi. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar nr.1, pp. 7-19 (19,57 lk)

Raudjärv, M. (2014). Majanduspoliitika alane koolitus Georgias/ Vorlesungsreihe zur Wirtschaftspolitik an georgischen Universitäten/ Training on economic policy in Georgia. – Discussions on Estonian Economic Policy: EU Member States after the economic Crisis. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Mitgliedstaaten der EU nach der Wirtschaftskrise/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Euroopa Liidu riigid pärast majanduskriisi. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.1, pp. 68-78 (16,83 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2015). Euroopa Keskpanga (EKP) madalate intresside poliitika/ Niedrigzinspolitik der Europäischen Zentralbank (EZB)/ Low interest rate policy of the European Central Bank (ECB). – Estonian Discussions on Economic Policy: Developments in global economy wrought with tensions. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Entwicklungen in der angespannten Weltwirtschaftslage/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Arengud pingestunud maailmamajanduses. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.1, pp. 7-30 (39,5 lk)

Raudjärv, M. (2015). Economic and trade relations of Estonia as a EU member state, incl. with Russia and Ukraine/ Eesti kui Euroopa Liidu liikmesriigi majandus- ja kaubandussidemed, sh Ukraina ja Venemaaga. – Estonian Discussions on Economic Policy: Developments in global economy wrought with tensions. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Entwicklungen in der angespannten Weltwirtschaftslage/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Arengud pingestunud maailmamajanduses. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.1, pp. 38-45 (62-78, CD-ROM), (41,13 lk)

Raudjärv, M. (2015). Sočsis toimus teaduslik-praktiline konverents Venemaa arengutest ja perspektiividest/ Wissenschaftlich-praktische Konferenz in Sotschi über heutige Entwicklungen und weitere Perspektiven in Russland/ A scientific-practical conference on the developments and prospects of Russia was held in Sochi. – Estonian Discussions on Economic Policy: Developments in global economy wrought with tensions. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Entwicklungen in der angespannten Weltwirtschaftslage/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Arengud pingestunud maailmamajanduses. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.1, pp. 72-80 (15,78 lk)

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2015). Tööstus 4.0/ Industrie 4.0/ Industry 4.0. – Estonian Discussions on Economic Policy: Developments in global economy wrought with tensions. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Entwicklungen in der angespannten Weltwirtschaftslage/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Arengud pingestunud maailmamajanduses. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.2, pp. 9-23 (26,28 lk)

Raudjärv, M. (2015). Kahekümne kolmas rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents kolmandat korda Jänedal/ Die dreiundzwanzigste internationale Wissenschaftskonferenz über Wirtschaftspolitik das dritte Mal in Jänedal/ The twenty-third international scientific conference on economic policy, for the third time at Jänedal. – Estonian Discussions on Economic Policy: Developments in global economy wrought with tensions. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Entwicklungen in der angespannten Weltwirtschaftslage/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Arengud pingestunud maailmamajanduses. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.2, pp. 62-67 (8,14 lk)

Raudjärv, M. (2015). Trade relations of Estonia as a EU member state, incl. with Georgia. – Business-Engineering, No 3, Georgian Technical University, pp. 11-16 (14,04 lk)

Raudjärv, M. (2016). Problems in the Estonian regional development and local government policy. – Актуальные проблемы развития хозяйствующих субъектов, территорий и систем регионального и муниципального управления. Вып. 1/ под ред. И.Е. Рисина. – Воронеж: Воронежский государственный университет, Юго-западный государственный университет, стр. 5-8.

Raudjärv, M. (2016). Regional development of Estonia and local government reforms. – Ukraine-Bulgaria-European Union: contemporary state and perspectives. Том 1 (Икономически университет Варна / България/; Национален технически университет Херсон /Украина/) – Варна: Издательство «Наука и икономика», стр. 258-263.

Hennies, M.O.E., Raudjärv, M. (2016). Majanduslike ja rahaliste struktuuride reform Euroopa Liidus/ Reform der ökonomischen und monetären Strukturen der Europäischen Union/ Economic and financial structural reform in the European Union. – Estonian Discussions on Economic Policy: Topical issues in the EU Member States. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Aktuelle Fragen in der EU-Mitgliedstaaten/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Aktuaalsed küsimused Euroopa Liidu riikides. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.1, pp. 10-25 (26,4 lk)

Raudjärv, M. (2016). Фискальная система Эстонии и направления ее развития/ Eesti maksusüsteem ja selle võimalikud arengud. Business-Engineering: Quarterly refereed and reviewed international scientific journal, 2016, No 3, Georgian Technical University, Georgian Academy of Engineering, pp. 12-19 (19,46 lk)

Raudjärv, M. (2017). Opportunities for business development and achievement of economic growth in Estonia (with the support of the state reform and administrative reform). Экономическое развитие России: ловушки, развилки и переосмысление роста. Том 2. Краснодар: Кубанский государственный университет, 2017, стр. 303-307 (12 753 märki, ehk 7,09 lk)

Радярв М. А. (2017). Государственные и местные налоги в Эстонии. Актуальные проблемы развития хозяйствующих субъектов, территорий и систем регионального и муниципального управления. Выпуск 1. Воронеж: Воронежский государственный университет, Юго-Западный государственный университет 2017, стр. 87-89 (4,36 lk)

Raudjärv, M. (2017). XXIV rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents – neljandat korda Jänedal (2013–2016)/ Die XXIV. internationale wirtschaftspolitische Wissenschaftskonferenz – das vierte Mal in Folge in Jänedal (2013–2016)/ XXIV international scientific conference on economic policy – for the fourth time at Jänedal (2013–2016). Estonian Discussions on Economic Policy: Problems of the national

regional policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Probleme der staatlichen Regionalpolitik / Eesti majanduspoliitilised väitlused. Riigi regionaalpoliitika probleemid. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar 2017, nr.1, pp. 68-77

Raudjärv, M. (2017). Järjekordne tsükkel õppe- ja teadustööd Georgias/ Die nächstfolgende Etappe der Unterrichts- und Wissenschaftsarbeit in Georgien/ Another cycle of teaching and research in Georgia. Estonian Discussions on Economic Policy: Problems of the national regional policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Probleme der staatlichen Regionalpolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Riigi regionaalpoliitika probleemid. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar 2017, nr.1, pp. 78-89

Raudjärv, M. (2017). Konverents Venemaal Sočis/ Die Konferenz in Russland in Sochi/ Conference in Sochi in Russia. Estonian Discussions on Economic Policy: Problems of the national regional policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Probleme der staatlichen Regionalpolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Riigi regionaalpoliitika probleemid. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar 2017, nr.1, pp. 90-92

Паудярв, М. (2017). Об административно-территориальной реформе в Эстонии. Business-Engineering: Quarterly refereed and reviewed international scientific journal, 2017, No 3, Georgian Technical University, Georgian Academy of Engineering, pp. 3-14 (6,93 lk)

Hennies M. O. E., Raudjärv, M. (2017). Võrgustike mõjud palgakulude osakaalule. Sissejuhatavaid mõtteid hetkeolukorrast/ Netzwerkeffekte auf Lohnquoten. Gedanken zur gegenwärtigen Situation/ The effect of networks on the wages in the national income. Introductory thoughts on the current situation. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar 2017, nr.2, pp. 10-16

Raudjärv, M. (2017). XXV rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents, viiendat korda Jänedal/ Die XXV. internationale Wissenschaftskonferenz für Wirtschaftspolitik, das fünfte Mal in Jänedal/ XXV International scientific conference on economic policy, for the fifth year at Jänedal. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar 2017, nr.2, pp. 58-63

Raudjärv, M. (2017). Kahekümne viiendat korda majanduspoliitika teaduskonverents ja -publikatsioonid/ Wissenschaftskonferenzen und -publikationen für Wirtschaftspolitik zum fünfundzwanzigsten Mal/ For the twenty-fifth year, scientific conference and research publications on economic policy. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/

Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar 2017, nr.2, pp. 64-74

Raudjärv, M. (2017). Lühiülevaade toimunud konverentsidest, osalenutest ja avaldatud artiklite autoritest aastatel 1984 ja 1994–2017 / Kurzübersicht über die stattgefundenen Konferenzen, Teilnehmer und Autoren der veröffentlichten Artikel in den Jahren 1984 und 1994–2017/ Brief overview of the conferences held, their participants and authors of papers published in 1984 and 1994–2017. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar 2017, nr.2, pp. 75-90

Hennies M.O.E., Raudjärv, M. (2018). Krüptorahad. Sissejuhatavaid mõtteid hetkeolukorrast/ Kryptowährungen. Gedanken zur gegenwärtigen Situation/ Cryptocurrency. Introductory thoughts on the current situation. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar 2018, nr. 1-2, pp. 31-40

Raudjärv, M. (2018). Välisstažeerimised kui kogemus, mis soodustavad teadus- ja õppetööd/ Auslandsaufenthalte als Erfahrung zur Förderung von Wissenschaft und Unterricht/ Fellowships abroad as an experience enhancing research and academic activities. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar 2018, nr. 1-2, pp. 134-161

Raudjärv, M. (2018). Jäned 2018: rahvusvaheline XXVI majanduspoliitika teaduskonverents/ Jäned 2018: die XXVI. internationale Wissenschaftskonferenz für Wirtschaftspolitik/ Jäned 2018: XXVI international scientific conference on economic policy. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik / Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar 2018, nr. 1-2, pp. 162-168

Raudjärv, M. (2019). Eesti palgapoliitika mõned aspektid/ Einige Aspekte der estnischen Gehaltspolitik/ Certain aspects of the Estonian wages policy. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar, nr. 1-2 (ilumisel)

Raudjärv, M. (2019). Kolmkümmend viis aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast „Eesti majanduspoliitilised väitlused“/ Fünfunddreissig Jahre seit der ersten, sog. Schiffskonferenz und seit Gründung der Zeitschrift „Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“/ Thirty-five years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal “Estonian Discussions on Economic Policy”. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische

Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar, nr. 1-2 (ilmumisel)

Muud teaduslikud artiklid/ Other research papers

Raudjärv, M. (1974). Külmkappide töökindlusest. – Informatsiooniseeria XII. Kommunaalmajandus ja teenindus, nr. 9, (0,3 a.p.)

Raudjärv, M. (1982). Normatiivse puhastoodangu näitaja kasutamine Eesti lihatööstuses. – Ekspress-informatsioon. Seeria: Lihatööstus. - Moskva, nr. 1, (0,29 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1983). Normatiivse puhastoodangu näitaja kasutamisest liha- ja piimatööstuses. – Informatsiooniseeria XII. Liha- ja piimatööstus. Tallinn, nr. 11, (0,45 a.p.)

Müür, H., Raudjärv, M. (1984). Majandusmehhanismi täiustamiseks. – Ajakiri „Tehnika ja tootmine“ nr. 4, (0,24 a. p.)

Raudjärv, M. (1984). Teeninduse orienteerimine tarbijale. – Ajakiri „Tehnika ja Tootmine“, nr. 11, (0,32 a.p.)

Raudjärv, M. (1985). Elanike elutarbelise teenindamisega rahulolu uurimine tema efektiivsuse suurendamise eesmärgil. – Elutarbelise teenindamise arengu probleemid: Elutarbelise teenindamise tootlikud jõud ja majandusmehhanism. Tallinn: ENSV Teenindusministeerium, (0,51 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1985). Majandusuuringute infokartoteegist. – Ajakiri „Tehnika ja tootmine“, nr. 2, (0,3 a.p.)

Raudjärv, M. (1986). Majanduseksperimendid Eestis. – Majandus-85.- Tallinn: Perioodika, (0,1 a.p.)

Raudjärv, M. (1989). Mõningad majandamismehhanismi täiustamise suunad tootmise intensiivistamise tingimustes. – Ühiskondliku tootmise organiseerimise sotsiaal-majanduslikud probleemid. Kõrgkoolide vaheline teadustööde kogumik. Voronež: Voronezi Riiklik Ülikool, (0,4 a.p.), (vene keeles)

Raudjärv, M. (1990). Isemajanduslik majandamismehhanism ja territoriaalne isemajandamine. – 15 korda majandusest: Eesti Noorte Majandusteadlaste Klubi asutajate artiklid. Tallinn: Valgus, (0,5 a.p.)

Raudjärv, M. (1994). Mõningaid teoreetilisi-praktilisi majanduspoliitilisi probleeme. – Majandusteadus ja majanduspoliitika Eesti Vabariigis. Tallinn: TTÜ, TÜ, (0,68 a.p.)

Raudjärv, M. (1995). Majanduspoliitilised probleemid seoses majanduskord-riik-kohalik omavalitsus-ettevõtte-majapidamine. – Majanduspoliitika teooria ja praktika Eesti Vabariigis, Tallinn: TTÜ, TÜ, (1,13 a.p.)

Raudjärv, M. (1996). Majanduspoliitilisest taustast Eesti suundumisel Euroopa Liitu/ Wirtschaftspolitische Hintergrund Estlands auf dem Wege in die Europäische Union. – Aktuaalsed majanduspoliitika küsimused Euroopa Liidu riikides ja Eesti Vabariigis/ Aktuelle wirtschaftspolitische Fragen in den Ländern der Europäischen Union in der Republik Estland/ Topical problems of the economic policy in the member states of the European Union and the Republic of Estonia. Tallinn: Mattimar, 1996, (1,1 a.p.)

Raudjärv, M. (1996). Majanduspoliitika konverentsid on saamas traditsiooniliseks. – Ajakiri „Ärielu“, nr. 10, (0,26 a.p.)

Raudjärv, M. (1996). Majanduspoliitilisest taustast Eesti suundumisel Euroopa Liitu. – Eesti Majandusjuhtide Instituudi Teataja, nr. 6-7, (1,0 a.p.)

Raudjärv, M. (1997). Majanduspoliitika mõju Eesti Vabariigi suundumisele käsumajandusest turumajanduse tingimustesse/ Einwirkung der Wirtschaftspolitik auf dem Weg der Republik Estland von der Kommandowirtschaft zur Marktwirtschaft. – Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja integreerumine Euroopa Liiduga/ Die Wirtschaftspolitik der Republik Estland und die Integration mit der Europäischen Union/ Economic Policy of the Estonia and Integration with the European Union. Tallinn: Mattimar, (0,7 a.p.)

Raudjärv, M. (1998). Eesti Vabariigi majanduspoliitika eesmärkidest ja abinõudest/ Über wirtschaftspolitische Ziele und Instrumente der Republik Estland. – Eesti Vabariigi integreerumine Euroopa Liiduga – majanduspoliitika eesmärgid ja abinõud/ Die Integration der Republik Estland mit der Europäischen Union – Ziele und Mittel der Wirtschaftspolitik/ Integration of the Republic of Estonia into the European Union – Goals and Instruments of Economic Policy. Tallinn: Mattimar, (0,75 a.p.)

Raudjärv, M. (1999). Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja maa kui olulise tootmisvahendi kasutamise mõned aspektid/ Einige Aspekte zur Wirtschaftspolitik in Estland und zum Gebrauch des Landes als wesentlichen Produktionsmittel. – Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja Euroopa Liit/ Wirtschaftspolitik der Republik Estland und die Europäische Union/ Economic Policy of the Republic of Estonia and the European Union. Tallinn: Mattimar, (1,6 a.p.)

Raudjärv, M. (1999). Turismipoliitika koht ja roll majanduspoliitika süsteemis. – Turismipoliitika konverents. Rahvusvahelise konverentsi artiklid-ettekanded. Tartu: Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž, (0,5 a.p.)

Raudjärv, M. (2000). Regionaalpoliitika mõnedest aspektidest/ Einige Aspekte der Regionalpolitik. – Eesti Vabariigi majanduspoliitika tulemuslikkus ja Euroopa Liit/ Wirksamkeit der Wirtschaftspolitik der Republik Estland und die Europäische Union/ Effectiveness of the Economic Policy of the Republic Estonia and the European Union. Tallinn: Mattimar, 2000, (2,1 a.p.)

Raudjärv, M. (2001). Turismialane koolitus struktuuripoliitika osana. – TÜ Pärnu Kolledži II turismipoliitika konverents 26.-27. aprillil 2001. Pärnu, (0,82 a.p.) (avaldatud: <http://www.pc.ut.ee/raamatukogu/valikud.html>)

Raudjärv, M. (2002). Majanduspoliitika ja majandushariduslik koostöö. – Haridus ja majandus. Tallinn: TTÜ, (0,28 a.p.)

Raudjärv, M. (2002). Tulemuslikkus ja vastutus Eesti majanduspoliitikas. – Usaldus. Vastutus. Sidusus/ Eesti sotsiaalteaduste III aastakonverentsi materjalid. Tallinn: TPÜ, TTÜ, 2002 (0,28 a.p.)

Raudjärv, M. (2003). Ettevõtluskeskkonna majanduspoliitiline käsitlus. – Ettevõtte-majandus Eestis ja Euroopa Liit/ Business administration in Estonia and the European Union/ Betriebswirtschaft in Estland und die Europäische Union. Tallinn: Mattimar, (0,65 a.p. koos saksa keelse kokkuvõttega)

Raudjärv, M. (2003). Linnas elava erametsaomaniku võimalustest maaelu aktiivseerimisel Eestis. – EPMÜ teadustööde kogumik nr. 217. Tartu: EPMÜ majandus- ja sotsiaalteaduskond, (0,9 a.p.)

Raudjärv, M. (2003). Koostöövõimalused välisriikide kõrgkoolidega. – Haridus ja majandus. Tallinn: TTÜ, (0,21 a.p.)

Raudjärv, M. (2003). Majanduskasv kui üks Eesti majanduspoliitilisi eesmärke (vene keeles). – Alternativõ ekonomitšeskovo rosta v Rossii. II osa. Krasnodar: Kubani Riiklik Ülikool, (0,4 ap)

Raudjärv, M. (2003). Regionaalpoliitika kujundamine Eestis (vene keeles). – Upravlenie izmenenijami sotsialno-ekonomitšeskih sistemah. I osa. Voronež: Voroneži Riiklik Ülikool, (0,4 a.p.)

Raudjärv, M. (2003). Regionaalpoliitika eesmärgid ja ülesanded Eestis (vene keeles). – Mehanizmõ razvitija sotsialno-ekonomitšeskih sistem regiona. Voronež: Voroneži riiklik ülikool, (0,3 ap)

Raudjärv, M. (2004). Kõrghariduse regionaalne korraldus Eestis. – Haridus ja majandus. Tallinn: TTÜ, (0,33 a.p.)

Raudjärv, M. (2004). Ettevõtluskeskkonna ja hariduskorralduse mõnedest majanduspoliitilistest aspektidest. – Ettevõtlus. Juhtimine. Koostöö/ Entrepreneurship. Leadership. Networking. Tartu Ülikooli Pärnu kolledži publikatsioonid nr 4. Pärnu: Tü Pärnu kolledž, (1,77a.p.)

Raudjärv, M. (2005). Regionaalne ettevõtlus ja selle perspektiivid (majanduspoliitiline aspekt), (Eessõna asemel). – Eesti ettevõtluse perspektiivid Euroopa Liidus/ Perspectives for Estonian Entrepreneurship in the European Union/ Perspektiven des estnischen Unternehmertums in der Europäischen Union. Tallinn: Mattimar, lk. 9-11;

sama ka inglise keeles (lk. 12-14): Regional business and its perspectives (aspects of economic policy), (Preface); sama ka saksa keeles (lk. 15-18): Regionales Gewerbe und seine Perspektiven (der wirtschaftspolitische Aspekt), (Vorwort).

Raudjärv, M. (2006). Eetika ja kultuuri problemaatikast erinevates institutsioonides ning organisatsioonides. – IV ettevõtetmajanduse konverents/ 4th Conference on Business Administration/ Die IV. Konferenz der Betriebswirtschaft. Tallinn, Pärnu: Mattimar, (lk. 169-179, koos saksa keelse kokkuvõttega)

Raudjärv, M. (2006). Regional Business and its Perspectives in the Estonia. Rmt.: Aktualnõje problemõ pazvitija territorii i sistem regionalnogo i munitsipalnogo upravljenija (vene keeles). Voronež: Vene Föderatsiooni Munitsipaalakadeemia, Voroneži Ülikool, lk. 148-151

Raudjärv, M. (2006). Maaelu arengule suunatud majanduspoliitika Eestis. – Ettevõtlus ja majanduspoliitika (Majandusteaduse Seltsi II aastakonverents). Tallinn-Pärnu: Eesti Majandusteaduse Selts, lk. 1-18

Raudjärv, M. (2007). Majanduspoliitika konverentsid kui traditsioon Eesti majandusteaduses ja kõrghariduses (Kroonika)/ Wirtschaftspolitische Konferenzen – eine langjährige Tradition im estnischen Wissenschafts- und Hochschulleben (Chronik)/ Conferences on economic policy as a tradition in Estonian economics and higher education (Chronicle). – Eesti majanduspoliitilised väitlused-15/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-15/ Discussions on Estonian Economic Policy-15. Journal of International Economic Policy. Berlin-Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 97-112

Raudjärv, M. (2008). Võimalikest regionaal- ja lokaalpoliitilistest arengutest Eestis. – CD-ROM: Eesti Majandusteaduse Seltsi III aastakonverents 2008 (Pärnu, 22.-23. jaanuar 2008). Tartu: EMS, (15,2 lk)

Raudjärv, M. (2008). Regionaalse ja kohaliku arengu kontsentratsioon Eestis. – IV Valdade ja linnade päevad (27.-28.02.2008). Tallinn: Eesti Linnade Liit, (9,6 lk); www.ell.ee

Raudjärv, M. (2008). Dotsent Juhani Väljataga (1932–1982) ereda isiksusena Eesti majanduselus/ Associate Professor Juhani Väljataga (1932–1982) als eine unvergessliche Persönlichkeit im Wirtschaftsleben Estlands/ Associate Professor Juhani Väljataga (1932–1982) as a bright personality in the Estonian economic life. – Eesti majanduspoliitilised väitlused-16/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-16/ Discussions on Estonian Economic Policy-16. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 111-118

Raudjärv, M. (2008). Majanduspoliitika teaduskonverentside traditsiooni kujunemine Eestis (kroonika). – Eesti majanduspoliitilised väitlused-16/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-16/ Discussions on Estonian Economic Policy-16. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk. 119-125

Raudjärv, M. (2008). Über die Tradition der wissenschaftlichen Konferenzen über Wirtschaftspolitik in Estland (Chronik). In: Eesti majanduspoliitilised väitlused-16/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-16/ Discussions on Estonian Economic Policy-16. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, S. 126-132

Raudjärv, M. (2008). Development of the tradition of scientific conferences on economic policy in Estonia (Chronicle). In: Eesti majanduspoliitilised väitlused-16/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-16/ Discussions on Estonian Economic Policy-16. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, pp. 133-139

Raudjärv, M. (2008). Regional policy, the economic situation and privation processes in Estonia after regaining of independence. In: Механизмы развития социально-экономических систем региона. Воронеж: Воронежский Государственный Университет, с. 41-45

Raudjärv, M. (2011). Republic of Estonia as an independent EU member state with developing economy on its way to exiting the economic crisis. Rmt: Teorija i praktika modernizatsii v Rossii, Sochi, 26.-28.01.2011, II osa. Krasnodar: Prosvešeniye-jug, lk.115-117 (4,0 lk.)

Raudjärv, M. (2011). Regional and municipal development grants used in Estonia as a EU member state. Rmt: Aktualnõje problemõ razvitiya territorii i sistem regionalnovo i munitsipalnovo upravljenija, 20.05.2011. Voronež: Voroneži Riiklik Ülikool, 2011, lk. 7-12 (8,1 lk)

Raudjärv, M. (2012). Certain historical-regional and economic policy aspects of industrialisation in Estonia. Rmt: Aktualnõje problemõ razvitiya territorii i system regionnalnovo i munitsipalnovo upravljenija, 18-20.05 2012, I osa. Voronež: Voroneži Riiklik Pedagoogikaülikool, lk. 6-11 (12,0 lk)

Raudjärv, M. (2012). Mõnedest majanduse terminoloogilistest küsimustest nii teadus- kui tavakeeles. Eesti majanduspoliitilised väitlused-2/2012/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik-2/2012/ Discussions on Estonian Economic Policy-2/2012 (Aktuaalsed Euroopa Liidu riikide probleemid/ Aktuelle Probleme der EU-Mitgliedsstaaten/ Current problems in the EU Member States). Journal of International Economic Policy. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, lk.130-133 (5,6 lk)

Raudjärv, M. (2015). Economic relations between Estonia as a EU member state and Russia. Экономическое развитие России: системные ограничения и глобальные риски. Краснодар: Кубанский государственный университет, стр. 393-396.

Raudjärv, M. (2016). Kümme aastat teadusajakirja „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ ilmumiset/ Seit zehn Jahren erscheint das Wissenschaftsmagazin „Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“/ Ten years from the first publication of the journal “Estonian Discussions on Economic Policy”. – Estonian Discussions on Economic Policy: Topical issues in the EU Member States. Journal of International Economic

Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Aktuelle Fragen in den EU-Mitgliedstaaten/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Aktuaalsed küsimused Euroopa Liidu riikides. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.1, pp. 68-78 (18,41 lk)

Raudjärv, M. (2016). DAAD-i uurimisstipendium – stažeerimine Saksamaa Liitvabariigis/ Forschungsstipendium-DAAD in der Bundesrepublik Deutschland/ DAAD research grant – fellowship in the Federal Republic of Germany. – Estonian Discussions on Economic Policy: Topical issues in the EU Member States. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Aktuelle Fragen in den EU-Mitgliedstaaten/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Aktuaalsed küsimused Euroopa Liidu riikides. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr.1, pp. 79-92 (25,27 lk)

Raudjärv, M. (2016). Kaasteelise mõtteid käesolevale eriväljaandele: Professor Janno Reiljan – 65 (8.10.1951)/ Gedanken eines Weggefährten zur vorliegenden Sonderausgabe: Professor Janno Reiljan – 65 (8.10.1951)/ Thoughts of a “fellow traveller” on this special edition: Professor Janno Reiljan – 65 (8.10.1951). – Estonian Discussions on Economic Policy: Economic Policy Problems of Small Countries. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik: Wirtschaftspolitische Probleme kleiner Länder/ Eesti majanduspoliitilised väitlused: Väikeriikide majanduspoliitilised probleemid. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr. 2, pp. 102-104 (12,13 lk)

Raudjärv, M. (2018). Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamise toetamisest/ Zu unserer Unterstützung der Feierlichkeiten zum 100. Geburtstag der Republik Estland/ On supporting the celebration of the 100th birthday of the Republic of Estonia. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr. 1-2, pp. 11-20

Mäeltsemees, S., Raudjärv, M. (2018). Tallinna Tehnikaülikool 100/ Technische Universität Tallinn 100/ Tallinn University of Technology 100. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar, nr. 1-2, pp. 25-30

Raudjärv, M. (2018). Volli Kalm (10.02.1953 – 23.12.2017). In memoriam rektor professor Volli Kalm/ Volli Kalm (10.02.1953 – 23.12.2017). In memoriam Rektor Professor Volli Kalm (Zusammenfassung)/ Volli Kalm (10.02.1953 – 23.12.2017). In memoriam rektor professor Volli Kalm (Abstract). Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag; Mattimar 2018, nr. 1-2, pp. 88-94

Raudjärv, M. (2018). Professor Dr. Manfred O. E. Hennies – 80/ Professor Dr. Manfred O. E. Hennies – 80/ Professor dr Manfred O. E. Hennies – 80. Estonian Discussions on

Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar 2018, nr. 1-2, pp. 101-110

Raudjärv, M. (2018). Professor Dr. Armin Rohde – 65 / Professor Dr. Armin Rohde – 65 / Professor dr Armin Rohde – 65. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar, nr. 1-2, pp. 111-119

Raudjärv, M. (2018). Meenutades tausta ja ühiseid tegevusi Janno Reiljaniga/ Erinnerungen an Janno Reiljan, Hintergrund und gemeinsame Tätigkeiten/ Commemorating our background and joint activities with Janno Reiljan. Estonian Discussions on Economic Policy. Journal of International Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused. Berlin, Tallinn: Berliner Wissenschafts-Verlag: Mattimar, nr. 1-2, pp. 120-133

Tallinn, 1.06.2019

2.A. PROF DR MATTI RAUDJÄRVE TEADUSPROJEKTID JA ÕPPETÖÖ

1. Teadustöös saadud uurimistoetused-projektid ja lepingud

- 2015–2016 DAADi uurimistoetus teemal „Majanduspoliitika, sh regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika majanduskriis ja sellest väljatulekul Euroopa Liidus“; Saksamaa Liitvabariigis: Kieli Maailmamajanduse Instituut (Kieli Ülikool) ja Kieli Rakendusülikool (3 kuud: november 2015 – jaanuar 2016)
- 2010 DAADi uurimistoetus teemal „Majanduspoliitika, sh regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika majanduskriis ja sellest väljatulekul Euroopa Liidus“ Saksamaa Liitvabariigis: Kieli Maailmamajanduse Instituut (Kieli Ülikool) ja Kieli Rakendusülikool (2 kuud: november-detsember)
- 2006 DAADi uurimistoetus teemal “Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika Euroopa Liidus” Saksamaa Liitvabariigis: Greifswaldi Ülikool (asut. 1456), Kieli Ülikooli juures asuv Maailmamajanduse Instituut, Kieli Rakenduskõrgkool (2 kuud: november – detsember)
- 2001 DAADi uurimistoetus teemal „Struktuuripoliitika, sealjuures eriti regionaal- ja kohaliku omavalitsuspoliitika teooria ja praktika“ Saksamaa LV: Greifswaldi Ülikool (asut. 1456), Kieli Ülikooli juures asuv Maailmamajanduse Instituut, Kieli Rakenduskõrgkool (2 kuud: oktoober-november)
- 2001 Phare projekt (kestusega 1 aasta) „Development Model of SME in the Local Government“ (partneriteks Tartu Linnavalitsus ja Aalborgi Linnavalitsus (Taani); osalemine teadusliku konsultandi-eksperdina
- 1997–2000 Eesti Teadusfondi uurimistoetus teemal „Eesti Vabariigi arengut kindlustava eesmärgipärase ja kompleksse majanduspoliitika ning vastava koolituse teoreetilise-praktilised aspektid“ (uurimistöö algas TTÜ-s ja jätkus Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas kui Matti Raudjärv teema vastutava täitjana siirdus 1998. aastal tööle Tartu Ülikooli
- 1998 TEMPUSE uurimistoetus teemal „Struktuuripoliitika teooria ja praktika“ Saksamaa LVs: Kieli Ülikooli juures asuv Maailmamajanduse Instituut ja Kieli Rakenduskõrgkool (1 kuu: juuli-august)
- 1995 DAADi uurimistoetus teemal „Korrapoliitika kui raampoliitika“ Saksamaa LVs: Kieli Ülikooli juures asuv Maailmamajanduse Instituut (1,5 kuud: september-oktoober)
- 1995 TEMPUSE uurimistoetus teemal „Majanduspoliitika teoreetilised alused“ Saksamaa LVs: Kieli Ülikooli juures asuv Maailmamajanduse Instituut, Kieli Rakenduskõrgkool, Paderborni Ülikool ja Osnabrücki Rakenduskõrgkool (3 kuud: aprill-juuni)
- 1994–1996 Eesti Teadusfondi uurimistoetus teemal „Majanduspoliitika teooria, praktika ja perspektiivid Eesti Vabariigis ning majanduspoliitiliste ainete õpetamine Eesti haridussüsteemis“
- 1992 Viini Kaubandus-Tööstuskoja uurimis-koolitustoetus teemal „Väike- ja keskmiste ettevõtete ökonoomika“, Austria: Viini Majandusülikool (üks kuu: juuli 1992 + üks nädal Innsbrucki Ülikoolis)

- 1990 Kieli Tööstus-Kaubanduskoja uurimus-koolitustoetus teemal „Ekspordile orienteeritud marketing Eesti juhtivtöötajatele“ (1,5 kuud, november-detsember 1990)
- 1989–1990 DAAD-i uurimistoetus teemal „Turumajanduse alused ja riigi majanduspoliitiline tegevus“ Saksamaa LV: Kieli Ülikool ja Frankfurdi (Main) Ülikoolis (3 kuud: november 1989 – jaanuar 1990)

2. Olulisemad ülikoolid õppetöös (kuni kevadsemester 2019)

Georgia Tehnikaülikool, töötanud viis aastat:

- alates õppeaastast 2018/2019 – valitud külalisprofessor, sh doktorantide programmi välismaine juht
- mittekoosseisulise külalisprofessor-konsultant ajavahemikul märts 2014 kuni oktoober 2017

Tbilisi Riiklik Ülikool, töötanud neli aastat:

- alates õppeaastast 2018/2019 – külalisprofessor (protokolliselt määratud)
- alates oktoobrist 2015 doktorantide mittekoosseisuline kaasjuhendaja; teise, Georgia-poolse kaasjuhendaja, konsultant

TÜ Pärnu Kolledž, töötanud 21 aastat:

- Pärnu Kolledž, külalisõppejõud käsunduslepingu alusel (*Associate Professor*), alates 01.09.2018 – 30.06.2019
- Pärnu Kolledž, külalisõppejõud käsunduslepingu alusel (*Associate Professor*), alates 04.09.2017 kuni 30.06.2018
- Pärnu Kolledž, ametisse nimetatud rahvamajanduse korraline dotsent kolmeks aastaks, alates 01.10.2014 kuni 31.08.2017 (koormus 0,80; alates 01.03.2016 – 31.08.2017 /0,50/); pidev tööstaaž Tartu Ülikoolis dotsendina alates 01.01.2002
- Pärnu Kolledž, rahvamajanduse korraline dotsent konkursi korras viieks aastaks, alates 01.09.2009 kuni 31.09.2014 (1,00), alates 2012/2013 õppeaastast õppetöö ka Narva Kolledžis
- Pärnu Kolledž, majanduspoliitika korraline dotsent konkursi korras viieks aastaks, alates 01.09.2004 kuni 31.08.2009 (1,00)
- Pärnu Kolledž, erakorraline dotsent, alates 01.01.2002 kuni 31.12.2002; töölepingut pikendati (12.12.2002) kuni 31.12.2003; edasiselt pikendati töölepingut kuni 31.08.2004 (koormus 1,00)
- alates 1999. aasta juunist hulk aastaid lõputööde kaitsmise komisjoni esimees, alates aastast 2000 eeskätt ka majanduspoliitika külalisõppejõud

TÜ Narva Kolledž, töötanud ligi kuus aastat:

- Narva Kolledž, külalisõppejõud käsunduslepingu alusel (*Associate Professor*), alates 30.09.2017 kuni 31.01.2018; (ka varem, alates 2012/2013 õppeaastast kuni 2017 aasta kevadsemestri lõpuni TÜ Pärnu Kolledžiga sõlmitud töölepingu raames)

Erakõrgkool „Audentese Kõrgem Ärikool“, töötanud kaks aastat:

- külalisõppejõud (1999–2000)

Tartu Ülikool, majandusteaduskond, majanduspoliitika õppetool, töötanud üheksa aastat:

- külalislektor 1.02.2002 – 31.01.2005 (TÜ rektori professor, akadeemik Jaak Aaviksoo korraldus Tartus – 25.01.2002, nr 44 PR); edasi pikendatud kuni 31.08.2005 (pidev tööstaaž Tartu Ülikoolis alates 01.05.1999)
- erakorralise vanemteadur 1.05.1999 – 31.12.2001
- mittekoosseisuline külalislektor alates sügissemestrist 1996 kuni 1999

Erakõrgkool „Majandusõiguse ja Poliitika Instituut“, töötanud ühe aasta:

- külalisõppejõud (2000)

Sotsiaalteaduste Erakõrgkoolis „Veritas“, töötanud kaks aastat:

- TTÜ eriloaga külalisõppejõud (1999 – 2000)

Eesti Haldusjuhtimise Instituut, töötanud viis aastat:

- külalisõppejõud (1993–1997)

Eesti Majandusjuhtide Instituut, (endine Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituut), töötanud kümme aastat:

- dotsent (1989–1991)
- külalisõppejõud (1982–1989)

Tallinna Tehnikaülikool (endine Tallinna Polütehniline Instituut /TPI/, kuni 21.07.1989: ENSV MN määrus nr.257, 21.07.1989), majandusteaduskond, töötanud 23 aastat:

- alates 1.09.1997 kuni 31.08.1998 majanduspoliitika õppetooli dotsent (õppeaine „Majanduspoliitika alused“ /erikursus/)
- alates 31.08.1992 kuni 31.08.1997 majanduspoliitika õppetooli juhataja ja professor (õppeaine „Majanduspoliitika alused“)
- alates 01.11.1990 kuni 31.08.1992 teenindusökonoomika kateedri dotsent (õppeained: „Majanduspoliitika alused“, „Tööstusettevõtte ökonoomika, organiseerimine ja planeerimine“)
- alates 06.01.1987 kuni 01.11.1990 teenindusökonoomika kateedri vanemteadur ja juhtivateadur ning lisaks tunnitavalise õppejõud
- alates 03.05.1978 kuni 05.01.1987 külalisõppejõud (tunnitavaline õppejõud, õppeained: „Tööstusettevõtte ökonoomika, organiseerimine ja planeerimine“, „Teenindusharude tehnoloogia“)
- alates 27.08.1975 kuni 30.04.1978 teenindusökonoomika kateedri vaneminsener-grupijuht ja tunnitavaline õppejõud (õppeained: „Tööstusettevõtte ökonoomika, organiseerimine ja planeerimine“, „Teenindusharude tehnoloogia“)

3. Õppetöö eelnimetatud ülikoolides

3.1. Õppetöö TÜ Pärnu Kolledžis aastatel 2017–2019 (käsunduslepingute alusel)

2018–2019 *loengud teemal „Majanduspoliitika alused – ettevõtluskeskkonna aspektid“* õppeaine „Ettevõtluskeskkond ja innovatsioon“ raames nii päevastele kui sessioonõppe üliõpilastele (sügisel) ja *lõputööde juhendamised*; kevadel vaid *lõputööde juhendamised* (01.09.2018 – 30.06.2019 käsunduslepingu alusel)

2017–2018 *loengukursus* „Majanduspoliitika alused” (loengud, seminarid, referaadid, eksam); (04.09.2017 – 30.06.2018 käsunduslepingu alusel)

3.2. Õppetöö TÜ Narva Kolledžis aastatel 2012–2018 (sh 30.09.2017 – 31.01.2018 käsunduslepingu alusel):

Õppeained:

- Majanduspoliitika alused (loengud, referaadid, seminarid, eksamid)
- Uurimistöö praktika (seminarid, kodutööd, arvestus)

3.3. Õppetöö TÜ Pärnu Kolledžis aastatel 2004–2018 (tööleping lõppes 31.08.2017; edasine töö käsunduslepingu alusel):

2009–2017 *kursus* „Uurimispraktika seminarid“ (seminarid, kodutööd, arvestus)

2008–2016 *loengukursus* „Avaliku sektori ökonomika” (loengud, seminarid, referaadid, eksam)

2005–2016 *kursus* „Uurimistöö seminarid“ (seminarid, kodutööd, arvestus)

2005–2016 *kursus* „Bakalaureusetöö seminarid“ (seminarid, kodutööd, arvestus)

2004–2018 *loengukursus* „Majanduspoliitika alused” (loengud, seminarid, referaadid, eksam)

2004–2016 *loengukursus* „Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse (lokaal-) poliitika” (loengud, seminarid, referaadid, eksam)

2004–2016 *loengukursus* „Teadustöö alused” (loengud, seminarid, referaadid, arvestus); (2004 – 2005: sh magistrandid; 2011 – 2012: kõik kolledži üliõpilased, sh sotsiaaltöö (SA) ja turisminduse (TH) erialad)

2004 *loengukursus* „Majandus- ja sotsiaalpoliitika II” (loengud, seminarid, eksam) – valikaine

2004 *kursus* „Diplomitööde koostamine” (seminarid, kodutööd, arvestus)

3.4. Uued õppeained-kursused TÜ Pärnu Kolledžis (2000–2010), väljatöötatud ja rakendatud Matti Raudjärve poolt:

2010– *kursus*: „Uurimispraktika seminarid“ diplomiõppe üliõpilastele (loengud, seminarid, kontrolltööd-kodutööd; 12 tundi)

2009 *loengukursus*: „Majanduspoliitika alused” bakalaureuseõppe üliõpilastele (loengud, seminarid-diskussioonid, referaadid; 20 tundi)

2008– *loengukursus*: „Avaliku sektori ökonomika” bakalaureuseõppe üliõpilastele (loengud, seminarid-diskussioonid, referaadid; 16 tundi) *loengukursus*: „Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika” bakalaureuseõppe üliõpilastele (loengud, seminarid-diskussioonid, referaadid; 20 tundi)

2005– *kursus*: „Bakalaureusetöö seminarid” bakalaureuseõppe üliõpilastele (loengud, seminarid, kontrolltööd; 10 tundi)

2005– *kursus*: „Uurimistöö seminarid” bakalaureuseõppe üliõpilastele (loengud, seminarid, kontrolltööd; 20 tundi)

2004– *loengukursus*: „Teadustöö alused” turismigeograafia eriala magistrandidele (loengud, seminarid, kontrolltööd; 40 tundi)

- 2003– *loengukursus*: “Majanduspoliitika II” TÜ Pärnu Kolledži üliõpilastele (loengud, seminarid, kontrolltööd; 32 tundi)
- 2003– *loengukursus*: “Teadustöö alused” TÜ Pärnu Kolledži üliõpilastele (loengud, seminarid, kontrolltööd; 40 tundi)
- 2002– *loengukursus*: “Uurimistöö alused – diplomitööde koostamine” TÜ Pärnu Kolledži üliõpilastele (loengud, seminarid, ettekanded; 26 tundi) *loengukursus*: “Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika” TÜ Pärnu Kolledži üliõpilastele (loengud, seminarid, referaadid; 32 tundi)
- 2000– *loengukursus*: “Majanduspoliitika alused” TÜ Pärnu Kolledži üliõpilastele (loengud, seminarid, referaadid; 32 tundi)

3.5. Õppetöö TÜ majandusteaduskonnas aastatel 1996–2005

- 2004 *loengukursus (valikainena)* „Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse (lokaal)poliitika” (loengud, seminarid, referaadid, eksam)
- 2002 *loengukursus*: “Regionaal- ja lokaalpoliitika” TÜ majandusteaduskonna üliõpilastele (loengud, seminarid, referaadid; 32 tundi)
- 2000 *loengukursus*: “Regionaal- ja kohalik majandus” TÜ majandusteaduskonna Avatud Ülikooli ärijuhtimise magistrandidele ja intensiivkursuse kuulajatele (loengud, 6 tundi)
- 1999 *loengukursus*: “Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika” TÜ majandusteaduskonna üliõpilastele (loengud, seminarid, referaadid; 32 tundi)
- 1999 *loengukursus*: “Majanduspoliitika ja ettevõtluskeskkond” TÜ majandusteaduskonna magistrandidele, diplomioõppele ja intensiivkursuse kuulajatele (loengud, seminarid, eksamid; 4-10 tundi)
- 1996– *loengukursused*: „Majanduspoliitika alused (ettevõtluskeskkond)“; „Regionaal- ja kohalik majandus (ettevõtluskeskkond)“; „Regionaal- ja lokaalpoliitika“ TÜ majandusteaduskonna päevase osakonna üliõpilastele ja intensiivkursuse kuulajatele (loengud, seminarid, referaatide juhendamine, eksamid)

3.6. Õppetöö Audentese Kõrgemas Ärikoolis aastatel 1999–2000

- 1999–2000 *loengukursus*: “Majanduspoliitika alused” Audentese Kõrgema Ärikooli üliõpilastele (loengud, seminarid, referaadid, eksamid; 32 tundi)

3.7. Õppetöö TPI-TTÜ majandusteaduskonnas aastatel 1975–1998

- 1995–1998 *loengukursus*: „Regionaal- ja kohaliku omavalitsuse poliitika“ (loengud, referaatide juhendamine, seminarid, eksamid)
- 1990– 1998 *loengukursus*: „Majanduspoliitika alused“ (TTÜs: loengud /32 tundi/, referaatide juhendamine, seminarid /32 tundi/, eksamid /algul valdavalt suulised, rohkem kui 200-le üliõpilasele eksamisesioonil; hiljem sujuv üleminek testeksamitele/)
- 1975–1990 *loengukursus TTÜs*: „Tööstusettevõtete ökonoomika, planeerimine ja organiseerimine“ päevase, õhtuse ja kaugõppe osakonna üliõpilastele (loengud, seminarid, kursusetööde juhendamine, eksamid) *kursus TTÜs*: „Teenindusharude tehnoloogia“ päevase osakonna TL-eriala üliõpi-

lastele (loengud, ekskursioonid, arvestused; teeninduse praktika juhendamine)

PS: kogu õppetöö perioodil (1995–2019) on Tallinna Tehnikaülikoolis, Tartu Ülikoolis, erakõrgkoolis „Veritas“ ja Tbilisi Riiklikus Ülikoolis juhendatud nii diplomi-, bakalaureuse-, magistri- ja doktoritöid, kokku – 135 tööd (doktoritöö Georgias on juhendamisel). Vt ka CVd.

2.B. RESEARCH PROJECTS AND ACADEMIC WORK OF PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV

1. Research grants, projects and contracts for research

2015–2016

DAAD research grant on the subject “Economic Policy, incl. Regional and Local Government Policy During the Economic Crisis and Recovery from Crisis in the EU”; in the Federal Republic of Germany Kiel Institute of World Economy (Kiel University) and Kiel University of Applied Sciences (3 months: November 2015 – January 2016)

2010

DAAD research grant on the subject „Economic Policy, incl. Regional and Local Government Policy During the Economic Crisis and Recovery from Crisis in the EU”; in the Federal Republic of Germany Kiel Institute of World Economy (Kiel University) and Kiel University of Applied Sciences (2 months: November–December)

2006

DAAD research grant on the subject „Regional and Local Government Policy in the EU” in the Federal Republic of Germany: Greifswald University (established in 1456), Institute of World Economy of the Kiel University, Kiel University of Applied Sciences (2 months: November–December)

2001

DAAD research grant on the subject “Theory and Practice of Structural Policy, Including Particularly Regional and Local Government Policy”, Federal Republic of Germany: Greifswald University (established in 1456), Institute of World Economy of the Kiel University, Kiel University of Applied Sciences (2 months: October–November)

2001

Phare Project (duration 1 year) “Development Model of SME in the Local Government” (partners: Tartu City Government and Aalborg City Government (Denmark); participation as a research consultant-expert

1997–2000

Estonian Science Fund research grant on the subject “Theoretical and Practical Aspects of an Effective and Comprehensive Economic Policy to Ensure the Development of the Republic of Estonia and the Respective Training” (the research started in the Tallinn Technical University and continued in the Faculty of Economics of the University of Tartu when Matti Raudjärv as the responsible implementer of the subject was employed by the University of Tartu in 1998)

1998

TEMPUS research grant on the subject “Theory and Practice of Structural Policy” in the Federal Republic of Germany: Institute of World Economy of the Kiel University and the Kiel University of Applied Sciences (one month: July–August)

1995

DAAD research grant on the subject “Order Policy as a Framework Policy”, in the Federal Republic of Germany: Institute of World Economy of the Kiel University (1.5 months: September–October)

1995

TEMPUS research grant on the subject “Theoretical Bases of Economic Policy” in the Federal Republic of Germany: Institute of World Economy of the Kiel University, Kiel University of Applied Sciences, Paderborn

- University and Osnabrück University of Applied Sciences (3 months: April–June)
- 1994–1996 Estonian Science Fund research grant on the subject “Theory, Practice and Prospects of Economic Policy in the Republic of Estonia and Teaching Subjects of Economic Policy in the Estonian Educational System”
- 1992 Vienna Chamber of Commerce and Industry research and training grant on the subject “SME Economics“, Austria: Vienna University of Economics and Business (one month: July 1992 + one week at the Innsbruck University)
- 1990 Kiel Chamber of Commerce and Industry research and training grant on the subject „Export-oriented Marketing for Estonian Managers“ (1.5 months, November–December 1990)
- 1989–1990 DAAD research grant on the subject “Bases of Market Economy and Activities of Economic Policy of the State”, Federal Republic of Germany: in the Kiel University and Frankfurt (Main) University (3 months: November 1989 – January 1990)

2. Most important universities in academic work (until spring semester of 2019)

Georgian Technical University, worked for 5 years:

- since the academic year 2018/2019 – elected Visiting Professor, incl. Head of the Doctoral Studies Programme from abroad
- Visiting Professor-Consultant extraordinary from March 2014 to October 2017

Tbilisi State University, worked for 4 years:

- since the academic year 2018/2019 – Visiting Professor (appointed in the minutes)
- since October 2015 ad hoc co-supervisor of doctoral students, consultant for the other co-supervisor

Pärnu College of the University of Tartu, worked for 21 years:

- Pärnu College, Visiting Lecturer on the basis of an authorisation agreement (Associate Professor), 01.09.2018 – 30.06.2019
- Pärnu College, Visiting Lecturer on the basis of an authorisation agreement (Associate Professor), 04.09.2017 – 30.06.2018
- Pärnu College, appointed as the Docent ordinarius of National Economy for 3 years, 01.10.2014–31.08.2017 (workload 0.8; 01.03.2016–31.08.2017 (0.5)); continuous service as Docent of the University of Tartu since 01.01.2002
- Pärnu College, Docent ordinarius of National Economy for 5 years as a result of competition, 01.09.2009–31.09.2014 (1.00), since the academic year 2012/2013 academic work also in the Narva College
- Pärnu College, Docent ordinarius of Economic Policy for 5 years as a result of competition, 01.09.2004–31.08.2009 (1.00)

- Pärnu College, Docent extraordinarius, 01.01.2002–31.12.2002; the contract of employment was extended (on 12.12.2002) until 31.12.2003; later the contract of employment was extended to 31.08.2004 (workload 1.0)
- since June 1999 for many years the Chairman of the Committee of Defence of Graduation Papers, since 2000 primarily also Visiting Lecturer of Economic Policy

Narva College of the University of Tartu, worked for almost 6 years:

- Narva College, Visiting Lecturer on the basis of an authorisation agreement (Associate Professor), 30.09.2017–31.01.2018; (also earlier, since the academic year 2012/2013 until the end of the spring semester of 2017 in the framework of the contract of employment signed with the Pärnu College of the University of Tartu)

Private institution of higher education Audentes Business School, worked for 2 years:

- Visiting Lecturer (1999–2000)

University of Tartu, Faculty of Economics, Chair of Economic Policy, worked for 9 years:

- Visiting Lecturer 01.02.2002–31.01.2005 (Order of the Rector of the University of Tartu, Professor, Academician Jaak Aaviksoo in Tartu – 25.01.2002, No. 44 PR); further extended to 31.08.2005 (continuous service at the University of Tartu since 01.05.1999)
- Senior Lecturer extraordinarius 01.05.1999–31.12.2001
- Visiting Lecturer extraordinarius from the autumn semester 1996 until 1999

Private institution of higher education Institute of Economic Law and Politics, worked for one year:

- Visiting Lecturer (2000)

Private School of Social Sciences Veritas, worked for two years:

- Visiting Lecturer with special permission from the Tallinn Technical University (1999–2000)

Estonian Management Institute, worked for 5 years:

- Visiting Lecturer (1993–1997)

Estonian Management Institute (former Qualification Improvement Institute), worked for 10 years:

- Docent (1989–1991)
- Visiting Lecturer (1982–1989)

Tallinn University of Technology (former English name Tallinn Technical University until 2003 and former Tallinn Polytechnical Institute until 21.07.1989: Regulation No. 257, 21.07.1989 of the Council of Ministers of the Estonian S.S.R.), Faculty of Economics, worked for 23 years:

- 01.09.1997–31.08.1998 Docent of the Chair of Economic Policy (subject “Basics of Economic Policy” (special course))
- 31.09.1992–31.08.1997 Head of the Chair and Professor of Economic Policy (subject “Basics of Economic Policy”)
- 01.11.1990–31.08.1992 Docent of the Chair of Service Economics (subjects: “Basics of Economic Policy”, “Economics, Organisation and Planning of an Industrial Enterprise”)

- 06.01.1987–01.11.1990 Senior Researcher and Lead Researcher of the Chair of Service Economics, in addition, adjunct lecturer
- 03.05.1978–05.01.1987 Visiting Lecturer (adjunct lecturer, subjects: “Economics, Organisation and Planning of an Industrial Enterprise”, “Technology of Different Areas of Services”)
- 27.08.1975–30.04.1978 Senior Engineer – Head of the Group of the Chair of Service Economics and adjunct lecturer (subjects: “Economics, Organisation and Planning of an Industrial Enterprise”, “Technology of Different Areas of Services”)

3. Academic work in the above-mentioned universities

3.1 Academic work in the Pärnu College of the University of Tartu in 2017–2019 (on the basis of authorisation agreements):

2018–2019

lectures on the subject “Basics of Economic Policy – Aspects of the Business Environment” in the framework of the curriculum subject “Business Environment and Innovation” both to full-time students and students of sessional studies (in autumn) and *supervision of graduation papers*; in spring only *supervision of graduation papers* (01.09.2018–30.06.2019 on the basis of an authorisation agreement)

2017–2018

course of lectures “Basics of Economic Policy” (lectures, workshops, abstracts, examination); (04.09.2017–30.06.2018 (on the basis of an authorisation agreement)

3.2 Academic work in the Narva College of the University of Tartu in 2012–2018 (incl. 30.09.2017–31.01.2018 on the basis of an authorisation agreement):

Subjects:

- Basics of Economic Policy (lectures, abstracts, workshops, examinations)
- Research Practice (workshops, homework, pass-fail examination)

3.3 Academic work in the Pärnu College of the University of Tartu in 2004–2018 (contract of employment ended on 31.08.2017; further work on the basis of an authorisation agreement):

2009–2017

course “Workshops of Research Practice” (workshops, homework, pass-fail examination)

2008–2016

course of lectures “Economics of the Public Sector” (lectures, workshops, abstracts, examination)

- 2005–2016
course “Research Workshops” (workshops, homework, pass-fail examination)
- 2005–2016
course “Graduation Thesis Seminars” (workshops, homework, pass-fail examination)
- 2004–2018
course of lectures “Basics of Economic Policy” (lectures, workshops, abstracts, examination)
- 2004–2016
course of lectures “Regional and Local Government (Local) Policy” (lectures, workshops, abstracts, examination)
- 2004–2016
course of lectures “Basics of Research Methods” (lectures, workshops, abstracts, pass-fail examination); (2004–2005: incl. Master students; 2011–2012: all students of the College, incl. in the Social Work (SA) and Tourism (TH) specialities.
- 2004 *course of lectures* „Economic and Social Policy II” (lectures, workshops, examination) – elective course
- 2004 *course* „Preparation of Diploma Papers“ (workshops, homework, pass-fail examination)

3.4 New subjects/courses at the Pärnu College of the University of Tartu (2000–2010), developed and implemented by Matti Raudjärv:

- 2010 – to date
course: “Research Practice Seminars” for students of Diploma studies (lectures-workshops, tests-homework; 12 hours)
- 2009 – to date
course of lectures: “Basics of Economic Policy” for students of Bachelor studies (lectures, workshops-discussions, abstracts; 20 hours)
- 2008 – to date
course of lectures: “Economics of the Public Sector” for students of Bachelor studies (lectures, workshops-discussions, abstracts; 16 hours)
course of lectures: “Regional and Local Government Policy” for students of Bachelor studies (lectures, workshops-discussions, abstracts; 20 hours)
- 2005 – to date
course: “Graduation Thesis Seminars” for students of Bachelor studies (lectures-workshops, tests; 10 hours)
- 2005 – to date
course: “Research Practice Seminars” for students of Bachelor studies (lectures-workshops, tests; 20 hours)
- 2004 – to date
course of lectures: “Basics of Research Methods” for Master students of the Tourism Geography speciality (lectures, workshops, tests; 40 hours)
- 2003 – to date
course of lectures: “Economic Policy II” for students of the Pärnu College of the University of Tartu (lectures, workshops, tests; 32 hours)

- 2003 – to date
course of lectures: “Basics of Research Methods” for students of the Pärnu College of the University of Tartu (lectures, workshops, tests; 40 hours)
- 2002 – to date
course of lectures: “Basics of Research – Preparation of Diploma Papers” for students of the Pärnu College of the University of Tartu (lectures, workshops, presentations; 26 hours)
course of lectures: “Regional and Local Government Policy” for students of the Pärnu College of the University of Tartu (lectures, workshops, abstracts; 32 hours)
- 2000 – to date
course of lectures: “Basics of Economic Policy” for students of the Pärnu College of the University of Tartu (lectures, workshops, abstracts; 32 hours)

3.5 Academic work in the Faculty of Economics of the University of Tartu in 1996–2005

- 2004 *course of lectures* „Regional and Local Government (Local) Policy” (lectures, workshops, abstracts; examination)
- 2002 *course of lectures:* “Regional and Local Policy” for students of the Faculty of Economics of the University of Tartu (lectures, workshops, abstracts; 32 hours)
- 2000 *course of lectures:* “Regional and Local Economy” for Master students of the Business Administration speciality of the Faculty of Economics of the University of Tartu in Open University and listeners of the intensive course (lectures, 6 hours)
- 1999 *course of lectures:* “Regional and Local Government Policy” for students of the Faculty of Economics of the University of Tartu (lectures, workshops, abstracts; 32 hours)
- 1999 *course of lectures:* “Economic Policy and Business Environment” for Master students, students of Diploma studies and listeners of the intensive course of the Faculty of Economics of the University of Tartu (lectures, workshops, abstracts, examinations; 4–10 hours)
- 1996–2005
courses of lectures: “Basic of Economic Policy (Business Environment)”, “Regional and Local Economy (Business Environment)”, “Regional and Local Policy” for full-time students of the Faculty of Economics of the University of Tartu and listeners of the intensive course (lectures, workshops, supervision of abstracts, examinations)

3.6 Academic work at the Audentes Business School in 1999–2000

- 1999–2000
course of lectures: “Basics of Economic Policy” for students of the Audentes Business School (lectures, workshops, abstracts; examinations, 32 hours)

3.7 Academic work in the Faculty of Economics of the Tallinn Polytechnical University (Tallinn University of Technology) in 1975–1998

1995–1998

course of lectures: “Regional and Local Government Policy” (lectures, supervision of abstracts, workshops, examinations)

1990–1998

course of lectures: „Basics of Economic Policy“: lectures (32 hours), supervision of abstracts, workshops (32 hours), examinations (at first mainly oral, for more than 200 students during each examination session, later smooth transition to examination tests)

1975–1990

course of lectures: “Economics, Organisation and Planning of Industrial Enterprises” for full-time students, students of evening courses and the Distance Learning Department (lectures, workshops, supervision of course papers, examinations)

course: “Technology of Areas of Services” for full-time students of the Service Economics speciality (lectures, visiting tours, pass-fail examinations, supervision of practical training in services)

PS: During the whole period of academic work (1995–2019), in total 135 papers and theses have been supervised in the Tallinn University of Technology, University of Tartu, Private School of Social Sciences Veritas and Tbilisi State University – diploma papers, Bachelor’s, Master’s and Doctoral theses (currently supervising a Doctoral thesis in Georgia). See also the CV.

3.A. PROF DR MATTI RAUDJÄRVE TEGEVUS KONVERENTSIDE KORRALDAMISEL JA TEADUSKIRJANDUSE AVALDAMISEL

Konverentside korraldamine

- 2018–2019 XXVII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2019: Eesti Vabariik – 15 aastat EL-s ja NATO-s/ 100 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli/ 320 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710)“ (Jäneda, 3.-5. juuli 2019), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2017–2018 XXVI rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2018: Eesti Vabariik – 100/ 100 aastat eestikeelset rahvuslikku Tehnikaülikooli Eestis: (28.-30. juuni 2018)“ (Jäneda, 28.– 30. juuni 2018), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2016–2017 XXV rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2017: Juubelikonverents – 25“ (Jäneda, 29. juuni-1. juuli 2017), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2015–2016 XXIV rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2016“ (Jäneda, 30. juuni-2. juuli 2016), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2014–2015 XXIII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2015“ (Jäneda, 2.-4. juuli 2015), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2013–2014 XXII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2014“ (Jäneda, 26.-28. juuni 2014), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2012–2013 XXI rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2013“ (Jäneda, 27.-29. juuni 2013), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2011–2012 XX rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2012“ (Värska, 28.-30. juuni 2012), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2010–2011 XIX rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2011“ (Värska, 30. juuni-2. juuli 2011), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2009–2010 XVIII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2010“ (Värska, 1.-3. juuli 2010), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2008–2009 XVII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2009“ (Värska, 1.-3. juuli 2009), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2007–2008 XVI rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2008“ (Värska, 26.-28. juuni 2008), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator

- 2006–2007 XV rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Eesti majanduspoliitika – kolm aastat Euroopa Liidus” (Värskas, 28.-30. juuni 2007), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2005–2006 XIV rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents “XIV majanduspoliitika teaduskonverents” (Tartu-Värskas, 29.juuni-1.juuli 2006), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2005–2006 „IV ettevõtetmajanduse konverents“ (Pärnu, 20.-21. jaanuar 2006), konverentsiseeria initsiaator, koordinaator-kaaskorraldaja
- 2004–2005 XIII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „XIII majanduspoliitika teaduskonverents“ (Tartu-Värskas, 30. juuni-2. juuli 2005), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2004–2005 III ettevõtetmajanduse alane teadus- ja koolituskonverents „Eesti ettevõtluse perspektiivid Euroopa Liidus“ (Pärnu, 28.-29. jaanuar 2005), konverentsiseeria initsiaator, koordinaator-kaaskorraldaja
- 2003–2004 XII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Eesti majanduspoliitilised perspektiivid Euroopa Liidus“ (Tartu-Värskas, 1.-3.juuli 2004), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2003–2004 II ettevõtetmajanduse alane teadus- ja koolituskonverents „Ettevõtte globaliseeruvus majanduses“ (Pärnu, 30.-31. jaanuar 2004), konverentsiseeria initsiaator, koordinaator-kaaskorraldaja
- 2002–2003 XI rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Eesti majanduspoliitika teel Euroopa Liitu“ (Tartu-Värskas, 26.-28. juuni 2003), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2002–2003 I ettevõtetmajanduse alane teadus- ja koolituskonverents „Ettevõtetmajandus Eestis ja Euroopa Liit” (Pärnu, 7.-8. veebruar 2003), konverentsiseeria initsiaator ja koordinaator-kaaskorraldaja
- 2001–2002 X rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents “Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale” (Tartu-Värskas, 27.-29. juuni 2002), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 2000–2001 IX rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents “Harmoniseerimine ja vabadus Eesti Vabariigi majanduspoliitikas integreerumisel Euroopa Liiduga” (Tartu-Värskas, 28.-30. juuni 2001), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 1999–2000 VIII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Eesti Vabariigi majanduspoliitika tulemuslikkus ja Euroopa Liit“ (Tartu-Värskas, 29. juuni-1. juuli 2000), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 1998–1999 VII rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja Euroopa Liit“ (Tartu-Värskas, 25.-27. juuni 1999), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 1997–1998 VI rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Eesti Vabariigi integreerumine Euroopa Liiduga – majanduspoliitilised eesmärgid ja abinõud“ (Tartu-Värskas, 25.-27. juuni 1998), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 1996–1997 V rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja integreerumine Euroopa Liiduga“ (Tartu-Värskas, 26.-28. juunil 1997), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator

- 1995–1996 IV rahvusvaheline teadus- ja koolituskonverents „Aktuaalsed majanduspoliitika küsimused Euroopa Liidu riikides ja Eesti Vabariigis“ (Tartu-Värsk, 28.-29. juuni 1996), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator (NB! sellest konverentsist alates hõlmati koostööse Saksamaa Liitvabariigi ja teiste riikide kõrgkoolide õppejõud-majandusteadlased)
- 1994–1995 III teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika teooria ja praktika Eesti Vabariigis“ (Tartu-Värsk, 25-26. augustil 1995), konverentsiseeria initsiaator ja peakorraldaja-koordinaator
- 1993–1994 II teadus- ja koolituskonverents „Majandusteadus ja majanduspoliitika Eesti Vabariigis“ (Tartu-Värsk, 27.-28. mail 1994), peakorraldaja
- 1988 Teaduslik-metoodiline seminar „Mittetootmissfääri majandamismehhanismi täiustamise teaduslik-metoodilised probleemid“ (Tallinn), organiseerimistoimkonna liige
- 1985 Noorte majandusteadlaste VII vabariiklik teaduslik seminar „Majandustegevuse täiustamise kompleksprobleeme“ (Tallinn, 29.-30. aprill 1985), organiseerimiskomitee liige
- 1983–1984 Noorte majandusteadlaste VI vabariiklik teadusseminar „Ühiskondliku tootmise intensiivistamise probleemid Eesti NSV-s“ (Tartu-Värsk, 24.-26. mai 1984), organiseerimiskomitee esimees-peakorraldaja (NB! see seminar oli nn laevakonverents ning sellest sündmusest sai alguse majanduspoliitika-alane konverentsiseeria, mis 2019. aastal toimub juba 27. korda!)
- 1981 Noorte majandusteadlaste teadusseminar „Tootmisressursside ratsionaalse kasutamise probleemid Eesti NSV-s“ (Tallinn, 16.-17. aprill 1981), organiseerimiskomitee liige

Teaduskirjanduse avaldamine-toimetamine

- 2007–2019 Kolmekeelse rahvusvahelise teadusajakirja (käesolev ajakiri) „Estonian Discussions on Economic Policy / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik / Eesti majanduspoliitilised väitlused“ – ajakirja peatoimetaja
Teadusajakiri-publikatsioon ilmub aastast 2007 (üks number aastas) ja aastast 2011 (kaks numbrit aastas). Ajakiri arenes välja järjepidevuse alusel aastatel 1984 ja 1994–2006 ilmunud teadusartiklite kogumikest (mis ilmusid koos ülal loetletud majanduspoliitika teaduskonverentsidega)
- 2016– Georgia Tehnikaülikooli ja Georgia Inseneride Akadeemia majandusteadusajakirja „Business-Engineering“ (ilmutab kord kvartalis) kaastimetaja, konsultant (2014–)
- 1994–2006 Teadusartiklite kogumike (nn Värsk konverentside), kaastimetaja
- 1990 Kirjastuses „Valgus“ (Tallinn) ilmunud raamat-artiklite kogumik “15 korda majandusest”, toimetaja
- 1986–1989 Kirjastuses „Valgus“ (Tallinn) ilmunud teadusväljaannete sari „Ratsionaalne majandamine”, üldtoimetaja. Sarjas ilmus Eesti selle aja noorema põlvkonna majandusteadlaste kümme monograafiat

- 1985 Noorte majandusteadlaste VII vabariikliku teadusliku seminari „Majandustegevuse täiustamise kompleksprobleeme“ (Tallinn, 29.-30. aprill 1985), ettekannete teeside kogumiku toimetuskolleegiumi liige
- 1984 Esimese, nn laevakonverentsi ettekannete-teadusartiklite-teeside kogumiku toimetuskolleegiumi esimees ja vastutav toimetaja
- 1982 Üleliidulise noorte majandusteadlaste teadusliku nõupidamise „Ühiskondliku tootmise juhtimise täiustamise ülesanded ja teed“ (Krasnodar-Sotši, Venemaa; vene keeles), ettekannete teeside kogumiku toimetuskolleegiumi liige
- 1981 Noorte majandusteadlaste teadusseminari „Tootmisressursside ratsionaalse kasutamise probleemid Eesti NSV-s“ (Tallinn), ettekannete teeside kogumiku toimetuskolleegiumi liige

3.B. ACTIVITIES OF PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV IN THE ORGANISATION OF CONFERENCES AND PUBLISHING OF SCIENTIFIC LITERATURE

Organisation of conferences

2018–2019

XXVII International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2019: Republic of Estonia – 15 years in the EU and NATO/ 100 years of the Estonian-language University of Tartu/ 320 years from the relocation of the University of Tartu to Pärnu (1699–1710)” (Jäned, 3–5 July 2019), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

2017–2018

XXVI International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2018: Republic of Estonia – 100/ 100 years of the Estonian-language national university of technology in Estonia: (28–30 June 2018)” (Jäned, 28 –30 June 2018), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

2016–2017

XXV International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2017: Jubilee Conference – 25” (Jäned, 29 June – 1 July 2017), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

2015–2016

XXIV International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2016” (Jäned, 30 June – 2 July 2016), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

2014–2015

XXIII International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2015” (Jäned, 2–4 July 2015), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

2013–2014

XXII International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2014” (Jäned, 26-28 June 2014), main organiser-coordinator of the series of conferences

2012–2013

XXI International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2013” (Jäned, 27–29 June 2013), main organiser-coordinator of the series of conferences

2011–2012

XX International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2012” (Värska, 28–30 June 2012), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

- 2010–2011
XIX International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2011” (Värskä, 30 June – 2 July 2011), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2009–2010
XVIII International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2010” (Värskä, 1–3 July 2010), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2008–2009
XVII International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2009” (Värskä, 1–3 July 2009), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2007–2008
XVI International Scientific and Educational Conference “Economic Policy in EU Member States – in 2008” (Värskä, 26–28 June 2008), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2006–2007
XV International Scientific and Educational Conference “Economic Policy – Three Years in the EU” (Värskä, 28–30 June 2007), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2005–2006
XIV International Scientific and Educational Conference “XIV Scientific Conference on Economic Policy” (Tartu–Värskä, 29 June –1 July 2006), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2005–2006
“IV Conference on Business Economics” (Pärnu, 20–21 January 2006), initiator and coordinator-co-organiser of the series of conferences
- 2004–2005
XIII International Scientific and Educational Conference “XIV Scientific Conference on Economic Policy” (Tartu–Värskä, 30 June – 2 July 2005), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2004–2005
III Scientific and Educational Conference on Business Economics “Prospects of Estonian Businesses in the EU” (Pärnu, 28–29 January 2005), initiator and coordinator-co-organiser of the series of conferences
- 2003–2004
XII International Scientific and Educational Conference “Estonian Prospects of Economic Policy in the EU” (Tartu–Värskä 1–3 July 2004), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2003–2004
II Scientific and Educational Conference on Business Economics “Enterprise in Globalising Economy” (Pärnu, 30–31 January 2004), initiator and coordinator-co-organiser of the series of conferences
- 2002–2003
XI International Scientific and Educational Conference “Estonian Economic Policy on the Way to the EU” (Tartu–Värskä, 26–28 June 2003), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

- 2002–2003
I Scientific and Educational Conference on Business Economics “Business Economics in Estonian and the EU” (Pärnu, 7–8 February 2003), initiator and coordinator-co-organiser of the series of conferences
- 2001–2002
X International Scientific and Educational Conference “Impact of Accession to the EU on Estonian Economic Policy” (Tartu–Värsk, 27–29 June 2002), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 2000–2001
IX International Scientific and Educational Conference “Harmonisation and Freedom in the Economic Policy of the Republic of Estonia in Integration to the EU” (Tartu–Värsk, 28–30 June 2001), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 1999–2000
VIII International Scientific and Educational Conference “Effectiveness of the Economic Policy of the Republic of Estonia and the EU” (Tartu–Värsk, 29 June – 1 July 2000), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 1998–1999
VII International Scientific and Educational Conference “Economic Policy of the Republic of Estonia and the EU” (Tartu–Värsk, 25–27 June 1999), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 1997–1998
VI International Scientific and Educational Conference “Integration of the Republic of Estonia with the EU – Objectives and Measures of the Economic Policy” (Tartu–Värsk, 25–27 June 1998), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 1996–1997
V International Scientific and Educational Conference “Economic Policy of the Republic of Estonia and Integration with the EU” (Tartu–Värsk, 26–28 June 1997), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences
- 1995–1996
IV International Scientific and Educational Conference “Topical Issues of Economic Policy in the EU Member States and in the Republic of Estonia” (Tartu–Värsk, 28–29 June 1996), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences (NB! Starting from this conference, members of the academic staff and economists of institutions of higher education of the Federal Republic of Germany and other countries have been involved in the cooperation)
- 1994–1995
III Scientific and Educational Conference “Theory and Practice of Economic Policy in the Republic of Estonia” (Tartu–Värsk, 25–26 August 1995), initiator and main organiser-coordinator of the series of conferences

- 1993–1994 II Scientific and Educational Conference “Economics and Economic Policy in the Republic of Estonia” (Tartu–Värsk, 27–28 May 1994), main organiser
- 1988 Research and methodology workshop “Scientific and Methodological Issues Related to the Enhancement of the Management Mechanism of the Non-productive Sphere” (Tallinn), member of the Organisational Committee
- 1985 VII All-Republican Scientific Workshop of Young Economists “Complex Issues of Enhancement of Economic Activities” (Tallinn, 29–30 April 1985), member of the Organisational Committee
- 1983–1984 VI All-Republican Scientific Workshop of Young Economists “Problems of Intensification of Public Production in the Estonian S.S.R.” (Tartu–Värsk, 24–26 May 1984), Chairman of the Organisational Committee – main organiser (NB! This workshop was the so-called “Ship Conference” and this event started the series of conferences on economic policy which is held already for the 27th time in 2019!)
- 1981 Research workshop for young economists “Issues Related to Rational Application of Production Resources in the Estonian S.S.R.” (Tallinn, 16–17 April 1981), member of the Organisational Committee

Publishing-editing of scientific literature

- 2007–2019 International scientific journal in three languages (this journal) Estonian Discussions on Economic Policy / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik / Eesti majanduspoliitilised väitlused“ – Chief Editor of the journal
The scientific journal-publication has been published already since 2007 (one issue annually) and since 2011 (two issues annually). The journal developed from its predecessors, collections of research papers published in 1984 and 1994–2006 (which were published together with the scientific conferences on economic policy listed above)
- 2016 – to date Georgian Technical University and Georgian Academy of Engineering, business and research journal „Business-Engineering“ (published quarterly), co-editor, consultant (2014 – to date)
- 1994–2006 Collections of research papers (of the so-called Värsk conferences), co-editor
- 1990 Book-collection of papers “15 Times about Economy” published by the Valgus Publishing House (Tallinn), editor
- 1986–1989 Series of research publications “Rational Management” published by the Valgus Publishing House (Tallinn), general editor. Ten monographs by Estonian economists of the younger generation at that time were published in that series.

- 1985 VII All-Republican Scientific Workshop of Young Economists „Complex Issues of Enhancement if Economic Activities” (Tallinn, 29–30 April 1985), member of the Editorial Board of the collection of presentations-theses
- 1984 The first, the so-called Ship Conference, Chairman of the Editorial Board and Editor-in-Chief of the collection of research papers-theses
- 1982 All-Union Scientific Meeting of Young Economists “Tasks and Ways of Enhancement of Public Production” Krasnodar-Sochi, Russia; in Russian), member of the Editorial Board of the collection of theses of the presentations
- 1981 Research workshop for young economists “Issues Related to Rational Application of Production Resources in the Estonian S.S.R.” (Tallinn), member of the Editorial Board of the collection of theses of the presentations

4.A. PROF DR MATTI RAUDJÄRVE KOOSTÖÖSIDEMED VÄLISRIIKIDE ÜLIKOOLIDE JA TEADUSASUTUSTE ÕPPEJÕUDUDE NING TEADLASTEGA¹

4.B. COOPERATION CONTACTS OF PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV WITH MEMBERS OF ACADEMIC STAFF AND RESEARCHERS OF UNIVERSITIES AND RESEARCH INSTITUTIONS OF FOREIGN COUNTRIES²

Olulisemad koostöökontaktid on järgmiste ülikoolide ja teadusasutuste ning teiste organisatsioonide uurimisgruppide kolleegidega (kellest paljud olid ja on dekaanid ja/või osakondade-instituutide direktorid ning/või õppetoolide-kateedrite juhatajad, ka mitmete ülikoolide rektorid ja teadusprorektorid) olnud:

The most important cooperation contacts have been with colleagues from the research groups of the following universities and research institutions and other organisations (many of whom were and are deans and/or directors of departments-institutes and/or heads of chairs, also rectors and vice-rectors for research of several universities:

Alfred-Nau Akadeemia, Friedrich-Eberti-Fond /Saksamaa LV, Bergneustadt/
(direktor Wolfgang Gisevius)

Berliini Majanduse Kõrgkool /Saksamaa LV, Berlin/ (emeritiitprofessor P. Hoss)
Berliini Tehnika- ja Majanduse Kõrgkool /Saksamaa LV, Berlin/ (professor H.
Zschiedrich)

Bremeni Kõrgkool /Saksamaa LV, Bremen / (professor H. Bass jt)

Budapesti Andrassy Gyula Saksakeelne Ülikool /Ungari, Budapest/ (prorektor
professor S. Okruch /on ka meie ajakirja pikaajaline toimetuskollegiumi
liige/, professorid J. Dötsch, M. Eckardt jt)

¹ Loomulikult on koostöö toimunud ka Eesti kõrgkoolide ja teadusasutuste väga paljude suurepärase kolleegidega ning rahvamajandusharude tegusate praktikute, tippjuhtide ja ministritega, aga samuti EV Riigikogu erinevate koosseisude mitmete sisukate liikmetega. Paljud erudeeritud asjatundjad, kolleegid ja koostööpartnerid on Matti Raudjärve tema töös igati toetanud ja täiendanud – pidanud sisukaid majanduspoliitika-alaseid loenguid üliõpilastele, retsenseerinud lõputöid ja Matti Raudjärve eesistumisel toimunud uurimistööde ning lõputööde kaitsmise komisjonide töös hulk aastaid osalenud. Sageli on nad toetanud ka sõbraliku suhtumise, hea sõna ja nõuga! Kõigile neile parimad tervitused ja tänud selle eest!

² There has certainly been cooperation with very many excellent colleagues from also Estonian institutions of higher education and research institutions and efficient practical experts, top managers and ministers, also with many efficient members of different compositions of the Parliament (Riigikogu) of the Republic of Estonia. Many knowledgeable experts, colleagues and cooperation partners have provided comprehensive support to and complemented the work of Matti Raudjärv – delivered informative lectures on economic policy to students, peer reviewed graduation papers and participated for many years in the committees for the defence of graduation papers, chaired by Matti Raudjärv. They have often also supported with friendly attitude, good words and advice! Best greetings and many thanks to all of them for that!

Georgia Tehnikaülikool /Georgia, Tbilisi / (akadeemik, rektor professor Archil Prangishvili, professorid A. Sichinava, I. Metreveli, D. Sekhniashvili jt)

Gdanski Ülikool /Poola, Gdansk / (professor E. Godomski jt)

Greifswaldi Ülikool /Saksamaa LV, Greifswald/ (professor A. Rohde / on ka meie ajakirja pikaegne toimetuskolleegiumi liige/ jt)

Frankfurti Ülikool /Saksamaa LV, Frankfurt /Main/ (professorid R. Gumbel, H. Trummer jt)

Hersoni Rahvuslik Tehnikaülikool /Ukraina, Herson/ (dotsent L. Kortševskaja)

Jena Rakendusülikool /Saksamaa LV, Jena/ (dekaan, professor W. Eibner)

Kieli Ülikool /Saksamaa LV, Kiel/ (professorid G. Prosi, W. Kitterer, H. Herberg, H. Rebas, P. Nippel; välisuhete juht J. Grigoleit jt)

Kieli Maailmamajanduse Instituut /Saksamaa LV, Kiel/ (välisuhete juht, professor H. Lehment, dr K. Schrader /on aastast 2015 meie ajakirja toimetuskolleegiumi liige/, dr C.-W. Laaser jt)

Kieli Rakendusülikool /Saksamaa LV, Kiel/ (rektor, professor U. Lampe, professorid T. Schulz, R. Boerckel-Röming, A. Thieme, emeriitprofessorid M. O. E. Hennies /oli meie ajakirja pikaegne toimetuskolleegiumi liige, praegu välistoimetaja/, E. Langfeldt /on meie ajakirja pikaegne toimetuskolleegiumi liige/, J. Spickhoff, H. Wiedling jt)

Kubani Riiklik Ülikool /Venemaa, Krasnodar/ (akadeemik, professor T. Avdejeva, professorid L. Drobyshevskaya, T. Lavrova, I. Ševtšenko /dekaan/ jt)

Kutaisi Riiklik Ülikool /Georgia, Kutaisi/ (rektor, professor G. Gatvadze jt)

Lübecki Rakendusülikool /Saksamaa LV, Lübeck/ (professor Karen Cabos)

Merseburgi Ülikool /Saksamaa LV, Merseburg/ (professor E. Freyer jt)

Moskva Riiklik Lingvistiline Ülikool /Venemaa, Moskva/ (professor A. Tarakanov)

Osnabrücki Rakendusülikool /Saksamaa LV, Osnabrück/ (professor R. Scharff jt)

Paderborni Ülikool /Saksamaa LV, Paderborn/ (emeriiitprof. P. Dobias jt)

Portlandi Osariigi Ülikool /USA, Portland/ (emeriiitprofessor ja TTÜ audoktor Thomas /sünd. Toomas/ Palm)

Rootsi Tarbijateühistu Kesклиit (Coop-Konsum) /Rootsi, Stockholm/ (uurimisosakonna direktor, kontserni juhatuse nõunik, ökonoomika-kandidaat /Oslo Ülikool/ Peeter Tõnus; elas aastakümneid Stockholmi lähedal Läänemere äärses kuurortlinnas Saltsjöbadenis)

Schleswig-Holsteini Majandusakadeemia /Saksamaa LV, Kiel/ (direktor F. G. Stricker)

Tampere Tehnoloogiaülikool /Soome, Tampere/ (professor A. Miettinen)

Tbilisi Riiklik Ülikool /Georgia, Tbilisi/ (professor I. Gogorishvili /on aastast 2018 meie ajakirja toimetuskolleegiumi liige/ jt)

Telavi Riiklik Ülikool /Georgia, Telavi/ (välisuhete juht Tamar Aslanishvili jt)

Ternopili Rahvuslik Majandusülikool /Ukraina, Ternopil/ (teadusprorektor, rektori nõunik professor E. Saveljev jt)

Viini Majandusülikool /Austria, Viin/ (professor J. Mugler jt)

Vilniuse Ülikool /Leedu, Vilnius/ (professorid V. Tamaševicius, E. Kačkus /hiljem tööl USA Suursaatkonnas Leedus, Vilnius/ jt)

Voroneži Riiklik Ülikool /Venemaa, Voronež/ (professorid I. Risin, S. Sotnikov, E. Sõsojeva, I. Neznamov jt)
Zugdidi Riiklik Ülikool /Georgia, Zugdidi/ (rektor, professor Teona Khupenia jt).

Koostöö on toimunud ka mujal (Armenia /Jerevani RÜ jt/, Hispaania /Barcelona Ülikool/, Hollandi /Erasmuse Ülikool Rotterdamis/, Itaalia /European Scientific Institute, Roomas/, Kasahstani /Plaaniinstituut, Alma-Atas/, Küprose /Küprose Ülikool, Nicosias/, Läti /Läti Ülikool, Riias/, Portugali /Coimbra Ülikool, Coimbras/, Saksa DVi /Plaaniinstituut, Ida-Berliinis/, Slovakkia /Bratislava Majandusülikool/, Tšehhi Vabariigi /Plaaniinstituut, Prahas/, Usbekistani /Taškendi RÜ/, Valgevene /Valgevene RÜ, Minskis/, Venemaa /St Peterburgi RÜ, jmt/ jt riikide ülikoolides ja teadusasutustes).³

There has been cooperation also with universities and research institutions of other countries (Armenia, Byelorussia, Cyprus, Czechia, Italy, Kazakhstan, Latvia, Netherlands, Portugal, Slovakia, Spain, Uzbekistan and other countries).⁴

³ Välisõppejõududest-uurijatest on kutsutud ja korraldatud õppetööd-loenguid Eesti ülikoolides (TTÜ, TÜ), samuti Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudis, Büroos „Mainor“ ja mujal järgmistele külalisõppejõududele-professoritele (aastatel 1990–1997; 2003–2007):

- Peter Dobias (Paderborni Ülikool)
- Manfred O. E. Hennies (Kieli Rakendusülikool), korduvalt
- Toni Schulz (Kieli Rakendusülikool)
- Horst Herberg (Kieli Ülikool)
- Jürgen Spickhoff (Kieli Linnavalitsus, Kieli Rakendusülikool)
- Peeter Tõnus (Rootsi Coop-Konsum kontsern), korduvalt.

Mitmel korral on toimunud Kieli Rakendusülikooli üliõpilaste tutvumis- ja diplomieelsed praktikad Eesti ametkondades ja ettevõtetes (üheksakümnendatel).

TTÜ majandusteaduskonna üliõpilasi on soovitatud-suunatud Saksamaa LV ülikoolidesse õppima (Kieli Ülikool, Kieli Rakendusülikool jmt; üheksa-kümnendatel).

Koostööga seotud pea nädalasi vastuvõtte on korraldatud Kieli Rakendusülikooli üliõpilaste ja professorite rohkearvulistele delegatsioonidele TTÜs koos Tallinna Linnavalitsusega (septembris, 1990) ja Tallinnas / TÜ Pärnu Kolledžis (mais, 2003).

Saksa professor Manfred O.E. Hennies on osalenud sügiseti toimival traditsioonilisel Saksa-Eesti partnerülikoolide nädalal Tartu Ülikoolis (sh loengud ka TÜ Pärnu Kolledžis).

Paljud väliskollegiid on osalenud ka meie iga-aastastel majanduspoliitika teaduskonverentsidel Värskas ja Jänedal ning seda korduvalt, mõned isegi rohkem kui kümnel korral (näiteks, kolleegid Peter Friedrich, Manfred O.E. Hennies, Armin Rohde). Samuti hulk eesti kolleege on korduvalt, ka üle kümne korra osalenud (näiteks, S. Mäeltsemees, J. Reiljan jt). Osalejate nimekirjad aastate lõikes on avaldatud käesoleva ajakirja numbris 2-2017, kroonika osa artiklis – lk 75-89 (paberkanjal) ja ka sama numbriga kaasasoleval CD-l.

⁴ Members of academic staff – researchers from foreign countries who have been invited and whose academic work – lectures in Estonian universities (Tallinn University of Technology, University of Tartu), also at the Institute of Economics of the Academy of Sciences, Mainor Office and other institutions has been organised as visiting members of academic staff – professors (from 1990–1997; 2003–2007):

- Peter Dobias (Paderborn University)
- Manfred O.E. Hennies (Kiel University of Applied Sciences), repeatedly

-
- Toni Schulz (Kiel University of Applied Sciences)
 - Horst Herberg (Kiel University)
 - Jürgen Spickhoff (Kiel City Government, Kiel University of Applied Sciences)
 - Peeter Tõnus (Swedish Coop-Konsum Group), repeatedly.

Students of the Kiel University of Applied Sciences have had introductory and pre-diploma practical training for several times in Estonian government agencies and enterprises (in 1990s).

Students of the Faculty of Economics of the Tallinn University of Technology have received recommendations/referrals for studies at universities of the Federal Republic of Germany (Kiel University, Kiel University of Applied Sciences and several others, in 1990s).

Reception of numerous delegations of students and professors of the Kiel University of Applied Sciences has been arranged for their visits of almost a week to the Tallinn University of Technology together with the Tallinn City Government (September 1990) and Tallinn / Pärnu College of the University of Tartu (in May 2003).

The German professor Manfred O. E. Hennies has participated in the traditional German-Estonian Week of Partner Universities organised every autumn at the University of Tartu (incl. lectures also at the Pärnu College of the University of Tartu).

Many colleagues from foreign countries have also participated in our annual scientific conferences of economic policy in Värskä and Jäneda, repeatedly, some of them even for more than ten times (for instance, colleagues Peter Friedrich, Manfred O.E. Hennies, Armin Rohde). Also a number of Estonian colleagues have repeatedly participated, also for more than ten times (for instance, S. Mäeltsemees, J. Reiljan and others). Lists of participants every year have been published in Issue 2-2017 of this journal, in the article of the Chronicles section – pp. 75-89 (on paper media) and also on the accompanying CD bearing the same number.

5.A. PROF DR MATTI RAUDJÄRV – TEADUSE POPULARISEERIMINE JA OLULISEMAD AVALIKUD ESINEMISED

(sh ettekanded teaduskonverentsidel ja esinemised-loengud
akadeemilistes asutustes)¹

Ajavahemikul 1975–2019 on peetud ca 120 ettekannet olulistel rahvusvahelistel teadusfoorumitel, toimunud esinemisi ning viidud läbi mahukaid loengute ja seminaride tsükleid peale Eesti veel paljudes riikides (ja seda korduvalt).

- 2019: **Saksamaa LV:** Kieli Rakendusülikool, diskussioonid Euroopa Liidu, Saksamaa LV ja Eesti Vabariigi aktuaalsetest majanduspoliitilistest küsimustest (prof Manfred O. E. Henniesi eestvedamisel; 4. juuni – 11. juuni)
Eesti Vabariik: XXVII rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2019: Eesti Vabariik– 15 aastat EL-s ja NATO-s / 100 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli / 320 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710)“ (Jänedal, 3.-5. juuli); esinemine konverentsi avamisel (sh ettekandega) ja lõpetamisel ning ühe istungi kaasjuhatamine
Saksamaa LV: Frankfurt (Main) – Sinsheim – Unimog – Bad Urach – Kienle – Stuttgart – Sindelfingen – Fellbach, sh diskussioonid Saksamaa LV ja Eesti Vabariigi majandusest (Mercedes-Benz Eesti Klubi initsiatiiv, 25.-28.09.2019 – kavandamisel)
Georgia: Tbilisi-Kutaisi, loengud-seminarid, konsultatsioonid (oktoober, kolm nädalat), sh rahvusvaheline teaduskonverents (11.-12.10.2019) „Majandusliku arengu rahvuslikud mudelid: eile, täna, homme“ (ettekanne plenaaristungil, diskussioonid, artikkel – kavandamisel)
- 2018: **Eesti Vabariik:** XXVI rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2018: Eesti Vabariik 100/100 aastat eestikeelset rahvuslikku Tehnikaülikooli Eestis“ (Jänedal, 28.-30. juuni); esinemine konverentsi avamisel (sh ettekandega) ja lõpetamisel
Saksamaa LV: Kieli Rakendusülikool, diskussioonid Euroopa Liidu, Saksamaa LV ja Eesti Vabariigi aktuaalsetest majanduspoliitilistest küsimustest (prof Manfred O. E. Henniesi eestvedamisel; 21. august-2. september)
- 2017: **Georgia:** Tbilisi-Kutaisi (8.-25. oktoober), sh rahvusvaheline teaduskonverents (20.-21.10.2017) „Majandusliku arengu rahvuslikud mudelid: eile, täna, homme“ (ettekanne plenaaristungil, diskussioonid, artikkel)
Venemaa: Sotšis 25.-29.jaanuar, rahvusvaheline teaduskonverents „Venemaa majanduslik areng: kasvu lõksud, teelahkmed ja ümbermõtestamine“ (ettekanne plenaaristungil ja osalemine diskussioonides, artikkel)

¹ Lisaks – hulk esinemisi teaduslike ettekannetega on toimunud ka nendel teaduskonverentsidel ja seminaridel (Lätis, Leedus, Venemaal, Valgevenes, Ukrainas, Armeenias, Usbekistanis, Kasahstanis jm ning seal on avaldatud ka artiklid-teesid), mis ei ole esitatud käesoleva publikatsiooni „Teadustööde loetelus“, vaid Matti Raudjärve pikemas CVle lisatud teadustööde käsikirjalises arvutiloetelus. Sageli on majandusteadlaste seminaridel-konverentsidel septsioonide tööd juhatatud.

- Eesti Vabariik:** XXV rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2017: Juubelikonverents“ (Jänedal, 29. juuni-1. juuli); esinetud konverentsi avamisel, sh ettekandega ja lõpetamisel ning juhatatud üht istungit
- 2016: **Georgia:** Tbilisis, Kutaisis ja Telavis (12. oktoober kuni 14. november, sh rahvusvaheline teaduskonverents (14.-15.10.2016) „Majandusliku arengu rahvuslikud mudelid: eile, täna, homme“ (ettekanne plenaaristungil, diskussioonid, artikkel); 3. novembril TÜ delegatsiooni koosseisus Tbilisi RÜs ja 4. novembril koos TÜ rektor Volli Kalm’uga Georgia Tehnikaülikooli rektoraadis sealse rektori kutsel vastuvõtul-kohtumisel
- Eesti Vabariik:** XXIV rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2016“ (Jänedal, 30. juuni – 2. juuli); esinetud konverentsi avamisel ja lõpetamisel ning juhatatud üht istungit
- 2015– **Saksamaa LV:** Kielis november 2015 kuni jaanuar 2016, Kieli Maailmamajanduse Instituut ja Kieli Rakendusülikool (november-detsember), loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast
- 2015: **Venemaa:** Sočis 26.-28.jaanuar, rahvusvaheline teaduskonverents „Venemaa majanduslik areng: süsteemsed piirangud ja globaalsed riskid“ (osalemine paneeldiskussioonil (neli tundi), ettekanne ja diskussioonid, artikkel)
- Eesti Vabariik:** XXIII rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2015“ (Jänedal, 2.-4. juuli); esinetud konverentsi avamisel ja lõpetamisel ning juhatatud üht istungit, artikkel
- Georgia:** Tbilisis (16.-17.oktoober 2015) rahvusvaheline teaduskonverents „Majandusliku arengu rahvuslikud mudelid: eile, täna, homme“ (ettekanne plenaaristungil, diskussioonid, artikkel)
- 2014: **Georgia:** ajavahemikul 02.märts kuni 05.aprill lähetusel Georgiase toimus Euroopa Liidu seitsmenda raamprogrammiga² hõlmatud Marie Curie alamtegevuse raames vastavalt 13.01.2014 Tartu Ülikooli Euroopa kolledžiga sõlmitud lepingule Matti Raudjärve õppetöö *Georgia Tehnikaülikooli insenerimajandusteaduskonna* üliõpilastele, grupis 22 üliõpilast (loengud – 12 tundi, referaatide juhendamine – 6 tundi, seminarid – 12 tundi) ning loengud 59 õppejõule-professorile (12 tundi); (esimest korda õppetöö Georgias).
- Lisaks toimusid loengud:
- Kutaisi Riiklikus Ülikoolis, 4 tundi (osales 35 üliõpilast ja õppejõudu-professorit)
 - Zugdidi Riiklikus Ülikoolis, 4 tundi (osales 53 üliõpilast ja õppejõudu-professorit)
- Eesti Vabariik:** XXII rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2014“ (Jänedal, 26.-28. juuni); esinetud konverentsi avamisel ja lõpetamisel ning juhatatud üht istungit, artikkel
- 2013: **Venemaa:** St. Peterburgi Riiklik Ülikool, St. Peterburgi Euroopa Ülikool,

² Seventh Framework Programme: Marie Curie Actions: People, International Research Staff Exchange Scheme.

rahvusvaheline teadus-praktiline konverents „Teaduse, hariduse ja äri koostöö: innovaatilised maastikud Euroopas ja Venemaal“ (St. Peterburg, 25.-27. oktoober), ettekanne septsioonis ja artikkel

Kreeka: Ternopili Rahvuslik Majandusülikool (Ukraina), rahvusvaheline teaduskonverents (Kallitheia, 18.-25. september), ettekanne ja artikkel

Eesti Vabariik: XXI rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2013“ (Jämedal, 27.-29. juuni); esinetud konverentsi avamisel ja lõpetamisel ning juhutatud üht istungit; osaletud esimesel päeval toimunud ümarlaua töös

2012: **Venemaa:**

- Sotšis rahvusvaheline teaduskonverents (26.-28. jaanuar) „Venemaa uus industrialiseerimine ja innovaatiline areng“ (ettekanne ja diskussioonid, artikkel);
- Pihkva Riiklik Ülikool, 5.-6. märts (Tartu Ülikooli päevad Pihkvas), osaletud diskussioonides

Eesti Vabariik: XX rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2012“ (Värskas, 28.-30. juuni); esinetud konverentsi avamisel ja lõpetamisel ning juhutatud üht istungit, artikkel

2011: **Ungari:** Budapestis, Andrassy saksakeelne Majandusülikool, teaduskonverents (19. mai), ettekanne

Saksamaa LV: Bremeni Rakendusülikool, teaduskonverents (30.mai 2011), ettekanne ja artikkel

Kreeka: Ternopili Rahvusliku Majandusülikooli konverents (Kreeta, 22.-29.september), ettekanne ja artikkel

Eesti Vabariik:

- Eesti Majandusteaduse Seltsi VI aastakonverents Narvas (28.-29. jaanuar), kavaväline sõnavõtt;
- Konverents „Hariduskorraldus Pirital – soovid ja võimalused“ Pirita Majandusgümnaasiumis (16. aprill), kavaväline sõnavõtt ning diskussioonis osalemine;
- XIX rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2011“ (Värskas, 30. juuni – 3. juuli); esinetud konverentsi avamisel ja lõpetamisel ning juhutatud üht istungit, artikkel
- Esinetud loeng-diskussiooniga Eesti ettevõtlusnädala raames Narvas, TÜ Narva kolledžis (5.oktoobril 2011)

2010: **Saksamaa LV:** Kieli Ülikool, Kieli Maailmamajanduse Instituut ja Kieli Rakendusülikool (november-detsember), loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast

Eesti Vabariik:

- Eesti Majandusteaduse Seltsi V aastakonverents Viljandis (29.-30. jaanuar), kavaväline sõnavõtt
- XVIII rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2010“ (Värskas, 1.-3. juuli), ettekanne, artikkel

2009: **Eesti Vabariik:**

- Eesti Majandusteaduse Seltsi IV aastakonverents Toilas (30.-31. jaanuar), sektsiooni juhatamine ja kavaväline sõnavõtt
- XVII rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2009“ (Värskas, 1.-3. juuli), ettekanne, artikkel

2008: **Eesti Vabariik:**

- Eesti Majandusteaduse Seltsi III aastakonverents Pärnus (22.-23. jaanuar), ettekanne
- IV Eesti Valdade ja Linnade Päevad Tallinnas (27.-28. veebruar), ettekanne ja artikkel
- XVI rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2008“ (Värskas, 26.-28. Juuni), ettekanne, artikkel

Türgi: Kemer-Belek, rahvusvaheline teaduskonverents; korraldajad – Ternopili Rahvuslik Majandusülikool (Ukraina) ja Dresdeni Ülikool (Saksamaa LV) /september/, ettekanne ja artikkel

2007: **Eesti Vabariik:**

- Eesti Majandusteaduse Seltsi II aastakonverentsil Pärnus (12.-13.01. 2007), ettekanne
- XV rahvusvaheline majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverents „Eesti majanduspoliitika – kolm aastat Euroopa Liidus“ (Värskas, 28.-30. juuni 2007), ettekanne, artikkel

Türgi: Belek-Antalya, rahvusvaheline teaduskonverents, korraldajad – Ternopili Rahvuslik Majandusülikool (Ukraina) ja Frankfurdi (Main) Ülikool (Saksamaa LV) /september/, ettekanne ja artikkel

2006: **Ungari:** Budapesti Andrassy Gyula Saksakeelne Ülikool (jaanuar), stažeerimine, loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast

Saksamaa LV: Kieli Ülikool ja Kieli Rakendusülikool (aprill, november, detsember), loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast

Eesti Vabariik:

- XIV rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents, ettekanne ja diskussioon sektsioonis, (Tartu-Värskas, juuni)
- TÜ Pärnu kolledž, rahvusvaheline IV ettevõtetmajanduse alane konverents (Pärnu, jaanuar), istungi kaasjuhatamine ja diskussioonid

Ukraina: Krimm-Foros, rahvusvaheline teaduskonverents, korraldajad – Ternopili Rahvuslik Majandusülikool ja Frankfurdi (Main) Ülikool /september/, ettekanne ja artikkel

Saksamaa LV: Greifswaldi Ülikool, Merseburgi Ülikool (november), loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast

2005: **Ukraina:** Krimm-Foros, rahvusvaheline teaduskonverents, korraldajad – Ternopili Rahvuslik Majandusülikool (Ukraina) ja Frankfurdi (Main) Ülikool (Saksamaa LV) /september/, ettekanne ja artikkel

Saksamaa LV: Greifswaldi Ülikool (mai), loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast

Eesti Vabariik:

- XIII rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents, ettekanne ja diskussioon sektsioonis, (Tartu-Värskas, juuli);
- TÜ Pärnu kolledž, rahvusvaheline III ettevõtetmajanduse alane konverents (Pärnu, jaanuar), istungi kaasjuhatamine ja diskussioonid

2004: **Saksamaa LV:** rahvusvaheline konverents, teemal „Economic Policy Workshop „European Unity in Prosperity For All – Opportunities and Risks““, (Berliin, 17.-20. mai);

Eesti Vabariik: XII rahvusvaheline majanduspoliitika-alane konverents, ettekanne plenaaristungil ja artikkel, (Tartu-Värskas, juuli)

Eesti Vabariik: TÜ Pärnu kolledž, II ettevõtetmajanduse-alane konverents (Pärnu, jaanuar), istungi juhatamine ja diskussioonid

2003: **Eesti Vabariik:** TÜ Pärnu kolledž, I ettevõtetmajanduse-alane konverents (Pärnu, veebruar), ettekanne ja artikkel

Venemaa: Sotši, Kubani Riiklik Ülikool, rahvusvaheline majanduspoliitika-alane seminar (veebruar)

Eesti Vabariik: rahvusvaheline XI majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel

Venemaa:

- Agoi, Kubani Riiklik Ülikool, rahvusvaheline õppemetoodika-alane seminar (september, ettekanne);
- Agoi, Kubani Riiklik Ülikool, rahvusvaheline munitsipaalpoliitika-alane konverents (september, ettekanne);
- Voronež, Voroneži Riiklik Ülikool, rahvusvaheline regiooni sotsiaal-majandusliku süsteemi mehhanismide arengu konverents (november, kolm ettekannet)

2002: **Eesti Vabariik:** X rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel

2001: **Saksamaa LV:** Greifswaldi Ülikool (oktoober), Kieli Maailmamajanduse Instituut (november), Kieli Rakendusülikool (november)

Eesti Vabariik: TÜ Pärnu Kolledž, rahvusvaheline turismipoliitika II konverents (Pärnu, mai), ettekanne ja artikkel

Eesti Vabariik: IX rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel

2000: **Leedu:** Kaunas, Vilniuse Ülikooli Kaunase Humanitaarteaduskond, rahvusvaheline teaduskonverents (november), ettekanne ja artikkel

Austria: Viini Majandusülikool ja Austria Majanduskoda, rahvusvaheline teaduskonverents (Viin, oktoober), ettekanne ja artikkel

Eesti Vabariik: VIII rahvusvahelise majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni-juuli), ettekanne ja artikkel

1999: **Leedu:** Kaunas, Vilniuse Ülikooli Kaunase Humanitaarteaduskond, rahvusvaheline teaduskonverents (oktoober), ettekanne ja artikkel

Eesti Vabariik: VII rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel

1999: **Eesti Vabariik:** TÜ Pärnu Kolledž, rahvusvaheline turismipoliitika konverents (Pärnu, mai), ettekanne ja artikkel

- 1998: **Saksamaa LV:** Kieli Maailmamajanduse Instituut, Kieli Rakendusülikool ja Paderborni Ülikool (Kiel, Paderborn – juuli), loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast
- 1998: **Eesti Vabariik:** VI rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel
- 1997: **Eesti Vabariik:** V rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel
- 1996: **Eesti Vabariik:**
- Eesti Teadlaste Kongress (Tallinn, august), diskussioon
 - IV rahvusvaheline majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel
- 1995: **Eesti Vabariik:** III majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, juuni), ettekanne ja artikkel
- Saksamaa LV:** Paderborni Ülikool, majandusteaduskond (Paderborn, mai-juuni), stažöör-küalisprofessor), loengud-diskussioonid Eesti ja Euroopa Liidu majanduspoliitikast
- 1994: **Eesti Vabariik:** II majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, august), ettekanne ja artikkel
- Saksamaa LV:** Kieli Rakendusülikool, majandusteaduskond, Euroopa Liidu liikmesmaade kõrgkoolide ühisseminar-nõupidamine (Kiel, oktoober), Eesti-poolne eeskõneleja ja delegatsiooni juht
- 1993: **Saksamaa LV:** Kieli Rakendusülikool, teadusnõukogu ja majandusteaduskond (Kiel, juuni), loengud-diskussioonid Eesti majandusest
- 1992: **Austria:** Viini Majandusülikool (Viin, juuli-august), koolitus ja diskussioonid Eesti majandusest
- 1991: **Saksamaa LV:** Schleswig-Holsteini Majandusakadeemia; Kieli Rakendusülikooli majandusteaduskond (Kiel, november-detsember), koolitus ja diskussioonid Eesti majandusest
- 1990: **Saksamaa LV:** Kieli Rakendusülikool, majandusteaduskond (Kiel, detsember), loengud-diskussioonid Eesti majandusest
- 1989: **Saksamaa LV:** Kieli Ülikool, majandusteaduskond, majanduspoliitika instituut (november-detsember), loengud-diskussioonid Eesti majandusest
- 1988: **Eesti:** Eesti Noorte Majandusteadlaste X seminar (Aegna saar, juuni), esinemine Poola majandusteadlaste delegatsioonile Eesti majandusest
- 1987: **Eesti:** Eesti Noorte Teadlaste Nõukogu suveseminar (Kihnu saar, juuli), loengud-diskussioonid Eesti majanduse perspektiividest
- 1979–1989: **Venemaa:** Sotši, Nõukogude Liidu Noorte Majandusteadlaste teaduskonverentsid (Sotši, jaanuar-veebruar), **iga-aastased** ettekanded-diskussioonid Eesti majandusest ja selle arenguperspektiividest (lisaks aastal 1989 ka loeng Sotšis KGB vanemohvitseridele, sh Eesti ajaloo mõnedest ajaloofaktidest)
- 1984: **Eesti:** I majanduspoliitika-alane teaduskonverents (Tartu-Värskas, mai; nn laevakonverents), ettekanne ja artikkel
- 1975–1988: **Eesti, Läti, Leedu:** Eesti teadusasutuste ja kõrgkoolide noorte majandusteadlaste ja Eesti Noorte Majandusteadlaste Klubi teaduskonverentsid ning **Balti riikide** noorte majandusteadlaste **iga-aastased** teaduskonverentsid, ettekanded ja publikatsioonid

Paljud esinemised teaduslike ettekannetega on toimunud ka nendel teaduskonverentsidel ja seminaridel (Lätis, Leedus, Venemaal, Valgevenes, Ukrainas, Armeenias, Usbekistanis, Kasahstanis jm ning seal on avaldatud ka artiklid-teesid), mis ei ole esitatud käesoleva publikatsiooni „Teadustööde loetelus“, vaid Matti Raudjärve pikemale CVle lisatud teadustööde käsikirjalises arvutiloetelus. Sageli on majandusteadlaste seminaridel-konverentsidel seksioonide tööd juhatatud.

5.B. PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV – SCIENCE POPULARISATION AND MOST IMPORTANT PUBLIC PRESENTATIONS

(incl. presentations at scientific conferences and presentations-lectures at academic institutions)

Approximately 120 presentations have been given in 1975–2019 at important research forums, presentations have been given and high-volume cycles of lectures and workshops have been conducted (and repeatedly) in also many other countries besides Estonia, such as:

- **Austria**
- **Georgia**
- **Greece**
- **Lithuania**
- **Federal Republic of Germany**
- **Turkey**
- **Ukraine**
- **Hungary**
- **Russia**

In addition, approximately 30 presentations have been given in 1975–1988 **in Estonia, Latvia and Lithuania**: at the scientific conferences of young economists of Estonian research institutions and institutions of higher education and the Estonian Club of Young Economists and **annual** scientific conferences of young economists of the **Baltic States**, mostly also accompanied by the respective publications.

Many scientific presentations have been given also at scientific conferences and workshops (in Armenia, Byelorussia, Kazakhstan, Latvia, Lithuania, Russia, Ukraine, Uzbekistan, and other countries and also papers/theses have been published there) not listed among the “List of Research Projects” of this publication but in the longer written electronic list of research papers attached to the longer CV of Matti Raudjärv. The work of sections has often been chaired at workshops/conferences of economists.

**5.C. PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV – POPULARISIERUNG VON
WISSENSCHAFT UND WICHTIGSTE ÖFFENTLICHE AUFTRITTE**
(darunter Vorträge an den wissenschaftlichen Konferenzen sowie Auftritte und
Vorlesungen an den akademischen Einrichtungen)

Im Zeitraum von 1975–2019 wurden ca. 120 Vorträge auf wichtigen internationalen Wissenschaftsforen gehalten, fanden Auftritte statt und wurden umfangreiche Zyklen von Vorlesungen und Seminare abgehalten, das sowohl über Estland hinaus noch in vielen anderen Ländern (und wiederholt), wie in:

- **Österreich**
- **Georgien**
- **Griechenland**
- **Litauen**
- **Bundesrepublik Deutschland**
- **Türkei**
- **Ukraine**
- **Ungarn**
- **Russland**

Darüber hinaus wurden im Zeitraum von 1975–1988 ca. 30 Vorträge in **Estland, Lettland und Litauen** gehalten: auf den Wissenschaftskonferenzen der jungen estnischen Wirtschaftswissenschaftler von estnischen Forschungseinrichtungen und Hochschulen sowie des Clubs der Jungen Estnischen Wirtschaftswissenschaftler sowie auf den **alljährlichen** Wissenschaftskonferenzen der jungen Wirtschaftswissenschaftler aus den **baltischen Staaten**; meistens sind auch entsprechende Publikationen erschienen.

Viele Auftritte mit wissenschaftlichen Vorträgen haben auch an diesen Wissenschaftskonferenzen und Seminaren stattgefunden (in Lettland, Litauen, Russland, Weißrussland, in der Ukraine, Armenien, Usbekistan, Kasachstan u. a. und da wurden auch Artikel und Thesen veröffentlicht), die nicht im „Verzeichnis der wissenschaftlichen Arbeiten“ der vorliegenden Publikation aufgeführt sind, sondern im Computermanuskript mit einem Verzeichnis der wissenschaftlichen Arbeiten von Matti Raudjärv, der seinem längeren CV hinzugefügt ist. Häufig wurde auch die Arbeit in Sektionen auf den Seminaren und Konferenzen der Wirtschaftswissenschaftler geleitet.

6.A. PROF DR MATTI RAUDJÄRVE ÜHISKONDLIK TEGEVUS (olulisemad tegevused)

2013–2019

Eesti Vabariigi 100 sünnipäeva tähistamisega seotud üleriigilisele üleskutsele „100 tamme“ õnnestus reageerida järgmiselt – ca 70 tammetõrust kasvatatud istikust suurem osa (väiksem osa tõrusid ja võrseid-istikuid langes paraku metsaelukate ja ebaõnne saagiks) viidi-kingiti paljudesse kohtadesse Eestimaal:

- majanduspoliitika konverentside toimumiskohtadesse Värskasse ja Jänedale istutati noored tammed 2018. aasta maikuu; samuti oma Kaasiku metsatalu (maakodu-suvekodu) õue haljasalale ja kingiti ka naabertalule;
- 2019. aasta kevadel kingiti ja istutati noori tammesid veel mitmete sõprade kodu- ja suvilaaeda, aga lisaks ka Kaasiku talu territooriumile.

2016– ESI (European Scientific Institute, asukoht Roomas) ajakirja „European Scientific Journal“ (ESJ), International Editorial Team, Editorial Board: ESJ – Editorial Committee (liige ja retsensent alates 26.03.2016)

2011 Ambla metsaühistu, osalemine metsaala ekspositsiooni ettevalmistamisel juulis toimunud XX talupäevadel Jänedal; raievõistlustel tegutsemine kohtunikuna

2010 Ambla metsaühistu, osalemine metsaala ekspositsiooni ettevalmistamisel juulis toimunud XIX talupäevadel Jänedal; raievõistlustel tegutsemine kohtunikuna

2009 Ambla metsaühistu, osalemine metsaala ekspositsiooni ettevalmistamisel juulis toimunud XVIII talupäevadel Jänedal; raievõistlustel tegutsemine kohtunikuna

2007–2008

TÜ Pärnu Kolledž, magistriõppekava väljatöötamine: „Territoriaalne majanduskeskkond“, rakendamiseks osalises koostöös TÜ majandusteaduskonnaga (kava rakendatav edaspidi täiendatud kujul)

2005–2007

TÜ Pärnu Kolledž, juhina osalemine magistriõppekava „Majanduspedagoogika“ väljatöötamisel, rakendamiseks koostöös TÜ haridusteaduskonnaga (kava rakendatav edaspidi täiendatud kujul)

2007 Ambla metsaühistu, osalemine metsaala ekspositsiooni ettevalmistamisel juulis toimunud XVI talupäevadel Jänedal

2006 Ambla metsaühistu, osalemine metsaala ekspositsiooni ettevalmistamisel juulis toimunud XV talupäevadel Jänedal

2005 Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus, oma metsa (Tapa vald /enne 2005 – Saksi vald/ ja Ambla vald /alates 2017 – Järva vald/) hea hooldamise-kasvatamise eest Kaasiku talus (Karkuse küla) antud teist korda aunimetus – tunnustatud erametsaomanik

2005 TÜ Pärnu Kolledž, maalikunstniku-pallaslase Lembit Saartsi (Tartu) ja tema õpilase Eeva Anti (Tartu) tööde näituse korraldamine (märts-aprill)

- 2004 TÜ Pärnu Kolledž, maalikunstnik Heiki Kahro (Tartu-Võru) maalide näituse korraldamine (november);
TÜ Pärnu Kolledži esisele haljasalale päikesekella püstitamise taasalgatamine (idee autorina) ja läbiviimine (sh kõigi kulutuste katmiseks vajalike eraisikutest ja firmadest-organisatsioonidest toetajate-finantseerijate, sh Rootsi Suursaatkond jt, leidmine); (dolomiidist ja pronksist päikesekella autor on skulptor Hannes Starkopf);
päikesekella püstitamise algidee: 25. augustil 1699 tegi Tartu Ülikooli kantsler Erik Dahlbergh Pärnus senati pärastlõunasel istungil ettepaneku päikesekella paigutamiseks ülikooli hoone ette (Tartu Ülikool asus aastatel 1699–1710 Pärnus); kell jäi aga rahapuudusel siis tegemata-paigaldamata.
- 2004 TÜ Pärnu Kolledž, enam kui 30 000 lk majandusosalase õppe- ja teateaduskirjanduse (saksa ja inglise keeles) toomine kingitusena Saksamaa LV ülikoolidelt ja kolleegidelt (Greifswaldi Ülikool /prof Armin Rohde/, Kieli Rakendusülikool /prof Manfred O. E. Hennies/) ning tasuta üleandmine TÜ Pärnu Kolledži raamatukogule (mai)
- 2003 TÜ Pärnu Kolledž, Ungari-teemaliste näituste korraldamine (kaks näitust – Ungari vapid ja Ungari graafiku Liviusz Gyulai tööd; vahendas Ungari Instituut) korraldamine (mai)
TÜ Pärnu Kolledž, kunstnik Urmas Orgussaare (Tallinn-Prangli saar) sөejoonistuste ja guašimaalide näituse korraldamine (aprill)
TÜ Pärnu Kolledž, kunstnik Kiira Kahro (Tartu-Võru) akvarellide näituse korraldamine (veebuar);
- 2002 TÜ Pärnu Kolledž, maalikunstniku-pallaslase Lembit Saarts (Tartu) ja tema õpilase Eeva Anti (Tartu) tööde näituse korraldamine (november-detsember)
- 2002 Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus, tunnustatud erametsaomanik
- 2001 mittetulundusühing DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), Eesti Stipendiaatide-Vilistlaste Seltsi (DAAD-Alumni) asutajaliige
- 2000– mittetulundusühing Ambla Metsaühistu, asutajaliige
- 1999– Tallinna Metsaomanike Selts, liige
- 1997–1999 Saue Ratsaspordiklubi, juhatuse liige
- 1996–2019 rahvusvaheliste majanduspoliitika teaduskonverentside (IV – XIV) kaas- korraldaja (alates 2007 peakorraldaja Värskas /XV – XX/; alates 2013 peakorraldaja Jänedal /XXI – XXVII/ ja artiklite kogumike kaastoi metamine (alates 2007 peatoi metaja; alates 2013 kui kogumik arendati kolmekeelseks rahvusvaheliseks teadusajakirjaks, selle peatoi metaja); 2019 toimus juba XXVII konverents ja ilmus ajakirja 27. aastakäik
- 1994–1995 II ja III majanduspoliitika teaduskonverentside kaaskorraldaja ja artiklite kogumike kaastoi metaja
- 1994–1999 Pirita Majandusgümnaasium, hoolekogu liige
- 1994–1997 TTÜ, ajalehe „Tehnikaülikool“ toimetuse kolleegiumi liige

- 1994–1995
Teise ja kolmanda majanduspoliitika teaduskonverentsi kaaskorraldamine (Tartu-Värskas) ja artiklite kogumike kaastoiemetamine
- 1993–1997
Pirita Arengufondi Nõukogu, esimees
- 1993–1996
Pirita Keskkooli, tänaseks Pirita Majandusgümnaasiumiks (mai 1996), ümberkujundamise idee-mõtte algatamine (idee autorina) ja selle elluviimisele kaasaaitamine
- 1992
TTÜ majandusteaduskond, esimese majanduspoliitika õppetooli organiseerimine-asutamine taasiseseisvunud Eestis; teine majanduspoliitika õppetool Eestis loodi aasta hiljem TÜ majandusteaduskonnas (asutatajaks professor Jüri Sepp)
- 1991–(1993)
EV Haridusministeeriumi juures asuva „Eesti Vabariigi majandushariduse kontseptsiooni“ töörühma esimees-juht
- 1991–1987
Kieli Rakendusülikooli (Saksamaa LV) majandusteaduskonna üliõpilaste diplomieelse praktika organiseerimine ja juhendamine Eesti ettevõtetes ning organisatsioonides
- 1990–1992
TTÜ majandusteaduskond, „Väikeettevõtluse“ eriala organiseerimine ning vajalike õppekavade väljatöötamine
- 1990–1991
TTÜ majandusteaduskond, esimese arvutiklassi osaline organiseerimine ja komplekteerimine arvutitega (16 arvutit kingitusena Stockholmist /väliseestlase Peeter Tõnuse vahendusel/, koostöös rootsi IT-spetsialistidega)
- 1989–1991
Võru-Kubija Turismibaas (Kagu-Eesti), igal kolmel aastal juunis-juulis-augustis peetud turistidele (saabunud põhiliselt Venemaalt ja Ukrainast) hulgaliselt loenguid ja diskussioone IME-kontseptsioonist ning Eesti majandusest, kultuurist, ühiskonnast, poliitikast ja inimestest enne nõukogude okupatsiooni ja selle ajal
- 1988–1989
Teaduste Akadeemia Majanduse Instituut, IME-kontseptsiooni töörühmas osalemine
- 1984
esimese majanduspoliitika teaduskonverentsi (nn laevakonverentsi) peakorraldaja (Tartu-Värskas) ja teeside-artiklite kogumiku kaastoiemetaja
- 1975–1990
Eesti NSV Ühingu „Teadus“, majandusloengutega esinemised Eesti ettevõtetes ja organisatsioonides (s.h. koolides); esinemised tippjuhtidele majandusnõupidamistel, Eesti Raadios ja ETV-s

6.B. SOCIAL ACTIVITIES OF PROF. DR. MATTI RAUDJÄRV

(main activities)

2013–2019

Responding to the national call “100 oaks” related to the celebration of the 100th anniversary of the Republic of Estonia worked out as follows – most of the plants grown from 70 acorns (a minor part of acorns and sprouts was unfortunately lost to wild animals or just failed to grow) were taken-given as a gift – to many places in Estonia:

- Young oaks were planted in the venues of the conferences of economic policy at Värskä and Jänedä, also in the green area of the Kaasiku forest farm (country home – summer home) and also given as a gift to the neighbouring farm;
- In spring 2019, young oaks were given as a gift and planted to the gardens of homes and summer homes of several other friends but also additionally to the lands of the Kaasiku farm.

2016 – to date

European Scientific Journal (ESJ) of ESI (European Scientific Institute, based in Rome), International Editorial Team, Editorial Board: ESJ – Editorial Committee (member and peer reviewer since 26.03.2016)

2005–2007

Pärnu College of the University of Tartu, participation as the leader in the development of the curriculum of Master studies “Teaching of Economics” for implementation in cooperation with the Faculty of Education of the University of Tartu (the curriculum can be implemented later in an amended form)

2005 Lääne-Virumaa County Environmental Board, recognition for the second time for good management and growing of own forest (Tapa Rural Municipality (before 2005 – Saksi Rural Municipality) and Ambla Rural Municipality (since 2017 – Järva Rural Municipality) in the Kaasiku Farm (Karkuse Village) – Recognised Private Forest Owner (the same in 2002)

2005 Pärnu College of the University of Tartu, organisation of the exhibition of the paintings of the painter Lembit Saarts, graduate of the Pallas Art School (Tartu) and his student Eeva Ant (Tartu) (in March–April)

2004 Re-initiation (as the author of the idea) and organisation of the erection of the Sun Dial in the green area in front of the building of the Pärnu College of the Tartu University (incl. raising funds for covering all the necessary costs, from individuals and companies/organisations, incl. the Embassy of Sweden, etc. who supported/financed the project); (the author of the Sun Dial made of dolomite and bronze is the sculptor Hannes Starkopf);

The original idea to erect the Sun Dial: On 25 August 1699, the Chancellor of the University of Tartu, Erik Dahlbergh, made a proposal at the afternoon meeting of the Senate in Pärnu to install a Sun Dial in front of the university building (the University of Tartu was operating in Pärnu in 1699–1710); but due to the lack of funds the dial was not installed then.

- 2004 Pärnu College of the University of Tartu, bringing more than 30 000 pages of study literature and scientific literature on economics (in German and in English) as a gift from universities and colleagues from the Federal Republic of Germany (Greifswald University (Prof. Armin Rohde), Kiel University of Applied Sciences (Prof. Manfred O. E. Hennies) and their free delivery to the library of the Pärnu College of the University of Tartu (in May)
- 2002 Pärnu College of the University of Tartu, organisation of the exhibition of the paintings of the painter Lembit Saarts, graduate of the Pallas Art School (Tartu) and his student Eeva Ant (Tartu) (November–December)
- 2001 Non-profit organisation, Estonian Society of DAAD (Deutscher Akademischer Austausch-Dienst) Alumni, founder member
- 2000 Non-profit Organisation Ambla Forest Cooperative, founder member
- 1996–2019
Co-organiser of international scientific conferences of economic policy (IV–XIV) (since 2007 main organiser in Värskas (XV–XX); since 2013 main organiser in Jämeda (XXI–XXVII) and co-editor of collections of papers (since 2007 chief editor; since 2013, when the collection was developed into an international journal in three languages, its chief editor); in 2019 already the XXVII conference was held and the 27th annual volume of the journal was published
- 1994–1995
Co-organiser of the II and III scientific conference on economic policy and co-editor of the collections of papers
- 1994–1999
Pirita Economics High School, member of the Board of Trustees
- 1994–1997
Tallinn University of Technology, member of the Editorial Staff of the *Tehnikaülikool* newspaper
- 1994–1995
Co-organisation of the second and third scientific conference on economic policy (Tartu–Värskas) and co-editing of papers
- 1993–1997
Council of the Pirita Development Foundation, Chairman
- 1993–1996
Initiation (as the author of the idea) and contributor to of the reorganisation of the Pirita Secondary School, by now the Pirita Economics High School (May 1996)
- 1992 Faculty of Economics of the Tallinn Technical University, organisation/ foundation of the first Chair of Economic Policy in Estonia after regaining of its independence
- 1991–(1993)
Chairman/head of the Working Group of the Economics Education Conception of the Republic of Estonia operating under the aegis of the Ministry of Education of the Republic of Estonia

- 1991–1987
Kiel University of Applied Sciences (Federal Republic of Germany), organisation and supervision of pre-diploma practical training of students of the Faculty of Economics in Estonian enterprises and organisations
- 1990–1992
Tallinn Technical University, Faculty of Economics, organisation of the SME speciality and development of the required curricula
- 1990–1991
Tallinn Technical University, Faculty of Economics, partial organisation of the first computer classroom and provision of equipment (16 computers as a gift from Stockholm (mediated by the expatriate Peeter Tõnus), in cooperation with Swedish IT-specialists)
- 1989–1991
Võru-Kubija Tourist Home (Southeast-Estonia), in each of the three years, in June-July-August numerous lectures and discussions held for tourists (mainly from Russia and Ukraine) about the concept of Estonian self-management and Estonian economy, culture, society, politics and people before and during the Soviet occupation
- 1988–1989
Academy of Sciences, Institute of Economics, participation in the Estonian Self-Management Working Group
- 1984
Main organiser of the first Scientific Conference on Economic Policy (so-called “Ship Conference”) (Tartu-Värska) and co-editor of the collection of theses-papers
- 1975–1990
Science Society of the Estonian S.S.R., delivering of lectures on economics in Estonian enterprises and organisations (incl. in schools); presentations for top management at meetings on economic issues, in Estonian Radio and Estonian TV

**6.C. GESELLSCHAFTLICHE AKTIVITÄTEN VON PROF. DR. MATTI
RAUDJÄRV**
(wichtigste Aktivitäten)

2013–2019

Auf den landesweiten Aufruf „100 Eichen“ im Zusammenhang mit den Feierlichkeiten zum 100. Geburtstag der Republik Estland war es gelungen, wie folgt zu reagieren – von den aus ca. 70 Eichen angebauten Setzlingen wurde der größere Teil an mehrere Stellen Estlands gebracht und verschenkt (der kleinere Teil von Eichen, Sprössen und Setzlingen ist aber leider eine Beute von Waldbewohnern und des Misserfolges geworden):

- an den Austragungsorten der Konferenzen über Wirtschaftspolitik, in Värskla und Jäneda, wurden junge Eichen im Mai 2018 angepflanzt; ebenfalls auf den Grünflächen des eigenen Waldgehöftes (Bauernhof und Sommerhaus) von Kaasiku angepflanzt und auch an das Nachbargeschäft verschenkt;
- im Frühjahr des Jahres 2019 wurden junge Eichen noch in den Gärten der Häuser und Sommerhäuser von mehreren Freunden angepflanzt, dazu aber noch zusätzlich auf dem Territorium des Gehöftes von Kaasiku.

2016– ESI (European Scientific Institute, Standort in Rom), Zeitschrift „European Scientific Journal“ (ESJ), International Editorial Team, Editorial Board: ESJ – Editorial Committee (Mitglied und Rezensent seit 26.03.2016)

2011 Forstgenossenschaft von Ambla, Teilnahme an der Vorbereitung der Exposition des Waldgebietes bei den im Juli stattgefundenen XX. Bauernhoftagen in Jäneda; Tätigkeit als Richter beim Holzeinschlag-Wettbewerb

2010 Forstgenossenschaft von Ambla, Teilnahme an der Vorbereitung der Exposition des Waldgebietes bei den im Juli stattgefundenen XIX. Bauernhoftagen in Jäneda; Tätigkeit als Richter beim Holzeinschlag-Wettbewerb

2009 Forstgenossenschaft von Ambla, Teilnahme an der Vorbereitung der Exposition des Waldgebietes bei den im Juli stattgefundenen XVIII. Bauernhoftagen in Jäneda; Tätigkeit als Richter beim Holzeinschlag-Wettbewerb

2007–2008

Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Erarbeitung des Mastercurriculums „Territoriales wirtschaftliches Umfeld“, zum Teil für den Einsatz in Kooperation mit der Wirtschaftsfakultät an der Universität Tartu (das Curriculum wird künftig in einer ergänzten Form einsetzbar sein)

2005–2007

Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Beteiligung als Leiter an der Erarbeitung des Mastercurriculums „Wirtschaftspädagogik“, für den Einsatz in Kooperation mit der Bildungsfakultät an der Universität Tartu (das Curriculum wird künftig in einer ergänzten Form einsetzbar sein)

2007 Forstgenossenschaft von Ambla, Teilnahme an der Vorbereitung der Exposition des Waldgebietes bei den im Juli stattgefundenen XVI. Bauernhoftagen in Jäneda

- 2006 Forstgenossenschaft von Ambla, Teilnahme an der Vorbereitung der Exposition des Waldgebietes bei den im Juli stattgefundenen XV. Bauernhoftagen in Jänedä
- 2005 Umweltdienst des Landkreises Lääne-Virumaa, für gute Pflege und Anbau des eigenen Waldes (Gemeinde Tapa /vor 2005 – Gemeinde Saksi/ und Gemeinde Ambla /seit 2017 – Gemeinde Järva/) am Bauernhof von Kaasiku (Dorf Karkuse) wurde zum zweiten Mal der Ehrentitel des anerkannten Privatwaldbesitzers verliehen
- 2005 Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Veranstaltung der Ausstellung mit den Werken des Malers der Pallas-Schule Lembit Saarts (Tartu) und seiner Schülerin Eeva Anti (Tartu) (März – April)
- 2004 Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Veranstaltung der Gemäldeausstellung des Malers Heiki Kahro (Tartu – Võru) (November); Wiederaufnahme und Durchführung (darunter Findung der nötigen Unterstützer und Sponsoren unter Privatpersonen, Firmen und Organisationen zur Deckung aller Ausgaben, darunter die schwedische Botschaft u. a.) der Errichtung einer Sonnenuhr auf der Grünanlage vor dem Pärnu College der Universität Tartu (TÜ) (als Autor der Idee); (der Autor der Sonnenuhr aus Dolomit und Bronze ist der Bildhauer Hannes Starkopf);
Ursprüngliche Idee über die Errichtung einer Sonnenuhr: am 25. August 1699 hat Erik Dahlbergh, Kanzler der Universität von Tartu, in Pärnu auf einer Nachmittagssitzung des Senats den Vorschlag zur Anbringung einer Sonnenuhr vor dem Universitätsgebäude gemacht (die Universität von Tartu befand sich in den Jahren 1699–1710 in Pärnu); die Uhr wurde aber damals wegen Geldmangel nicht ausgeführt und nicht angebracht.
- 2004 Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Zustellung von mehr als 30 000 Seiten Unterrichts- und Wissenschaftsliteratur aus dem Wirtschaftsbereich (in deutscher und englischer Sprache) als Geschenk von den Universitäten und Kollegen aus der Bundesrepublik Deutschland (Universität Greifswald /Prof. Dr. Armin Rohde/, Fachhochschule Kiel /Prof. Dr. Manfred O. E. Hennies/) sowie deren kostenlose Übergabe an das Pärnu College der Universität Tartu (Mai)
- 2003 Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Veranstaltung von Ausstellungen mit ungarischer Thematik (zwei Ausstellungen – ungarische Wappen und Werke des ungarischen Grafikers Líviusz Gyulai; vermittelt vom Ungarischen Institut) (Mai)
Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Veranstaltung der Ausstellung mit Kohlezeichnungen und Gouache-Gemälden des Künstlers Urmas Orgussaare (Tallinn – Insel Prangli) (April)
Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Veranstaltung der Ausstellung mit den Aquarellen der Künstlerin Kiira Kahro (Tartu – Võru) (Februar)
- 2002 Pärnu College der Universität Tartu (TÜ), Veranstaltung der Ausstellung mit den Werken des Malers der Pallas-Schule Lembit Saarts (Tartu) und seiner Schülerin Eeva Anti (Tartu) (November – Dezember)
- 2002 Umweltdienst des Landkreises Lääne-Virumaa, anerkannter Privatwaldbesitzer

- 2001 Gemeinnütziger Verband DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), Gründungsmitglied der Gesellschaft von Estnischen Stipendiaten und Absolventen (DAAD-Alumni)
- 2000– Gemeinnütziger Verband Forstgenossenschaft von Ambla, Gründungsmitglied
- 1999– Verband der Waldbesitzer von Tallinn, Mitglied
- 1997–1999 Reitsportclub von Saue, Vorstandsmitglied
- 1996–2019 Mitveranstalter der internationalen Wissenschaftskonferenzen über Wirtschaftspolitik (IV. – XIV.) (seit 2007 Hauptveranstalter in Värskas /XV. – XX./; seit 2013 Hauptveranstalter in Jämeda /XXI. – XXVII./ und Mitredaktion der Artikelsammelbände (seit 2007 Chefredakteur; seit 2013, als der Sammelband zu einer dreisprachigen internationalen Wissenschaftszeitschrift entwickelt wurde, deren Chefredakteur); 2019 hat bereits die XXVII. Konferenz stattgefunden und ist der 27. Jahrgang der Zeitschrift erschienen
- 1994–1995 Mitveranstalter der II. und III. Wissenschaftskonferenz über Wirtschaftspolitik und Mitredakteur der Artikelsammelbände
- 1994–1999 Wirtschaftsgymnasium von Pirita, Mitglied der Schulträgerschaft
- 1994–1997 Technische Universität Tallinn (TTÜ), Mitglied des Redaktionskollegiums der Universitätszeitung „Tehnikaülikool“
- 1994–1995 Mitveranstaltung der zweiten und dritten Wissenschaftskonferenz über Wirtschaftspolitik (Tartu – Värskas) und Mitredaktion der Artikelsammelbände
- 1993–1997 Rat des Entwicklungsfonds von Pirita, Vorsitzender
- 1993–1996 Anregung des Gedanken zur Umgestaltung der Oberschule von Pirita, heute Wirtschaftsgymnasium von Pirita geworden (Mai 1996) (als Autor der Idee), sowie Beihilfe dazu
- 1992 Wirtschaftsfakultät an der Technischen Universität Tallinn (TTÜ), Organisation und Gründung des ersten Lehrstuhls für Wirtschaftspolitik im wieder unabhängig gewordenen Estland; der zweite Lehrstuhl für Wirtschaftspolitik in Estland wurde ein Jahr später an der Wirtschaftsfakultät der Universität Tartu (TÜ) (der Gründer war Professor Dr. Jüri Sepp)
- 1991–(1993) Vorsitzender und Leiter der Arbeitsgruppe „Konzeption der Wirtschaftsbildung in der Republik Estland“ am Bildungsministerium der Republik Estland
- 1991–1997 Organisation und Betreuung des Vordiplompraktikums von Studenten der Wirtschaftsfakultät aus der Fachhochschule Kiel (Bundesrepublik Deutschland) in estnischen Unternehmen und Organisationen

- 1990–1992
Wirtschaftsfakultät an der Technischen Universität Tallinn (TTÜ), Organisation der Fachrichtung „Kleinunternehmertum“ sowie Erarbeitung von nötigen Curricula
- 1990–1991
Wirtschaftsfakultät an der Technischen Universität Tallinn (TTÜ), teilweise Organisation und Komplettierung der ersten Computerklasse mit Computern (16 Computer als Geschenk aus Stockholm /unter Vermittlung des Auslandsesten Peeter Tõnus/, in Kooperation mit den schwedischen IT-Fachleuten)
- 1989–1991
Touristencamp von Võru-Kubija (Südost-Estland), während drei Jahre jedes Jahr im Juni, Juli oder August wurden an Touristen (hauptsächlich aus Russland und aus der Ukraine angereist) zahlreiche Vorlesungen und Diskussionen gehalten über die Konzeption des selbstwirtschaftenden Estlands (IME) sowie über die Wirtschaft, Kultur, Gesellschaft, Politik und Leute von Estland vor und während der sowjetischen Besatzung
- 1988–1989
Institut für Wirtschaft an der Akademie der Wissenschaften, Teilnahme an der Arbeitsgruppe der Konzeption des selbstwirtschaftenden Estlands (IME)
- 1984
Hauptveranstalter der ersten Wissenschaftskonferenz über Wirtschaftspolitik (der sog. Schiffskonferenz) (Tartu – Värskä) und Mitredakteur des Sammelbandes mit Thesen und Artikeln
- 1975–1990
An der Gesellschaft für Wissenschaft „Teadus“ der Estnischen SSR, Auftritte mit Wirtschaftsvorlesungen in estnischen Unternehmen und Organisationen (darunter in den Schulen); Auftritte an Wirtschaftsberatungen für die Spitzenführung, im Estnischen Rundfunk und im Estnischen Fernsehen (ETV)